

O capodoperă a literaturii americane, de o frumusețe
neîndurătoare precum o tragedie greacă

POLIROM

Cormac McCarthy

Orașele din câmpie

BIBLIOTECA POLIROM

Cormac McCarthy

Orașele din câmpie

Al treilea volum din *Trilogia Frontierei*

Traducere din limba engleză
de Alexandra Olivotto și Radu Cristescu

POLIROM
2014

© 2014 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506

București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;

sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

ISBN ePub: 978-973-46-4387-5

ISBN PDF: 978-973-46-7388-2

ISBN print: 978-973-46-3646-4

Coperta: Carmen Parii

Foto copertă: © iStockphoto.com/Ichabod

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura eco - un supererou al lumii moderne!

Versiune digitală realizată în colaborare cu Libris.ro

Respect pentru oameni și cărți

Apreciat romancier, dramaturg și scenarist, CORMAC MCCARTHY a abordat în scrierile sale o diversitate de genuri, de la goticul sudist la western sau la teme postapocaliptice, fiind recompensat pentru activitatea sa literară cu premii prestigioase precum National Book Award, Premiul Pulitzer, National Book Critics Circle Award sau Premiul PEN/Saul Bellow pentru întreaga creație artistică. Ecranizările romanelor sale s-au bucurat de mare succes, filmul *Nu există țară pentru bătrâni*, regizat de frații Joel și Ethan Coen, obținând patru premii Oscar. La Editura Polirom au apărut romanele: *Nu există țară pentru bătrâni* (2010), *Meridianul singelui* (2011), *Căluții mei, căluți frumoși* (2011), *Marea trecere* (2012).

Notă asupra ediției în limba română

Pentru a reda cât mai fidel stilul autorului, vorbirea personajelor și situațiile narate, în textul traducerii s-a optat pentru licențe gramaticale.

I

Se opriă în uşă şi bătură din picioare ca să-şi scuture cizmele de ploaie şi-şi vânturără pălăriile şi-şi şterseră apa de pe faţă. Afară în stradă ploaia biciuia bălţile făcând neoeanele roşii şi verzi ale firmelor să freamăte şi să fiarbă şi ploaia dansa pe capotele de oţel ale maşinilor parcate la bordură.

Să mor dacă nu era sa mă-nec, spuse Billy. Îşi vântură pălăria de pe care picura ploaia. Unde-i voinicu voinicilor?

E-nuntru.

Haidem. O să le-aleagă p-alea mai bune şi mai grase pentru el.

Curvele în dezabieuri ponosite care şedeau pe canapelele ponosite îşi ridicau privirea. Locul era aproape gol. Îşi scuturară iar cizmele şi o luară spre bar şi se opriă şi-şi dădură pălăriile pe ceafă cu degetul şi-şi proptiră cizmele pe bara de deasupra scurgerii de faianţă în timp ce barmanul le turna whiskey-urile. În lumina sângerie a barului şi printre vălătucii de fum îşi ridicară pentru o clipă paharele şi dădură din cap ca şi cum ar fi închinat pentru un al patrulea tovarăş de-acum pierdut şi dădură peste cap băuturile şi puseră paharele goale pe tejghea şi se şterseră la gură cu dosul mâinii. Troy îi făcu semn din bărbie barmanului şi-şi roti degetul spre paharele goale comandând încă un rând. Barmanul dădu din cap.

John Grady, arăţi şi tu ca un şobolan de apă.

Aşa mă şi simt.

Barmanul le turnă whiskey-urile.

N-am văzut ploaie mai rea. Vrei să-ţi dau înapoi berea? Dă-ne trei beri.

Ţi-ai ales vreuna din drăguţele astea?

Băiatul dădu din cap că nu.

Care-o vrei, Troy?

Io-s ca tine. Vin aicea pentru grase şi asta o să şi-mi iau. Ascultă la mine vere, când ţi se face de-o femeie grasă, nu mai te satisface nimica altceva.

Ştiu şi io cum e. Hai şi-alege-ţi una, John Grady.

Băiatul se întoarse şi se uită la curvele din celălalt capăt al încăperii.

Ce zici d-aia mare în pijama verde?

Să nu cumva să-l aţâţi la fata mea, spuse Troy. Că dacă uite-acuş iese-

aci o bătaie tu o să fii pricina.

Haide. Se uită încoa.

Toate se uită încoa.

Haide. Se vede că te place.

Asta o să-l dea pe John Grady de tavan.

N-are ea ce să-i facă lu voinicu voinicilor. Voinicu se ține de ea ca scaiu. Ce zici de aia învelită în perdele albastre?

Nu te uita în gura lui, John Grady. Arată de parcă i-a luat fața foc și i l-au stins cu grebla. Aș zice io că blonda aia din capăt e mai pe stilu tău.

Billy clătină din cap și întinse mâna după pahar. Nu te-nțelegi cu omu. N-are gusturi la femei, asta-i lege.

Ascultă ce zice tăticu tău, spuse Troy. O să te-ndrepte el spre ceva mai cu greutate. Alde Parham zicea zău că omu nu trebuie să umble cu una care nu poate s-o ridice. Că cică dacă ia casa foc.

Sau hambaru.

Sau hambaru.

Mai ții minte când l-am adus pe Clyde Stapp aici?

Țin și era om cu judecată. S-a ales c-o fătucă vânjoasă nu glumă.

JC și cu ăia i-au strecurat babei câțiva dolari să-i lase să se întoarcă acolo și să se uite. Voiau să-i facă o poză da' i-a apucat râsu și n-a mai mers.

I-am zis lu Clyde că arăta ca o maimuță care fute o minge. Io ziceam c-o să-l ținem de caterincă. Ce zici de-aia în roșu colo-șa?

Nu te lua după el, John Grady.

Cât face la kil calculat în dolari. El nici nu vrea să se gândească la așa ceva.

Duceți-vă voi, spuse John Grady.

Alege una.

Stai liniștit.

Vezi Troy? N-ai făcut decât să-l zăpăcești pe băiat.

JC le-a zis la toți că Clyde s-a îndrăgostit de băbătie și că vroia s-o ducă cu el da' n-aveau decât camioneta și ar fi fost nevoie să trimită după tir. Până s-apuce ei Clyde s-a trezit-gata din beție și s-a dezîndrăgostit și JC zicea că nu-l mai duce la bordel. Zicea că n-a fost bărbat și om responsabil.

Duceți-vă voi, spuse John Grady.

Din spatele localului auzea ploaia care răpăia pe un acoperiș de metal. Comandă încă un whisky și rămase în picioare învârtind încet paharul pe lemnul lustruit și privind camera din spatele său în oglinda îngălbenită a

vechiului bar Brunswick. Una dintre curve traversă încăperea și-l luă de braț și-l rugă să-i ia ceva de băut dar el răspunse că doar își aștepta prietenii. După un timp, Troy veni înapoi și se așeză la bar și comandă încă un whiskey. Stătea cu mâinile împreunate pe bar așa cum se stă în biserică. Scoase o țigară din buzunarul cămășii.

Nu știu, John Grady.

Ce nu știi?

Nu știu.

Barmanul îi turnă whiskey-ul.

Mai toarnă-i unu.

Barmanul turnă.

O altă curvă veni și-l luă pe John Grady de braț. Pudra de pe față părea o vopsea veche și crăpată.

Zi-i că ai sculament, spuse Troy.

John Grady vorbea cu ea în spaniolă. Ea îl trase de braț.

Billy i-a zis asta o dată la una d-aici. Ea i-a zis că nu-i nimic că și ea avea.

Își aprinse țigara cu o brichetă Zippo cu însemnele Diviziei 3 Infanterie și așeză bricheta deasupra pachetului de țigări și suflă fumul de-a lungul lemnului lustruit și se uită la John Grady. Curva se întorsese pe canapea și John Grady se uita îndelung la ceva în oglinda barului. Troy se răsuci și-i urmări privirea. O fată care nu avea mai mult de șaptesprezece ani, poate chiar mai tânără, stătea pe brațul canapelei cu mâinile împreunate în poală și cu ochii plecați. Tot învârtea ca o școlăriță tivul rochiei ei țipătoare. Își ridică privirea și se uită spre ei. Părul ei lung și negru îi căzu peste umăr și ea îl dădu încet la o parte cu dosul palmei.

Frumos lucru fata asta, nu-i așa?

John Grady dădu din cap.

Haide și ia-o.

Stai liniștit.

Haide, ce dracu.

Uite că vine.

Billy se apropie de bar și-și aranjă pălăria.

Vrei să mă duc eu s-o iau? spuse Troy.

Pot s-o iau dac-o vreau.

*Otra vez*¹, spuse Billy. Se răsuci și privi în cealaltă parte a încăperii.

Haide, spuse Troy. Ce dracu, te așteptăm.

Fetița aia, la ea te uiți? Pun pariu că n-are cînșpe ani.

Și io pun pariu, spuse Troy.

Ia-o p-aia care am avut-o io. Merge și la trap și la galop să n-am parte să mă mai urc în șa.

Barmanul le turnă whiskey-urile.

Asta acuş-acuş o să se ducă-napoi.

Stai liniștit.

Billy se uită la Troy. Se întoarce și-și luă paharul și contemplă băutura roșiatică gata-gata să dea peste margine și-l ridică și-l bău și-și luă banii din buzunarul cămășii și-i făcu semn cu bărbia barmanului care-i privea.

Sunteți gata? spuse el.

Da.

Hai să mergem să mâncăm ceva. Cred că ploaia stă să se oprească. N-o mai aud deloc.

Merseră pe Ignacio Mejía către bulevardul Juárez. Rigolele erau pline de o apă gri și luminile barurilor și cafenelelor și ale magazinelor de curiozități se scurgeau încet în strada neagră și udă. Proprietarii magazinelor strigau după ei și vânzători ambulanți de bijuterii și *sarapas*² le săreau în întâmpinare de-o parte și de alta să le ofere marfa lor. Trecură de bulevardul Juárez și o luară în sus pe Mejía către Napoleón și se așezară la o masă de lângă vitrină. Un chelner în livrea veni și șterse cu o perie fața de masă pătată.

*Caballeros*³, spuse acesta.

Mâncară fripturi și băură cafea și ascultară poveștile din război ale lui Troy și fumară și se uitară cum străvechile taxiuri galbene treceau prin râulețele din stradă. Merseră pe bulevardul Juárez până la pod.

Tramvaiele nu mai circulau și străzile erau aproape lipsite de activitate și de trafic. Șinele lucind în lumina umedă a felinarelor se desfășurau până spre ghereta de pază și dincolo de ea către podul în care pătrundeau asemenea unor pense chirurgicale legând acele lumi disparate și fragile iar pătura de nori coborâse dinspre munții Franklin în sud spre contururile întunecate ale munților din Mexic care se înălțau pe fundalul cerului spuzit de stele. Traversară podul și trecură prin turnichete, unul câte unul, cam cu pălăriile pe vârful capului, cam beți, și o luară pe la sud de El Paso Street.

Era încă întuneric când John Grady îl trezi. Era îmbrăcat și fusese deja în bucătărie și înapoi și vorbise cu caii și stătea în pragul cămăruței lui Billy cu perdeaua de pânză strânsă într-o parte la tocul ușii și cu o cană de cafea în mână. Noroc bărbate, spuse el.

Billy gemu.

Hai să mergem. O să dormi la iarnă.

Draci.

Hai să mergem. Se fac dracu patru ore de când zaci acolo.

Billy se ridică în pat și-și coborî picioarele pe podea și rămase cu capul în mâini.

Nu știu cum poți să zaci acolo-așa.

Al dracu să fiu că vesel mai ești diz-de-diminează. Unde Dumnezeu o mai fi și cafeaua aia a mea?

Eu nu-ți duc nici o cafea. Mișcă-ți curu de-acolo. Haleala-i pe masă.

Billy se întinse și-și luă pălăria de pe cârligul bătut în perete deasupra patului și-și puse pălăria și și-o potrive. OK, spuse el, m-am trezit.

John Grady se întoarce și ieși prin hambar către casă. Caii nechezară la el din boxe atunci când trecu pe lângă ei. Știu cât e ceasul, le spuse el lor. La capătul hambarului o bucată de frânghie de fân atârna din pod și-și bău și ultima picătură de cafea și aruncă zațul din cană și sări și lovi frânghia făcând-o să se legene și ieși.

Când Billy împinse ușa și intră erau cu toții la masă și mâncau. Socorro veni și luă farfuria cu chifle și le duse la cuptor și le aruncă într-o tavă și puse tava în cuptor și scoase chiflele fierbinți din cuptor și le puse pe farfurie și duse farfuria înapoi la masă. Pe masă se găsea un castron cu omletă și unul cu crupe și mai era o farfurie cu cârnați și un vas cu sos și castroane cu magiun și *pico de gallo*⁴ și unt și miere. Billy se spală pe față la chiuvetă și Socorro îi dădu prosopul și el își zvântă fața și puse prosopul pe servanță și veni la masă și își ridică piciorul peste spătarul scaunului gol și se așează și întinse mâna după ouă. Oren îi aruncă o privire peste ziar și continuă să citească.

Billy luă ouă cu lingura și puse castronul jos și întinse mâna după cârnați. Neața, Oren, spuse el. Neața, JC.

JC își ridică privirea din farfurie. Deci ai stat și tu toată noaptea să le tragi.

Stat și tras, spuse Billy. Se întinse și luă o chiflă și acoperi la loc farfuria cu cârpa și se întinse după unt.

Ia mai arată-ne ochii ăia, spuse JC.

Ochii ăștia ai mei n-au nimica. Ia dă salsa aia de-acolo-șa.

Puse cu lingura sos iute peste ouă. Cui pe cui se scoate. Nu-i așa, John Grady?

Un bătrân intră în bucătărie cu bretelele atârând. Purta o cămașă

demodată din cele de care gulerul se prinde cu nasturi și care era deschisă la gât și fără guler. Tocmai se bărbierise și avea cremă de ras pe gât și pe lobul unei urechi. John Grady își trase scaunul înapoi.

Aici, domnu Johnson, spuse el. Stai aci. Io am terminat.

Se ridică să-și ducă farfuria la chiuvetă dar bătrânul îi făcu semn cu mâna să stea jos și se îndreptă spre sobă. Stai jos, spuse el, stai jos. Iau decât puțină cafea.

Socorro scoase una dintre cămile albe de porțelan care atârnav sub rafturile din bucătărie și i-o dădu bătrânului și acesta o luă și dădu din cap și traversă înapoi bucătăria. Se opri la masă și luă două lingurițe de zahăr cu vârful din castron și le puse în cană și ieși din cameră luând lingurița de zahăr cu el. John Grady își puse cana și farfuria pe dulap și-și luă sufertașul cu mâncarea de prânz de pe servanță și ieși.

Ce-are? spuse JC.

N-are nimica, spuse Billy.

Vorbeam de John Grady.

Știi de cine vorbeai.

Oren își împături ziarul și-l puse pe masă. Să nu care cumva să-ncepeți, spuse el. Troy, ești gata?

Sunt gata.

Își traseră scaunele în spate și se ridicară și ieșiră. Billy stătea jos și se scobea în dinți. Se uita la JC. Ce faci dimineața asta?

Mă duc în oraș cu bătrânul.

Dădu din cap. Afară în curte motorul camionetei pornise. Bine, spuse el. E lumină de-ajuns cât să vezi, părerea mea.

Se ridică și traversă bucătăria și-și luă sufertașul de pe servanță și ieși. JC se întinse peste masă și apucă ziarul.

John Grady stătea la volanul camionetei cu motorul la relanti. Billy se urcă și puse sufertașul pe podea și închise portiera și se uită la el.

Așa, spuse el. Gata să-ți câștigi pâinea pe ziua de azi?

John Grady băgă mașina în viteză și porniră pe alea din fața casei.

Din zori și până nu mai poți pentru fiecare bănuț, spuse Billy. Îmi place viața asta. Ție-ți place viața asta, băiete? Zău că-mi place viața asta. Zi drept că-ți place viața asta? Doamne, ce-mi mai place. Îmi place și basta.

Își băgă mâna în buzunarul cămășii și scutură o țigară din pachetul de acolo și o aprinse cu bricheta și fumă în timp ce mergeau pe alee printre umbrele lungi de dimineață ale gardului și ale stâlpului și ale stejarului. Soarele de un alb orbitor bătea în parbrizul prăfuit. Vitele înșirate de-a

lungul gardului mugeau după camionetă iar Billy le privea atent. Vaci, spuse el.

Au prânzit pe o movilă acoperită de iarbă în dealurile de argilă roșie la vreo șaisprezece kilometri sud de ranch. Billy stătea întins cu haina rulată sub cap și cu pălăria pe ochi. Își mijeia ochii spre vârfurile munților Guadalupe, la o sută treizeci de kilometri spre vest. Nu-mi place să vin aici, spuse el. În pământu ăsta blestemat nu poți să bați un par.

John Grady stătea picior peste picior mestecând tulpina unei buruieni. La treizeci de kilometri sud de-acolo o centură de verdeață se întindea de-a lungul văii Rio Grande. Din fundal apăreau terenuri cenușii îngrădite. Praf cenușiu în urma unui tractor cu semănătoare prin brazdele cenușii ale unui lan de bumbac tomnatic.

Domnu Johnson spune că armata a trimis oameni aici cu ordin să facă inspecție la șapte state din sud-vest și să afle cel mai amărât pământ care se poate afla și să le zică. Și ferma lui Mac era pusă chiar în mijloc.

Billy se uită la John Grady și se uită din nou la munți.

Crezi că-i adevărat? spuse John Grady.

Cine dracu știe.

JC zice că bătrânu devine din ce în ce mai nebun.

Păi tot are el mai multă minte nebun decât are JC sănătos așa că ce ne spune asta despre JC?

Nu știu.

N-are nimica. Atâta numa că-i bătrân.

JC zice că n-a mai fost întreg de când i-a murit fata.

Ei da. N-are nici un motiv să fie. Era ca soarele de pe cer pentru el.

Mda.

Poate c-ar trebui să-l întrebăm pe Delbert. Să vedem ce zice și Delbert.

Delbert nu-i așa prost cum pare.

Sper din toată inima că nu-i. Oricum, bătrânul a fost întotdeauna un pic mai altfel și încă mai e. Locul ăsta nu-i la fel. N-o să mai fie niciodată. Poate că toți am înnebunit nițel. Io zic că dacă toți ar înnebuni la un loc nimeni n-ar mai băga de seamă, ce crezi?

John Grady se lăsă pe spate și scuipă printre dinți și-și băgă din nou tulpina în gură. Ți-a plăcut de ea, nu-i așa?

Tare de tot. Nimeni nu s-a purtat așa de frumos cu mine ca ea.

Un coiot ieși dintre tufe și o luă la trap pe creasta unui deal, la vreo jumătate de kilometru spre est. Uită-te te rog la javra aia spuse Billy.

Stai să iau pușca.

O să fie dus înainte să apuci tu să te ridici.

Coiotul alergă pe costișă și se opri și se uită înapoi și apoi o luă în jos intrând din nou în tufișuri.

Ce zici că face el aicea în miez de zi?

Probabil că se întreabă la fel despre tine.

Crezi că ne-a văzut?

Păi nu l-am văzut să intre cu capu-nainte în tufișurile alea de nopal decolo așa că nu cred că era chiar orb de tot.

John Grady se uită să vadă dacă reapare coiotul dar acesta nu se mai ivi.

Ce-i mai aiurea, spuse Billy, e că mă pregăteam să plec cam la vremea când a început să boalească. Eram gata să merg mai departe. După ce a murit aveam încă și mai puține motive să stau da' am stat orișicum.

Poate că ți-ai dat seama că Mac avea nevoie de tine.

Căcat.

Câți ani avea?

Nu știu. Spre patruzeci. Poate patruzeci. Nu că ți-ai fi dat seama.

Crezi că a trecut peste asta?

Mac?

Da.

Nu. Nu poți să treci peste o femeie ca asta. N-o să treacă el peste nimic. N-o să treacă niciodată.

Se ridică în capul oaselor și-și puse pălăria și și-o potrivi. Gata, vere?

Da.

Se ridică țeapăn și se aplecă și-și luă sufertașul și își scutură turul pantalonilor cu o mână și apoi se aplecă și-și luă haina. Se uită la John Grady.

Mi-a zis mie o dată un cowboy bătrân că n-a cunoscut în viața lui vreo femeie născută în casă cu veceu și apă caldă care să facă măcar două parale. Ea era crescută-n greutăți. Bătrânul Johnson a fost toată viața lui decât cowboy și știi și tu cât se câștigă din asta. Mac a cunoscut-o la o masă la biserică în Las Cruces când ea avea șapțișpe ani și asta a fost toată povestea. N-o să treacă el peste asta. Nici acu, nici curând, nici niciodată.

Era întuneric când s-au întors. Billy ridică geamul camionetei și stătu uitându-se la casă. Sunt vai steaua mea de amărăștean, spuse el.

Vrei să lași așa sculele în mașină?

Hai să băgăm trolu înăuntru. Poate c-o să plouă. Poate. Și cutia aia de belciuge. O să se ruginească.

Le iau io.

Luă lucrurile din bena camionetei. Luminile se aprinseră în hambar. Billy era acolo scuturându-și mâna în sus și-n jos.

Mă curentez de fiecare dată când ating porcăria aia.

E din cauza la cuiele din cizme.

Și-atuncea de ce nu mă curentez la picioare?

Nu știu.

Agăță troliul de un cui și așează cutia cu belciuge pe un cadru de metal din spatele ușii. Caii necheză din boxele lor.

Merse înainte prin hambar și în dreptul ultimei boxe bătu cu palma în ușă. Imediat se auzi o bubuitură în scândurile de pe partea cealaltă. Praful plutea în lumină. Se uită înapoi la Billy și rânji. Stârnește-l tu, spuse Billy. Într-o zi o să-și bage picioru prin porcăria aia.

Joaquín se dădu înapoi ținându-și mâinile așezate pe scândura de care se sprijinea plecându-și capul ca și cum ar fi văzut în țarc ceva la care nu se putea uita. Se dăduse însă înapoi doar pentru a scuipa și o făcu în felul lui lent și contemplativ și apoi păși înainte și se uită din nou printre scânduri. *Caballo*, spuse el. Umbra calului care mergea la trap trecu peste scânduri și peste fața lui și trecu mai departe. Clătină din cap.

Merseră până unde niște uluci mai late fuseseră bătute în cuie pe deasupra îngrăditurii și se cățără pe ele și se așezară cu tocurile cizmelor înfipite între scândurile de dedesubt și fumară și se uitară la John Grady cum se ocupa de mână.

Ce tot o vrea să facă cu pocitania aia?

Billy clătină din cap. Poate că e așa cum zice Mac. Fieștecare ajunge să aibă calu care i se potrivește.

Ce-i chestia aia care o are pe cap?

Se cheamă căpăstru cavesson.

Da' un hackamore normal ce-are?

Întreabă-l pe cowboy.

Troy se aplecă într-o parte și scuipă. Se uită la Joaquín. *Qué piensas?*⁵ spuse el.

Joaquín înalță din umeri. Se uita cum calul dădea roată țarcului la capătul corzii cu care era legat.

Calu ăla a fost nițel îmblânzit și de alții, spuse Troy.

Mda.

Cred că vrea să-l supună și s-o ia de la capăt.

Ei bine, spuse Billy, am eu o bănuială că orișice vrea el n-o să se lase până nu capătă.

Se uitară cum calul dădea roată.

Nu care cumva îl antrenează pentru circ?

Nu. Circu a venit ieri seara și atunci s-a lăsat păgubaș.

De câte ori l-a dat în brânci?

De patru ori.

De câte ori s-a urcat la loc pe el?

Știi și tu de câte ori.

Da' ce e vreun specialist în cai nă răvași?

Hai să mergem, spuse Billy. Țsta e-n stare să-l plimbe pe nenorocitu ăla toată după-amiaza.

Merseră mai departe către casă.

Întreabă-l pe Joaquín colea, spuse Billy.

Ce să mă-ntrebe?

Dacă știe ceva cowboyu ăsta despre cai.

Cowboyu zice că nu știe nimica.

Știu.

El zice că-i place și că lucrează din greu.

Tu ce crezi? spuse Billy.

Joaquín clătină din cap.

Joaquín crede că metodele lui e neortodoxe.

Așa crede și Mac.

Joaquín nu răspunse până când nu ajunseră la poartă. Atunci se opri și se uită înapoi către țarc. În cele din urmă spuse că nu conta prea mult dacă-ți plac caii sau nu dacă ei nu te plac pe tine. Spuse că la cei mai buni îmblânzitori pe care-i cunoscuse caii se țineau scai de ei. Spuse că pe Billy Sánchez caii îl urmau până la privată și că stăteau acolo să-l aștepte.

Când se întoarse din oraș John Grady nu era în hambar și când se duse până-n casă să-și mănânce cina el nu era nici acolo. Troy stătea la masă scobindu-se în dinți. Se așeză punându-și farfuria înainte și se întinse după sare și piper. Unde-i toată lumea? spuse el.

Oren tocmai a plecat. JC a ieșit cu fata. De John Grady mă gândesc că s-o fi pus în pat.

Ba nu-i acolo.

Atunci poate s-a dus undevașilea să-și mai adune gândurile.

Ce s-a-ntâmplat?

Calu ăla s-a răsturnat peste el. Gata să-i rupă picioru.

A pățit ceva?

Cre că nu. L-au cărat în spinare până la doctor cu el care înjura și-i tot îi dădea-nainte. Doctoru l-a bandajat și i-a dat niște cârje și i-a zis să nu se mai bage până nu se vindecă.

E-n cârje?

Da. Așa ar trebui.

Toate astea s-au întâmplat acu după-amiază?

Da. A fost tâmbălău cât să ne-ajungă o vreme de-acu-nainte. Joaquín a venit și l-a luat pe Oren și s-a dus acolo și i-a zis să vină și el nu vroia. Oren zicea că se gândea c-o să trebuiască să-l ia cu biciu. Șontăcăia după blestematu de cal și vroia să se urce iar pe el. La urmă l-au făcut să-și scoată cizma. Oren zicea că dacă mai stătea două minute ar fi fost nevoie să-i taie picioru cu totu.

Billy clătină din cap și mușcă îngândurat dintr-o chiflă.

Era gata să se bată cu Oren?

Da.

Billy mestecă. Clătină din cap.

Cât de rău e picioru?

Și-a scrântit glezna.

Ce zicea Mac?

Nimica. El a fost de l-a cărat pân-la la doctor.

El nu greșește cu nimic niciodată dacă te iei după Mac.

Asta așa e.

Billy clătină iar din cap. Îtinse mâna după salsa. Io nu-s niciodată prin preajmă când iese circ, spuse el. Io zic că asta o să-i mai reteze niscai din faima lui de Zmeu Zmeilor, nu-i așa?

Nu știu dacă-i așa sau nu. Joaquín zice că s-a ridicat într-o scară și l-a călărit pe păcătosu ăla ca pe-un buștean.

Ca să ce?

Nu știu. Părerea mea că așa nu-i vine lui să se dea bătut când vine vorba de cai.

Dormea de vreo oră când l-a trezit agitația din întunericul hambarului. Rămase acolo culcat și ascultă preț de-o clipă și apoi se ridică și se întinse după fir și aprinse lumina de sus și-și puse pălăria și se duse la ușă și dădu la o parte perdeaua și se uită afară. Calul îi trecu prin față la nici treizeci de

centimetri distanță și porni bocănind prin hambar și se întoarse și se opri răsuflând și bătând din copite în întuneric.

La dracu, spuse el. Frățioare?

John Grady trecu pe lângă el șchiopătând.

Ce dracu faci?

Celălalt șontăcăi până ce ieși din lumină. Billy păși către mijlocul hambarului.

Ești un dobitoc nenorocit, asta ești. Ce dracu ai?

Calul începu din nou să alerge. Îl auzi venind și știa că vine dar de-abia apucă să se retragă în cadrul ușii că armăsarul explodează în zona de lumină creată de unicul bec din compartimentul său alergând cu gura deschisă și cu ochii în cap cât ouăle.

Fire-ar al dracului, spuse el. Își luă pantalonii de pe bara de fier a patului său pliant și și-i se trase pe picioare și-și potrivea pălăria și păși din nou afară.

Calul o luase din nou prin hambar. El se lipi de ușa boxei celei mai apropiate de cămăruța lui. Calul trecu pe lângă el ca și cum hambarul ar fi luat foc și se izbi de ușa din capăt și se întoarse și se opri nechezând ascuțit.

Fire-ar al dracului de ce nu lași pe dobitocu ăla cu minte de găină-n pace? Ai draci pe tine?

John Grady veni din nou șchiopătând în lumina prăfoasă și trăgând după el o frânghie încolăcită și tot șchiopătă până ce ieși pe partea cealaltă.

Nici nu poți să-l vezi pe păcătos ca să-l prinzi cu frânghia, strigă Billy.

Calul veni bocănind dinspre capătul hambarului. Era înșeuat și scările se bălângăneau. Una dintre ele se prinsese probabil într-o scândură dinspre capătul opus, acolo unde calul se întoarse în fâșiile subțiri de lumină care veneau de la felinarul din curte, căci se auzi o trosnitură de lemn rupt și un zăngănit în întuneric și apoi calul se ridică pe picioarele din față și izbi cu putere scândurile de la capătul hambarului. După un minut luminile se aprinseră în casă. Praful din hambar plutea ca fumul.

Ia uite, strigă Billy. Toată casa e-n picioare, dracu'.

Silueta neagră a calului se schimba mereu în lumina vărgată. Își întinse gâtul negru și zbieră. Ușa se deschise în celălalt capăt al hambarului.

John Grady trecu iarăși șchiopătând cu frânghia.

Cineva apăsă pe comutator. Oren stătea acolo și dădea din mână. Dracu să-l ia, spuse el. De ce nu face nimeni nimic să rezolve chestia asta.

Calul înnebunit stătea și se uita clipind la trei metri de el. El se uită la

cal și se uită la John Grady care stătea în mijlocul hambarului cu lasoul în mână.

Ce maica mă-sii se-ntâmplă aici? spuse el

Haide, spuse Billy. Zi-i ceva. Că io unu să mor dacă știi ce să-i spun.

Calul se întoarse și o luă la trap o bucată prin hambar și se opri și rămase locului.

Băgați dracu calu ăla în grajd, spuse Oren.

Dă-mi frânghia, spuse Billy.

John Grady se uită înapoi la el. Crezi că nu-s în stare să-l prind măcar?

Hai atuncea. Prinde-l. Sper că nenorocitu o să dea peste tine.

Să-l prindă careva din voi, spuse Oren, și să lăsăm dracu tâmpeniile-astea.

Ușa se deschise în spatele lui Oren și dl Johnson apăru în cizme, cu pălărie și cămașă de noapte. Închide ușa, domnu Johnson, spuse Oren. Vino încoace dacă vrei.

John Grady trecu lațul peste gâtul calului și-l îndemnă să meargă de-a lungul frânghiei și băgă mâna prin laț și prinse hățurile care atârnavă și aruncă frânghia la o parte.

Să nu care cumva să te urci pe calu ăla, spuse Oren.

E calu meu.

O să-i spui asta lui Mac atunci. O să apară dintr-o clipă-n alta.

Hai, frățioare, spuse Billy. Bagă dracu calu-n grajd așa cum te-a rugat omu.

John Grady se uită la el și se uită la Oren și apoi se întoarse și duse calul de căpăstru înapoi prin hambar și-l puse în boxă.

Multă și a dracului prostie, spuse Oren. Haide, domnu Johnson. Draci.

Bătrânul se răsuci pe călcâie și ieși și Oren îl urmă și închise ușa în urma lui. John Grady ieși din boxă cărând șaua de oblânc, cu scările târându-se prin praf. Traversă hambarul către magazia grajdului. Billy îl privea sprijinit de canatul ușii. Când ieși din magazie trecu pe lângă Billy fără să-i arunce vreo privire.

Mare figură mai ești, spuse Billy. Știi că ești?

John Grady se întoarse în ușă și se uită la Billy și privi în lungul hambarului luminat și scui pă în liniște în țărână și se uită iar la Billy. Nu era treaba ta, spuse el. Sau cum.

Billy clătină din cap. Dracu să mă ia, spuse el.

În munți văzură căprioare în lumina farurilor și în lumina farurilor

căprioarele erau palide ca niște stafii și la fel de mute. Își întorceau ochii lor roșii către soarele acesta nerecunoscut i se fereau speriate și se grupau și săreau peste șanțul din marginea drumului câte una, câte două. Un pui de căprioară alunecă pe criblură și se zbatu din răputeri să se redreseze și se lăsă pe picioarele dinapoi și se ridică din nou și dispăru împreună cu celelalte în desișul de lângă șosea. Troy ridică whiskey-ul în lumina indicatoarelor de bord pentru a verifica nivelul din sticlă și deșurubă capacul și bău și înșurubă capacul la loc și îi trecu sticla lui Billy. De căprioare de vânat nu-i lipsă p-aici se vede treaba.

Billy deșurubă capacul sticlei și bău și urmări cu privirea linia albă de pe mijlocul drumului înecat în beznă. Tot timpul am zis că e bine aici.

Tu nu vrei să-l lași pe Mac.

Nu știu. Nu fără vreun motiv.

Serviciu credincios.

Nu-i doar asta. Tre să-ți găsești o gaură să te vâri în ea odată și-odată. La dracu, am douășopt de ani.

N-arăți de douășopt.

Da?

Arăți de patrușopt. Dă whiskeyu încoa.

Billy iscodi cu privirea deșertul deluros. Cablurile de curent lăsate spre pământ fugeau în întuneric.

Ăștia nu zic nimica dacă bem?

Ei nu-i prea place. Da' ea nu poa să facă mare lucru când e vorba de asta. Și orișicât nu-i ca și cum ne-am arăta acolo beți de să mergem în genunchi.

O să tragă și fratele tău o dușcă?

Troy încuviință solemn din cap. Cât ai zice pește.

Billy bău și dădu sticla mai departe.

Ce-avea de gând să facă puștiu? spuse Troy.

Nu știu.

E vreo răcă între tine și el?

Nu. E băiat bun. Zicea numa că avea ceva de făcut.

De călărit știe să călărească. Asta da.

Da, știe.

Are daru să te-ntărate mucosu.

E băiat bun. Decât că are el ideile lui despre cum stau lucrurile.

Calu ăla care-l place el așa de mult e un bandit dat dracului dacă vrei părerea mea.

Billy dădu din cap. Mda.

Așa că ce vrea de la el?

Cred că asta și vrea de la el.

Tot mai crezi c-o să se țină de el prin tot locu ca un câine?

Da. Așa cred.

Io o să cred când oi vedea-o.

Pui pariu?

Troy scutură o țigară din pachetul de be bord și o băgă în gură și apăsă bricheta. Nu vreau să-ți iau banii.

Pe dracu, nu te da-ndărăt să-mi iei banii.

Nu cred că mă bag. N-o să-i placă deloc cârjele alea.

Nici cât negru sub unghie.

Cât e vorba să stea cu ele?

Nu știu. Vreo două săptămâni. Doctoru i-a zis că scrântitura poa să fie mai rea ca ruptura.

Pun pariu că n-o să stea cu ele nici o săptămână.

Și io tot așa pun pariu.

Un iepure încremeni în mijlocul drumului. Un ochi roșu îi străluci.

Hai mă prostule, spuse Billy.

Iepurele scoase un zgomot surd când camioneta trecu peste el. Troy luă bricheta din bord și-și aprinse țigara și puse bricheta înapoi în lăcașul ei.

Când m-am liberat din armată m-am dus la Amarillo cu Gene Edmonds ca să ne uităm la rodeo și la târgu de vite. El ne-a aranjat să ieșim cu fete și tot. Noi trebuia să fim în fața casei să le luăm la zece dimineăța și era trecut de miezu nopții până să ieșim din El Paso. Gene avea un Oldsmobile 88 nou-nouț și mi-a zvârlit cheile și mi-a zis să conduc. Cum am ajuns la autostrada 80 s-a uitat la mine, mi-a zis s-o calc. Mașina aia te motiva obligat. I-am dat până pe la o sută treizeci-o sută patruzeci. Tot mai aveam un metru de pedală până la podea. Iar s-a uitat la mine. Zic: Cât de repede vrei să mergem? Zice: Cu oricât te simți tu bine să mergi. Draci. Alta n-am făcut numa i-am băgat mare până pe la o sută optzeci și ne-am tot dus. Drum lung și neted. Aveam vreo mie de kilometri în fața noastră.

Ei bine pe drum era tot numa iepuri dintr-ăștia. Stătea uite-așa de încremeniseră în fața mașinii. Blap. Blap. M-am uitat la Gene și i-am zis: Ce vrei să facem cu toți iepurii ăștia? S-a uitat la mine și-a zis: Iepuri? Vreau să zic că dacă vroiai să dai peste unu care să-l doară-n cur de ceva pot să dau scris chiar acu că ăla era Gene. Din partea lui putea siropu de malț să ajungă și la treizeci de cenți lingurița.

Am tras la o benzinărie în Dimmitt, Texas, cam când se crăpa de ziua. Am tras lângă pompe și am oprit motoru și am stat acolo-șa și era o mașină de partea ailaltă a pompelor și nenea ăla de lucra acolo îi umplea rezervoru și curăța parbrizu. În mașină stetea o femeie. Tipu care conducea se dusesse la budă sau nu știu unde. În orice caz am tras mașina cu fața către mașina astălaltă și mă lungisem cum ar fi acolo liniștit cu capu rezemat de scaun așteptându-l pe nenea ăla și nici nu mă gândeam la femeia asta da' puteam s-o văd. Stetea așa acolo, se uita la lume cum ar veni. Apăi dintr-odată s-a îndreptat de umeri și s-a pus pe urlat de parcă o omora cineva. Adică să urle frate. M-am ridicat în scaun, nu știam ce s-a-ntâmplat. Se uita-nspre noi și am crezut că făcuse Gene ceva. Că-și dăduse pantalonii jos sau ceva. Cu el nu știai niciodată la ce să te-aștepți. M-am uitat la Gene da' nici el nu știa ce dracu se-ntâmpla cum nu știam nici io. Ei, acumă iese tipu de la veceu și vreau să zic că mai era și-o namilă de om. M-am dat jos și am dat ocol la mașină. Credeam c-o să-nnebunesc. La Oldsmobile e o grilă din asta de radiator ovală în față ca o mare sită și când am ajuns în fața mașinii grila era plină ochi de capete de iepuri. Vreau să zic că era o sută de capete îndesate acolo și botu mașinii și bara și tot acoperite complet de sânge și mațe de iepuri și iepurii ăștia zic io că și-or fi întors cumva capetele chiar la impact că se uitau toți în afară, toți cu ochii ca la nebuni. Cu dinții într-o parte. Rânjea. Nu pot să-ți zic cum arăta. Mi-a venit mai-mai să-ncep să urlu și io. Băgasem io de seamă că mașina se-ncinsese prea tare da' m-am gândit că era din cauza la viteză. Tipu ăsta vroia să ne ia la bătaie din asta. Zic: fratele meu. Iepuri. Știi? Dracu. Gene a ieșit și a început să dea cu gura la el și i-am zis să-și mute curu înapoi în mașină și să tacă din gură. Tipu s-a dus și i-a zis femeii să facă liniște și să nu mai se smiorcăie și astea da' n-am găsit cale să-l împac. Așa că m-am dus și i-am dat una lu namilă ăla ca să termin povestea.

Billy privea noaptea care se desfășura pe lângă mașină. Tufișurile de pe marginea drumului. Perdeaua groasă și neagră a munților se înălța în inima cerului înstelat al deșertului. Troy fuma. Întinse mâna după whiskey și desfăcu capacul și rămase cu sticla în mână.

Mi-a dat drumu la San Diego. Am plecat cu primul autobuz. Eu și cu încă un tovarăș ne-am îmbătat pe autobuz de aproape că era să ne dea jos. Am coborât în Tucson și-am intrat într-un magazin și am cumpărat o pereche nouă de cizme Judson și un costum. Nu știu de ce dracu am cumpărat costumu. Credeam că se cade să ai unu. M-am urcat într-un alt autobuz și am venit la El Paso și m-am dus în seara aia la Alamogordo și

mi-am luat caii. Am rătăcit peste tot prin părțile astea. Am lucrat în Colorado. Am ajuns să cerșesc. M-au băgat la pușcărie într-o căcărează de orașel. Nici n-o să-ți zic cum se cheamă. Da' tot în Texas. Texas. Nu făcusem nimica. Fusesem în locu nepotrivit la momentu nepotrivit. Era de să nu mai ies d-acolo. Mă luasem la bătaie cu un mexican de mai că era să-l omor. Am stat în pușcărie acolo vreme de nouă luni de zile bătute pe muchie. Nu vroiam să scriu acasă pentru nimic în lume. S-a făcut vremea să ies și m-am dus să văd de cai, îi vânduseră să acopere cheltuiala cu ce mâncaseră. De unu nu-mi păsa mie decât de ălălalt că-l avusesem de mult. Nimeni nu părea să știe nimica de el. Știam că dacă puneam mâna pe tip ajungeam fix din nou la pușcărie. Am întrebat pe toată lumea. În sfârșit cineva mi-a zis că ăia vânduse caii în afara statului. Credea că-i cumpărase cineva din Alabama sau de la dracu să-l ia. Aveam calu ăla de la treispe ani.

Am pierdut un cal în Mexic la care țineam mult de tot, spuse Billy. Îl aveam de la nouă ani.

E ușor.

Ce, să pierzi un cal?

Troy dădu sticla peste cap și bău și-o lăasă în jos și-i înșurubă la loc capacul și-și șterse gura cu dosul palmei și puse sticla pe scaun. Nu, spuse el. Să ajungi să-ți fie drag câte unu.

Jumătate de oră mai târziu ieșiră de pe autostradă și trecură zăngănind peste țevile unui grilaj pentru vite și conduseră pe drumul neasfaltat de vreun kilometru jumate până la ranch. Lumina din verandă era aprinsă și trei ciobănești australieni ieșiră și începură să alerge pe lângă camionetă lătrând. Elton ieși și rămase pe verandă cu mâinile în buzunarele de la spate și cu pălăria pe cap.

Mâncară la o masă lungă din bucătărie, trecându-și unul altuia castroane de nixtamal⁶ și de bame și o farfurie mare de fripturi și de chifle.

E tare bun, sărumâna, spuse Billy.

Soția lui Elton se uită la el. Nu te superi dacă te rog să nu-mi mai zici sărumâna?

Nu, sărumâna.

Mă face să mă simt ca o babă.

Da, sărumâna.

Nu se poate stăpâni, spuse Troy.

Nu-i nimic, spuse femeia.

Pe mine nu mă lași în pace așa ușor.

Nu lăsat în pace ți-a trebuit ție vreodată, spuse femeia.

O să-ncerc să nu mai zic, spuse Billy.

La masă stătea o fată de șapte ani care-i privea cu ochi mari. Mâncară. După o vreme ea spuse: Da' de ce nu-i bine?

Ce să nu fie bine?

Să zici sărumâna.

Elton își ridică privirea. Nu-i nimica rău să zici sărumâna, puiule. Atâta numa că mama ta-i femeie dintr-alea moderne.

Ce e o femeie dintr-alea moderne?

Mănâncă ce-ai în față, spuse femeia. Dacă toate ar merge cum zice tăticu-tău nu s-ar fi descoperit încă roata.

Se așezară în vechile scaune cu șezuturile din trestie de pe verandă și Elton puse trei pahare de whiskey jos între picioare pe podeaua de scândură și turnă trei măsuri și puse capacul la loc și așează sticla pe podea și le trecu celorlalți paharele și se lăsă pe spate în balansoar. *Salud*, spuse el.

Stinsese becul de pe verandă și stăteau cu toții în dreptunghiul de lumină palidă dinspre fereastră. Își ridică paharul în lumină și se uită la el ca un chimist. N-o să ghiciți cine s-a întors acasă la Bell, spuse el.

Să nu cumva să-i rostești măcar numele.

Ei uite c-ai ghicit.

Cine altcineva să fi fost?

Elton se lăsă în scaun și se legănă. Căinii stăteau în grădină lângă trepte și se uitau la el.

Ce, spuse Troy. A gonit-o până la urmă bărbatu-său?

Nu știu. Cică a venit în vizită. Da' pân-la urmă s-a dovedit o vizită mai lungă.

Mda.

În caz că asta mai consolează pe cineva.

Nu-i nici o consolare.

Elton dădu din cap. Ai dreptate, spuse el. Nu-i.

Billy sorbi din whiskey și se uită în depărtare la contururile munților. Stelele cădeau de peste tot.

Rachel a dat nas în nas cu ea în Alpine, spuse Elton. Fătua tatii a zâmbit numa și a dat bună ziua ca și cum nici usturoi nu mâncase nici gura nu-i mirosea.

Troy stătea aplecat înainte cu coatele pe genunchi, ținând paharul în față cu ambele mâini. Elton se legănă.

Ți-aduci aminte cum mergeam la Bloy să agățăm fete? Acolo a cunoscut-o. Tabără de rugăciune. Asta te face să cugeți la căile Domnului. El i-a cerut o întâlnire și ea i-a zis că nu iese cu un bărbat care bea. El s-a uitat drept în ochii ei și i-a zis că nu bea. Ea mai că era să cadă pe spate. Mă gândesc că a fost cam șocată să dea peste un mincinos și mai mare ca ea. Da' el spunea adevărul gol-goluț. Bine-nțeles, ea l-a pus la-ncercare. Zicea că știe ea sigur că el bea. Zicea că toți din districtul Jeff Davis știa că el bea și că încă bea din belșug și că era zvăpăiat ca un armăsar. El nici n-a clipit. Zicea că fusese da' că nu mai era. Ea l-a întrebat când s-a lăsat și el a zis că tocma ce m-am lăsat. Și ea a ieșit cu el. Și după câte știu el n-a mai pus gura pe băutură. Până să nu-l lase ea, bine-nțeles. Atunci a avut mult de recuperat. Să vină cineva să-mi zică ce rău îți face băutura. Băutura nu e nimica. Da' din ziua aia el n-a mai fost la fel.

Ea arată la fel de bine?

Nu știu. N-am văzut-o. Rachel zice că da. Satana are puteri să ia chip plăcut vederii. Ochii ăia mari și albaștri. Știa ea să întoarcă capu bărbaților mai abitir ca mama dracilor. Nu știu de unde se-nvață femeile-astea. N-avea dracu decât șapțișpe ani.

Se nasc cu daru ăsta, spuse Troy. Nu trebuie să-l învețe.

Că bine zici.

Ce parcă nu le intră lor în cap e să nu treacă așa cu buldozeru peste câte-un amărât doar că le face plăcere.

Billy își sorbi whiskey-ul.

Dă-ncoace paharul, spuse Elton.

Îl puse pe podea între picioare și turnă whiskey-ul și înșurubă capacul la loc și trecu paharul din mână-n mână.

Mulțumesc, spuse Billy.

Ai fost la război? întrebă Elton.

Nu. Am fost inapt.

Elton dădu din cap.

Am încercat să mă-nrolez de trei ori da' nu m-au luat.

Știu c-ai încercat. Eu am încercat să mă trimită în luptă dar am petrecut tot războiul la Camp Pendleton. Johnny a luptat peste tot în teatru din Pacific. Companii întregi au fost omorâte în fața lui. El n-a avut nici o zgârietură. Cred că asta-l supăra.

Troy își dădu paharul din mână-n mână și Elton îl așeză pe podea și turnă și-l trimise înapoi. Apoi își turnă și pentru el. Se lăsă pe spate. La ce te uiți? întrebă el câinele. Câinele își întoarse privirea.

Chestia care mă deranjează pe mine și după aia nu mai zic nimic de asta e că am avut o ditamai cearta în dimineața aia și n-am mai avut ocazia să mă-mpac. I-am zis în față că era un prostănac – ceea ce și era – și că cel mai rău lucru care putea să-l facă el tipului era să i-o lase plocon. Ceea ce și era. Aflasem tot despre ea până atunci. Aproape că era să ne luăm la bătaie. Ție nu ți-am zis niciodată. A fost nasol. Nu l-am mai văzut după aia. Trebuia să mă țin io la o parte. Cu cine e în starea care era el atunci nu poți cu nici un chip să stai de vorbă. N-are rost să încerci măcar.

Troy se uită la el. Mi-ai zis, spuse el.

Mda. Ți-oi fi zis. Acu nu-l mai visez. Îl visam tot timpul. Aveam discuții din alea cu el.

Credeam că ai terminat cu subiectu ăsta.

Bine. Da' tot parc-ar fi singuru subiect din lume de care să vorbești. Nu-i așa?

Se ridică cu greutate din scaun cu sticla și cu paharul în mână. Hai să mergem până-n hambar. O să v-arăt mânzu care l-a făcut iapa lui Jones de nu dădeați voi doi bani pe ea. Aduci-vă-ți cu toți paharele. Sticla am luat-o io.

* * *

Călărire toată dimineața prin ținuturile pline de ienupăr, ținând-o tot pe crestele presărate cu pietriș. Deasupra munților Sierra Viejas, de la vest, și peste câmpia largă care se întindea la sud de Guadalupes, înconjurând dealurile Cuesta del Burro și continuând spre Presidio și apoi spre graniță se pregătea o furtună. Traversară cursul superior al râului la amiază și se așezară în frunzișul îngălbenit și se uitară la frunzele care se desprindeau de pe crengi și pluteau în volburi în timp ce mâncau prânzul pe care li-l împachetase Rachel.

Ia uite la asta, spuse Troy.

Ce e?

O față de masă.

Ce chestie.

Turnă cafea din termos în cănile fiecăruia. Sendvișurile cu carne de curcan erau învelite în șervete de pânză.

Ce-i în termosu ălălalt?

Supă.

Supă?

Supă.

Ce chestie.

Mâncară.

Câtă vreme a fost el administrator p-aici?

Vreo doi ani.

Billy dădu din cap. Nu ți-a oferit să te angajeze până acu?

Ba da. I-am zis că nu mă deranja să lucrez cu el da' nu eram așa de sigur că vreau să lucrez pentru el.

Ce te-a făcut să te răzgândești?

Nu m-am răzgândit. Mă gândesc numa.

Mâncară. Troy dădu din cap spre câmpia de jos. Se zice că la fiecare kilometru din văiușga asta e câte-un alb care-a căzut într-o capcană.

Billy cercetă din ochi ținutul. Se vede că s-au învățat să nu mai treacă p-aici.

Când isprăviră de mâncat Troy turnă restul cafelei în cănile fiecăruia și înșurubă la loc capacul termosului și-l așează lângă supă și lângă șervetele de pânză în care fuseseră învelite sendvișurile și lângă fața de masă împăturită, gata să fie puse la loc în desagi. Stăteau jos și-și sorbeau cafeaua. Caii aflați mai jos pe firul apei unul lângă altul încetară să mai bea din râu și se uitară spre ei. Frunze umede li se lipiseră de nas.

Elton are părerile lui despre ce s-a-ntâmplat, spuse Troy. Johnny dacă n-o găsea el pe fata aia găsea el altceva. Nu era de strunit. Elton zice că s-a schimbat. Nu s-a schimbat niciodată. Era cu patru ani mai mare ca mine. Patru ani nu-i mult. Da' pe căile pe unde umbla el io n-am umblat niciodată. Și bine că n-am umblat. Oamenii zicea mereu că era încăpățânat da' nu era numa atât. S-a certat o dată cu taticu când n-avea decât cînșpe ani. S-au bătut cu pumnii. L-a făcut pe bătrânu să se bată cu el. I-a zis în față că-l respecta și toate alea da' că n-o să stea cu mâinile-n sân după ce-i spusese ce-i spusese. Bătrânu îl luase la refec din nușce motiv. Am plâns ca un mucos. El n-a plâns. Se ridica iar de jos. Cu borșu pe nas și tot. Bătrânu-i tot zicea să rămână jos. Plângea bătrânu, ce dracu. Sper să nu mai văd așa ceva. Numa când mă gândesc la asta și încă mi se face rău. Și nici un om de pe pământu ăsta nu putea să facă nimica să-l oprească.

Ce s-a-ntâmplat?

Bătrânu a plecat pân-la urmă. Era doborât și știa și el. Johnny stătea așa-n picioare. D-abia d-abia putea să se țină pe picioare. Striga la el să vină-napoi. Bătrânu nici nu i-a aruncat vreo privire. S-a dus în casă și-

atâta.

Troy se uită în fundul căinii. Aruncă zațul peste frunze.

N-a fost doar ea pricina. Există un soi de om care când nu poate să aivă ce vrea nu se mulțumește cu ce-i mai bun din ce rămâne ci cu ăl mai rău lucru ce se găsește. Elton crede că ăsta era soiul lui și poate că și era. Da' io cred că o iubise pe fata aia. Eu cred că știa ce fel era ea și nu i-a păsat. Eu cred că era orb numa față de sine. Cred că nu știa unde era. Lumea asta n-a fost niciodată făcută pentru el. O mâncase deja pe pâine încă de pe când nici nu știa să meargă. Să se însoare. Draci. El nu suporta să aibă nici șireturile legate.

Și totuși ți-a plăcut de el.

Troy se uită în depărtare printre copaci. Mă rog, spuse el. N-aș zice că de plăcut e vorba. Nu pot să vorbesc despre asta. Vroiam să fiu ca el. Da' n-am fost. Am încercat.

Era preferatu lu tată-tău, sau cum.

Și-ncă cum. N-a fost o problemă pentru nimeni. Se știa pur și simplu. Se accepta. Draci. N-a fost măcar vorba să fie altfel. Gata?

Io-s gata.

Se ridică. Își puse palma peste noadă și se întinse. Se uită la Billy. L-am iubit, spuse. Tot așa și Elton. Nu puteai să nu-l iubești. Și cu asta basta.

Puse șervetele de pânză sub braț împreună cu termosurile. Nici nu se uitaseră să vadă ce fel de supă era. Se întoarse și se uită la Billy. Ți place prin părțile astea?

Da.

Și mie. Mi-a plăcut totdeauna.

Așa c-o să vii încoace?

Nu.

Se însera când ajunseră la Fort Davis. Șoimii dădeau roată pe când treceau pe lângă fostul teren de defilare și cerul de deasupra munților din spatele lor era roșu-sângerieu. Elton aștepta cu camioneta și cu rulota pentru cai în fața hotelului Limpia. Scoaseră șeile cailor în parcare cu pietriș pe jos și puseră șeile în spatele camionetei și șterseră caii și le suiră în rulotă și intrară în hotel și o luară prin hol către cafenea.

Ți-a plăcut căluțu ăla? întrebă Elton.

Mi-a plăcut mult, spuse Billy. Ne-am înțeles bine.

Se așezară și studiau meniurile. Ce vreți să luați? spuse Elton.

Plecară pe la zece. Elton stătea în curte cu mâinile în buzunarele de la spate ale pantalonilor. Încă mai stătea acolo, doar o siluetă în lumina

becurilor de pe verandă, pe când ei coteau la capătul aleii și intrau pe autostradă.

Billy conducea. Se uita la Troy. N-o să adormi, nu așa?

Mda. Nu dorm.

Gata, te-ai hotărât?

Mda, cred că da.

Undeva tot tre să mergem.

Da. Știu.

Pe mine nu m-ai întrebat ce cred.

Păi tu vii aici decât dacă vin io și io nu vin. Așa că ce rost ar mai avea să te-ntreb?

Billy nu răspunse.

După o vreme, Troy spuse: Știam și io că nu mă-ntorceam aici, ce dracu.

Mda.

Te întorci acasă și tot ce vroiai tu să fie altfel e tot la fel și tot ce vroiai să fie la fel e altfel.

Știu ce vrei să spui.

Cred că mai ales dacă ești mezin. Tu n-ai fost mezin între ai tăi, nu așa?

Nu. Eram ăl mai mare.

Nu vrei să fii ăl mai mic. Ți-o spun io, ascultă la mine. N-ai făcut nici o afacere cu asta.

Merseră înainte prin munți. Cam la un kilometru jumate după intersecția cu autostrada 166 se găsea un camion plin de mexicani tras la o parte în iarbă. Stăteau aproape în mijlocul drumului făcând semn cu pălăriile. Billy încetini.

Ce mama dracului, spuse Troy.

Billy trecu pe lângă ei. Se uită în oglinda retrovizoare dar nu putu vedea nimic în afară de întunericul șoselei și adâncul nopții din deșert. Încetini, apoi opri.

Ce dracu, Parham, spuse Troy.

Știu. Pur și simplu nu pot.

Ce vrei să faci, ne bagă-n găleată că n-o să ajungem acasă pân-la ziuă.

Știu.

Băgă camioneta în marșarier și o luă încet hârâind înapoi pe autostradă ghidându-se după linia albă care ieșea de sub botul camionetei. Atunci când camionul se ivi alături de ei, putu să vadă că în față, în dreapta, cauciucul era pe jantă.

Se adunară în dreptul cabinei. *Punchada*⁷, spuseră ei. *Tenemos una llanta punchada*.⁸

*Puedo verlos*⁹, spuse Billy. Trase pe dreapta și coborî. Troy își aprinse o țigară și clătină din cap.

Aveau nevoie de un cric. Nu aveau ei cumva unul? *Sí. Por supuesto*.¹⁰

Luă cricul din benă și ei îl cărară până la camion și începură să-i ridice botul. Aveau două roți de rezervă care răsuflau amândouă. Lucrau cu schimbul la bătrâna pompă. În cele din urmă s-au ridicat și s-au uitat la Billy.

El luă sculele pentru cauciucuri din bena camionetei apoi înconjură mașina și luă trusa de lipit și o lanternă de sub banchetă. Ei duseră una din roțile de rezervă pe șosea și o lăsară jos și se așezară pe ea să facă talonul să cedeze și cel care luase sculele de la Billy înaintă și începu să desprindă pneul de pe jantă în timp ce ceilalți se uitau. Camera pe care o scoase cu greutate din cavitatea pneului era făcut din cauciuc roșu și avea o sumedenie de petice. O așeză pe criblură și Billy îndreptă lumina lanternei spre ea. *Hay parches sobre los parches*¹¹, spuse el.

*Es verdad*¹², spuse bărbatul.

*La otra?*¹³

Está peor.¹⁴

Unul dintre tineri dădea la pompă și camera se umflă încet pe șosea și rămase acolo fâsâind. Tânărul îngenunche și duse urechea în dreptul diferitelor locuri prin care ieșea aer. Billy deschise cutia cu petice și-și trecu degetul printre ele să vadă câte erau. Troy ieșise din camionetă și veni spre ei și rămase acolo fumând liniștit și uitându-se la pneu și la cameră și la mexicani.

Mexicanii dădură de-a dura anvelopa spartă pe lângă camion și Billy o lumineă cu lanterna. Pe margine era o gaură mare cu marginile zdrențuite. Arăta de parcă ar fi fost mestecată de buldogi. Troy scuipe tăcut în șosea. Mexicanii aruncară anvelopa în bena camionului.

Billy luă bucăți de cretă din trusa de petice și făcu cercuri în jurul găurilor din cameră iar ei deșurubară valva și se așezară pe cameră și apoi o călcară în picioare până ce ieși tot aerul. Apoi se așezară pe șosea cu linia albă trecându-le de-a lungul coatelor și cu noaptea strident de scânteietoare a deșertului deasupra capetelor, miriadele de constelații mișcându-se prin întuneric ca peștii prin apă, iar ei meșteriră la obiectul inform din cauciuc de un roșu-șters în poală, stând pe vine asemenea croitorilor sau pescarilor care-și repară plasele. Râcâiră cauciucul cu micuța răzătoare de tinichea

fixată pe capacul trusei și puseră peticele și le dădură foc cu un chibrit unul câte unul până când le lipiră și le isprăviră. Rămaseră așezați pe șosea în întunericul deșertului și ascultară.

*Oye algo?*¹⁵ spuse Billy.

*Nada.*¹⁶

Stăteau și ascultau.

Deșurubă iar valva și, odată camera dezumflată, bărbatul o îndesă înăuntrul anvelopei și o aranjă în jurul jantei și potrive valva iar băiatul veni cu pompa și începură să umfle cauciucul. Dădu la pompă multă vreme. Când talonul pocni în contact cu janta băiatul se opri iar ei desfăcură furtunul de la valvă și bărbatul luă căpăcelul din gură și-l înșurubă în valva șuiерândă și se dădură înapoi și se uitară la Billy. El scuipă și se întoarse și merse până la camionetă să ia manometrul.

Troy dormea pe scaunul din față. Billy luă manometrul din torpedou și se întoarse și luă presiunea cauciucului și apoi îl dădură de-a dura până la camionetă și-l potrivea pe butuc și strânseră șuruburile cu o cheie făcută dintr-un cap sudat pe o bucată de țeavă grea de fier. Apoi lăsară cricul și îl traseră de sub camion și-l dădură lui Billy.

El luă cricul și sculele și puse trusa de petice și manometrul în buzunarul cămășii și lanterna în buzunarul de la spate al blugilor. Apoi strânse mâna fiecăruia.

*Adónde van?*¹⁷ spuse Billy.

Bărbatul ridică din umeri. Spuse că mergeau la Sanderson, Texas. Se întoarse și se uită în depărtare spre piscurile întunecate din est. Tinerii stăteau în jurul lor.

*Hay trabajo allá?*¹⁸

El ridică din nou din umeri. *Espero que sí*¹⁹. Se uită la Billy. *Es vaquero?*²⁰

*Sí. Vaquero.*²¹

Bărbatul dădu din cap. Era un ținut de *vaqueros* și problemele celorlalți erau străine de locul acesta și nu prea mai era altceva de zis. Și-au dat mâna din nou și mexicanii s-au cățărat înapoi în camion și camionul icni și tuși și porni și o luă încet și poticnit până pe șosea. Bărbații și băieții din bena camionului se sculară în picioare și-și ridicară mâinile. Le putea vedea deasupra cocoșei întunecate a cabinei pe fundalul de cobalt ars al cerului. Unicul stop al mașinii avea un scurtcircuit și clipea intermitent ca un bec de semnalizare până în momentul în care camionul luă curba și dispăru.

Puse cricul și uneltele în camionetă și deschise portiera și-l înghionti pe Troy până ce-l trezi.

Hai să mergem, bărbate.

Troy se ridică în scaun și se uită fix la drumul pustiu. Se uită înapoi.

Unde-au plecat?

Au plecat, gata.

Cât să fie ceasu?

Nu știu.

Ai isprăvit cu făcutu pe bunu Samaritean?

Am isprăvit.

Se aplecă și deschise torpedoul și puse trusa de petice și manometrul și lanterna înăuntru și trase portiera și porni motorul.

Încotro se duc? spuse Troy.

Sanderson.

Sanderson?

Mda.

De unde vin?

Nu știu. N-a zis.

Pun pariu că nu se duc la Sanderson, spuse Troy.

Da' unde crezi că se duc?

Dracu știe.

De ce-ar minți cineva că se duce la Sanderson, Texas?

Nu știu.

Își continuă drumul. În timp ce lua o curbă cu un mal abrupt în dreapta, apăru brusc o flacăra albă și se auzi o bufnitură zdravănă. Camioneta viră, cauciucurile scrâșniră. Când se opriră erau deja pe jumătate afară din șosea într-un șanț.

Ce mama dracului, spuse Troy. Ce mama dracului.

O bufniță mare era răstignită pe parbrizul camionetei. Straturile geamului securit se bombaseră sub greutate și aripile-i erau larg desfăcute și ea zăcea întinsă în inelele concentrice și în razele sticlei sparte ca un fluture de noapte enorm într-o pânză de păianjen.

Billy opri motorul. Se uită la ea. Unul dintre picioare îi tremură și gheara se strânse și se relaxă din nou încet iar capul i se mișcă ușor ca și cum ar fi vrut să-i vadă mai bine și apoi muri.

Troy deschise ușa și ieși. Billy rămase locului uitându-se la bufniță. Apoi stinse farurile și ieși și el.

Bufnița era toată moale și pufoasă. Capul îi căzu într-o parte și se

răsuți. Era moale și părea că penele acoperă un corp prea mic. O desprinsă de pe parbriz și o duse la gard și o agăță de sârme și se întoarse. Se așează în camionetă și aprinse luminile pentru a-și da seama dacă poate conduce cu parbrizul în starea în care era sau dacă trebuia să-l dea la o parte cu totul. În colțul din dreapta jos era o porțiune neatinsă și se gândi că putea vedea dacă s-ar fi lăsat în jos și ar fi privit pe acolo. Troy se dusesse mai departe pe șosea și se opri să se ușureze.

Porni camioneta și o trase înapoi pe șosea. Troy se dusesse mai în față și se așezase pe iarba de pe marginea drumului. Veni până în dreptul lui și lăsa jos geamul și se uită la el.

Ce ai? spuse el.

Nimica, spuse Troy.

Ești gata să mergem?

Da.

Se ridică și ocoli prin față camioneta și se urcă. Billy se uită la el.

Ți-e bine?

Mda. Mi-e bine.

Era decât o bufniță.

Știu. Nu-i d-asta.

Atunci ce?

Troy nu răspunse.

Băgă schimbătorul de viteze într-a-ntâia și ridică piciorul de pe ambreiaj. O luă în față pe autostradă. Putea să vadă destul de bine. Putea să se dea într-o parte și să vadă prin cealaltă jumătate a parbrizului. Ți-e bine? spuse el. Ce-i?

Troy se uita pe fereastră cum se scurgea întunericul. Toate alea, spuse el. Toate alea, dracu să le ia. Nu te uita la ce zic. În primul rând că n-ar trebui să mai beau whiskey.

Merseră până la Van Horn și se opriră pentru benzină și cafea lăsând deja în urmă ținutul în care crescuse Troy și în care el credea că s-ar putea reîntoarce și în care era îngropat fratele său și ceasul era două dimineața.

Mac o să zică vreo două când o vedea mașina.

Billy dădu din cap. Poate că reușesc să mă reped până-n oraș și s-o repar de dimineață.

Cam cât zici c-o să coste?

Nu știu.

Vrei să facem juma-juma?

Mi-ar conveni.

În regulă.

Ești sigur că ți-e bine?

Mda. Mi-e bine. Numa că m-apucă să mă gândesc la una și la alta.

Mda.

Deși n-ajută la nimic, nu-i așa?

Nu.

Își băură cafeaua. Troy scutură o țigară din pachet și o aprinse și-și puse țigările și bricheta Zippo pe masă. Cum de-a trebuit să te oprești mai devreme?

Pur și simplu m-am oprit.

Ai zis că trebuia să te oprești.

Mda.

Ce-i? E vreo chestie de religie?

No. Nici pe departe. Numa că cea mai proastă zi din viața mea a fost atunci când aveam șapțișpe ani și io și cu frate-meu eram fugari și el era rănit și un camion plin de mexicanii cam tot așa ca ăia de-acolo a apărut din senin de ne-a salvat pielea. Nici nu eram sigur că vechitura aia a lor de camion putea să alerge mai repede ca un cal da' uite că a alergat. N-avea nici un motiv să oprească de dragu nostru. Da' a oprit. Nu cred că să le fi dat prin cap să nu oprească. Asta-i tot.

Troy se uita pe geam. Ei da, spuse el. Țsta-i un bun motiv.

Mă rog. Țsta-i motivu care mi-a trebuit mie în tot cazul. Gata ești?

Mda. Își termină cana. Sunt gata.

Își plăti bănuții la poartă și trecu de turnichet și o luă pe pod. Pe malurile râului, pe sub pod, niște băieței ridicau găleți de tinichea prinse în cuie la capătul unor prăjini și strigau să le dea bani. Trecu podul și ajunse într-o mare de vânzători ambulanți de bijuterii ieftine, obiecte din piele, pături. Se ținură după el preț de-o bucată fiind succedați de alții într-o ștafetă de găinari de-a lungul bulevardului Juárez și în sus, pe Ignacio Mejía, până în Santos Degollado, unde se împrăștiară și se uitară după el.

Stătea în picioare la capătul barului și comandă whiskey și-și sprijini piciorul pe bară și se uită în cealaltă parte a încăperii la curve.

*Dónde están sus compañeros?*²² spuse barmanul.

Își ridică paharul de whiskey și îl roti în mână. *En el campo*²³, spuse. Bău.

Rămase așa preț de două ore. Curvele traversau una câte una încăperea pentru a-și oferi serviciile și una câte una se întorceau la loc. Nu întrebă de

ea. Când plecă băuse cinci whiskey-uri și le plăti cu un dolar și mai puse un dolar peste celălalt pentru barman. Traversă bulevardului Juárez și înaintă șchiopătând pe Mejía către Napoleón și se așează în cafenea la una dintre mesele din față și comandă o friptură. Bău o cafea în timp ce aștepta și privi la ce se întâmpla în stradă. Un bărbat veni la ușă și încercă să-i vândă țigări. Un bărbat încercă să-i vândă o madonă din celuloid pictat. Un bărbat cu un aparat ciudat cu cadrane și manete îl întrebă dacă nu dorea să se electrocuteze. După o vreme sosi și friptura.

Se duse din nou noaptea următoare. Se aflau acolo șase soldați de la Fort Bliss, recruți proaspeți, cu capetele aproape rase. Îl priveau chiorâș cu căutături de bețiv, se uitau la cizmele lui. Stătu în picioare la bar și bău încet trei whiskey-uri. Ea nu apărură.

O luă în sus pe bulevardul Juárez printre vânzători ambulanți și codoși. Văzu un băiat care vindea niște tatu împăiați. Văzu un turist beat care se căznea pe trotuar cărând o armură completă. Văzu o femeie tânără și frumoasă care vomita în stradă. Niște câini se întoarseră când auziră zgomotul și alergară spre ea.

O luă în sus pe Tlaxcala și pe Mariscal și intră într-un local asemănător și stătu în picioare la bar. Curvele veniră să i se agațe de braț. Spuse că așteaptă pe cineva. După o vreme plecă și o luă înapoi către pod.

* * *

Îi promisese lui Mac că nu va mai urca pe cal până ce nu i se vindeca glezna. Duminica după micul dejun făcu exerciții cu calul în țarc și după-amiază îl înșeuă pe Bird și călări până în munții Jarilla. Stătu în șaua în vârful unei stânci și privi atent peisajul. Câmpurile de sare inundate strălucind în soarele de seară la o sută de kilometri către est. Dincolo, vârful El Capitan. Toți munții înalți din New Mexico pălind treptat spre nord, dincolo de câmpiile roșii, străvechiul creozot. În lumina piezișă umbrele dungate ale gardurilor păreau linii de cale ferată mergând înspre munți iar porumbeii treceau pe sub el către un rezervor de apă de pe terenul lui McNew. Nu se vedea nici o vită în tot cuprinsul de tufișuri și arbuști așa de străbătut de obicei de vite. Porumbeii țipau peste tot în jur și vântul nu bătea deloc.

Când se întoarse în casă era întuneric și până să scoată șaua calului și să-l pună în grajd și să ajungă în bucătărie Socorro strânsese deja și spăla vasele. Luă o cană de cafea și se așează și ea în aduse cina și în timp ce

mânca veni Mac și se opri în picioare în ușa dinspre hol și-și aprinse un trabuc.

Ai fi gata?

Da.

Nu te grăbi. Nu te grăbi.

Se întoarse prin hol. Socorro luă oala de pe plită și-i puse în farfurie ce rămăsese din *caldillo*²⁴. Îi mai aduse să-și pună cafea și turnă o cană pentru Mac și o lăsă aburindă la capătul celălalt al mesei. După ce termină de mâncat el se ridică și-și duse farfuria la chiuvetă și-și mai turnă cafea și apoi se duse la vechiul dulap din lemn de cireș care fusese transportat cu căruța acum optzeci de ani din Kentucky și deschise ușa și scoase setul de șah dintre reviste vechi pentru crescători de vite și catastife legate parțial în piele și registre zilnice și vechi cutii verzi de cartușe cu alice și de cartușe cu glonț Remington. Pe raftul de sus o cutie făcută din plăci de lemn îmbinate în coadă de rândunică care conținea greutatea de cântar din alamă. O mapă de piele cu instrumente de desen. O trăsură de sticlă care conținuse în vremurile de demult bomboane de Crăciun. Închise ușa și aduse la masă tabla și cutia de lemn și desfăcu tabla și trase capacul glisant al cutiei și vărsă piesele, lemn de nuc sculptat, lemn de ilice sculptat și le aranjă. Apoi se așeză să-și bea cafeaua.

Mac intră și trase scaunul din fața lui John Grady și se așeză și trase scrumiera grea de sticlă printre sticlele de ketchup și de sos iute și-și puse trabucul în scrumieră și sorbi o gură de cafea. Dădu din cap către mâna stângă a lui John Grady. John Grady își deschise mâna, așeză pionii pe tablă.

Sunt iar cu albele, spuse Mac.

Da.

Își mută pionul înainte.

JC intră și luă o cană de cafea de pe plită și veni la masă și rămase în picioare.

Ia un loc, spuse Mac. Faci dezordine în cameră.

Nu-i nevoie. Nu stau.

Mai bine ai lua un loc, spuse John Grady. Are nevoie de toată puterea de concentrare.

Asta cam așa-i, spuse Mac.

JC se așeză. Mac privi atent tabla. JC aruncă o privire către grămada de piese albe de lângă cotul lui John Grady.

Băietе, bine-ai face de l-ai lua mai ușor pe bătrân. Se poate că-i posibil

să fii schimbat cu unu care mână vitele mai bine și joacă șah mai prost.

Mac întinse mâna și mută nebunul care-i rămăsese. John Grady mută calul. Mac își luă trabucul și pufăi în tăcere.

Mută regina. John Grady mută celălalt nebun și se lăsă pe spate. Șah, spuse el.

Mac privi cu atenție tabla. Draci, spuse el. După o vreme își ridică privirea. Se întoarse către JC. Vrei să joci cu el?

Nu. Știu ce-i poate pielea.

Știu ce zici. M-a bătut de m-a zvântat.

Se uită la ceasul de perete și-și apucă din nou trabucul și și-l puse în dinți. Mai joc încă unu, spuse el.

Da, spuse John Grady.

Socorro își scoase șorțul și-l agăță în cui și se opri în ușă.

Noapte bună, spuse ea.

Noapte bună, Socorro.

JC se ridică din scaun. Mai vrea careva cafea?

Jucară. Când John Grady luă regina neagră JC își trase scaunul în spate și se ridică.

Eu am încercat să-ți spun, băiete. Vine o iarnă grea.

Traversă bucătăria și-și așeză cana în chiuvetă și se duse spre ușă.

Noapte bună, spuse el.

Mac stătea și studia în tăcere tabla. Trabucul zăcea stins în scrumieră.

Noapte bună, spuse John Grady.

Împinse ușa și ieși. Ușa de plasă se închise cu zgomot. Ceasul ticăia. Mac se lăsă pe spate. Apucă mukul trabucului și-l puse apoi la loc în scrumieră. Cred că o să mă dau bătut, spuse el.

Ai putea încă să câștigi.

Mac se uită la el. Aiurea, spuse el.

John Grady ridică din umeri. Mac se uită la ceas. Se uită la John Grady. Apoi se aplecă și întoarse cu grijă tabla. John Grady mută ultimul nebun negru care-i rămăsese lui Mac.

Mac își țuguie buzele. Se uită cu atenție la tablă. Mută.

După cinci mutări John Grady declară șah-mat la regele alb. Mac clătină din cap. Hai să mergem la culcare, spuse el.

Da.

Începu să pună piesele la loc. Mac își trase înapoi scaunul și adună cămile.

Când a zis Troy și Billy că se-ntorc?

Nu știu să fi zis.

Și cum de tu nu te-ai dus cu ei?

Am zis c-o să stau și io p-aci.

Mac duse cănila la chiuvetă. Ți-au zis să te duci și tu?

Da. N-am io nevoie să mă duc peste tot unde se duc și ei.

Închise capacul glisant al cutiei și plie tabla și se ridică.

Troy se pregătește să se ducă acolo și să lucreze pentru frate-său?

Nu știu.

Traversă încăperea și puse șahul înapoi în dulap și închise ușa și-și luă pălăria.

Nu știi sau nu vrei să zici?

Nu știu. Dacă nu voiam să zic ziceam io.

Știu c-ai fi zis.

Domnu Mac.

Da.

Îmi pare cam rău de Delbert.

De ce să-ți pară rău?

Așa. Mi se pare că-i ca și cum i-aș fi luat slujba.

Ei bine nu i-ai luat-o. Ar fi plecat orișicum.

Bine.

Lasă-mă pe mine să am grijă de locu ăsta. Bine?

Bine. Noapte bună.

Aprinde lumina din hambaru ăla.

Văd foarte bine.

Poți să vezi și mai bine cu lumina aprinsă.

Da. Mă rog. Îi deranjează pe cai.

Îi deranjează pe cai?

Da.

Își puse pălăria și împinse ușa. Mac îl privi cum trecea prin curte. Apoi închise lumina din bucătărie și se întoarse și traversă încăperea și o luă prin hol. Îi deranjează pe cai, spuse el. Să fiu al dracu.

Când se trezi dimineața și se duse în camera lui Billy să-l trezească Billy nu era acolo. Patul arăta ca și când ar fi dormit cineva acolo și el ieși șchiopătând pe lângă boxele cailor și se uită prin curte către bucătărie. Apoi se duse către latura hambarului unde era parcată camioneta. Billy stătea pe scaun aplecat peste volan, deșuruba cadrul de metal care susținea parbrizul și punea șuruburile în scrumieră.

Neața, bărbate, spuse el.

Neața. Ce s-a-ntâmplat cu parbrizu?

Bufniță.

Bufniță?

Bufniță.

Desfăcu ultimele șuruburi și trase în sus și scoase cadrul și începu să desfacă marginile geamului deformat din cheder cu lama șurubelniței.

Du-te pe partea ailaltă și apasă pe chestia asta din afară. Stai un pic. Uite niște mănuși.

John Grady își puse mănușile și o luă șontâc-șontâc și apăsă pe marginea geamului în timp ce Billy scobea cu șurubelnița. Reușiră să scoată geamul din cheder la marginea de jos și la una din laterale și apoi Billy luă mănușile și trase afară tot geamul întreg și îl ridică peste volan și îl puse pe podeaua camionetei pe locul din dreapta.

Ce-ai făcut, ai condus cu capu pe geam?

Nu. Am stat așa mai pe la mijloc și m-am uitat pe partea aia bună.

Împinse ștergătorul de parbriz care era întins peste bord.

Credeam că n-ați ajuns.

Am ajuns pe la cinci. Tu ce-ai făcut?

Nu mare lucru.

Nu te-ai apucat să faci rodeo prin hambar cât am fost io plecat, nu?

Nu.

Ce-ți face picioru?

E bine.

Billy împinse ștergătorul pe arcul său și scoase brațul acestuia de pe soclu cu șurubelnița și-l puse pe scaun.

Te duci să iei un geam nou?

O să-l pun pe Joaquín să aducă unu când se duce în oraș. Nu vreau să-l vadă bătrânu dacă se poate.

Oricine poate să dea peste o bufniță, ce dracu.

Știu. Da' n-a dat oricine.

John Grady se apleca prin geamul deschis de la portiera camionetei nemișcate. Se întoarse și scuipă și se aplecă iarăși. Mă rog, spuse el. Nu știu ce vrea să zică și asta.

Billy puse șurubelnița pe scaun. Nici io nu știu, spuse el. Nu știu de ce am zis-o. Hai să mergem înăuntru să vedem dacă ne-a pregătit micu dejun. Aș mânca și copite de mistreț.

Când se așezară Oren își ridică privirea din ziar și se uită atent la John

Grady pe deasupra ochelarilor. Ce-ți mai face picioru? spuse el.

E bine.

Cred și eu.

E destul de bine cât să călăresc. Asta vroiai să știi, nu?

Poți să te urci în scări?

N-am nevoie.

Oren se întoarse la ziarul său. Mâncară. După o vreme puse ziarul jos și-și scoase ochelarii și și-i puse pe masă.

E cineva care trimite încoa o iapă de doi ani pe care vrea s-o dea nevesti-sii. Nu i-am zis nici da nici ba. Nu știe nimica despre cal alta decât din cine se trage. Și probabil nici despre vreun alt cal fie vorba-ntre noi.

E-mblânzită?

Nevasta sau calu?

Pun pariu pe cât vreți voi că nici una nici alta, spuse JC. Așa, pe neve.

Nu știu, spuse Oren. Numa parțial îmblânzită sau nu știu cum îmblânzită. Vrea s-o lase aici două săptămâni. I-am spus c-o s-o dresăm cât poate ea să ducă în răstimpu asta și el a părut să fie mulțumit.

În regulă.

Billy, o să lucrați toți săptămâna asta?

Așa zic.

La ce oră zicea omu c-o să fie aici? spuse John Grady.

Zicea că după micul dejun. JC. Sunteți gata?

Gata m-a făcut mama.

Păi ziua de zăbavă nu știe, spuse Oren. Își puse ochelarii în buzunarul cămășii și se trase înapoi cu scaunul.

Intrară în curte pe la opt și jumătate într-o camionetă care trăgea o remorcă nouă pe două roți. John Grady ieși să-i întâmpine. Remorca era vopsită în negru și purta pe o latură scris cu litere aurii numele unui ranch de undeva din New Mexico de care el nu auzise niciodată. Cei doi care desfăceau zăvoarele și lăsau jos ușa remorcii dădură din cap spre el și cel mai înalt aruncă o privire prin curte și apoi scoaseră calul cu spatele pe rampă.

Pe-unde-i Oren? spuse cel înalt.

John Grady privi iapa. Avea o căutătură nervoasă ceea ce era de înțeles pentru o iapă tânără dată jos într-un loc necunoscut. Îi dădu ocol șchiopătând pentru a o vedea din partea cealaltă. Ochiul ei îl urmărea.

Mânați-o puțin.

Ce?

Mânați-o puțin.

Oren e p-aici?

Nu. Nu este. Eu sunt îmblânzitoru. Mânați-o numa puțin p-aici și lăsați-mă să mă uit la ea.

Bărbatul rămase o clipă nemișcat. Apoi dădu căpăstrul celuiilalt. Mân-o un pic p-acolo, Louis. Se uită la John Grady. John Grady privea iapa.

La ce oră e vorba să se-ntoarcă?

Până seara nu se-ntoarce.

Priviră cum iapa cea mică mergea încioace și-ncolo.

Ești sigur că tu ești îmblânzitorul?

Da.

După ce te uiți?

John Grady privi iapa cu atenție apoi se uită la bărbat. Calu ăsta e șchiop, spuse el.

Șchiop.

Da.

Căcat, spuse bărbatul.

Cel care plimba calul se uită peste umăr.

Ai auzit, Louis? îi strigă bărbatul.

Mda. Am auzit. Vreți s-o-mpușcați și să isprăvim povestea?

Ce te face să crezi că-i șchiop calu ăsta? spuse bărbatul.

Păi de. Nu prea e vorba de ce cred io. E șchioapă de piciorul stâng din față.

Ad-o încioace, Louis.

Crezi c-o putea să meargă atâta drum?

Nu știu.

Aduse iapa și John Grady se duse și se sprijini de ea cu umărul și-i ridică între genunchi piciorul din față și-i examinează copita. Își trecu degetul în jurul furcuței și examinează peretele copitei. Se rezemă de animal pentru a-i simți respirația și-i vorbi și-și scoase batista din buzunarul de la spate și-o udă cu scuipat și începu să-i curețe peretele copitei.

Cine i-a pus asta aici? spuse el.

Ce să-i pună?

Balsamu ăsta. Întinse batista să le arate pata de la copită.

Nu știu, spuse bărbatul.

John Grady își scoase briceagul și îl deschise și-i plimbă vârful peste peretele copitei, într-o parte. Bărbatul se apropiase ca să-l privească. Ridică

lama cuțitului. Vedeți asta? spuse el.

Da?

Are copita crăpată și cineva i-a umplut-o cu ceară și pe urmă i-a pus balsam peste.

Se ridică și lăsă jos piciorul iepei și-i mângâie umărul și toți trei rămaseră acolo uitându-se la iapă. Cel înalt își puse mâinile în buzunarele de la spate. Se întoarse și scuipă. Ei da, spuse el.

Cel care ținea calul răscoli pământul cu vârful cizmei și-și întoarse privirea.

Bătrânu o să se cace pe el când o auzi.

De unde ați cumpărat-o?

Bărbatul își scoase mâna din buzunarul de la spate și-și potrivea pălăria. Se uită la John Grady și se uită iar la iapă.

Pot s-o las la tine?

Nu se poate.

Lasă-mă s-o las aici până se întoarce Oren și o să stau io de vorbă și cu el.

Nu pot să fac asta.

De ce nu?

Nu pot.

Adică zici s-o pun în mașină și s-o duc d-aici.

John Grady nu răspunse. Dar nici nu-și luă ochii de la bărbat.

Hai că poți mai mult.

Nu cred că pot.

Se uită la cel care ținea calul. Se uită către casă și se uită din nou la John Grady. Apoi băgă mâna în buzunar și-și scoase portofelul și-l deschise și luă din el o hârtie de zece dolari și împături hârtia și puse portofelul la loc și-i întinse hârtia băiatului. Uite-aici, spuse el. Pune-o în buzunar și nu zi la nimeni de unde-o ai.

Nu cred că pot să fac asta.

Haide.

Nu.

Fața bărbatului se întunecă. Stătea cu bancnota întinsă în mână. Apoi o puse în buzunarul cămășii.

Hai că nu mori.

John Grady nu răspunse. Bărbatul se întoarse și scuipă iar.

N-am io d-a face cu cine a umblat la ea dacă asta-ți trece prin cap.

N-am zis c-ai avea.

Da' tot nu vrei s-ajuti pe cineva, nu-i așa?

Nu în felu ăsta.

Bărbatul se uită la John Grady. Scuipă încă o dată. Se uită la celălalt și se uită peste câmp.

Hai să mergem, Carl, spuse celălalt. Dracu.

Mânără calul înapoi prin curte către camionetă și remorcă. John Grady se uita la ei. Puseră calul în remorcă și închiseră ușile și le zăvorâră. Cel înalt ocoli camioneta. Hei, băiete, strigă el.

Da.

Să te duci dracului.

John Grady nu răspunse.

M-ai auzit?

Da, te-am auzit.

Apoi se urcară în camionetă întoarseră ieșiră din curte și o luară pe alee.

Lăsă din mână căpăstrul calului la ușa bucătăriei și intră. Socorro nu era în bucătărie și o strigă și așteptă și apoi ieși. Pe când se urca pe cal ea apără în ușă. Își puse mâinile la ochi pentru a se apăra de soare. *Bueno*, spuse ea.

*A qué hora regresa el Señor Mac?*²⁵

*No sé.*²⁶

El dădu din cap. Ea se uită la el. Îl întrebă la ce oră se întoarce și el spuse că după lăsarea întunericului.

*Espérate*²⁷, spuse ea.

*Está bien.*²⁸

*No. Espérate.*²⁹

Ea intră în casă. El rămase pe cal. Calul bătu cu copita în pământul gol și-și scutură capul. Da bine, spuse el. Mergem.

Când ieși iarăși ea avea prânzul legat într-un ștergar și i-l întinse în dreptul scării. El îi mulțumi și se întinse în spate și puse prânzul în buzunarul hainei de doc și dădu din cap și-și mână calul. Ea îl privi cum călărea spre poartă și se lăsa în jos și desfăcea zăvorul și împingea poarta fără să se dea jos și trecea și se întorcea și închidea poarta fără să se dea jos și apoi o pornea pe șosea la trap cu soarele dimineții pe umeri, cu pălăria pe spate. Stând foarte drept în șa. Piciorul înfășurat și fără cizmă deoparte, scara goală. Vacile Hereford și vițeei urmându-l de-a lungul gardului și mugind după el.

Călări toată ziua printre vitele pe jumătate sălbatice din pășunea Bransford și un vânt rece bătea dinspre munții din New Mexico. Vitele se fereau din calea lui sau fugeau cu coada sus peste câmpurile cu pietriș, printre tufele de creozot, și el le cercetă din mers pentru selecție. Antrena calul și în același timp selecta și vitele și căluțul vinețiu pe care-l călărea dădea dovadă de disprețul pe care-l arată un cal de cireadă față de vaci mânându-le de aproape în lungul gardurilor și mușcându-le. John Grady îl lăsa de capul lui iar el îi tăie calea unui vițel mare de peste un an și John Grady prinse vițelul cu frânghia pe care o înfășură de oblânc dar vițelul nu se lăsa. Căluțul se opintea cu picioarele depărtate în timp ce vițelul trăgea și se zvârcolea la capătul celălalt al funiei.

Ce vrei să faci acum? își întrebă el calul.

Calul se întoarse și se dădu înapoi. Vițelul începu să facă salturi.

Văd io că tu crezi c-o să mă dau jos și-o să-l iau dintr-o parte pe nemernicu ăla mare așa cum sunt într-un picior.

Așteptă până ce vițelul sări într-un spațiu gol printre tufele de creozot și apoi mână calul la galop. Slăbi frânghia peste capul calului și depăși vițelul pe dreapta. Vițelul se depărtă tropăind. Frânghia i se târa de la gât în jos pe pământ prin stânga și se încolăcea în spatele picioarelor și apoi în sus prin dreapta în urma calului. John Grady verifică dacă funia e bine prinsă de oblânc și apoi se ridică într-o scară și-și eliberă piciorul de frânghia atârândă. Frânghia se întinse cu o plesnitură și smuci capul vițelului înapoi și-i înșfăcă picioarele dindărăt. Vițelul se roti cu fundul înaintea prin aer și se izbi de pământ într-un nor de praf și rămase acolo.

John Grady se dăduse deja jos de pe cal și șchiopăta de-a lungul frânghiei către locul în care stătea întins vițelul și-i puse genunchiul pe cap înaintea să-și revină și-l apucă de piciorul din spate și-și scoase cu o mână o coardă mai scurtă din curea și-l legă și așteptă să se liniștească. Apoi se aplecă și trase în sus de picior să se uite mai bine la umflătura din partea dinăuntru a piciorului care-l făcuse să alerge anapoda și-l făcuse de la bun început să-i taie calea și să-l prindă cu frânghia.

Vițelul avea o țepușă de lemn care-i intrase pe sub piele. Încercă s-o prindă cu degetele dar, cum se rupsesse, aproape că nu ieșea de sub piele. Pipăi de-a lungul ei și-i împinse capătul cu degetul mare și încercă s-o facă să iasă. O scoase ceva mai mult și în cele din urmă se aplecă și o apucă cu dinții și o trase afară. Curgea o limfă apoasă. Ținu bățul sub nas și-l miroși și apoi îl aruncă și se întoarse la cal să-și ia sticla de dezinfectant și tifonul. Când dădu drumul vițelului acesta alerga mai rău ca înainte dar el își zise

c-o să se facă bine.

La douăsprezece își luă prânzul printre niște stânci vulcanice de unde se vedea întinsul câmpiei înspre nord și înspre vest. Pe unele dintre pietre se vedeau pictograme străvechi în care erau scrijelite animale și luni și oameni și hieroglife pierdute al căror sens nimeni nu avea să-l mai știe vreodată. Pietrele erau calde de la soare și el stătea la adăpost de vânt și privea pământul pustiu și tăcut. Nimic nu se mișca. După o vreme împături ștergarul în care fusese prânzul și se ridică în picioare și coborî de pe stânci și prinse calul.

Încă mai țesăla animalul asudat în lumina becului din boxa din hambar când Billy veni spre el scobindu-se între dinți și se opri locului uitându-se la el.

Un' te-ai dus?

La Cedar Springs.

Ai stat toată ziua?

Da.

A sunat omu cu iapa aia.

Mă gândeam c-o să sune.

Nu era supărat, nu nimica.

N-avea de ce.

L-a întrebat pe Mac dac-ai putea să te uiți la niște cai de-ai lui.

Mă rog.

Se mișca de-a lungul calului periindu-l. Billy îl privea. Ea zicea că dacă nu vii se gândește s-o arunce.

Vin într-un minut.

Bine.

Ce părere ai de pământurile din părțile-alea?

Mi s-a părut că-s niște pământuri tare frumoase.

Mda?

Nu mă duc nicăierea. Și nici Troy.

John Grady perie calul până pe crupă. Calul se înfioră. O să ne ducem cu toții undeva când armata o să ia câmpurile-astea.

Da, știu.

Troy nu pleacă?

Billy se uită la capătul scobitorii și o puse la loc în gură. Umbra unui liliac care ieșise la vânătoare în lumina hambarului trecu peste cal, peste John Grady.

Cred că vroia numa să-l vadă pe frate-său.

John Grady dădu din cap. Își rezemă amândouă brațele peste cal și smulse firele de păr din perie și se uită la ele cum cădeau.

Când intră în bucătărie Oren era încă la masă. Își ridică privirea din ziar și apoi se întoarse la citit. John Grady se duse la chiuvetă și se spală și Socorro deschise compartimentul de încălzire de deasupra cuptorului și scoase o farfurie.

Se așează și mănăcă citind știrile peste masă, de pe partea cealaltă a ziarului lui Oren.

Ce-i aia plebiscit? spuse Oren.

Habar n-am.

După o vreme Oren spuse: Nu mai citi de pe partea ailaltă a ziarului.

Ce?

Am zis să nu mai citești de pe partea ailaltă a ziarului.

Bine.

Împături ziarul și-l împinse până în partea cealaltă a mesei și-și duse la gură cafeaua și sorbi.

Cum de-ai știut că citeam ziaru pe partea ailaltă?

Am simțit.

Da' ce-are?

Nimica. Decât că nu-mi pică mie bine. Țasta-i un obicei prost care-l are lumea. Dacă vrei să citești ziaru omului cere-i-l.

Bine.

Omu care avea iapa aia care n-ai lăsat-o la noi a sunat aici să-ncerce să te angajeze.

Am deja o slujbă.

Cred că vroia decât să te duci cu el la Fabens să vă uitați la un cal.

John Grady dădu din cap. Nu asta vrea el.

Oren se uită la el. Asta zicea Mac.

Sau nu vrea numa asta.

Oren aprinse o țigară și puse pachetul înapoi pe masă. John Grady mânca.

Ce-a zis Mac?

A zis c-o să-ți zică.

Așa. Păi mi s-a zis.

Ce dracu, sună-l pe om. Mai vinzi, mai cumperi un cal la sfârșit de săptămână. Mai faci și tu un ban.

Cred că nu știu să lucrez decât la un om o dată.

Oren fumă. Îl privea pe băiat.

Am fost la Cedar Springs. Le-am mai pus la treabă pe mârtoage pe-acolo.

Nu te-am întrebat.

Știu. Am luat căluțu ăla vinețiu a lu Watson.

Cum s-a descurcat?

Io cred că s-a descurcat bine de tot. Nu că mă laud sau ceva. Era el cal bun înainte să pun io șaua pe el.

Puteai să cumperi calu ăla.

Știu asta.

Ce nu ți-a plăcut la el?

N-a fost nimica să nu-mi placă la el.

Nu vrei să-l cumperi acuma.

Nu.

Termină de mâncat și-și șterse farfuria cu ultima bucatăică de tortilla și o măncă și pe aceea și-și împinse farfuria în față și-și bău cafeaua și puse jos cana și se uită la Oren.

E-un cal așa cum trebuie. Nu e un cal perfect da' cred c-o să fie bun la mânat de vite.

Mă bucur. Sigur că ție-ți place unu care să se pună pe picioarele dindărăt ca un urs și să intre cu capu-nainte în peretele la grajd.

John Grady zâmbi. Un cal de vis, spuse el. Nu-i chiar așa.

Păi cum e?

Nu știu. Cre că pur și simplu e unu care-ți place. Sau nu. Poți să faci listă pe hârtie cu toate calitățile care le are un cal și tot n-o să-ți dai seama dacă o să-ți placă sau nu.

Da' dacă-i faci listă cu hibecele?

Nu știu. Aș zice că probabil că știi care-i treaba dac-ajungi la momentu ăla.

Crezi că există cai așa de stricați să n-ai ce face cu ei?

Da, cred. Da' probabil că nu atâția de mulți câți crezi tu.

Poate că nu. Crezi că un cal poate să priceapă ce-i zice un om?

Adică cuvinte?

Nu știu. Adică dacă poate să priceapă ce-i zici.

John Grady se uită pe fereastră. Se formau picături de apă pe geam. Doi lilieci vânau în lumina hambarului. Nu, spuse el. Cred că poate să priceapă ce vrei să zici.

Se uită la lilieci. Își întoarse privirea la Oren.

Cred că pe cal îl roade mai mult ce nu știe. Vrea să poată să te vadă.

Afară de asta vrea să poată să te audă. Poate că crede că dacă vorbești nu te-apuci să faci ceva ce nu știe el.

Crezi că caii gândesc?

Sigur. Tu nu?

Da, și io. Unii zic că nu.

Mă rog. Poate că unii ăia greșesc.

Crezi că poți să-ți dai seama la ce se gândește un cal?

Cred că pot să-mi dau seama ce e pe cale să facă.

În general.

John Grady zâmbi. Mda, spuse el. În general.

Mac zice mereu că un cal știe ce-i bine și ce-i rău.

Mac are dreptate.

Oren fumă. Mă rog, spuse el. Asta a fost mereu un pic prea din cale-afară pentru mine.

Cred că dacă n-ar ști n-ai putea nici să dresezi vreunu.

Nu crezi că e vorba numa să-i faci să facă ce vrei tu?

Cred că poți să dresezi un cocoș să facă ce vrei tu. Da' n-o să poată să fie al tău. Poți să dresezi un cal în așa fel încât atunci când ai terminat calu să fie al tău. Din punctu lui de vedere. Un cal bun își dă seama cum stau lucrurile și singur. Poți să vezi ce-i zace-n suflet. N-o să facă una când te uiți la el și alta când te întorci cu spatele. E dintr-o bucată. Atuncea când ai adus un cal în starea asta nu prea mai poți să-l pui să facă ceva ce el știe că nu-i bine. Atuncea o să-ți țină piept. Și dacă te porți rău cu el e ca și cum l-ai omorî. Un cal bun are dreptatea-n suflet. Am văzut eu.

Ai o părere mai bună despre cai decât mine, spuse Oren.

Io chiar nu am așa de multe păreri în privința la cai. Când eram mic credeam că știu tot ce e de știut despre cai. Când vine vorba de cai m-am făcut tot mai prost și mai prost.

Oren zâmbi.

Dacă cineva ar înțelege caii, spuse John Grady. Dacă cineva ar înțelege caii ar putea să-i dreseze num-așa uitându-se la ei. N-ar fi mare brânză. Cum fac io nu-i nici pe departe să-i bat cu lanțu de la căruță. Da' încă-i departe de ce se poate.

Își întinse picioarele. Își puse piciorul scrântit peste cizmă.

Cu un lucru ai tu dreptate. Cei mai mulți-s deja stricați până i-aduce să-i vezi. I-a stricat de cum a pus șaua pe ei. Chiar înainte de asta. Cei mai buni cai sunt ăia de-a stat pe lângă copii. Sau poate chiar un cal din sălbăticie care n-a văzut om niciodată. N-are de ce să se dezvețe.

Greu să găsești pe cineva să fie de acord cu tine la chestia asta din urmă.

Știu și eu.

Ai îmblânzit vreodată un cal sălbatic?

Da. De dresat nu prea se poate totuși.

De ce nu?

Lumea nu-i vrea dresați. Vrea numa să fie îmblânziți. Proprietaru trebuie dresat.

Oren se aplecă și-și strivi țigara în scrumieră. Asta așa-i, spuse el.

John Grady rămase cu ochii la fumul care se ridica înspre abajurul de deasupra mesei. Aia probabil că nu-i adevărat ce-am zis despre calu care n-a văzut om. Ei au nevoie să vadă oameni. Au nevoie decât să-i vadă-n jur. Poate că au nevoie să creadă că oamenii-s decât niște copaci până ce apare ăla care-i dresează.

Era încă lumină afară, o lumină cenușie, și ploaia cădea iar pe străzi și vânzătorii ambulanți se înghesuiau pe la uși uitându-se la ploaie fără nici o expresie. Își scutură ploaia de pe cizme și intră și traversă spre bar și-și scoase pălăria și și-o puse pe scaunul de la bar. Era singurul client. Două curve tolănite pe canapea îl priveau fără prea mare interes. Barmanul îi turnă whiskey.

I-o descrie barmanului pe fată dar barmanul strânse doar din umeri și clătină din cap.

*Eres muy joven.*³⁰

Acesta dădu din nou din umeri. Șterse barul și se sprijini cu spatele de vitrina barului și-și scoase o țigară din buzunarul cămășii și și-o aprinse. John Grady făcu semn că mai voia un whiskey și aruncă monedele pe tejghea. Își luă pălăria și paharul până pe canapea și le chestionă pe curve dar ele îl traseră de haine și-i cerură să le cumpere de băut. Se uită la fețele lor. Cine vor mai fi fost și ele sub stratul de tencuială și sub ruj, machiajul gras și negru înconjurându-le ochii negri de indience. Păreau străine și triste. Ca niște nebune îmbrăcate să iasă-n lume. Se uită la căprioara de neon care atârna de peretele din spatele lor și la tapiseriile stridente din pluș, poleială și sfoară împletită. Putea auzi în spate ploaia pe acoperiș și apa care curgea constant cu picături mici în băltoacele din covoarele de culoarea sângelui. Își bău whiskey-ul până la ultima picătură și lăsă din mână paharul pe masa joasă și-și puse pălăria. Le făcu semn din cap și-și atinse marginea pălăriei ca de plecare.

Joven³¹, spuse cea mai bătrână.

Sí.

Ea se uită pe furiș împrejur dar nu era nimeni care ar fi putut auzi.

*Ya no está*³², spuse ea.

Întrebă unde se dusesse dar ele nu știau. Întrebă dacă se mai întoarce dar ele nu credeau că se mai întoarce.

Își atinse din nou pălăria. *Gracias*³³, spuse el.

*Ándale*³⁴, spuseră curvele.

La colț un șofer de taxi solid într-un costum de serj albastru lustruit îi făcu semn. Ținea în mână o umbrelă foarte veche, lucru rar în țara aceea. Una dintre bucățile de pânză dintre spițe fusese înlocuită cu o foaie de celofan albastru și, sub ea, fața șoferului era albastră. Îl întrebă pe John Grady dacă voia să se ducă la fete și el spuse că se dusesse deja.

Merseră cu taxiul pe străzile inundate și pline de gropi. Șoferul era ușor băut și făcea tot soiul de comentarii despre pietonii care treceau prin fața lor sau care stăteau în dreptul ușilor. Comentă anumite trăsături ale caracterului lor care se puteau deduce din felul în care arătau. Comentă despre câinii care treceau strada. Vorbi despre ce credeau câinii și unde s-ar fi dus ei și de ce.

Se așezară la barul unui bordel de la periferie și șoferul semnală calitățile diverselor curve din încăpere. Spuse că bărbații care ies la distracție acceptă adesea prima propunere dar că bărbații prudenți știu să aleagă. Că el nu se lasă păcălit de aparențe. Spuse că cel mai bine e să-ți iei un pic de libertate când vine vorba de curve. Spuse că într-o societate sănătoasă alegerea ar trebui să fie întotdeauna prerogativa cumpărătorului. Se întoarse să-l privească pe băiatul cu ochi visători.

*De acuerdo?*³⁵

*Claro que sí*³⁶, spuse John Grady.

Își terminară băuturile și o porniră mai departe. Afară era întuneric și pe străzi luminile colorate odihneau îngălate, bătute ușor de ploaia fină. Se așezară la barul unui local care se chema Red Cock³⁷. Șoferul închină cu paharul sus și bău. Se uitară atent la curve.

Pot să te duc la alte locuri, spuse șoferul. Poate că ea a fost mers acasă. Poate.

Poate că ea făcut căsătorie. Uneori fete astea face căsătorie.

Am văzut-o aici acu două săptămâni.

Șoferul reflectă. Stătea acolo și fuma. John Grady își termină băutura și se ridică. *Vamos a regresar a La Venada*³⁸, spuse el.

Pe Calle de Santos Degollado stătu la bar și așteptă. După o vreme șoferul se întoarce și se aplecă și îi șopti ceva la ureche, apoi se uită împrejur afectând multă precauție.

Trebuie să vorbești cu Manolo. Manolo numai poate să ne dea informația asta.

Și unde e?

Te duc la el. Te duc. Este aranjare. Tu trebuie plătește.

John Grady duse mâna la portofel. Șoferul îi opri mâna. Se uită la barman. *Afuera*, spuse el. *No podemos hacerlo aquí*.³⁹

Ajuns afară dădu din nou să-și scoată portofelul dar șoferul îi spuse să aștepte. Se uită teatral în jur. *Es peligroso*⁴⁰, șuieră el.

Se urcară în taxi.

Unde e? întrebă John Grady.

Mergem acum la el. Duc eu.

Porni motorul și o luară înainte pe stradă apoi făcură la dreapta. Merseră jumătate de drum până la următoarea intersecție și cotiră iarăși și intrară pe o alee și parcară. Șoferul opri motorul și stinse farurile. Stăteau acolo în întuneric. Se auzea radioul în depărtare. Se auzea apa de ploaie din jgheaburi picurând în băltoacele din alee. După o vreme apăru un bărbat care deschise portiera din spate a taxiului și se băgă înăuntru.

Lumina de pe plafonul taxiului nu mergea și John Grady nu putea să vadă fața bărbatului. Când trăgea din țigară acesta își ținea mâna căuș peste ea așa cum fac țărani. John Grady îi simțea colonia.

Bueno, spuse bărbatul.

Plătești pe el acum, spuse taximetristul. El va spune unde este fata.

Cât să-i plătesc?

Îmi plătești cincizeci de dolari, spuse bărbatul.

Cincizeci de dolari?

Nimeni nu răspunse.

N-am cincizeci de dolari.

Bărbatul rămase pentru un moment nemișcat. Apoi deschise iar portiera și ieși.

Stai un pic, spuse John Grady.

Bărbatul se opri în alee cu o mână pe portieră. Acum John Grady îl putea vedea. Purta un costum negru și o cravată neagră. Avea o față mică și ascuțită.

O cunoști pe fata asta? spuse John Grady.

Desigur că o cunosc pe fata asta. Pierd timpul cu tine.

Cum arată?

Are şaisprezece ani. Ea este *epiléptica*. E singura. A plecat de două săptămâni. Pierd timpul cu tine. Nu ai bani şi pierd timpul cu tine.

O să fac rost de bani. Îi aduc mâine seară.

Bărbatul se uită la şofer.

O să vin la Venada. Îi aduc la Venada.

Bărbatul întoarse uşor capul şi scuipă şi se întoarse. Nu poţi să vii la Venada. Cu treaba asta. N-ai minte? Câţi bani ai?

John Grady îşi scoase portofelul. Treizeci şi ceva, spuse el. Îşi trecu degetul peste bancnote. Treizeci şi şase de dolari.

Bărbatul întinse mâna. Dă-mi-i.

John Grady îi dădu banii. Bărbatul îi făcu sul şi-i băgă în buzunarul cămăşii fără măcar să se uite la ei. White Lake, spuse el. Apoi închise portiera şi dispăru. Nu puteau nici măcar să-i audă paşii depărtându-se pe alee. Şoferul se întoarse în scaun.

Vrei mergi la White Lake?

Nu mai am bani.

Şoferul bătu cu degetele în spătarul scaunului. Nu mai ai nici un bani?

Nu.

Şoferul clătină din cap. Nici un bani, spuse el. OK. Vrei să mergi înapoi la Avenida?

Nu pot să te plătesc.

E OK.

Porni motorul şi dădu cu spatele pe alee către stradă. Dai bani data cealaltă. OK?

OK.

OK.

Când trecu pe lângă camera lui Billy lumina era aprinsă şi se opri şi dădu pânza la o parte şi se uită înăuntru. Billy era întins în pat. Aplecă puţin cartea pe care o citea şi se uită pe deasupra ei apoi o puse jos.

Ce citeşti?

Destry. Unde-ai fost?

Ai fost vreodată într-un loc care se cheamă White Lake?

Da, am fost. O dată.

E scump rău?

E scump rău. De ce?

Mă întrebam şi io aşa. Ne vedem dimineaţă.

Lăsa pânza să cadă și se întoarse și merse în continuare prin hambar până în camera lui.

Mai bine să nu pui picioru-n White Lake, băiete, strigă Billy.

John Grady împinse perdeaua la o parte și pipăi după lanțul de la lumină.

Ăla nu-i loc pentru un cowboy.

Găsi lanțul și aprinse lumina.

M-auzi?

Șchiopătă pe coridor cu pălăria în mână după micul dejun. Domnu Mac? strigă el.

McGovern veni la ușa biroului. Avea niște hârtii în mână și încă și mai multe sub braț. Hai înăuntru, băiete, spuse el. John Grady se opri în ușă. Mac stătea la birou. Hai înăuntru, spuse el. De ce ai tu nevoie să n-am eu?

Își ridică privirea dintre hârtii. John Grady stătea încă în ușă.

Mă întrebam dacă pot să iau ceva din salariu pe luna viitoare.

Mac își duse mâna la portofel. De cât ziceai că ai nevoie.

Păi. Aș vrea să iau o sută dacă s-ar putea.

Mac se uită la el. Pot să ți-i dau dacă vrei, spuse el. Și ce-o să faci luna viitoare?

Mă descurc.

Își desfăcu portofelul și numără cinci bancnote de douăzeci. Bun, spuse el. La urma urmei ești destul de mare să-ți rezolvi treburile și singur. Nu-i treaba mea, nu?

Aveam nevoie pentru ceva.

Bine.

Adună bancnotele laolaltă și se aplecă și le puse pe masă. John Grady intra și le luă de pe masă și le împături și le vârî în buzunarul cămășii.

Mulțumesc, spuse el.

Pentru nimic. Ce-ți face piciorul?

Face bine.

Tot mai ai grija lui văd.

E-n regulă.

Tot mai vrei să cumperi calu ăla?

Da. Vreau.

Cum de-ai știut că iapa lu Wolfenbarger avea o copită beteagă?

Se vedea.

Nu călca oloagă.

Nu. Urechea o dădea de gol.

Urechea?

Da. De fiecare dată când punea picioru-n pământ una din urechi mișca nițel. Io doar m-am uitat la ea.

Cum ar veni ca la poker.

Da. Cum ar veni.

N-ai vrut să faci negoț de cai cu bătrânul până la urmă.

Nu. E prieten cu dumneata?

Îl știu. De ce?

Nimica.

Ce vroiai să zici?

Nu-i nimica.

Poți să zici. Haide.

Ei. Bag seamă că vroiam să zic că nu cred că pot să am grijă de el să nu intre în bucluc pe juma de normă.

Că adică ți-ar trebui o normă-ntreagă?

N-am zis asta.

Mac dădu din cap. Hai, fă pași d-aici, spuse el.

Am înțeles.

Nu i-ai zis asta lui, nu-i așa?

Nu. N-am vorbit cu el.

Mă rog. Păcat.

Da.

Își puse pălăria și se întoarse să iasă dar se opri din nou în prag.

Mulțumesc.

Haide. Sunt banii tăi.

Când intră în casă în seara aceea Socorro plecase deja din bucătărie și nu mai era nimeni la masă în afară de bătrân. El fuma o țigară rulată și asculta știrile de la radio. John Grady își luă farfuria și cafeaua și le puse pe masă și trase scaunul și se așează.

Năseara, domnu Johnson, spuse el.

Năseara, băiete.

Ce se mai aude?

Bătrânul clătină din cap. Se aplecă peste masă către pervazul pe care se afla radioul și-l închise. Astea nu mai sunt știri, spuse el. Războaie și zvon de războaie. Nici nu știu de ce le mai ascult. E-un obicei prost și așa vrea să scap de el da' cred că mă țin de el și mai rău.

John Grady își puse cu lingura *pico de gallo* peste orez și peste *flautas*,

rulă o tortilla și începu să mănânce. Bătrânul se uita la el. Dădu din cap uitându-se la cizmele băiatului.

Arăți de parcă ai fost prin locuri cam mlăștinoase azi.

Da. Am fost. O bucată.

Lutu ăsta vechi și unsuros e greu de dat jos de pe orice. Oliver Lee zicea mereu că a venit încoa pentru că pământu era așa de rău că nu-l vrea nimeni și că l-ar lăsa și pe el lumea-n pace. Bine-nțeles că n-avea dreptate. Cel puțin cu lăsatu-n pace.

Da. Zic și io că n-avea.

Ce-ți mai face picioru?

E-n regulă.

Bătrânul zâmbi. Trase din țigară și scutură scrumul în scrumiera de pe masă.

Să nu te păcălească ploile bune ce-am avut. Pământurile astea o să se usuce și-o să le sufle vântu.

De unde știi?

O să fie cum zic.

Mai vrei cafea?

Nu, mulțumesc.

Băiatul se ridică și se duse la plită și-și umplu cana și se întoarse.

Pământurile astea-s istovite, spuse bătrânul. Oamenii au memoria scurtă. Se prea poate să fie mulțumiți să lase armata să le ia până să se isprăvească de tot.

Băiatul mânca. Cât crezi c-o să ia armata?

Bătrânul trase din țigară și o stinse gânditor în scrumieră. Cred c-o să ia toată valea Tularosa. Părerea mea.

Pot s-o ia numa-așa și gata?

Da. Pot s-o ia. Oamenii o să se dea de ceasul de morții. Da' n-au de ales. Ar trebui să fie mulțumiți să se lepede de ea.

Ce crezi c-o să facă domnu Prather?

John Prather o să facă ce zice că face.

Domnu Mac zice că le-a zis că n-o să se dea dus decât între patru scânduri.

Atunci așa o să se și dea dus. Asta poți să dai în scris.

John Grady își curăță farfuria de mâncare și se lăsă pe spate cu cana de cafea în mână. N-ar trebui să te-ntreb pe dumneata, spuse el.

Întreabă.

Nu trebuie să răspunzi.

Știu.

Cine crezi că l-a omorât pe colonelul Fountain?

Bătrânul clătină din cap. Rămase nemișcat multă vreme.

Nu trebuia să te-ntreb.

Nu. Nu face nimic. Știi că și pe fata lui o chema tot Maggie. Ea i-a zis lui Fountain să-l ia cu el pe băiat. I-a zis că n-o să-i facă nimic la un băiat de opt ani. Da' n-a avut dreptate, nu-i așa?

Da.

Mulți zic că Oliver Lee l-a omorât. L-am cunoscut destul de bine pe Oliver. Eram de-o vârstă. Avea la rându lui patru băieți. Eu nu pot să cred.

Nu crezi că ar fi fost în stare s-o facă el?

Zic încă mai mult de-atât. Zic că n-a fost el.

Sau cineva pus de el?

Mă rog. Asta-i altă treabă. Zic că n-a vărsat vreo lacrimă din pricina asta. Orișicât nu din pricina colonelului.

Nu mai vroiai niște cafea?

Nu, băiete, mulțumesc. Aș fi în picioare toată noaptea.

Crezi c-or mai fi încă îngropați pe acolo pe-undeva?

Nu. Nu cred.

Ce crezi că s-a-ntâmpat?

Am crezut mereu că trupurile le-a fost duse-n Mexic. Aveau de ales să le-ngroape pe-undeva pe la sud de trecătoare unde putea să le descopere cineva sau să mai meargă cincizeci de kilometri până unde putea să le dea drumu în hău unde-a-nțărcat mutu iapa și cred că asta au și făcut.

John Grady dădu din cap. Sorbi din cafea. Ai fost vreodată într-o încăierare cu pistoale?

Am fost. O dată. Și înc-atunci când eram destul de bătrân să am minte cât să nu mă bag.

Unde a fost?

Pe râu în jos la est de Clint. Era în o mie nouă sute și șaptesprezece chiar înainte să moară frate-meu și noi eram la râu pe malul care nu trebuia să fim așteptând să se facă-ntuneric să trecem cu niște cai furați care-i recuperasem și am primit veste că se pregătise să ne ție calea. Am așteptat noi și-am așteptat și după o vreme a răsărit luna – doar o bucățică de lună, nici măcar un pătrar. Ne răsărea în spate și am văzut cum se reflecta în parbrizu la mașina lor colo-n copacii din lungul malului. Wendell Williams s-a uitat la mine și mi-a zis: Uite două luni pe cer. Și io i-am zis: Da, și una dintre ele e invers. Și am început să tragem cu puștile.

Au tras și ei?

Sigur că da. Am stat culcați acolo și am tras ca la o cutie de cartușe fiecare și atunci s-au dus de-acolo.

A fost cineva atins?

Nu după câte știu. Am atins mașina o dată sau de două ori. Am dat jos parbrizu.

Ați reușit să treceți caii?

Am reușit.

Câte capete era?

Era ceva. Vreo șaptezeci de capete.

O grămadă de cai.

Era mulți cai. Ne-a și plătit mulți bani. Da' nu făcea să te-mpuște pentru atâta lucru.

Nu. Zic și io că nu.

Te bagă la idei.

Ce anume?

Când trage cineva în tine. Pământu cum te-mproască. Frunzele retezate. Îți schimbă felu cum privești lucrurile. Poate că unii au înclinație spre asta. Eu n-am avut niciodată.

N-ai luptat în revoluție?

Nu.

Da' ai fost acolo totuși?

Da. Încercam să scap pe unde vedeam cu ochii. Eram deja acolo de prea multă vreme. Nici că mi-ar fi păsat când chiar a-nceput. Te trezești în cine știe ce orașel într-o duminică dimineața și ăștia sunt pe străzi și trag unu-n altu. Nu înțelegeai ce și cum. Cât p-aci să nu mai apucăm să plecăm de-acolo. Am văzut niște lucruri cumplite în țara aia. Le-am visat ani de zile.

Se aplecă și-și puse coatele pe masă și-și scoase foița și tutunul din buzunarul cămășii și rulă o altă țigară și și-o aprinse. Rămase acolo uitându-se fix la masă. Vorbi multă vreme. Rosti numele orașelor și satelor. Pueblos de lut. Execuțiile în dreptul pereților de lut împrășcați cu sânge proaspăt peste cel vechi uscat și înnegrit și pulberea fină de argilă care se scurgea din găurile făcute de gloanțe în pereți după ce oamenii căzuseră și fumul împușcăturilor care plutea lin și cadavrele unele peste altele în stradă sau îngrămădite în căruțele cu roți de lemn care se rostogoleau peste pietre de pavaj sau peste șleauri către morminte fără nume. Mii au fost cei care s-au dus la război în singurul costum pe care-l aveau. Costumele în

care se însuraseră și în care aveau să fie îngropați. Răspândiți pe străzi cu hainele și cravatele și pălăriile lor în spatele căruțelor și baloților răsturnați și trăgeau cu puștile ca niște contabili furioși. Și piesele de artilerie mici, pe roți, care o luau la goană de-a-ndăratelea pe străzi la fiecare foc și care trebuiau recuperate și caii călăriți înspre moarte cu steaguri sau flamuri sau cu tapiserii ca niște corturi pictate cu portrete ale Fecioarei duse în luptă pe prăjini ca și cum Maica Domnului însăși ar fi fost autoarea nenorocirii și a prăpădului și a nebuniei.

Pendula de pe coridor bătu de ora zece.

Zic că bine-aș face să mă duc la culcare, spuse bătrânul.

Da.

Se ridică. Nu prea mă trage inima, spuse el. Da' n-ai ce-i face.

Noapte bună.

Noapte bună.

Șoferul taxiului îl conduse prin poarta de fier forjat din zidul înalt de cărămidă și pe alee către intrare. Ca și cum întunericul dimprejur care plămădea periferia orașului ar fi reprezentat un pericol. Sau, dincolo de acesta, câmpiile de eroziune. Trase de cordonul de catifea al soneriei dintr-o firidă din bolta de la intrare și se dădu înapoi îngânând un cântec. Se uită la John Grady.

Vrei să aștept eu pot să aștept.

Nu. E-n regulă.

Ușa se deschise. O damă în rochie de seară le zâmbi și se dădu un pas în spate și le ținu ușa. John Grady intră și își scoase pălăria și femeia vorbi cu șoferul și apoi închise ușa și se răsuci. Întinse mâna și John Grady duse mâna la buzunar. Ea zâmbi.

Pălăria dumneavoastră, spuse ea.

El îi dădu pălăria și ea îl invită prin gesturi să intre în încăpere și el se întoarse și intră netezindu-și părul cu podul palmei.

La dreapta se afla un bar imediat deasupra celor două trepte și el le urcă și trecu prin dreptul scaunelor înalte pe care stăteau bărbați care beau și discutau. Barul era din mahon și luminat slab și barmanii purtau sacouri roșii ca vinul și cravate. În salon curvele stăteau tolănite pe canapele de damasc roșu și brocart auriu. Purtau neglijouri și rochii de seară până-n pământ și rochii de satin alb sau de catifea violet strânse pe trup cu crăpătură în dreptul coapsei și erau încălțate în sticlă sau aur și erau așezate în poziții căutate cu gurile roșii îmbufnate în întuneric. Un candelabru de

sticlă atârna deasupra și pe un podium în dreapta cânta un trio de coarde.

Merse până în capătul barului. Când își puse mâna pe bară, barmanul era deja în fața lui punându-i un șervețel dinainte.

Bună seara, spuse el.

Năseara. Aș vrea un Old Grandad și un pahar de apă.

Imediat.

Barmanul se îndepărtă. John Grady își puse cizma pe bara de alamă lustruită de la baza tejghelei și privi curbele prin oglinda din spatele barului. Bărbații de la bar erau cei mai mulți mexicanii bine îmbrăcați și câțiva americani în cămăși înflorate dintr-o pânză excesiv de subțire. O femeie înaltă într-o rochie lungă diafană trecu prin salon ca stafia unei curve. Un gândac care se mișcase de-a lungul tejghelei în spatele sticlelor se cățără până la oglindă unde se întâlni pe sine și încremeni.

Comandă încă o băutură. Barmanul turnă. Când se uită din nou în oglindă ea stătea singură pe o canapea de catifea neagră cu rochia lungă aranjată în jurul său și cu mâinile potrivite în poală. Își întinse mâna după pălărie fără să-și ia ochii de la ea. Îl chemă pe barman.

*La cuenta por favor.*⁴¹

Se uită în jos. Își aduse aminte că-și lăsase pălăria la dama de la intrare. Își scoase portofelul și împinse o bancnotă de cinci dolari peste suprafața de mahon și împături restul bancnotelor și le puse în buzunarul cămășii. Barmanul aduse restul iar el împinse un dolar înapoi către acesta și se întoarse și se uită în cealaltă parte a camerei acolo unde stătea ea. Acum părea mică și pierdută. Își ținea ochii închiși și el își dădu seama că asculta muzica. Turnă whiskey-ul în paharul de apă și puse păhărelul pe bar și-și luă băutura și o porni de-a curmezișul camerei.

Umbra lui vagă sub luminile grandioasei mitre de sticlă de deasupra lor o trezi din visare. Își ridică ochii spre el și zâmbi subțire cu gura ei de copil rujată. Aproape că voi să-și ducă mâna la pălărie.

Bună, spuse el. Te supără dacă m-așez?

Ea își relua postura și-și netezi fusta pentru a-i face loc lângă ea pe canapea. Un chelner se desprinsese din umbra pereților și așeză două șervețele pe masa joasă de sticlă din fața lor și rămase așteptând.

Adu-mi un Old Grandad și un pahar de apă. Și orice vrea ea.

Dădu din cap și se îndepărtă. John Grady se uită la fată. Ea se aplecă în față și-și netezi iar fusta.

*Lo siento, spuse ea. Pero no hablo inglés.*⁴²

*Está bien. Podemos hablar español.*⁴³

Oh spuse ea. *Qué bueno.*⁴⁴

*Qué es su nombre?*⁴⁵

Magdalena. *Y usted?*⁴⁶

El nu răspunse. Magdalena, spuse ea.

Ea se uită în pământ. Ca și cum sunetul numelui ei ar fi tulburat-o.

*Es su nombre de pila?*⁴⁷ spuse el.

*Sí. Por supuesto.*⁴⁸

*No es su nombre... su nombre profesional.*⁴⁹

Ea își puse mâna la gură. O, spuse ea. *No. Es mi nombre propio.*⁵⁰

Se uită la ea. Îi spuse că o văzuse la La Venada dar ea se mulțumi să dea din cap și nu păru surprinsă. Chelnerul sosi cu băuturile și el le plăti și-i dădu omului un bacșiș de un dolar. Ea nu-și ridică băutura nici atunci și nici mai târziu. Vorbea atât de încet încât el trebui să se aplece să-i deslușească vorbele. Ea spuse că celelalte femei se uitau la ei dar că nu conta. Doar că era nou-sosită în locul acela. El dădu din cap. *No importa*⁵¹, spuse el.

Ea îl întrebă de ce nu intrase în vorbă cu ea la La Venada. El spuse că din pricină ca era cu prietenii. Ea îl întrebă dacă are vreo drăguță la La Venada dar el spuse că nu avea.

*No me recuerda?*⁵² spuse el.

Ea scutură din cap. Își ridică privirea. Stăteau în tăcere.

*Cuántos años tiene?*⁵³ spuse el.

*Bastantes.*⁵⁴

El spuse că nu era nimic dacă nu dorea să spună dar ea nu răspunse. Zâmbea melancolic. Îi atinse mâneca. *Fue mentira*, spuse ea. *Lo que decía.*⁵⁵

Cómo?

Ea spuse că fusese o minciună că nu-și adusese aminte de el. Spuse că el stătea în picioare la bar și că ea crezuse că va veni să vorbească cu ea dar că el nu venise și că atunci când se uitase din nou el nu mai era.

*Verdad?*⁵⁶

Sí.

El spuse că nu era adevărat că ea mințise. Spuse că ea doar dăduse din cap că nu era așa dar ea dădu din cap din nou și spuse că abia acestea erau cele mai mari minciuni dintre toate. Ea îl întrebă de ce venise singur la White Lake și el se uită la băuturile neatinse de pe masa de dinaintea lor și se gândi la asta și la minciuni și se întoarce și se uită la ea.

Porque la andaba buscando, spuse el. *Ya tengo tiempo buscándola.*⁵⁷

Ea nu răspunse.

*Y cómo es que me recuerda?*⁵⁸

Ea se răsuci pe jumătate, aproape că șoptea. *También yo*⁵⁹, spuse ea.

*Mande?*⁶⁰

Se întoarce și se uită la el. *También yo*.⁶¹

În cameră ea se întoarce și închise ușa în spatele lor. El nici măcar nu-și putea aminti cum ajunseseră acolo. Își amintea de mâna ei într-a lui, mică și rece, așa de stranie la atins. Lumina frântă printr-o prismă care curgea în râuri peste umerii ei goi când treceau pe sub candelabru. Aproape bâjbâind după ea ca un copil.

Ea se duse la marginea patului și aprinse două lumânări și apoi stinse lampa. El stătea în mijlocul camerei cu mâinile atârându-i pe lângă corp. Ea-și duse mâinile la ceafă și desfăcu copca rochiei și-și duse mâna la spate și trase în jos fermoarul. El începu să-și descheie cămașa. Camera era mică și patul ocupa aproape tot spațiul. Era un pat cu patru stâlpi cu baldachin și perdele de organza de culoarea vinului și lumânările aruncau către perne o lumină ca vinul.

Cineva bătu la ușă.

*Tenemos que pagar*⁶², spuse ea.

Își scoase bancnotele împăturite din buzunar. *Para la noche*⁶³, spuse el.

Es muy caro.⁶⁴

*Cuánto?*⁶⁵ El număra bancnotele. Avea optzeci și doi de dolari. Întinse banii către ea. Ea se uită la bani și se uită la el. Bătaia se auzi din nou.

*Dame cincuenta*⁶⁶, spuse ea.

*Es bastante?*⁶⁷

Sí, sí. Ea luă banii și deschise ușa și-i întinse și-i șopti bărbatului de cealaltă parte. Era înalt și slab și fuma o țigară într-un portțigaret de argint și purta o cămașă neagră de mătase. Se uită la client doar pentru o clipă prin ușa întredeschisă și numără banii și dădu din cap și se întoarce și închise ușa. Spatele ei gol era palid în lumina lumânărilor acolo unde rochia era desfăcută. Părul ei negru strălucea. Se întoarce și-și scoase brațele din mânecile rochiei și o prinse și o ținu la piept. Se desprinse din grămada de haine de pe podea și așeză rochia pe un scaun și păși dincolo de perdelele străvezii și dădu așternuturile la o parte și apoi își trase bretelele furoului de pe umeri și-l lăsă să cadă și se băgă goală în pat își trase cuvertura de satin până-n bărbie și se întoarce pe o parte și-și puse brațul sub cap și rămase acolo întinsă uitându-se la el.

El își scoase cămașa și se uită după un loc unde s-o pună.

*Sobre la silla*⁶⁸, șopti ea.

Își puse cămașa pe spătarul scaunului și se așeză și-și scoase cizmele și-și lăsă șosetele pe carâmbul acestora și le puse deoparte și-și desfăcu cureaua. Traversă gol camera și ea se întinse și trase cuvertura ca să-i facă loc și el se strecură între așternuturile colorate și se lăsă pe pernă și privi în sus la baldachinul cu perdele diafane. Se întoarse și se uită la ea. Ea nu-și luase ochii de la el. Își ridică brațul și ea se lipi de el cu tot corpul său moale și gol și răcoros. El îi adună cu mâna părul ei negru și-l răsândi deasupra pieptului ca pe o binecuvântare.

*Es casado?*⁶⁹ șopti ea.

No.

O întrebă de ce voia să știe. Ea tăcu pentru o clipă. Apoi spuse că păcatul ar fi mai mare dacă ar fi fost căsătorit. El se gândi la asta. O întrebă dacă ăsta era motivul adevărat pentru care voia să știe dar ea-i spuse că voia să afle prea multe. Apoi ea se aplecă și-l sărută. În zori o ținea în brațe adormită și nu mai simțea nevoia s-o mai întrebe nimic.

Ea se trezi pe când el se îmbrăca. El își trase cizmele și se duse până la marginea patului și se așeză și-i puse mâna pe obraz și îi mângâie părul. Ea se întoarse somnoroasă și se uită la el. Lumânările din sfeșnice arseseră de tot și resturile de fitil rămăseseră în căpețelele scobite de ceară.

*Tienes que irte?*⁷⁰

Sí.

*Vas a regresar?*⁷¹

Sí.

Se uită pătrunzător în ochii lui să vadă dacă spune adevărul. El se aplecă și o sărută.

*Vete con Dios*⁷², șopti ea.

*Y tú.*⁷³

Ea îl îmbrățișă și îl ținu la piept și apoi îi dădu drumul și se ridică și se duse la ușă. El se întoarse și se uită la ea.

Zi-mi numele, spuse el.

Ea întinse mâna și dădu la o parte perdeaua baldachinului. *Mande?* spuse ea.

Di mi nombre.

Rămăsese întinsă ținând perdeaua în mână. *Tu nombre es Juan*, spuse ea.

Da, spuse el. Apoi închise ușa și o luă pe coridor.

Salonul era gol. Mirosea a fum stătut și a ferment dulceag și a

trandafiri mov fanați și a parfumuri ale curvelor acum dispărute. La bar nu era nimeni. În lumina cenușie se vedeau pete pe covor, locuri în care brațele fotoliilor erau roase, arsuri de țigară. La intrare trase zăvorul ușiței pictate și intră în mica garderobă și-și recuperează pălăria. Apoi deschise ușa din față și ieși în frigul dimineții.

Aici, la marginea orașului, se desfășura un peisaj de maghernițe joase din tinichea și din șipci de la lăzi. Terenuri în paragină cu pământ sau pietriș și dincolo de ele câmpia de salvie și de creozot. Cocoșii cântau și aerul mirosea a fum de cărbune. Luă seama la împrejurimi în lumina cenușie de la răsărit și o porni către oraș. În zorii friguroși luminile străluceau încă în depărtare sub mantia neagră a munților cu acea semeață izolare caracteristică orașelor de deșert. Cineva venea pe șosea ducând un măgar încărcat cu lemne de foc. Clopotele bisericilor începuseră să bată în depărtare. Bărbatul îi adresează un zâmbet șiret. Ca și cum ar fi avut un secret, ei doi. Ceva în legătură cu anii și cu tinerețea și cu drepturile pe care acestea le revendicau și cu temeiul acestor drepturi. Și cu alte drepturi asupra acestor drepturi. Lumea care a fost, lumea care va să vie. Vremelnicia pe care o împărtășesc. Mai cu seamă o cunoaștere în măduva oaselor cum că frumusețea și stricăciunea sunt totuna.

* * *

Prima care a dat de ea a fost servitoarea bătrână și chioară care tropăia cu stoicism pe coridor în papucii ei rupți și care, umblând s-o caute, împinse ușa și o găsi încovoiată în pat și pradă furiilor ca și cum vreun duh necurat ar fi pus stăpânire asupra ei. Bătrâna avea cheile legate cu o coardă de un băț scurt tăiat dintr-o coadă de mătură și-l înfășură cu o mișcare rapidă în pânza așternuturilor și-l vârî cu de-a sila între dinții fetei. Fata se arcui țeapăn și servitoarea se urcă în pat și o trase-n jos și o ținu în brațe. O altă femeie venise la ușă aducând un pahar de apă dar ea îi făcu semn din cap să plece.

*Es como una mujer diabólica*⁷⁴, spuse femeia.

*Vete, strigă servitoarea. No es diabólica. Vete.*⁷⁵

Dar curvele din stabiliment se adunau în prag și începură să-și facă loc și să intre în cameră toate cu cremă pe față și cu moațe în păr și îmbrăcate ca de noapte, fiecare în felul ei, și se adunară gălăgioase în jurul patului și una dintre ele își croi drum în față cu o statueta a Fecioarei și o ridică

deasupra patului și alta luă o mână a fetei și începu s-o lege de stâlpul patului cu cordonul halatului. Gura fetei era însângărată și unele dintre curve făcură un pas înainte și-și înmuiară batistele în sânge ca și cum l-ar fi șters dar după aceea dosiră batistele să le ia cu ele și gura fetei continuă să sângereze. O apucară și de celălalt braț și-l legară și pe acesta și unele descântau și altele își făceau cruce și fata se arcui și se zvârcoli și apoi corpul îi înțepeni și-și dădu ochii peste cap. Ele aduseseră din camerele lor mici statuete și altare din poleială și ghips pictat și unele se ocupau cu aprinsul lumânărilor când proprietarul stabilimentului apărui în prag în cămașă.

Eduardo! Eduardo! strigară ele. El înaintă cu pași mari prin cameră îndepărtându-le cu dosul mâinilor. Mătură pe jos icoanele și lumânările cu mâna și o apucă pe servitoarea cea bătrână de braț și o aruncă deoparte.

Basta! strigă el. Basta!

Curvele se băgară unele-ntr-altele scâncind, strângându-și halatele în jurul sânilor care li se legănau. Se retraseră către ușă. Singură servitoarea nu se dădea bătută.

*Por qué estás esperando?*⁷⁶ șuieră el.

Singurul ei ochi clipi. Nu se mișcă.

El scoase de undeva din haine un șiș italianesc cu plăsele de onix negru și cu intarsii de argint și se aplecă și tăie cordoanele de la încheieturile fetei și apucă așternuturile și le trase peste goliciunea fetei și plie cuțitul la loc fără zgomot tot așa cum îl scosese.

*No la moleste, șuieră servitoarea. No la moleste.*⁷⁷

*Cállate.*⁷⁸

*Golpéame si tienes que golpear a alguien.*⁷⁹

Se întoarse și o apucă pe bătrână de păr și o împinse spre ușă și o îmbrânci pe coridor laolaltă cu curvele și închise ușa după ea. Ar fi zăvorât-o dar ușile acelea nu puteau fi zăvorâte decât de afară. Cu toate astea bătrâna nu mai intră ci rămase afară strigând că are nevoie de chei. El stătea în picioare uitându-se la fată. Bucata de coadă de mătură îi căzuse din gură și zăcea pe așternuturile pătate de sânge. El o luă și se duse la ușă și o deschise. Bătrâna se chirci și ridică un braț dar el doar zvârli cheile care zornăiră pe coridor și apoi trânti ușa la loc.

Ea stătea întinsă în pat respirând liniștit. Pe pat se afla o cârpă și el o luă și o ținu pentru o clipă ca și cum s-ar fi pregătit să se aplece să-i șteargă sângele de la gură dar apoi o zvârli și pe aceea și se întoarse ca să se uite încă o dată la dezastrul din cameră și înjură încet ca pentru sine și ieși și

închise ușa în urma sa.

Ward scoase armăsarul din boxă și o luă împreună cu el prin hambar. Armăsarul se opri în mijlocul hambarului și începu să tremure și făcu pași mici ca și cum pământul i-ar fi devenit nesigur sub picioare. Ward se apropie de armăsar și-i vorbi și armăsarul scutură din cap în sus și-n jos cu un fel de încuviințare frenetică. Mai trecuseră deja prin asta dar armăsarul nu devenise din această pricină mai puțin nebun și nici Ward nu se făcuse mai puțin răbdător. Duse calul care cabra prin dreptul boxelor în care ceilalți cai dădeau roată-roată și-și rostogoleau ochii-n cap.

John Grady ținea iapa în laț și când armăsarul intră în padoc ea încercă să se ridice în două picioare. Se răsuci la capătul frânghiei și-și zvârli unul din picioarele din spate și apoi încercă din nou să se ridice.

N-arată deloc rău iapa asta, spuse Ward.

Așa e.

Ce-a pățit la ochi?

Ăla care-a ținut-o i l-a scos cu un băț.

Ward conduse armăsarul care se uita cruciș în jurul padocului. L-a scos cu un băț, spuse el.

Da.

Și n-a mai putut să-l pună la loc, nu?

Nu.

Ușurel, spuse Ward. Ușor cu tata. Ce iapă cuminte.

Da, spuse John Grady. E cuminte.

Aduse armăsarul cu icnete și opinteli. Iapa cea mică își roti ochiul ei cel bun până ce deveni tot atât de alb cum era și cel orb. JC intră în padoc împreună cu încă un bărbat și închise poarta. Ward se întoarse și se uită dincolo de ei către gardul țarcului.

E ultima dată când vă zic, strigă el. Duce-ți-vă în casă așa cum v-am zis eu.

Două fete adolescente ieșiră și o porniră prin curte spre casă.

Pe-unde-i Oren? spuse Ward.

John Grady se întoarse cu iapa care voia s-o rupă la fugă. Se sprijinea cu totul de ea și încerca s-o facă să nu-l calce pe picioare.

A trebuit să meargă la Alamogordo.

Ține-o acuma, spuse Ward. Ține-o.

Armăsarul se opri cu falusul lui impunător balansându-se.

Ține-o, spuse Ward.

O țin.

Știe el unde e.

Iapa sări încovoidându-se și lovi cu unul din picioarele dindărăt. La a treia încercare armăsarul o montă, cățărându-se, bătând cu picioarele dinapoi, cu coapsele lui cele mari tremurând și cu venele vizibile. John Grady stătea ținând această întruchipare de un laț răsucit ca un copil care ține de sfoară vreo himeră care se zbate și găfâie, invocată prin vrăjitorie să se întrupeze din neant la lumea cea uimită din faptul zilei. Ținând cu o mână lațul își propti fața pe gâtul plin de sudoare. Auzea vuietul liniștit al plămânilor ei și simțea tumultul sângelui. Auzea băăile lente și surde ale inimii dinăuntru ei asemenea unui motor din adâncul unui vapor.

El și cu JC încărcară iapa în rulotă. Crezi c-a lăsat-o borțoasă? spuse JC.

Nu știu.

A îndoit-o de șale, nu?

Ridică ușa din spate a rulotei și traseră zăvorul de-o parte și de alta. John Grady se întoarse și se sprijini de rulotă și-și șterse fața cu legătura de la gât și-și trase pălăria pe ceafă.

Mac a și vândut mânzu.

Sper că n-a cheltuit banii.

Da?

A mai fost împerecheată de două ori și n-a prins.

Cu armăsarul lu Ward?

Nu.

Pentru armăsarul lu Ward pun pariu.

Așa și Mac.

Suntem gata?

Gata suntem. Vrei să dăm o raită pe la *cantina*⁸⁰?

Faci cinste?

Pe dracu, spuse JC. Credeam c-o să-mi ții tu spatele la shuffleboard. Avem și noi o șansă să ne îmbunătățim situația financiară.

Când am fost data trecută am ajuns într-o situație care numa financiară nu era.

Se urcară în camionetă.

Chiar ești lefter?

N-am nici un chior.

O porniră încet pe alee. Rulota de cai zăngănea în spate. Troy își

număra monedele în palmă.

Am destul pentru două beri de cap, spuse el.

N-are nimic.

Sunt gata să pun la bătaie toată averea, un dolar și treisćinci de cenți.

Ar cam trebui să ne-ntoarcem.

Se uită la Billy cum călărea de-a lungul gardului de acolo de unde se ridica sus de tot pe fundalul dunelor roșii. Acesta trecu călare pe lângă el și apoi opri calul și privi pământul bătut de vânturi și se întoarse și se uită la John Grady. Se aplecă și scuipă.

Rele pământuri, spuse el.

Rele pământuri.

Odată aicea ajungea ierburile până la scările calului.

Am auzit și io. Ai mai văzut-o pe vreuna dintr-alea?

Nu. S-au dus toate la dracu să le ia și-au dispărut. Sălbatică parcă-s căprioare. Ai nevoie de trei cai ca să-ți faci treaba aici.

Ce-ar fi să ne ducem la Bell Springs Draw.

Ai fost p-acolo săptămâna trecută?

Nu.

Bine.

Traversară câmpia roșie de creozot și o apucară prin albia secată, prin grohotișul de pietre roșii.

John Grady Cole era încercat și trecut prin multe, cântă Billy.

Drumeagul trecea printre stânci și ieșea de-a lungul albiei. Pământul arăta de parcă ar fi fost talc roșu.

Cu burtoiu tăbăcit și c-un cur de cauciuc.

O oră mai târziu își opriră caii la izvor. Vitele trecuseră și se duseseră. Erau urme umede în partea de sud a smârcului și urme umede pe drumeagul care ducea înspre sud pe costișă.

Sunt cel puțin doi vițeii noi în cireada asta, spuse Billy.

John Grady nu răspunse. Caii își ridicară boturile picurânde din apă, mai întâi unul, apoi celălalt, și sforăiră și-și plecară capetele și băură iarăși. Frunzele uscate care mai rămăseseră agățate de plopii gălbejiți și contorsionați foșniră în bătaia vântului. Pe un tăpșan de deasupra izvoarelor se afla o casă veche de chirpici aflată de mulți ani în paragină. Billy își scoase țigările din buzunarul cămășii și trase afară una scuturând pachetul și-și strânse umerii și o aprinse.

La un moment dat credeam că mi-ar plăcea să am o pălmuță de pământ

pe niște dealuri ca astea de-aici. S-aduc și niscai vite pe ea. Să mănânc ce cresc io. Chestii d-astea.

Poate c-odată și-odată.

Mă-ndoiesc.

Nu se știe niciodată.

O iarnă am stat într-o baracă colo-n New Mexico. Ajungi să te cam saturi de tine dup-o vreme. Dac-ar fi după mine n-aș mai face-o. Era să-nghet în blestemata aia de cocioabă. Bătea un vânt înăuntru de-ți zbura și pălăria din cap.

Fumă. Caii își ridicară capetele și se uitară în jur. John Grady trase chinga peste lasou și o strânse din nou. Crezi că ți-ar fi plăcut să trăiești pe timpuri? spuse el.

Nu. Asta credeam când eram copil. Credeam că să mâni cu biciu niște vaci pielea-și-osu în mijlocu câmpiei e raiu pe pământ. Acuma n-aș mai da două parale pe chestia asta.

Crezi că erau făcuți din aluat mai tare pe-atunci?

Mai tare sau mai tâmpit?

Frunzele uscate foșniră. Se lăsa seara și Billy își încheie haina de frig.

Io aș putea trăi aici, spuse John Grady.

Așa tânăr și neștiutor cum ești probabil c-ai putea.

Cred că mi-ar plăcea.

Hai să-ți zic ce-mi place mie.

Ce anume?

Atuncea când apeși pe buton și se aprinde lumina.

Mda.

Când stau să mă gândesc ce vroiam când eram copil și ce vreau acum nu-i totuna. Cred că ce vroiam io nu era chiar ce vroiam. Gata ești?

Mda. Gata-s. Și acum ce vrei să facem?

Billy vorbi cu calul și-l întoarse. Se urcă în șa și se uită înapoi la căsuța de chirpici și la ținutul cel albastru de sub ei care se făcea tot mai rece. La dracu, spuse el. Nu știu ce vreau. N-am știut niciodată.

Călăriră înapoi în asfințit. Umbrele întunecate ale vitelor se mișcau posace prin fața lor.

Asta-i urma cirezii, spuse Billy.

Așa-i.

Călăriră mai departe.

Când ești copil ai idei dintr-astea despre cum o să fie lucrurile, spuse Billy. Îmbătrânești nițel și mai te răzgândești un pic. Cred că la urmă

ajungi să vrei numa să reduci durerea la minim. Oricum ar fi țara asta nu mai e ce-a fost. Războiul a schimbat tot. Cred că oamenii nici nu și-au dat încă seama.

Cerul se întuneca către vest. Bătea un vânt rece. Puteau să vadă aureola luminilor orașului de la cincizeci de kilometri distanță.

Trebuie să pui pe tine mai multe haine de-atât, spuse Billy.

Mi-e bine. Cum de-a schimbat lucrurile războiul?

Pur și simplu. Nu mai e la fel cum a fost. N-o să mai fie niciodată.

Eduardo stătea în ușa din spate fumând unul dintre trabucurile sale subțiri și uitându-se la ploaie. În spatele clădirii se afla o magazie de tablă și nu prea era mare lucru de văzut acolo în afară de ploaie și de băltoacele negre din aleea udată de ploaie și de lumina slabă a becului galben înșurubat deasupra ușii. Aerul era rece. Fumul plutea în lumină. O fetiță cu un picior uscat trecu șchiopătând pe coridor ducând un braț plin de rufe murdare. După o vreme închise ușa și o luă înapoi pe coridor către biroul său.

Nici nu se întoarse atunci când Tiburcio bătu la ușă. *Adelante*⁸¹, spuse el. Tiburcio intră. Se opri lângă birou și numără bani. Biroul era din sticlă șlefuită și din lemn de pom fructifer și lângă unul dintre pereți se afla o canapea de piele și o măsuță joasă din sticlă și din metal cromat și lângă celălalt perete se găsea un băruleț cu patru scaune din piele albă. Covorul de pe podea era de un crem intens. Codoșul numără banii și așteptă în picioare. Eduardo se întoarse și se uită la el. Codoșul schiță un zâmbet pe sub mustața lui subțire. Părul lui negru și pomădat luci în lumina slabă. Cămașa sa neagră avea o urmă lucioasă de la un fier de călcat prea încins.

Eduardo își puse trabucul între dinți și veni la birou. Rămase în picioare uitându-se în jos. Răsfiră cu o mână zveltă și plină de ineale bancnotele pe masă ca pe un evantai și-si scoase trabucul din gură și se uită în sus.

*El mismo muchacho?*⁸²

El mismo.

Își țuguie buzele, dădu din cap.

Bueno, spuse el. *Ándale.*

După ce Tiburcio plecă deschise cu cheia sertarul biroului și luă dinăuntru un portofel din piele lunguiet de care atârna un lanț și puse bancnotele în portofel și puse portofelul în sertar și-l încuie. Deschise catastiful și făcu o însemnare și-l închise. Apoi se duse la ușă și rămase

acolo fumând în liniște și uitându-se în lungul coridorului. Își împreună mâinile la spate, în dreptul noadei, într-o postură pe care poate că o admira sau despre care citise poate, postură care însă provenea dintr-o altă țară, nu dintr-a sa.

Luna noiembrie trecu și el o mai văzu doar o singură dată. Codoșul veni la ușă și bătu discret și se îndepărtă și ea îi spuse că trebuia să plece. El îi ținu mâinile într-ale sale, amândoi stând turcește și complet îmbrăcați în mijlocul patului cu baldachin. El se aplecă și îi vorbi foarte repede și cu mare gravitate dar ea repeta doar că era prea periculos și apoi codoșul bătu iar la ușă și nu mai plecă de-acolo.

Prométeme, spuse el. *Prométeme*.⁸³

Codoșul bătu în ușă cu pumnul. Ea îl prinse de mână făcând ochii mari.

*Debes salir*⁸⁴, șopti ea.

Prométeme.

Sí. Sí. Lo prometo.

Când trecu prin salon acesta era aproape gol. Pianistul orb care cânta în locul trioului de coarde la asemenea ore târzii stătea în fața pianului dar nu cânta. Tânăra lui fiică stătea în picioare lângă el. Pe pian se afla cartea din care-i citise în timp ce cânta. John Grady traversă camera și-și scoase penultimul dolar și-i dădu drumul în paharul de pe pian. Maestrul zâmbi și-și plecă ușor capul. *Gracias*, spuse el.

*Cómo está*⁸⁵, spuse John Grady.

Bătrânul zâmbi din nou. Tânărul meu prieten, spuse el. Ce faci? O duci bine?

Da, mulțumesc. Și dumnevoastră?

Ridică din umeri. Umerii săi înguști se ridicară înăuntrul materialului negru decolorat al costumului său și apoi căzură din nou. Sunt bine, spuse el. Sunt bine.

Gata pentru noaptea asta?

Nu. Mergem să luăm cina.

Este foarte târziu.

O, da. Este târziu.

Orbul vorbea o engleză de pe vremuri, o limbă din alte locuri și dintr-un alt timp. Se îndreptă și se ridică și se întoarse cu stângăcie.

Ni te vei alătura?

Nu, mulțumesc. Trebuie s-o iau din loc.

Cum avansează curtenia?

Nu era sigur ce însemna asta. Zăbovi cu mintea asupra cuvintelor. Fata, spuse el.

Bătrânul își înclină capul în semn de încuviințare.

Nu știu, spuse John Grady. Bine, cred. Sper.

Asemenea chestiuni sunt întotdeauna nesigure, spuse bătrânul. Trebuie să perseverezi. În viață perseverența înseamnă totul.

Așa-i.

Fata luase pălăria tatălui său de pe pian și stătea cu ea în mână. Îl apucă de mână dar el nu se urni. Stătea cu fața spre încăperea în care nu se mai găseau decât două curve și un bețiv la bar. Suntem prieteni, spuse el.

Da, spuse John Grady. Nu era sigur despre cine vorbea bătrânul.

Pot să-ți spun ceva dar să rămână între noi?

Da.

Cred că-ți este favorabilă. Duse un deget delicat și galben la buze.

Vă mulțumesc. Vă rămân recunoscător.

Desigur. Întinse o mână cu palma în sus și fata îi dădu borul pălăriei ca el să-l apuce și el o prinse cu amândouă mâinile și se întoarse și și-o puse pe cap și se uită în sus.

Credeți că e un om bun?

Vai de mine, spuse orbul. Vai de mine.

Eu cred că este.

Vai de mine, spuse orbul.

John Grady zâmbi. Vă las să vă vedeți de cină. Înclină din cap către fată și dădu să plece.

Suferința ei, spuse orbul. Știi de suferința ei?

Se întoarse. Vă rog? spuse.

Nu se știe prea bine. Sunt și nespus de multe superstiții la mijloc. Aici sunt împărțiți în două tabere. Unii au o perspectivă binevoitoare iar alții nu. Vezi bine. Iată ce cred eu. Eu cred că în cel mai bun caz este în trecere. În cel mai bun caz. Locul său nu este aici. Printre noi.

Da. Știu că nu aici i-e locu.

Nu, spuse orbul. Nu mă refer la această casă. Vreau să spun aici. Printre noi.

O luă înapoi pe străzi. Ducând cu sine cuvintele orbului despre șansele sale ca și cum ar fi fost un contract cu lumea ce va să vie. Cu tot frigul de afară, locuitorii din Juárez stăteau în pragul ușilor deschise și fumau sau strigau unii la alții. De-a lungul străzilor nepavate și acoperite cu nisip vânzătorii ambulanți umblau înhămați la căruțurile lor sau își mânau din

spate măgărușii. Strigau *leenen-ya*⁸⁶. Strigau *quero-seeen-a*⁸⁷. Băteau străzile întunecate și strigau ca niște pețitori bătrâni căutând la rândul lor drăguțe pentru ei demult pierdute.

1. Altă dată (sp.), (n.red.).
2. Tip de poncho mexican.
3. Domnilor (sp.), (n.red.).
4. Salată mexicană cu roșii, ceapă, chili etc. (sp.), (n.red.).
5. Ce părere ai? (sp.), (n.red.).
6. Porumb fiert în lapte de var.
7. Pană (sp.), (n.red.).
8. Avem o pană (sp.), (n.red.).
9. Văd (sp.), (n.red.).
10. Da. Sigur (sp.), (n.red.).
11. Sunt petice peste petice (sp.), (n.red.).
12. Așa e (sp.), (n.red.).
13. Cealaltă (sp.), (n.red.).
14. E mai proastă (sp.), (n.red.).
15. Se aude ceva? (sp.), (n.red.).
16. Nimic (sp.), (n.red.).
17. Unde mergeți? (sp.), (n.red.).
18. E de lucru acolo? (sp.), (n.red.).
19. Sper (sp.), (n.red.).
20. Ești cowboy? (sp.), (n.red.).
21. Da. Cowboy (sp.), (n.red.).
22. Unde sunt tovarășii dumneavoastră? (sp.), (n.red.).
23. La câmp (sp.), (n.red.).
24. Supă consistentă cu carne de vacă (n.red.).
25. La ce oră se întoarce dl Mac? (sp.), (n.red.).
26. Nu știu (sp.), (n.red.).
27. Așteaptă (sp.), (n.red.).
28. E-n regulă (sp.), (n.red.).
29. Nu. Așteaptă (sp.), (n.red.).
30. Corect: *Es muy joven* – E foarte tânără (sp.), (n.red.).
31. Tânără (sp.), (n.red.).
32. Nu e aici (sp.), (n.red.).
33. Mulțumesc (sp.), (n.red.).
34. În regulă (sp.), (n.red.).
35. De acord? (sp.), (n.red.).
36. Evident (sp.), (n.red.).
37. Cocoșul roșu; cock – (vulg.) penis, sulă (n.red.).
38. Hai să ne întoarcem la La Venada (sp.), (n.red.).
39. Nu putem face asta aici (sp.), (n.red.).
40. E periculos (sp.), (n.red.).
41. Nota, te rog (sp.), (n.red.).

42. Îmi pare rău. Nu vorbesc englezește (sp.), (n.red.).
43. E-n regulă. Putem vorbi în spaniolă (sp.), (n.red.).
44. Ce bine (sp.), (n.red.).
45. Cum vă numiți? (sp.)
46. Și dumneavoastră? (sp.)
47. E numele dumneavoastră de botez? (sp.)
48. Da. Desigur (sp.), (n.red.).
49. Nu este numele dumneavoastră... numele dumneavoastră de scenă (sp.), (n.red.).
50. Nu. E chiar numele meu (sp.), (n.red.).
51. Nu contează (sp.), (n.red.).
52. Nu vă amintiți de mine? (sp.)
53. Câți ani aveți? (sp.)
54. Destui (sp.), (n.red.).
55. A fost o minciună. Ceea ce am zis (sp.), (n.red.).
56. Chiar așa? (sp.), (n.red.)
57. Pentru că vă căutam. Vă caut de ceva vreme (sp.), (n.red.).
58. Și cum de mă țineți minte? (sp.), (n.red.)
59. Și eu (sp.), (n.red.).
60. Poftiți? (sp.), (n.red.)
61. Și eu (sp.), (n.red.).
62. Trebuie să plătim (sp.), (n.red.).
63. Pentru toată noaptea (sp.), (n.red.).
64. E foarte scump (sp.), (n.red.).
65. Cât? (sp.), (n.red.).
66. Dă-mi cincizeci (sp.), (n.red.).
67. Ajunge? (sp.), (n.red.).
68. Pe scaun (sp.), (n.red.).
69. Ești căsătorit? (sp.), (n.red.)
70. Trebuie să pleci? (sp.), (n.red.)
71. O să te întorci? (sp.), (n.red.)
72. Dumnezeu să te aibă în pază (sp.), (n.red.).
73. Și pe tine (sp.), (n.red.).
74. Parcă e posedată de diavol (sp.), (n.red.).
75. Nu e posedată. Du-te de-aici (sp.), (n.red.).
76. Ce aștepți? (sp.), (n.red.)
77. Să nu-i faci rău (sp.), (n.red.).
78. Taci din gură (sp.), (n.red.).
79. Dă în mine dacă vrei să dai în cineva (sp.), (n.red.).
80. Cârciumă (sp.), (n.red.).
81. Intră (sp.), (n.red.).
82. Același băiat? (sp.), (n.red.)
83. Promite-mi (sp.), (n.red.).
84. Trebuie să pleci (sp.), (n.red.).
85. Ce mai faceți? (sp.)
86. Lemn (sp.), (n.red.).

87. Petrol lampant (sp.), (n.red.).

II

Așteptă dar ea nu veni. Stătea în dreptul ferestrei strângând la o parte perdelele de dantelă veche și se uita la forfota din stradă. Cine s-ar fi uitat și l-ar fi văzut acolo în spatele geamurilor tulburi ale ferestrei prăfuite și-ar fi dat seama despre ce era vorba. După-amiază se lăsă liniștea. Vizavi un negustor trase obloanele de fier ale magazinului său de unelte și le încuie cu lacătul. Un taxi se opri în fața hotelului și el își lipi fața de geamul rece dar nu putu să vadă dacă se dăduse jos cineva. Se întoarse și se duse la ușă și o deschise și merse până în capul scărilor de unde putea să vadă în holul de la intrare. Nu veni nimeni. Până când ajunse înapoi în dreptul ferestrei taxiul plecase. Se așează pe pat. Umbrele creșteau. După o vreme în cameră se făcu întuneric și firma verde de neon a hotelului se aprinse afară și după încă o vreme se ridică și-și luă pălăria de pe dulapul de haine și ieși. În prag se întoarse și se uită înăuntru și apoi închise ușa. Dacă ar mai fi așteptat puțin ar fi întâlnit-o pe servitoarea La Tuerta pe scările delabrate în loc s-o întâlnească, așa cum s-a întâmplat, în holul hotelului, el un client oarecare, ea o bătrână oarecare cu albeață la un ochi care se chinuia să intre în clădire. El ieși în răcoarea serii și ea urcă din greu pe scări și bătu la ușă și așteptă și bătu iar. O ușă se deschise mai încolo pe coridor și un bărbat se uită afară. Îi spuse că nu mai avea prosoape.

Stătea întins pe pat cu privirea ațintită la scândurile negeluite din tavanul cămăruței lui și în clipa aceea Billy intră și se opri în prag. Era amețit de băutură. Pălăria îi stătea pe ceafă. Care-i treaba, bărbate, spuse el.

Salut, Billy.

Ce faci?

Bine fac. Unde v-ați dus cu toții?

Ne-am dus la dans la Mesilla.

Care-ați fost?

Toți afară de tine.

Se așează pe prag și-și propti o cizmă de ușori și-și scoase pălăria și și-o puse pe genunchi și-și sprijini capul de canat. John Grady îl privea.

Ai dansat?

Am dansat de mi-au sărit capacele.

Nu te știam de mare dansator.

Nu-s.

Ți-oi fi dat tu silința.

Așa ceva trebuie să vezi cu ochii tăi. Oren mi-a zis de calu ăla cu minte de furnică de-ți place ție așa mult că-ți mănâncă din palmă.

S-ar putea să exagereze un pic.

Ce le zici?

La cine?

La cai.

Nu știu. Adevăru.

Înțeleg că ăsta-i secretu tău.

Nu.

Cum poți să minți un cal?

Se întoarse și se uită la John Grady. Nu știu, spuse băiatul. Vrei să zici adică cum să faci anume sau cum de e cu puțință ca cineva să facă asta?

Să faci anume.

Nu știu. Cred că e vorba de ce-i în sufletu tău.

Crezi că un cal poate să știe ce-i în sufletu tău?

Da. Tu nu?

Billy nu răspunse. După o vreme spuse: Da, cred că da.

Nu prea-s bun de mincinos.

E decăt că nu te-ai antrenat de-ajuns.

De-a lungul culoarului din mijlocul hambarului se auzeau fornăitul și neastâmpărul animalelor.

Te vezi cu vreo fată?

John Grady își puse cizmele una peste cealaltă. Mda, spuse el. Încerc.

JC mi-a spus.

Cum de-a aflat JC?

Zicea doar că se prezintă simptomele.

Se prezintă?

Mda.

Care-s alea?

N-a zis. Ai de gând s-o aduci p-acilea pe unde putem să ne-aruncăm și noi un ochi?

Mda. O s-o aduc p-aici.

Bun.

Își luă pălăria de pe genunchi și și-o puse pe cap și se ridică.

Billy?

Da.

O să-ți povestesc. E cam încurcată treaba. Acuma sunt un pic obosit. Nici nu mă-ndoiesc vreun moment, bărbate. Ne vedem de dimineață.

Săptămâna următoare se duse cu doar atâția bani în buzunar cât să-și ia o băutură la bar. O privi în oglindă. Stătea singură cu spatele drept pe canapeaua de catifea cu mâinile împreunate în poală ca o fată care iese pentru prima oară în societate. Bău whiskey-ul încet. Când se uită din nou în oglindă crezu că ea îl privise în răstimp. Își termină whiskey-ul și-l plăti și se întoarse să plece. Nu voise să se uite direct la ea dar se uită. Nici nu putea să-și imagineze cum trăia ea.

Își luă pălăria și dădu femeii și ultimele monede iar ea zâmbi și-i mulțumi și el își puse pălăria pe cap și se întoarse. Pusese deja mâna pe clanța de onix cu înflorituri și chiar atunci unul dintre chelneri se opri în fața lui.

Un momento, spuse acesta.

Se opri. Se uită la fata de la garderobă și se uită la chelner.

Chelnerul stătea între el și ușă. Fata, spuse el. Ea spus că tu nu uiți la ea.

El se uită înspre salon dar nu o putea vedea din ușă.

*Dígame?*² spuse el.

Ea spus că tu nu...

*En español, por favor. Dígame en español lo que dice ella.*³

Omul nu voia. Repetă din nou cuvintele în engleză și apoi se întoarse și plecă.

Următoarea noapte stătu în Moderno și-i așteptă pe maestru și pe fiica lui. Așteptă multă vreme și se gândi că poate fuseseră deja acolo sau că poate nu aveau să mai vină. Când fetița împinse ușa îl văzu și se uită la tatăl ei dar nu spuse nimic. Se așezară la o masă lângă ușă și chelnerul veni și turnă un pahar de vin.

Se ridică și traversă încăperea și se opri lângă masa lor. *Maestro*, spuse el.

Orbul își întoarse fața către el și zâmbi spațiului din vecinătatea lui John Grady. Ca și cum un dublu nevăzut ar fi stat acolo în picioare.

*Buenas noches*⁴, spuse el.

Cómo está?

Ah, spuse orbul. Tânărul meu prieten.

Da.

Te rog. Nu se poate să nu ni te alături. Ia loc.

Mulțumesc.

Se așeză. Se uită la fată. Orbul șuieră după chelner și chelnerul veni.

*Qué toma?*⁵

Nimic. Mulțumesc.

Te rog. Insist.

Nu pot să rămân.

*Traiga un vino para mi amigo.*⁶

Chelnerul dădu din cap și se îndepărtă. John Grady își împinse pălăria pe spate cu degetul și se aplecă punându-și coatele pe masă. Ce-i locu ăsta? spuse el.

Moderno? Este un local în care vin muzicienii. Este un local foarte vechi. A fost dintotdeauna aici. Trebuie să vii sâmbăta. Vin foarte mulți bătrâni. Îi vei vedea. Vin să danseze. Oameni foarte bătrâni care dansează. Aici. În locul acesta. Moderno.

O să cânte din nou?

Da, da. Desigur. E devreme. Sunt prietenii mei.

Cântă în fiecare seară?

Da. În fiecare seară. Vor cânta curând. Vei vedea.

Așa cum anunțase maestrul violoniștii începură să-și acordeze instrumentele în camera din spate. Violoncelistul se aplecă ascultând cu capul înclinat într-o parte și-și trecu arcușul peste coarde. Un cuplu care se așezase la o masă lângă peretele cel mai îndepărtat se ridică și se opri sub arcadă ținându-se de mână și apoi se năpusti pe pardoseala de ciment în timp ce muzicienii intonau primele acorduri ale unui străvechi vals. Maestrul se aplecă să asculte. Dansează? spuse el. Dansează acum?

Fetița se uită la John Grady. Da, spuse John Grady. Dansează.

Bătrânul se lăsă pe spate, dădu din cap. Bine, spuse el. Asta este bine.

Se așezaseră sprijiniți de o stâncă sus, în munții Franklin, în fața unui foc ce se pleca în bătaia vântului iar umbrele lor proiectate pe stânca din spate învăluiau petroglifele săpate acolo de alți vânători în urmă cu o mie de ani. Mult mai jos se auzeau câinii alergând. Urletele lor se scurgeau pe panta muntelui diminuându-se și răsunau din nou mai slab și apoi dispăreau treptat acolo de unde goneau în întuneric de-a lungul cine știe cărei văiugi stâncoase. La sud luminile îndepărtate ale orașului erau

împrăștiate prin deșert asemenea unei tiare expuse pe pânza neagră a unui bijutier. Archer se ridicase și se întoarse către câinii care alergau ca să-i audă mai bine și după o vreme se lăsă din nou pe vine și scuiă în foc.

N-o să se cațere-n copac, spuse el.

Nici eu nu cred c-o să se cațere, spuse Travis.

Cum știi că e aceeași pumă? spuse JC.

Travis își scosese tutunul din buzunar și netezi cu degetele o foiță apoi o îndoi. Ne-a mai făcut ea figura asta, spuse el. O să fugă ață din pământurile astea.

Stătură să asculte. Urletele deveniră din ce în ce mai înfundate și după o vreme încetară cu totul. Billy se dusesse în sus pe munte să caute lemne și se întoarse târând un bușean uscat de cedru. Îl ridică și-l aruncă peste foc. O ploaie de scânteii se ridică și pluti prin noapte. Trunchiul zăcea înnegrit și răsucit peste flăcărui. Asemenea unui lucru amorf sosit din noapte să se încălzească alături de ei.

Un lemn mai mare nu puteai să găsești, Parham?

O s-o ia într-un minut.

Parham a stins focu de tot.

Cel mai negru ceas e ăla de dinainte de furtună, spuse Billy. O s-o ia într-un minut.

Îi aud, spuse Travis.

Și io.

A trecut unde începe trecătoarea aia mare unde se răsuțește drumu.

Câinele ăla Lucy nu mai apare în noaptea asta.

Care câine-i ăla?

Cățea din soiu ăla a lu Aldrige. Câini ăștia a fost crescuți de alde frații Lee. Numa c-au uitat s-o-nvețe să se dea bătută.

Ăl mai bun câine ce-am avut noi a fost bunicu-său, spuse Archer. Ți-aduci aminte de câinele ăla Roscoe, Travis?

Sigur că da. Zicea lumea că era corcit cu copoi bluetick da' el era dog leopard sută-n sută cu ochi sticloși și ce-i mai plăcea să se bată. L-am pierdut colo-șa în Nyarit. L-a prins jaguaru și l-a mușcat aproape că l-a rupt în două.

Nu mai vânați pân părțile-alea.

Nu.

Nu ne-am mai întors de dinainte să-nceapă războiu. Parcă se lungise drumu în alea din urmă dăți în care-am fost. Frații Lee aproape că nu mai mergea nici ei. A adus și mulți jaguari din pământurile alea, ce-i drept.

JC se aplecă și scuipă în foc. Flăcările se încolăceau de-a lungul trunchiului.

Nu vă deranja să vă duceți tocma colo-șa în Mexic?

Ne-am înțeles totdeauna bine cu alde oamenii ăia.

Nu-i nevoie să te duci departe ca să intri la belea, spuse Archer. Dacă o cauți cu lumânarea poți s-o găsești cât s-apuci să zici un tatăl nostru nu mai departe de cum treci colo-șa râu ăla.

Amin.

Treci de râu ăla și ești gata într-altă țară. Să stai de vorbă cu unii din ciurdarii ăștia mai bătrâni de pe graniță. Să-i întrebi de revoluție.

Tu-ți aduci aminte de revoluție, Travis?

Archer care-i aci poa să-ți zică mai multe decât pot eu.

Erai în fașă pe vremea aia nu-i așa, Travis?

Cam așa. Mi-aduc aminte că o dată eram treaz și m-am dus la fereastră și ne-am uitat afară și puteai să vezi tunurile cum trăgea în partea aia de ziceai că-i de 4 Iulie.

Noi stăteam pe Wyoming Street, spuse Archer. După ce-a murit tăticu. Unchiu lu mama, Pless, lucra într-un atelier mecanic pe Alameda și au adus acolo percutoarele de la două tunuri și l-au întrebat că dacă poate să le facă unele noi și el le-a făcut și nu vroia să le ia nici un ban pe ele. Cu toții era de partea la rebeli. El a adus percutoarele alea vechi acasă și ni le-a dat nouă la băieți. Era un atelier de-a făcut niște țevi de tun din osii de tren și ăia le-a târât înapoi peste râu în spatele la un pâlț de catări. Fălcelele era făcute din capete de osii Ford și ei le-a pus în șasie de lemn și a folosit roțile la căruțele de campanie să le facă să se deplaseze. Asta se-ntâmpla în noiembrie din anul una mie nouă sute și treisprezece. Villa vine în Juárez la ceasurile două de dimineață într-un tren ce-l deturnase el. Era război în toată regula. Multă lume din El Paso stătea cu luminile la geam stinse. Unii chiar a fost omorâți. O lua lumea-n jos și stătea colo-șa de-a lungu râului și se uita ca la meci.

Villa se întoarce în una mie nouă sute și nouăsprezece. Să vă spuie și Travis. Ne strecuram în partea aia și pândeam după suveniruri. Cartușe goale și mai știu io ce. Pe stradă zăcea cai și catări morți. Geamurile la magazine era sparte de gloanțe. Am văzutără trupuri întinse pe Alameda cu pături peste ei sau cu pânza de pe coviltir. Pot să zic că asta ne-a adus cu picioarele pe pământ. Ne-a pus să facem duș cu mexicanii înainte ca să ne lase să intrăm înapoi. Ne-a dezinfecat hainele și tot. Era tifos în partea aia și muriseră oameni din pricina asta.

Stăteau jos fumând în liniște și uitându-se la luminile depărtate din valea care se întindea dedesubt. Doi câini apărură din noapte și trecură prin spatele vânătorilor. Umbrele lor săltară peste stâncă și ei traversară către un loc din țărâna uscată de sub stânci unde se încolăciră și adormiră curând.

Și din toate astea bine n-a fost pentru nimeni, spuse Travis. Sau dacă o fi fost io n-am auzit.

Am fost în sus și-n jos dincolo-n țara aia. Cumpăram vite pentru alde Spurlock. Vorba vine. Eram un copil. Am bătut tot Mexicu de nord călare. Pe dracu, nu găseai nici o vită. Nici una cumsecade. Mai mult am vizitat. Mi-a plăcut. Mi-a plăcut țara și mi-au plăcut oamenii din ea. Am mers prin toată Chihuahua și printr-o bună parte din Coahuila și un pic prin Sonora. Mergeam cu săptămânile odată și n-aveam nici măcar un peso în buzunar da' n-avea importanță. Oamenii ăia te primea și te găzduia și te hrănea și-ți hrănea calul și când plecai plângea. Puteai să stai o veșnicie. N-avea nici de unele. N-a avută niciodată și nici n-a să aivă. Dar puteai să te oprești la o *estancia*⁷ amărâtă în chiar locu ăla și te primea ca și cum ai fi fost neam cu ei. Se vedea că revoluția nu le priise câtușidecât. Mulți dintre ei pierduse pe cineva în familie. Tați sau fii sau și una și alta. Aproape toți, mă gândesc. N-avea nici un motiv să fie primitori cu nimenea. Cu atât mai puțin cu un puștan de gringo. Farfuria aia de fasole ce-ți așeza în față era greu să faci rost de ea. Da' niciodată nu m-au întors de la poartă. Nici măcar o dată.

Încă trei câini trecură prin dreptul focului și-și căutară culcuș sub stânci. Stelele călătoreau spre vest. Vânătorii vorbiră de alte lucruri și după o vreme mai veni un câine. Călca cu grijă pe unul din picioarele din față și Archer se ridică și se duse sub stâncă să vadă de el. Auziră câinele schelălăind și când se întoarse le spuse că se bătuse.

Mai veniră doi câini ceea ce însemna că toți veniseră în afară de unul.

O să mai aștept un pic dacă voi vreți s-o luați înapoi, spuse Archer.

Așteptăm cu matale.

Nu mă supăr.

Așteptăm nițel. Ia trezește-l pe tânăru Cole colo-șa.

Lasă-l să doarmă, spuse Billy. Le-a cam tras.

Focul arse de tot și se făcu mai frig și ei stăteau aproape de flăcări și le înteteau cu bețe și cu mădularele bătrâne și sfărâmicioase pe care le rupeau din epavele răsucite de vânt ale copacilor de pe buza stâncilor. Spuneau povești despre vechiul vest de odinioară. Cei bătrâni vorbeau și cei tineri ascultau și prin despicătura muntelui din fața lor începu să se arate lumina

care apoi apăru vag deasupra deșertului din întinderea de la picioarele lor.

Căteaua pe care-o așteptau veni șchiopătând din greu și dădu roată focului. Travis o chemă. Se opri cu ochii ei roșii și se uită la ei. Se ridică și o chemă din nou și ea veni și el o apucă de grumaz și o întoarse în lumină. Avea patru brazde sângerii pe o parte. O bucată de piele se desprinsese la umăr expunând mușchii de dedesubt și de la o ureche ruptă sângele picura încet pe țărâna nisipoasă pe care stătea.

Trebuie să coasem rana asta, spuse Travis.

Archer scoase o leasă dintre cele pe care le agățase de curea și o prinse de inelul zgărzii. Ea ducea cu sine singura veste pe care aveau s-o primească despre vânătoare, mărturisind despre lucruri pe care ei și le puteau doar închipui sau pe care le puteau doar bănuî că există primprejor, în noapte. Tresări când Archer îi atinse urechea și când el îi dădu drumul ea se trase înapoi și se propti pe picioarele din față și scutură din cap. Sângele îi stropi pe vânători și sfârâi în foc. Se ridicară să plece.

Hai, bărbate, spuse Billy.

John Grady se ridică și întinse mâna în jos după pălărie.

Ce vânător de pume mai ești și tu.

S-a trezit și cowboyu lu pește?

Cowboyu lu pește s-a trezit.

Unu care le-a tras la greu nu cred că-l interesează prea tare pume de-astea de toată ziua.

Cred c-aici ai nimerit-o.

Eram în focu luptei și el ia-l de unde nu-i. Și noi la mila la bătrâniiăștia aci. Aveam nevoie de ajutor, băiete. Ne-a turnat așa gogoși că n-am putut ține piept. Ți-era și milă. Ce mai, ne-a scos de pe teren. Fără drept de apel, nu-i așa, Billy?

Fără drept de apel.

John Grady își îndreptă pălăria și o luă pe marginea stâncii. Câmpia de eroziune se întindea rece și albastră la picioarele lor în lumina cenușie și râul care curgea din nord prin luminișuri între copacii cenușii de iarnă se încolăcea într-o serpentină alburie de ceață. Spre sud careurile reci și cenușii ale orașului în depărtare și conturul orașului vechi de peste râu asemenea unor ștampile pe solul deșertului. Dincolo de ele munții din Mexic. Copoiul rănit se îndepărtă de lângă focul în jurul căruia oamenii îi rânduiau și-i legau pe câini și se opri lângă John Grady și privi atent împreună cu el câmpia de jos. John Grady se așeză și-și bălângăni cizmele peste marginea stâncii și câinele se așeză și-și odihni capul însângerat

lângă piciorul lui și după o vreme John Grady își puse brațul în jurul câinelui.

Billy stătea aplecat cu coatele pe masă și cu brațele încrucișate. Se uită la John Grady. John Grady își țuguie buzele. Mută calul alb care-i mai rămăsese. Billy se uită la Mac. Mac studie mutarea și se uită la John Grady. Acesta se lăsă pe speteaza scaunului și studie tabla. Nimeni nu vorbea.

Mac luă regina neagră și o ținu o clipă și apoi o puse la loc. Apoi luă din nou regina și făcu mutarea. Billy se lăsă pe speteaza scaunului. Mac se întinse și luă trabucul stins din scrumieră și-l puse în gură.

Șase mutări mai târziu regele alb era mat. Mac se lăsă pe spate și-și aprinse trabucul. Billy răsuflă din rărunchi peste tablă.

John Grady se uita la tablă. Bine jucat, spuse el.

A fost greu, spuse Mac, da' a ieșit soarele și pe strada mea.

Ieșiră și traversară curtea spre hambar.

Ia zi-mi și mie o chestie, spuse Billy.

Așa.

Și știi c-o să-mi spui adevăru.

Știi deja care-i întrebarea.

Care-i răspunsu.

Răspunsu e nu.

Nu l-ai lăsat să câștige nici un picuț de tot?

Nu. Io nu fac așa.

Caii se agitară și fornăiră în boxele lor când cei doi trecură prin hambar. John Grady se uită la Billy.

Nu cumva crezi că el asta crede, nu?

Sper că nu. Sigur e că nu i-ar plăcea deloc.

Asta-i sigur.

Intră în casa de amanet cu pistolul în toc și cu tocul și centura aruncate peste umăr. Proprietarul era un bătrân cu păr alb care citea ziarul desfășurat pe geamul vitrinei din fundul magazinului. De-a lungul unuia dintre pereți se aflau puști în rasteluri și chitări care atârnav din tavan și cuțite și pistoale și bijuterii și instrumente în casete. John Grady întinse centura pe tejghea și bătrânul se uită la ea și se uită la John Grady. Scoase pistolul din toc și-l armă și dădu drumul cocoșului până la piedica de siguranță și roti butoiășul și trase la o parte închizătorul și se uită la camere și trase la loc închizătorul și armă cocoșul și-i dădu drumul ținându-l cu degetul. Îl

întoarce pe partea cealaltă și se uită la numărul de serie de pe cadru și de pe gardă și de pe fundul patului și-l vârî apoi în toc și-și ridică privirea.

Cât vrei? spuse el.

Am nevoie de cam patruzeci de dolari.

Bătrânul își supse dantura și clătină din cap cu un aer grav.

Mi s-a oferit și cincizeci de dolari pentru el. Am nevoie numa să-l amanetez.

Am să ți-l las poate la douășcinci.

John Grady se uită la pistol. Dă-mi treizeci, spuse el.

Proprietarul dădu din cap cu îndoială.

Nu vreau să-l vând, spuse John Grady. Am nevoie numa să-mprumut.

Cu centura și cu toc, da?

Da. Toate la un loc.

Bine.

Își scoase carnetul de chitanțe și scrise cu încetineală numărul de serie și scrise numele și adresa lui John Grady și întoarce hârtia pe tejghea pentru ca băiatul s-o poată citi și semna. Apoi detașă foile și-i dădu lui John Grady o copie și duse pistolul în cușca pe care o avea în fundul magazinului. Se întoarce cu banii și-i puse pe tejghea.

O să mă întorc după el, spuse John Grady.

Bătrânul dădu din cap.

Era al bunicului meu.

Bătrânul își desfăcu mâinile apoi le închise la loc. Un gest de înțelegere. Nu chiar o binecuvântare. Arătă din cap caseta de sticlă în care erau expuse șase revolvere Colt vechi, unele nichelate, altele cu patul din corn de cerb. Unul avea pe pat un strat de gutapercă ros, altul cătarea din față pilită.

Toate astea au fost ale bunicului cuiva, spuse el.

Pe când mergea pe bulevardul Juárez un copil lustragiu intră în vorbă cu el. Salut, cowboy, spuse el.

Salut.

Mai bine m-ai lăsa să-ți lustruiesc cizmele-alea.

Bine.

Se așează pe scăunelul pliant și-și puse cizma pe cutia de lemn artizanală a lustragiului. Acesta îi suflecă pantalonul și începu să-și scoată cârpele și periile și cutiile de cremă și să le pună la îndemână.

Te duci să-ți vezi fata?

Mda.

Sper că n-aveai de gând să te duci într-acolo cu cizmele astea.

Până la urmă e bine că ai strigat după mine. Cine știe dacă nu mă lua la goană.

Băiatul șterse de praf cizma cu cârpa și o dădu cu apă și săpun. Când te-nsori? spuse el.

Ce te face să crezi c-o să mă-nsor?

Nu știu. Cam arăți în felu ăla. Te-nsori?

Nu știu. Poate.

Chiar ești cowboy pe bune?

Da.

Lucrezi la un ranch?

Mda. Unu mic. O *estancia*⁸ cum ar veni.

Îți place?

Mda. Îmi place.

Șterse cizma și își deschise cutia și începu să pună cremă pe cârpă cu degetele pătate de la mâna stângă.

Muncă grea, nu?

Mda. Uneori.

Și dac-ai putea să faci altceva?

N-aș face altceva.

Și dac-ai putea să fii ce vrei tu pe lumea asta?

John Grady zâmbi. Clătină din cap.

Ai fost la război?

Nu. Eram prea mic.

Frate-meu era și el prea mic da' a mințit că e mai bătrân.

Era american?

Nu.

Câți ani avea?

Șaișpe.

Trebuie să fi fost mare la vârsta lui.

Era mare țepar la vârsta lui.

John Grady zâmbi.

Băiatul puse la loc capacul cutiei și-și scoase peria.

L-au întrebat dacă nu cumva era *pachuco*⁹. El a zis că toți *pachucos* care-i știe el locuiesc în El Paso. Le-a zis că nu știe nici un *pachuco* mexican.

Dădea cu peria pe cizmă. John Grady se uită la el.

Era *pachuco*?

Sigur. Bine-nțeles că era.

Perie cizma și apoi aruncă peria înapoi în cutie și-și scoase cârpa și o plesni ca pe-un bici și se lăsă pe vine și începu să frece în cercuri cu cârpa înaintea și-napoi peste vârful cizmei.

S-a înrolat la pușcașii marini. I-au dat două Purple Heart¹⁰.

Și tu?

Și io ce.

Tu unde te-ai înrolat.

Se uită în sus la John Grady. Frecă cu cârpa înfășurată în jurul tocului cizmei. La pușcași marini nu m-am înrolat, asta-i sigur, spuse el.

Și la *pachucos*?

Naa.

Nu ești *pachuco*?

Naa.

Da' țepar ești?

Sigur.

Unu mare?

Cam mare. Dă-mi și picioru ălălalt.

Da' cu negreala de la margini ce faci?

Aia o fac la urmă. Nu-ți fă griji.

John Grady își puse celălalt picior pe cutie și-și suflecă pantalonul.

E important la femei cum arăți, spuse băiatul. Să nu crezi că nu se uită la cizmele tale.

Ai prietenă?

Aoleo, nu.

Ai zice c-ai trecut prin ceva necazuri.

Cine n-a trecut? Dacă te joci cu ele numa de din astea ai parte.

O să te prindă-n vrajă vreo drăguță și pe tine azi-măine.

Io sper că nu.

Câți ani ai?

Paișpe.

Minți când te-ntreabă lumea câți ani ai?

Da. Sigur.

Io zic că dacă recunoști atuncea nu mai e minciună.

Băiatul încetă să mai lustruiască pentru o clipă și se uită la cizmă. Apoi o luă de la capăt.

Dacă vreau eu ca un lucru să fie altfel de cum e atuncea așa zic io că e. Cu ce-am greșit?

Nu știu.

Și cine să știe?

Cred că nimeni.

Nimeni are dreptate.

Frate-tău e însurat?

Care frate? Am trei.

Ăla de-a fost la pușcași marini.

Da. E însurat. Toți sunt însurați.

Dacă toți sunt însurați de ce-ai întrebat care dintre ei?

Lustragiul clătină din cap. Frate, spuse el.

Vasăzică ești cel mai mic.

Nu. Am un frate de zece ani însurat, cu trei copii. Bine-nțeles că-s cel mai mic. Ce credeai?

Păi poate că așa sunteți voi în familia ta de vă-nșurați.

Nu există să te-nșori că așa e-n familie. În orice caz io sunt haiducu.

Oveja negra. Vorbești spaniolă?

Mda. Vorbesc spaniolă.

Oveja negra. Ăsta-s io.

Oaia neagră.

Știu ce-nseamnă.

Și io sunt la fel.

Băiatul se uită în sus la el. Se întinse și-și luă peria din cutie. Da? spuse el.

Da.

Mie nu mi se pare c-ai arăta a haiduc.

Și cum arată un haiduc?

Nu ca tine.

Șterse cizma și puse peria la o parte și-și scoase cârpa și o scutură.

John Grady se uita la el. Și tu? Dac-ai putea să te faci ce vrei tu?

M-aș face cowboy.

Chiar așa?

Băiatul își ridică privirea către el cu dezgust. Pe dracu, spuse el. Ești nebun la cap? M-aș face *rico*¹¹ și-aș sta cu curu la soare toată ziua. Ce părere ai?

Și dacă ar trebui să faci ceva?

Nu știu. Poate pilot de avion.

Da?

Sigur. Aș zbura peste tot.

Și ce-ai face după ce ajungi acolo?

Aș zbura în altă parte.

Termină de lustruit cizma și-și scoase sticla de cremă și începu să dea pe călcâi și pe marginile tălpii cu bețigașul.

Cizma ailaltă, spuse el.

John Grady puse celălalt picior pe scăunel și băiatul îi dădu cu cremă pe la marginile cizmei. Apoi puse bețigașul înapoi în sticlă și înșurubă la loc capacul și aruncă sticla în cutie. Ești gata, spuse el.

John Grady își trase manșetele și se îndreptă și-și duse mâna la buzunar și scoase o monedă și i-o dădu băiatului.

Mulțumesc.

Își examinează cizmele. Ce crezi?

Poate că te-o lăsa să intri pe ușă. Ce-ai făcut cu florile?

Florile?

Sigur. Orice sprijin e binevenit că ai mare nevoie.

Probabil că ai dreptate.

Nici n-ar trebui să-ți zic io chestiile astea.

De ce nu?

Mai bine te spânzuri să nu te mai chinui atâta.

John Grady zâmbi. De unde ești? spuse el.

D-aci.

Ba nu ești d-aici.

Am crescut în California.

Ce faci aici?

Aicea-mi place.

Zău?

Zău.

Îți place să lustruiești pantofi?

De ce să nu-mi placă?

Îți place pe stradă.

Da. Nu-mi place să merg la școală.

John Grady își ajustă pălăria și-și aruncă privirea în lungul străzii. Își coborî privirea către băiat. Păi da, spuse el. Nu prea mi-a plăcut nici mie cine știe ce.

Haiduci, spuse băiatul.

Haiduci. Da' io zic că tu ești un haiduc mai mare ca mine.

Cred că ai dreptate.

Io numa acuma mă prind ce și cum.

Dacă ai nevoie de vreun pont să vii la mine. Îți explic cu plăcere cum merge treaba.

John Grady zâmbi. OK, spuse el. Ne mai vedem noi.

Adiós, vaquero.

*Adiós, bolero.*¹²

Băiatul zâmbi și-i făcu semn cu mâna.

Servitoarea stătea în spatele ei în dreptul oglinzii de perete, cu gura plină de ace de păr. Se uită în oglindă la față, așa de palidă și de subțirică în cămășuță, cu părul adunat în vârful capului. Se uită la Josefina. Josefina stătea în picioare într-o parte cu un braț de-a curmezișul trupului, de care-și sprijinea cotul, și cu bărbia în pumn. Nu, spuse ea. Nu.

Scutură din cap și dădu din mână ca și cum ar fi vrut să respingă vreo grozăvie și servitoarea începu să scoată acele și pieptenii până când cascada de păr lung și negru i se prăvăli din nou pe umeri și pe spate. Își luă peria și începu din nou să perie părul fetei, cu palma petrecută pe dedesubt, susținând la fiecare mișcare șuvițele negre și mățăsoase pentru ca apoi să le lase din nou să cadă. Josefina făcu un pas înainte și luă un pieptene de argint de pe masă și netezi părul fetei într-o parte și-l ținu în mână. Se uită atent la față și se uită atent la fata din oglindă. Servitoarea se dăduse înapoi și stătea ținând peria cu amândouă mâinile. Ea și Josefina o studiau pe fata din oglindă, toate trei nemișcate în lumina galbenă a veiozei, în cadrul înflorat de ghips aurit al oglinzii, asemenea unor personaje dintr-o pictură flamandă din alte vremuri.

*Cómo es, pues*¹³, spuse Josefina.

I se adresa fetei dar fata nu răspunse.

*Es más joven. Más...*¹⁴

Inocente, spuse fata.

Femeia ridică din umeri. *Inocente pues*, spuse ea.

Se uită atent la chipul fetei din oglindă. *No le gusta?*¹⁵

Está bien, șopti fata. *Me gusta.*¹⁶

Bueno, spuse femeia. Dădu drumul părului și puse pieptănul în mâna servitoarei. *Bueno.*

După ce aceasta plecă bătrâna puse pieptănul înapoi pe masă și se apropie din nou cu peria. *Bueno*, spuse ea. Clătină din cap și plescăi.

*No te preocupes*¹⁷, spuse fata.

Bătrâna îi pieptănă părul cu și mai multă râvnă. *Bellísima*, șuiră ea. *Bellísima.*

O ajuta cu grijă. Cu solitudine. Găicile și balenele una câte una. Trecându-și mâinile peste catifeaua liliachie, cuprinzându-i sânii mai întâi unul și apoi celălalt și potrivind tivul decolteului, prinzând rochia de lenjerie. Îndepărtă scamele. Ținu fata pe după mijloc și o răsuci ca pe o jucărie și îngenunche la picioarele ei și-i legă curelele încălțărilor. Se ridică și se dădu înapoi.

*Puedes caminar?*¹⁸ spuse ea.

No, spuse fata.

*No? Es mentira. Es una broma. No?*¹⁹

No, spuse fata.

Servitoarea făcu un gest ca și cum ar fi vrut să alunge ceva. Fata schiță cu exagerată cochetărie câțiva pași prin cameră pe tocurile înalte și aurite ale papucilor.

*Te mortifican?*²⁰ spuse servitoarea.

*Claro.*²¹

Se opri din nou în fața oglinzii. Bătrâna stătea în spatele ei. Când clipea i se închidea doar un ochi. Părea astfel să clipească într-o complicitate insinuantă. Perie cu mâna părul pe care-l ținea în pumn, trase în sus de umerii cămășii.

*Como una princesa*²², șopti ea.

*Como una puta*²³, spuse fata.

Servitoarea o apucă de braț. Îi vorbi șuierând, cu ochiul strălucindu-i în lumina veiozei. Îi spuse că se va mărita cu un om mare și bogat și că va trăi într-o casă frumoasă și că va avea copii frumoși. Îi spuse că știa de multe asemenea cazuri.

*Quién?*²⁴ spuse fata.

*Muchas*²⁵, șuieră servitoarea. *Muchas*. Fete, îi spuse, fete care nu erau atât de frumoase ca ea. Fete care nu erau așa de mândre și grațioase. Fata nu răspunse. Se uită peste umărul bătrânei în ochii din oglindă ca și cum ar fi văzut acolo o soră care îndura cu stoicism asaltul împotriva speranțelor ei. În budoarul tipător care nu era el însuși decât imitația stridentă a altor încăperi, a altor lumi. Privindu-și în oglinda din perete propria aroganță ca și cum ar fi fost o dezmințire a stăruințelor bătrânei, a promisiunilor ei. Ca o fecioară din poveste disprețuind darurile cotoaroaței care chiar ascund înlăuntru lor legămintele nerostite ale stricăciunii. Polițe pe care nu le mai poți răscumpăra, moștenire deja împărțită. Vorbea cu fata de-acolo din oglindă și ea îi spunea că nu poți să știi unde anume te afli pe calea pe care ai apucat ci doar că te afli pe calea aceea.

*Mande? spuse servitoarea. Cuál senda?*²⁶

*Cualquier senda. Esta senda. La senda que escoja.*²⁷

Însă bătrâna spuse că unii nu au de ales. Spuse că pentru săraci orice alegere era un dar cu două fețe.

Îngenunchease pentru a prinde din nou tivul rochiei. Își scosese acele din gură și acum le pusese pe covor și le culegea unul câte unul. Fata îi privea imaginea în oglindă. Capul cărunt al bătrânei i se pleca la picioare. După o vreme spuse că există întotdeauna o alegere, chiar dacă alegerea aceea era moartea.

*Cielos*²⁸, spuse bătrâna. Își făcu repede cruce și continuă să prindă acele.

Când ea intră în salon el stătea la bar. Muzicanții își aduceau instrumentele pe podium și le acordau și câteva note răsunară în camera liniștită ca și cum o ceremonie ar fi stat să înceapă. În umbra nișei de dincolo de podium Tiburcio stătea în picioare și fuma ținând între degete portțigaretul subțire de abanos cu incrustații de email negru. Se uită la fată și se uită la bar. Privi cum băiatul se întoarse și plăti și-și luă paharul și coborî scara largă mărginită de frânghii învelite în catifea care ducea către salon. Sufală încet fumul prin nările subțiri și apoi deschise ușa din spatele său. Pentru o clipă lumina îi încadră silueta și-i aruncă umbra prelungă și subțire pe podeaua salonului și apoi ușa se închise iarăși ca și cum nici n-ar fi fost.

*Está peligroso*²⁹, șopti ea.

Cómo?

Peligroso. Ea se uită în jur prin salon.

*Tenía que verte*³⁰, spuse el.

El o luă de mână dar ea se uita înfricoșată doar către ușa în dreptul căreia stătuse Tiburcio. Îl apucă de încheieturi și-l imploră să plece. Un chelner se desprinse cu pași ușori din umbră.

Estás loco, șopti ea. *Loco.*³¹

*Tienes razón.*³²

Ea îi luă mâna și se ridică. Se întoarse și-i șopti ceva chelnerului. John Grady se ridică și puse niște bani în mâna chelnerului și se întoarse către ea.

Debemos irnos, spuse ea. *Estamos perdidos.*³³

El spuse că nu voia. Îi spuse că n-o să mai facă și că ea trebuia să se întâlnească neapărat cu el dar ea spuse că era prea periculos. Că acum era prea periculos. Începuse muzica. Un acord prelung și jos al violoncelului.

*Me matará*³⁴, șopti ea.

Quién?

Ea doar scutură din cap.

Quién, spuse el. *Quién te matará?*

Eduardo.

Eduardo.

Ea dădu din cap. *Sí*, spuse ea. Eduardo.

În noaptea aceea el visă lucruri pe care le auzise și erau adevărate deși ea nu vorbise despre ele niciodată. Într-o cameră așa de rece încât i se vedea răsuflarea și cu pereți de oțel ruginit tapetați cu pânză și cu niște gradene acoperite cu carpete roșii ieftine pe care se aflau scaune rabatabile de lemn pentru spectatori. O scenă de lemn negeluit împodobită ca un car de paradă și un cablu electric care mergea până la un braț suspendat din țevi de fier galvanizate care susțineau reflectoare învelite fiecare în celofan roșu și verde și albastru. Perdele de catifea lucioasă strânse din loc în loc, roșii ca focul.

Turiștii se așezară pe scaune cu binocluri de operă la gât în timp ce chelnerii le luau comanda pentru băuturi. Când luminile se stinseră maestrul de ceremonii intră cu pași mari pe scenă și-și scoase pălăria și făcu o plecăciune și zâmbi și-și ridică mâinile înmănușate în alb. În culise codoșul stătea și fuma și în spatele lui fojgăia o amestecătură de paiate obscene, curve machiate strident cu sânii la vedere, o femeie grasă îmbrăcată în piele neagră cu un bici în mână, un cuplu de tineri în straie bisericești. Un preot, o codoașă, un țap cu coarne aurite și cu gulerașe plisate de crep violet în jurul copitelor. Niște tineri destrăbălați palizi cu roșu în obraji și cu ochii făcuți cu negru care duceau lumânări. Un grup de trei femei se țineau de mână, înalte și slabe ca niște paciente incurabile și înveșmântate toate la fel și cu aceleași podoabe ieftine, cu fețele mânjite cu fard și palide ca moartea. În mijlocul tuturor o fetiță într-o rochie albă de voal stătea întinsă pe un postament de scânduri ca o fecioară dusă la sacrificiu. În jurul ei sunt flori artificiale care par, în diferitele lor culori pale sau pastelate, să fi stat prea mult la soare. Ca și cum ar fi fost poate recuperate de pe vreun mormânt din deșert. Tocmai a pornit muzica. Cine știe ce rondo de demult cu ecouri marțiale. Se aude un țăcănit regulat în timpul piesei de la o zgârietură de pe placa neagră de bachelită care se rotește sub un ac undeva în spatele perdelelor. Luminile se sting până când doar scena mai e luminată. Zgomot de scaune târșăite pe podea. Câțiva

tușesc. Muzica se aude din ce în ce mai încet până ce rămâne doar șoapta acului, țacănitul periodic al unui metronom prost potrivit, un ceas, o prevestire. O măsură a ceva ritmic, altminteri tăcut și nespus de răbdător, ceva ce poate fi primit doar de întuneric.

Când se trezi, nu din acest vis se trezi, ci din altul, iar calea de la vis la vis o pierduse. Era singur într-un peisaj sumbru în care vântul bătea neostoit și în care prezența celor care trecuseră pe-acolo înaintea lui încă persista în întunericul din jur. Vocile lor răzbăteau până la el, sau poate ecoul acelor voci. Stătea întins și asculta. Era bătrânul care rățcea prin curte în hainele sale de noapte, iar John Grady își sălta picioarele peste marginea patului și întinse mâna și apucă pantalonii și și-i trase și se ridică și se încheie la curea și se întinse și-și apucă cizmele. Când ieși Billy stătea în dreptul ușii în chiloți.

Am eu grijă de el, spuse John Grady.

Ți-e și milă, spuse Billy.

Îl prinse din urmă când o lua după colțul hambarului și se ducea Dumnezeu știe unde. Își pusese pălăria și cizmele și îmbrăcat așa în combinezonul lui de flanelă lung și alb și cu nasturi până la gât părea că e fantoma unui cowboy de demult care rățcea pe-acolo.

John Grady îl apucă de braț și o porniră spre casă. Haide, domnu Johnson, spuse el. N-ai ce căuta p-aici p-afară.

Se aprinsese lumina în bucătărie și Socorro stătea în ușă în halat. Bătrânul se opri din nou în curte și se întoarse și se uită iar în beznă. John Grady stătea lângă el ținându-l de umăr. Apoi intrară în casă.

Socorro deschise larg ușa de plasă. Se uită la John Grady. Bătrânul se sprijini cu o mână de canatul ușii și intră în bucătărie. O întrebă pe Socorro dacă n-avea cumva cafea. Ca și cum asta ar fi căutat el.

Da, spuse ea. Fac cafea.

Îi e bine, spuse John Grady.

*Quieres un cafecito?*³⁵

*No gracias.*³⁶

*Pásale, spuse ea. Pásale. Puedes encontrar sus pantalones?*³⁷

Sí. Sí.

Îl ajută pe bătrân să se așeze pe un scaun la masă și o luă pe coridor. Lumina de la camera lui Mac era aprinsă și el stătea în dreptul ușii.

Îi e bine?

Da. E-n regulă.

Se duse până în capătul coridorului și intră în camera din stânga și luă

nădragii bătrânului de-acolo de unde îi agățase, pe stâlpul patului. Buzunarele erau grele de mărunțiș, un briceag, portofel. Și o legătură de chei pentru uși demult uitate. Se întoarse pe coridor ținându-i de curea. Mac era tot în dreptul ușii. Fuma o țigară.

N-are haine pe el deloc?

Numa izmenele.

O s-o ștergă d-aicea într-o noapte gol-pușcă. Socorro o să plece sigur de la noi.

N-o să plece.

Știu.

Cât e ceasu?

Trecut de cinci. Aproape că e vremea să ne trezim oricum.

Așa e.

Te superi dacă stai nițel pe lângă el?

Deloc.

Ca să nu se simtă așa de prost. Ca și când se trezea oricum.

Așa am să fac.

N-aveai idee că te-ai băgat să lucrezi la un spital de nebuni, nu-i așa?

Nu-i nebun. E decât bătrân.

Știu. Hai, du-te. Înainte să-l apuce vreo răceală. Cu flanela aia de pe timpuri care o are pe el probabil că-l trage curentu.

M-am dus.

Stătu cu bătrânul și bău cafea până când intră Oren. Oren se uită la ei dar nu spuse nimic. Socorro pregăti micul dejun și aduse ouăle și chiflele și chorizo-ul la masă iar ei mâncară. Pe când John Grady își duse farfuria pe bufet și ieși tocmai se crăpa de ziuă. Bătrânul stătea la masă cu pălăria pe cap. Se născuse în estul Texasului în 1867 și venise prin părțile astea de tânăr. De-a lungul vieții lui se trecuse de la lampa cu petrol și de la cal și căruță la avioane cu reacție și la bomba atomică dar nu asta era pricina tulburării lui. Pricina era faptul că fata lui murise și tocmai cum vine asta nu putea el să priceapă.

Stăteau în rândul dintâi al tribunei rudimentare de lângă masa de la care se conducea licitația și Oren se apleca din când în când și scuipa atent pe deasupra scândurilor în praful arenei. Mac avea un carnețel în buzunarul cămășii și-l scoase și-și consultă notițele și-l puse iarăși la loc și apoi îl scoase și rămase ținându-l în mână.

Ne-am uitat deja la căluțu ăsta? spuse el.

Da, spuse John Grady.

Își cercetă din nou carnețelul.

Zicea că e Davis da' nu e.

Nu e.

Bean, spuse Oren. E de-al lu Bean.

Știu ce cal e, spuse Mac.

Adjudecătorul strigă în microfon. Boxele erau agățate de stâlpii de lumină de la capătul celălalt al arenei iar vocea lui reverberă și răsună puternic în hambarul în care se ținea licitația.

Doamnelor și domnilor o rectificare la cele spuse mai devreme. Calul acesta a fost înscris de domnul Ryle Bean.

Licităția porni de la cinci sute. Cineva de la capătul celălalt al arenei își atinse borul pălăriei și supraveghetorul ridică mâna și se întoarse și adjudecătorul spuse acum șase acum șase am ajuns la șase cine dă șapte șapte șapte. Șapte acum.

Oren se aplecă și scuiă înghândurat în praf. Ăla de-acolo-șa e prietenu tău, spuse el.

Îl văd, spuse John Grady.

Cine-i ăla? spuse Mac.

Wolfenbarger.

Ne vede?

Mda, spuse Oren. Ne vede.

Știi cine e, John Grady?

Da. A venit la noi într-o după-amiază.

Credeam că nu vrei să vorbești cu el.

Nu vroiam.

Fă-te că nici nu-i acolo.

Așa am să fac.

Când a venit?

Săptămâna trecută. Nu știu. Miercuri poate.

Nu-i da atenție și basta.

Da. Nu-i dau.

N-o să stau să duc io grija lui.

Corect.

Optzeci, șapte-optzeci, strigă adjudecătorul. Cine se bagă. Omu nu lasă mai jos.

Călărețul o luă cu calul de jur împrejurul arenei. Traversă în diagonală și se opri și dădu înapoi.

Ăsta-i un cal bun la toate și un cal bun și la mânat de vite, spuse adjudecătorul. Calul face o mie de dolari. Așa mai merge. Avem opt opt opt. Hai cu opt jumate. Opt-cincizeci opt-cincizeci opt-cincizeci.

Calul fu vândut pentru opt și douăzeci și cinci și aduseră o iapă arăbească pentru care se dădură o mie șapte sute. Mac se uită cum o mânau înapoi afară.

N-aș vrea s-o am pe nebuna aia prin curte, spuse el.

Se vându un cal castrat arătos de rasă palomino pentru o mie trei sute. Mac își ridică privirea din carnețel. De unde dracu are lumea atâtia bani? spuse el.

Oren clătină din cap.

Wolfenbarger a licitat pentru el?

Mi-ai zis să nu mă uit într-acolo.

Știu c-am zis. A licitat?

Da.

Da' nu l-a și cumpărat, nu?

Nu.

Credeam că era vorba să nu te uiți într-acolo.

N-am avut nevoie. Dădea din mână de parcă luase foc șandramaua.

Mac clătină din cap și continuă să se uite în carnețel.

Trebuie să vină din clipă-n clipă cu pâlcu ăla năvălaş, spuse Oren.

La ce sumă te gândești c-o s-ajungă?

Mă gândesc că s-ar putea lua la o sută de dolari pe cap de cal.

Și ce-ai face cu ălalți trei, i-ai scoate din nou la licitație?

I-aș scoate din nou la licitație. Sau și mai bine poate c-ar fi să-i vinzi la târg.

Mac dădu din cap. Poate, spuse el. Aruncă o privire peste tribune. Mă inervează că ticălosu ăla se ia după mine.

Știu.

Își aprinse o țigară. Se uitau cum grăjdarul aducea următorul cal.

Aș zice c-a venit să cumpere, spuse Oren.

Și eu aș zice la fel.

O să liciteze pentru fieștecare din caii ăia ai lu Red. Să vezi tu.

Știu. Ar trebui să-l jucăm nițeluș.

Oren nu răspunse.

Prostu-și risipește banii și singur, spuse Mac. John Grady, ce-are calu ăla?

Din câte știu io nimica.

Parcă ziceai că e un soi de corcitură amestecată. Un cal marțian sau așa ceva.

Poate că are sângele un pic cam rece.

Oren scuipă peste scânduri și rânji.

Sânge rece? spuse Mac.

Da.

Calul fu scos la licitație la trei sute de dolari.

Câți ani să fi avut chestia aia. Ți-aduci aminte?

Unșpe ani.

Mda, spuse Oren. Cam acu șase ani să fi fost.

Licitarea ajunsese la patru și jumătate. Mac se trăgea de ureche. Am patima asta de geambaș, spuse el. Supraveghetorul arată spre adjudecător.

Credeam că nu-ți place să faci asta, spuse Oren.

Să fac ce? spuse Mac.

Licitarea ajunsese la șase și apoi la șase și jumătate.

Nu și-a deschis gura și n-a scuturat din cap nu nimica, spuse adjudecătorul. Calu face un picuț mai mult, oameni buni.

Calul fu vândut la șapte sute. Wolfenbarger nu licitase. Oren îi aruncă o privire lui Mac.

Drăguț păcătosu ăsta, nu? spuse Mac.

Te superi dacă zic ceva.

Zi.

Ce-ar fi dac-am face ce ziceam că facem și să ne vedem de treabă ca și cum n-ar fi aici.

Să mor dacă nu ceri și tu mult prea multe. Să ceri omului să facă după cum îi sfătuiește pe alții.

A dracu treabă, zău.

Probabil c-ai dreptate. Ar fi strategia a mai bună cu un netot ca el.

Grăjdarul aduse bălțatul de patru ani de la McKinney și-l scoaseră la licitație la șase sute.

Unde-s caii ăia de ziceam? spuse Mac.

Nu știu.

Ei da, vine vremea să vedem ce ispravă facem.

Își duse un deget la ureche. Supraveghetorul își ridică mâna. Vocea adjudecătorului păcăni din boxele de sus. Avem șase șase. Merge cineva la șapte. Cine dă șapte. Hai cu șapte. Șapte șapte șapte.

Uite-l colo-șa cum începe și dă din mână.

Îl văd.

Calul ajunsese la șapte și la șapte și jumătate și la opt. Calul fu vândut la opt și jumătate.

Se licitează de peste tot, nu-i așa? spuse Oren.

De peste tot.

Asta e, n-ai ce-i face. Cât face calu ăla?

Nu știu. Face cât se dă. John Grady?

Îmi plăcea calu.

Aș fi vrut totuși să pună caii ăia la-nceput.

Știu că te gândești la o sumă.

Mă gândeam.

Aicea-n față e același cal care era și-n padoc.

Ai vorbit ca un domn.

Licitația porni de la opt și jumătate. Adjudecătorul luă o gură de apă. Băieți, ăsta e un cal frumos, spuse el. Să știți că aicea n-aveți dreptate.

Călărețul merse cu calul o bucată apoi se răsuci și se întoarse. Îl călărea fără ham, doar cu o frânghie încolăcită în jurul gâtului calului, apoi se răsuci și se opri. Să vă spun ceva, strigă el. Nici un fir de păr din calu ăsta nu-i al meu da' ăsta-i cal de paradă.

O să vă coste o mie de dolari să puneți la împerecheat cu frumusețea asta, spuse adjudecătorul. Ce ziceți, băieți?

Supraveghetorul își ridică mâna.

Avem nouă nouă nouă. Acuma jumate jumate jumate. Nouă jumate. Acuma jumate. Nouă sute și acuma jumate.

Pot să spun ceva, spuse John Grady.

Chiar te rog.

Nu-l cumperi ca să-l vinzi, nu-i așa?

Ba nu.

Păi atunci cred c-ar trebui să iei calu care-l vrei.

Îți place mult.

Îmi place.

Oren clătină din cap și se aplecă și scuipă. Mac stătea și se uita în carnețel.

Oricum o dau tot mă costă, putem să vedem lucrurile și-așa.

Calu?

Nu, nu blestematu ăsta de cal.

Licitația urcă la nouă și jumătate și apoi la o mie.

Îl știu pe moșu ăla de colo în cămașa cu pătrățele, spuse Mac.

Și io-l știu, spuse Oren.

Aș vrea să văd cum își cumpără aștia calu înapoi.

Și io aș vrea.

Mac cumpără calul pentru o mie o sută de dolari. Mă duce dracu-n sapă de lemn, spuse el.

Ăsta-i un cal bun, spuse John Grady.

Știi și io cât de bun cal e. Nu încerca să mă faci să mă simt mai bine.

Nu te uita în gura lui, băiete, spuse Oren. Vrea să-i lauzi calu decât că te ia pe după plop, atâta tot.

Cât crezi că m-a costat lunganu la afacerea asta?

Probabil că nu te-a costat nimica la asta, spuse Oren. Da' poate că se gătește să te păgubească la aia care vine.

Rândașul uda praful din hambar cu un furtun. Aduseră grupul de patru cai și Mac îi cumpără și pe aceia.

Ca un tâlhar în noapte, strigă adjudecătorul. Numărul unu din patru. Vândut pentru cinci și douăzeci și cinci.

Puteam să mă ard mai rău decât m-am ars aș zice, spuse Mac.

Te strecori și tu printre picături.

Aia e.

Se uită cum rândașul scotea următorul cal.

Ți-aduci aminte de calu ăsta, John Grady.

Mi-aduc. Îi țin minte pe toți.

Mac își răsfoi notițele. Te obișnuiești să notezi tot și dup-o vreme nu mai poți să ții minte nimica.

Te-ai apucat să notezi tocma că nu puteai să ții minte nimica, spuse Oren.

Pe căluțu-ăsta-l știu, spuse Mac. Zău că mi-ar plăcea să-l vând lu Wolfenbarger.

Credeam c-o să-l lași în pace.

Poate să pună pe picioare un circ.

Ăsta-i un cal cam de opt ani, strigă adjudecătorul. Un cal bun la toate și bun și la mânatul vitelor și face ceva mai mult decât prețul de la care se-ncepe.

Calu ăla îi trebuie lui. Face tot ce vrei tu numa să nu-l pui să meargă în linie dreaptă. I se potrivește cum nu se poate mai bine.

Călărețul merse mult cu calul încioace și-ncolo în fața tribunelor, ținându-l strâns de hățuri și luând-o pe urmă înapoi.

Cinci cinci cinci, strigă adjudecătorul. Ăsta-i cal bun, băieți. Garantat sănătos. Ia uite-l cum o ia. Ca pisica prin horn, oameni buni. Hai cu jumate

hai jumate hai jumate.

Mac se trase de ureche. Cinci jumate hai șase hai șase hai șase, strigă adjudecătorul.

Oren arăta scârbit.

Ce dracu, spuse Mac. Putem să râdem și noi un pic pe seama moșului ce nu putem?

Licitarea ajunse la șapte. Proprietarul se ridică în tribună. Hai să vă zic ceva, spuse el. Dacă-i puteți pune căpăstru vi-l fac cadou.

Licitarea ajunse la șapte jumătate, ajunse la opt.

John Grady, ai auzit de predicatoru care i-a vândut moșului calu ăla orb?

Nu.

Pentru toate alea care le făcea venea cu o vorbă din scriptură. S-a dus lume pe la el care vroia să știe cum de-a putut să-l facă pe moș în felu ăla și el le-a zis, zice: Păi, că străin era și l-am primit la mine.

Cred că mi-ai mai zis-o pe-asta.

Mac dădu din cap. Își frunzări bancnotele.

N-a știut cum să liciteze pe caii ăia. Cred că l-a apucat zăpăceala.

Așa e.

E gata să cumpere un cal.

Se poate.

Tu joci poker, băiete?

Am jucat și io o dată sau de două ori, da.

Crezi că calu ăsta o să se vândă sub o mie?

Nu. Să-mi dai voie să mă-ndoiesc.

Dacă trece de-o mie la cât o să urce?

Nu știu.

Nici io nu știu.

Mac licită pentru cal la opt și jumătate și apoi la nouă și jumătate. Acolo se opri. Oren se aplecă și scuipă.

Ce nu-nțelege Oren e că cu cât mai mulți bani are netotu ăla-n buzunar cu atât mai mult o să mă coste pe mine calu ăla de la Welburn.

Oren înțelege asta, spuse Oren. Numa că el crede că ar trebui să cumperi calu pentru cât se licitează și gata și să nu riști după aia să n-ai banii care ai nevoie. Oricum ar fi, ticălosu ăla are bani să-i întoarcă cu lopata.

Supraveghetorul ridică mâna.

Avem o mie o mie o mie, strigă adjudecătorul. Hai cu o mie o sută o

mie o sută o mie o sută.

Nu sunt io de vină, spuse Oren.

Omu e geambaș.

Ți-aduci aminte pentru cât a intrat calu în licitație?

Mda. Mi-aduc aminte.

Păi hai atuncea.

Ăsta-i Oren, spuse Mac.

Wolfenbarger cumpără calul pentru o mie șapte sute de dolari.

Carne de cal a-ntâia, spuse Mac. Așa-i trebuie.

Duse mâna la buzunar și scoase un dolar.

Nu te duci tu să ne iei niște Cola, John Grady.

Bine.

Oren se uită la el cum cobora prin tribună.

Crezi că-i la fel de bun să facă antireclamă la un cal pe cât e de bun să-i facă reclamă?

Da. Cred că da.

Și io cred la fel.

Aș vrea să am încă șase așa ca el.

Știi că sunt chestii despre cai pe care le poate spune numa-n spaniolă?

Din partea mea poate să le știe și-n grecește. De ce?

Mă gândeam doar că-i curios. Crezi că-i din San Angelo?

Cred că e de-acolo de unde zice el că e.

Așa să fie.

A învățat dintr-o carte.

Dintr-o carte?

Joaquín zice că știe numele la fiecare os care-l au caii.

Oren dădu din cap. Mă rog, spuse el. Poate fi. Da' știu și niște lucruri care nu le-a-nvățat el din cărți.

Și io știu.

Pentru calul pe care-l aduseră după aceea adjudecătorul citi pe larg din documentele calului.

Cred că avem de-a face cu un cal din Biblie, spuse Mac.

Poți să mai spui o dată.

Licitația pentru cal porni de la o mie de dolari și merse până la o mie opt sute cincizeci și proprietarului tot nu-i convenea prețul. Oren se aplecă și scuipă. Omu are o părere bună despre calu lui.

Cum să nu, spuse Mac.

Aduseră calul de la Welburn la pas și Mac îl cumpără pentru o mie

patru sute de dolari.

Băieți, spuse el. Hai acasă.

Nu vrei să mai stai p-aci și să-l mai scuturi de bani pe Wolfenbarger?

Care Wolfenbarger?

Socorro își împături prosopul și-l agăță în cui, își dezlegă șorțul și și-l agăță în cui. Când ajunse la ușă se întoarse.

Buenas noches, spuse ea.

Buenas noches, spuse Mac.

Închise ușa. Se auzea cum își întorcea ceasul ei vechi de alamă. Un pic mai târziu auzi clăntănitul slab al pendulei pe care o întorcea pe coridor socrul său. Ușița de sticlă se închise cu un zgomot slab. Apoi se făcu liniște. Era liniște în casă și era liniște în tot ținutul dimprejur. Ședea acolo și fuma. Plita care se răcea scotea un ticăit. Undeva în depărtare pe dealurile din spatele casei urla un coiot. Pe vremea când stăteau iernile în casa cea veche din colțul de sud-est al ranch-ului auzea întotdeauna înainte să adoarmă țipătul trenului care mergea din El Paso spre est. Sierra Blanca, Van Horn, Marfa, Alpine, Marathon. Lunecând peste preeria albastră prin noapte dincolo, către Langtry și Del Rio. Cilindrul alb al farului locomotivei lumina tufișurile deșertului și ochii vitelor de pe marginea șinelor pluteau în întuneric ca niște cărbuni. Văcarii de pe dealuri stăteau cu umerii înveliți în *serapes* uitându-se în jos cum trece trenul și micile vulpi de deșert apăreau peste calea ferată în întuneric să-i adulmece urmele pe acolo pe unde șinele de oțel încălzite se întindeau bâzâind în noapte.

Acea bucată din ranch era de mult înstrăinată și ce mai rămăsese avea să ia curând aceeași cale. Își bău ultima gură de cafea răcită din cană și-și aprinse ultima țigară de dinainte de somn și apoi se ridică din scaun și închise lumina și se întoarse și se așeză să fumeze în întuneric. Furtuna coborâse dinspre nord în după-amiaza aceea și vremea se răcise. N-avea să plouă. Poate în zonele din est. În munții Sacramento. Oamenii credeau că dacă treci de secetă poți să te aștepți la câțiva ani buni în care să te străduiești să recuperezi dar de fapt e ca atunci când dai unu-unu la zaruri. Seceta nu știa când a trecut cea de mai-nainte și nimeni nu știa când avea să vină următoarea. Oricum el nu prea mai avea treabă cu vitele. Trase încet din țigară. Aceasta luci viu apoi pâli. În februarie aveau să se facă trei ani de când îi murise nevasta. Ziua Întâmpinării Domnului pentru Socorro. Candelaria. Ceva care avea de-a face cu Fecioara. Ca și cum ar exista ceva care n-are a face. În Mexic nu există Dumnezeu. Doar ea. Stinse țigara și

se ridică și rămase uitându-se la terenul slab luminat din jurul hambarului. Of, Margaret, spuse el.

JC trase mașina în față la Maud și se dădu jos și trânti portiera camionetei și intră împreună cu John Grady.

Ia că vin doi unu și-unu.

Stăteau la bar în picioare. Cu ce vă servesc, băieți, spuse Travis.

Dă-ne două Blue Ribbons.

Scoase sticlele din frigider și le deschise și le puse pe tejghea.

Rându meu, spuse John Grady.

Rându meu, spuse JC.

Puse patruzeci de cenți pe tejghea și apucă gâtul sticlei și trase o dușcă mare și se șterse la gură cu dosul palmei și se sprijini de bar.

Ai tras din greu toată ziua în șa? spuse Troy.

Io călăresc mai mult de noapte.

Billy stătea încovoiat peste masa de shuffleboard mișcând pucul încolo și-ncoace. Se uită la Troy și se uită la JC și apoi împinse pucul pe suprafața de lemn de esență tare. Popicele de la capătul mesei se învârtiră și luminița care semnala lovitura se aprinse pe tabelă și clinchetul clopoțelilor indică scorul. Troy rânji și-și puse trabucul pe care-l fuma în colțul gurii și înaintă și luă pucul și se aplecă peste masă.

Vrei să joci?

JC vrea.

Vrei să joci, JC?

Mda, o să joc. Pe ce jucăm?

Troy nimeri toate popicele de pe masa de joc și se dădu înapoi și-și trosni degetele.

Io și cu JC contra tu și Askins.

Askins stătea lângă masă cu o mână în buzunarul de la spate al pantalonilor și cu o bere în cealaltă. Io și cu Jessie contra tu și Troy, spuse el.

Billy își aprinse o țigară. Se uită la Askins. Se uită la JC.

Tu și cu Troy contra lor, spuse el.

Dă-i drumu.

Tu și Troy jucați. Haide.

Pe ce jucăm? spuse JC.

Nu-mi pasă.

Ai milă de tine.

Pe ce jucăm, Troy?

Pe ce vor ei să joace.

Jucăm pe-un dolar.

Jucători nu glumă. Puneți monezile pe masă. Jessie, te bagi?

Mă bag, spuse Jessie.

Billy stătea pe scaunul de la bar lângă John Grady. Se uitară cum jucătorii își puneau monedele în aparat. Contorul fu pus de la zero și clopoțeeii clincheniră. Troy turnă pudră de ceară dintr-o cutie de metal pe pistă și mișcă pucul încolo și-ncoace și se aplecă să tragă. Tocma s-a deschis școala de popice, spuse el.

Ia arată-ne.

O să vă mirați de câte puteți învăța de la un jucător cu experiență.

Trimise pucul de-a lungul suprafeței de lemn. Clopoțeeii sunară. Se dădu înapoi și-și trosni degetele. Lucruri, spuse el, care o să vă fie de folos în viață.

Vreau să vorbesc cu tine, spuse John Grady.

Billy suflă fumul prin toată încăperea. Bine, spuse el.

Hai să mergem în spate.

Bun.

Își luară berile și se duseră în spatele localului unde erau mese și scaune și un podium pentru muzicanți și un ring de dans din beton lustruit. Traseră două scaune și se așezară la una dintre mese și-și puseră sticlele jos. Localul era întunecos și mirosea a mucegai.

Pun pariu că știi despre ce e vorba, spuse Billy.

Mda. Știu.

Stătea și râcăia cu degetul mare eticheta sticlei de bere în timp ce asculta. Nici nu-și ridică privirea către John Grady. John Grady îi povesti despre fată și despre White Lake și despre Eduardo și-i spuse ce-i zisese lui pianistul orb. Când termină Billy tot nu-și ridicase ochii dar încetase să mai râcăie eticheta. Nu spuse nimic. După o vreme își scoase țigările din buzunar și aprinse una și puse pachetul și bricheta pe masă.

Mă iei la mișto nu-i așa? spuse el.

Nu. Aș zice că-i pe bune.

Ce dracu ai pățit? Ai băut terebentină sau ce?

John Grady își dădu pălăria pe spate. Se uită la ringul de dans. Nu, spuse el.

Hai să vedem dac-am înțeles bine. Tu vrei ca io să mă duc la un bordel din Juárez, în Mexic, și să cumpăr curva asta cu banii jos și s-o aduc peste

râu la ranch. E corect sau cum?

John Grady dădu din cap.

Căcat, spuse Billy. Zâmbește și tu sau ceva. Dracu să mă ia. Zi-mi că n-ai înnebunit de tot.

N-am înnebunit de tot.

Pe dracu n-ai înnebunit.

M-am îndrăgostit de ea, Billy.

Billy se lăsă în scaun. Brațele îi atârnavă fără rost pe lângă corp. Vai de capu meu, spuse el. De capu meu.

N-am cum s-o zic mai altfel.

Numa io sunt de vină. Nu trebuia ca să te duc acolo. În ruptu capului nu trebuia. E vina mea. Dracu, nici nu știu de ce mă mai plâng.

Se aplecă și-și luă țigara aprinsă din scrumiera de tinichea în care o lăsase și trase un fum și suflă fumul peste masă. Clătină din cap. Zi-mi și mie, spuse el.

Așa.

Ce mama dracu o să faci tu cu ea după ce-ai s-o iei d-acolo? Chestie care n-o să se-ntâmple.

O să mă-nsor cu ea.

Mâna lui Billy se opri în timp ce ducea țigara la gură. O puse iar jos.

Păi atunci asta e, spuse el. Asta e. Te bag cu forța la nebuni.

Vorbesc serios, Billy.

Billy se lăsă în scaun. După o vreme își aruncă o mână în aer. Nu pot să cred ce dracu aud. Cred că io sunt ăla de-a-nnebunit. Să mor io dacă nu-i așa. Ți-ai pierdut mintea aia de bibilică? Să mor io să nu mă mai scol, frățioare. N-am mai auzit așa ceva de când sunt io pe lume.

Știu. N-am ce-i face.

Pe dracu n-ai ce-i face.

M-ajută?

Nu și pe toți dracii că nu. Ai idee ce-o să-ți facă? O să-ți lege căpățâna de unu din aparatele-alea și o să apese pe-un mare buton și-o să-ți prăjească creierii așa de bine că altă dată n-o să mai te bagi singur în belea.

Vorbesc serios, Billy.

Crezi că io nu vorbesc serios? Io o să-i ajut să te lege la fire.

Nu pot să mă duc acolo. Ăla mă cunoaște.

Uită-te la mine, băiete. Vorbești în dodii. De ce dracu de inși crezi tu că-i vorba? Tu chiar crezi că poți să te duci acolo și să te târguiești cu unu din peștii ăia tucirii care vinde și cumpără oameni așa cum te duci tu pe

tăpșanu de la tribunal să cumperi cuțite?

N-am ce-i face.

Da' mai repeți mult chestia asta? Ce dracu vrei să zici că n-ai ce-i face?

Las-o baltă. E-n regulă.

E-n regulă? Căcat.

Se prăbuși în scaun.

Mai vrei o bere?

Nu, nu vreau. Vreau dracu o sticlă de whiskey.

Nu te fac vinovat că nu vrei s-ai de-a face.

Păi mă bucur s-aud de nu mai pot.

Scutură o țigară din pachet.

Vezi că ai una aprinsă, spuse John Grady.

Billy nici nu-l auzi. N-ai bani, spuse el. Așa că nu știu cum dracu ți-ai pus tu în gând să mergi la cumpărat de curve.

O să fac rost.

De unde-o să faci rost?

O să fac rost.

Cât plănuiai să-i oferi?

Două mii de dolari.

Două mii de dolari.

Mda.

Bun. Dacă era vreo-ndoială la-nceput acum sigur nu mai e nici una.

Ai înnebunit complet și cu asta basta. Zic bine?

Nu știu.

Păi știu io. De unde dracu, de unde mama dracu crezi tu c-o să faci rost de două mii de dolari?

Nu știu. Fac io rost.

Nu faci atâția bani într-un an de zile.

Știu.

E pericol ce-i în capu' tău, băiete. Știai asta?

Poate.

Am mai văzut asta. Știi c-ai început să te porți ciudat de când ai avut accidentu ăla? La asta te-ai gândit? Uită-te la mine. Vorbesc serios.

Nu-s nebun, Billy.

Da' unu din noi e. Căcat. Io-s de vină. Asta e. Io-s de vină.

N-are a face nimica cu tine.

Cum dracu să n-aibă.

E-n regulă. Las-o baltă.

Billy se lăasă în scaun. Se uită fix la cele două țigări care ardeau în scrumieră. După o vreme își dădu pălăria pe spate și-i trecu mâinile peste ochi și peste gură și trase iar pălăria în jos și se uită prin încăpăre. Dincolo la bar răsunau clopoțee de la masa de shuffleboard. Se uită la John Grady.

Cum de te-ai băgat în porcăria asta?

Nu știu.

Cum de-ai lăsat s-ajungă pân-aici?

Nu știu. Mă simt într-un fel ca și cum n-aș fi avut nimica de-a face cu povestea asta. Ca și cum așa e dat să fie. Ca și cum mereu ar fi fost așa.

Billy clătină cu tristețe din cap. Iar nebunii, spuse el. Nu-i prea târziu, să știi.

Ba e.

Nu e niciodată prea târziu. Trebuie numa să te hotărăști.

M-am hotărât gata.

Păi dezhotărăște-te. Ia-o de la capăt.

Acum două luni aș fi fost de acord cu tine. Acuma știu cum stau lucrurile. Sunt lucruri care nu le hotărăști tu. Hotărârile nu contează aici.

Stătură multă vreme. El se uită la John Grady și se uită prin încăpăre. Ringul de dans prăfuit, podiumul gol. Silueta unor tobe acoperite. Se dădu înapoi cu scaunul și se ridică și puse cu grijă scaunul la locul lui de la masă și apoi se întoarse și traversă încăpărea și trecu pe lângă bar și ieși în stradă.

* * *

Târziu în noaptea aceea, întins în patul său pe întuneric, auzi ușa bucătăriei închizându-se și-apoi auzi plasa de la ușă închizându-se după ea. Rămase acolo, întins. Apoi se ridică în capul oaselor și-și săltă picioarele pe podea și-și luă cizmele și blugii și le trase pe el și-și puse pălăria și ieși. Era aproape lună plină și era frig și târziu și din hornul bucătăriei nu ieșea nici o dâră de fum. Dl Johnson stătea pe treptele din spate îmbrăcat cu haina de doc și fuma o țigară. Își ridică privirea către John Grady și dădu din cap. John Grady se așează pe trepte lângă el. Ce faci aicea fără pălărie? spuse el.

Nu știu.

Te simți bine?

Mda. Mi-e bine. Uneori ți-e dor să mai stai afară noaptea. Vrei o

țigară?

Nu, mulțumesc.

Nici tu nu poți să dormi?

Nu. Se vede că nu.

Cum merge cu caii ăia noi?

Cred că s-a descurcat bine.

Scârbavnici mai era caii ăia tineri care i-am văzut că era ținuți în țarc.

Cred că s-a dus să vândă din ei.

Geambașlâc, spuse bătrânul. Scutură din cap. Fumă.

Pe vremuri împlânzeai cai, domnu Johnson?

Am mai împlânzit. Mai mult dacă era nevoie. Niciodată n-am fost unu să se ție tare-n șa oricum ai lua-o. M-am rănit o dată destul de rău. Poate să ți se facă frică și să nici nu știi. Așa din nimic. Mai-mai că nici n-ajungi să-ți dai seama.

Da' vă place să călăriți.

Îmi place. Da' Margaret putea să călărească de două ori cât puteam io. N-am văzut femeie mai pricepută la cai ca ea. Mult mai dihai ca mine. Nu-i lucru ușor pentru un bărbat s-o recunoască da' ăsta-i adevăru.

Ați lucrat la Matadors nu-i așa?

Da. Am lucrat.

Cum a fost?

Muncă grea. Așa a fost.

Se vede că asta nu s-a schimbat.

O, probabil că da. Întrucâtva. Nu m-am dat în vânt niciodată după crescutu de vaci. Numa c-ăsta a fost singuru lucru care am știut io să-l fac.

Fumă.

Pot să vă-ntreb ceva?

Întrebă.

Cât aveai când v-ați însurat?

Nu m-am însurat niciodată. N-am găsit niciodată pe cineva care să mă vrea.

Se uită la John Grady.

Margaret era fata lu frate-meu. El și nevastă-sa s-a dus amândoi când a fost epidemia de gripă în o mie nouă sute și optusprezece.

Nu știam.

Nu i-a cunoscut niciodată cu adevărat pe părinții ei. Era numa un bebeluș. Mă rog, cinci ani. Unde ți-e haina?

Mi-e bine.

Pe-atunci eram în Fort Collins, Colorado. Au trimis după mine. Mi-am pus caii în tren și m-am întors împreună cu ei. Ai grijă să nu cumva să răcești.

Nu. N-o să răcesc. Nu mi-e frig.

Am avut toată bunăvoința de pe lume da' n-am putut găsi niciodată pe cineva care să zic c-ar fi fost bună pentru Margaret.

Cum adică?

Nevastă. Una de nevăastă. La urmă ne-am dat bătuți. Probabil c-am greșit. Nu știu. Socorro a crescut-o de fapt. Vorbea spaniolește mai bine ca Socorro. E greu tare. Mai c-a omorât-o pe Socorro. Ea nici acum nu e cum trebuie. Nici nu cred c-o să mai fie în veci.

Așa.

Am încercat în toate felurile din lume s-o răsfățăm de nu se poate da' nu s-a prins. Nu știu cum de-a ajuns așa cum a ajuns. O minune cred c-ai putea zice. Nu c-ar fi în vreun fel meritu meu, asta pot să-ți zic.

Am înțeles.

Ia uite colo-sus. Bătrânul arată din cap spre lună.

Ce?

Acuma nu poți ca să le vezi. Stai o clipă. Nu. S-a dus.

Ce era?

Păsări care zbura în lună. Poate găște. Nu știu.

Nu le-am văzut. Încotro mergea?

Sus încolo. Probabil că se ducea înspre mlaștinile alea de pe râu cam pe unde-i Belen.

Am înțeles.

Tare-mi mai plăcea să călăresc pe noapte.

Și mie.

Noaptea în deșert vezi lucruri care nu poți să le pricepi. Calu tău vede lucruri. Vede chestii care-l sperie bine-nțeleș da' mai vede și lucruri care nu-l sperie da' tu știi c-a văzut el ceva.

Ce fel de lucruri?

Nu știu.

Adică cum ar fi duhuri sau dintr-astea?

Nu. Nu știu ce. Decât că-ți dai seama că vede el ceva. E ceva acolo.

Adică nu vreun soi de jiganie?

Nu.

Nu ceva care să bage frica-n el.

Nu. E mai degrabă ceva de care știe el.

Și tu nu.

Și tu nu. Da.

Bătrânul fumă. Se uită la lună. Nu mai zburau păsări ca adineauri. După o vreme spuse: Nu vorbesc de fantome. E mai degrabă vorba de felu în care stau lucrurile. Asta dac-ai ști cum stau.

Am înțeleș.

Eram sus pe râu' Platte dincolo de Ogallala într-o noapte și mă culcasem într-un sac de dormit mai departe de tabără. Era noapte cu lună cam ca noaptea asta. Frig. Primăvară. M-am trezit și cred că le-am auzit în somn și peste tot pîmprejur se auzea un zgomot tare de şușoteli și era gâște da' cu miile care se ducea în sus pe râu. A trecut așa aproape un ceas întreg. Luna nu se mai vedea de negru lor. Am crezut că cireada o să se scoale-n picioare da' nu s-a sculat. M-am sculat și am ieșit și am stat așa să mă uit la ele și unii din băieții mai tineri din echipă s-a sculat și ei și stăteam toți așa acolo în izmene să ne uităm. Se auzea numa zgomotu ăsta ca de șoapte. Ele era sus de tot și nu era tare sau așa și n-aș fi crezut că așa ceva putea să ne trezească pe noi din somn istoviți cum eram. Aveam io un cal de noapte dintre ai mei de-l chema Boozer și bietu Boozer vine către mine. Mă gândesc că el credea c-o să se scoale și cireada da' nu s-a sculat. Și mai era și o cireadă d-alea nasoale.

Ați avut vreodată parte să dea strechea-n vite?

Da. Mergeam la Abilene în o mie opt sute și optzeci și cinci. Eram numa un prichindel. Și ne luasem la harță cu unu dintr-o altă echipă și ăsta s-a ținut după noi pîn-acolo unde am trecut Red River la prăvălia lu Doane, în Teritoriu Indienilor. Știa că o s-avem probleme să ducem vitele pe-acolo și așa a și fost da' l-am prins pe-omu ăsta și am știut că el era pentru că încă mai puteai să miroși petrolu lampant pe el. A venit pe la noi noaptea și a dat foc la o pisică și a aruncat-o peste cireadă. A zvârlit-o nu glumă. Walter Devereaux tocmai venea încoace că isprăvisе veghea de noapte și a auzit ce se-ntâmpla și s-a uitat peste umăr. Zicea că arăta ca și cum o cometă ar fi trecut p-acolo și un zbierăt numa. Și Doamne ce-a mai venit spre noi. Ne-a luat trei zile să tocmim cireada aia la loc și până când am izbutit să plecăm de-acolo încă ne lipsea ca la patruzeci de capete pierdute sau schilodite sau furate și doi cai.

Ce s-a ales de băiat?

De băiat?

Care a aruncat pisica.

Aha. După câte mi-aduc aminte nu i-a mers prea bine.

Cred și io.

Oamenii sunt în stare de orice.

Așa e. Sunt.

Dacă ai zile apuci să le vezi pe toate.

Așa e. Am văzut.

Domnul Johnson nu răspunse. Cu un bobârnac aruncă mucul țigării prin curte desenând lent un semicerc roșu.

Nu mai e nimic să poată să ardă încolo-șa. Mi-aduc aminte când era pericol să ia câmpia foc.

N-am vrut să zic că le-am văzut pe toate, spuse John Grady.

Știu că n-ai vrut.

Am vrut doar să zic că am văzut lucruri care mai bine nu le vedeam.

Știu. Sunt și învățăminte greu de-nghițit pe lumea asta.

Care-i cel mai greu de-nghițit?

Nu știu. Poate că doar că atunci când ceva se duce dus e. Nu se mai întoarce.

Am înțeles.

Rămaseră acolo în tăcere. După o vreme bătrânul spuse: A doua zi după ce-am făcut cincizeci de ani în martie o mie nouă sute și șaptsprezece m-am dus până unde era comandamentu la puțu lu Wilde și era acolo șase lupi morți atârnați de gard. Am călărit în lungu gardului și-am trecut cu mâna peste ei. Mă uitam la ochii lor. Un vânător de la stat îi adusese noaptea de dinainte. Fusesse omorâți cu momeală otrăvită. Stricnină. Ce-o fi fost. Sus în munții Sacramento. După o săptămână a mai adus patru. De-atuncea n-am mai auzit vreun lup prin părțile astea. O fi de bine. Poa să fie un blestem pentru vite. Da' cred c-am fost mereu ce s-ar putea numi superstițios. Bisericos știu sigur că n-am fost. Și totdeauna am fost de părere că orice pe lumea asta poate să trăiască și după aia să moară da' ce era ei a trăit mereu. Nu știam că poți să otrăvești așa ceva. N-am mai auzit un urlat de lup în mai bine de treizeci de ani. Nu știu unde te-ai putea duce ca să-i mai auzi. Se prea poate ca un asemenea loc să nici nu existe.

Când se întoarce prin hambar Billy stătea în dreptul ușii.

S-a dus înapoi la culcare?

Mda.

Ce făcea de s-a sculat?

Zicea că nu poate să doarmă. Da' tu ce faci?

La fel. Tu?

La fel.

O fi ceva-n aer.

Nu știu.

Despre ce vorbea?

Chestii.

Ce zicea?

Cred că zicea că vacile pot să facă diferența între un cârd de găște și o pisică în flăcări.

Poate că n-ar trebui să stai atâta prin preajma lui.

S-ar putea să ai dreptate.

Alde voi doi parc-aveți multe-n comun.

Nu-i nebun, Billy.

Poate. Da' nu știu dacă tu ai fi primu la care m-aș duce să-i cer părerea.

Mă duc să mă culc.

Noapte bună.

Noapte bună.

Îi spuse în spaniolă femeii că avea de gând să-și păstreze pălăria și o ținu în mână cât urcă treptele spre bar și apoi și-o puse din nou pe cap. Niște oameni de afaceri mexicani stăteau la bar iar el îi salută când trecu pe lângă ei. Ei îi făcură scurt semn din cap. Barmanul puse un șervețel pe tejghea. *Señor?* spuse el.

Old Grandad și un pahar cu apă.

Barmanul se îndepărtă. Billy își scoase țigările și bricheta și le puse pe bar. Se uită în oglinda barului. Câteva curve leneveau pe canapelele din hol. Arătau ca scăpate de la un bal mascat. Barmanul se întoarse cu păhărelul de whiskey și îl puse pe bar împreună cu paharul de apă și Billy apucă whiskey-ul și-l legănă o dată cu o mișcare lentă, circulară apoi îl ridică și bău. Întinse mâna după țigări, făcu semn din cap barmanului.

*Otra vez*³⁸, spuse el.

Barmanul veni cu sticla. Turnă.

*Dónde está Eduardo*³⁹, spuse Billy.

Quién?

Eduardo.

Barmanul turnă gânditor. Clătină din cap.

El patrón, spuse Billy.

El patrón no está.

*Cuándo regresa?*⁴⁰

No sé. Rămase ținând sticla în mână. *Hay un problema?*⁴¹ spuse el.

Billy scutură o țigară din pachet și o puse în gură și apucă bricheta. *No*, spuse el. *No hay un problema*. Trebuie să vorbesc cu el pentru o afacere.

Despre ce afacere e vorba?

Își aprinse țigara și puse bricheta deasupra pachetului și suflă fum peste bar și-și ridică privirea.

Mi se pare mie că nu ne-nțelegem, spuse el.

Barmanul ridică din umeri.

Billy își scoase banii din buzunarul cămășii și așeză o bancnotă de zece dolari pe bar.

Asta nu-i pentru băuturi.

Barmanul se uită de-a lungul barului către locul în care stăteau în picioare afaceriștii mexicani. Se uită la Billy.

Ai idee cât face slujba asta? spuse el.

Ce anume?

Te-am întrebat dacă ai idee cât face slujba asta.

Vrei să spui că-ți ies bani frumoși din băcșișuri.

Nu. Vreau să spun dacă ai idee cât costă să cumperi o slujbă ca asta.

N-am auzit de cineva să-și cumpere slujba.

Vii des cu treburi în Mexic?

Nu.

Barmanul rămase cu sticla în mână. Billy își scoase din nou banii și puse jos două de cinci peste bancnota de zece. Barmanul palmă banii de pe bar și-i puse în buzunar. *Un momento*, spuse el. *Espérate*.⁴²

Billy ridică whiskey-ul și îl agită și bău. Puse paharul jos și-și trecu dosul încheieturii peste gură. Când se uită în oglinda barului codoșul stătea la stânga lui ca Lucifer.

Sí señor, spuse el.

Billy se întoarse și se uită la el.

Tu ești Eduardo?

Nu. Cu ce vă pot ajuta?

Vroiam să-l văd pe Eduardo.

În legătură cu ce doriți să-l vedeți?

Vroiam să stau de vorbă cu el.

Da. Vorbiți cu mine.

Billy se întoarse să se uite la barman dar barmanul se îndepărtase să servească alți clienți.

E vorba de ceva personal, spuse Billy. Ce dracu, doar n-o să-l iau la bătaie.

Sprâncenele codoșului se înălțară ușor. Asta e bine de știut, spuse el. E ceva care nu vă convine?

Am o afacere care poate că-l interesează.

În numele cui.

Ce?

În numele cui.

Al meu. În numele meu.

Tiburcio îl studie vreme îndelungată. Știi cine sunteți, spuse el.

Știi cine sunt?

Da.

Cine sunt?

Sunteți un *trujamán*⁴³.

Ce-i aia?

Nu vorbiți spaniola?

Vorbesc spaniola.

Ați venit cu *mordida*⁴⁴.

Billy își scoase banii și îi puse pe bar. Am optișpe dolari. Asta-i tot ce am. Și n-am plătit încă băuturile.

Plătiți băuturile.

Cum?

Plătiți băuturile.

Billy lăsă o bancnotă de cinci pe bar și puse cei treisprezece dolari în buzunarul cămășii împreună cu țigările și cu bricheta și se ridică.

Veniți după mine.

Îl urmă prin bar pe lângă curvele în gâteliile lor de curve. Prin caleidoscopul de lumină fragmentată care venea de la candelabru din tavan și pe lângă podiumul gol către o ușă din spate.

Ușa era capitonată cu o imitație de fetru de culoarea vinului și nu avea clanță. Chiar și așa codoșul o deschise și intră într-un coridor cu pereți albaștri și cu un singur bec albastru înșurubat în tavan deasupra ușii. Codoșul ținu ușa și Billy intră și codoșul o închise în spatele lor și se întoarse și o luă pe coridor. Parfumul lui cu iz de mosc plutea în aer. La capătul celălalt al coridorului se opri și bătu ușor de două ori la o ușă cu ornamente în foiță de argint. Se întoarse, așteptând cu mâinile împreunate în față.

Se auzi un bâzâit și codoșul deschise ușa. Așteptați aici, spuse el.

Billy așteptă. O bătrână chioară se apropie pe coridor și bătu ușor la una dintre uși. Când îl văzu acolo își făcu semnul crucii. Ușa se deschise și

ea dispăru înăuntru și ușa se închise și coridorul rămase din nou pustiu în lumina slabă, albastră.

Când ușa de argint se deschise codoșul îi făcu semn să intre încovoiindu-și căuș degetele subțiri și pline de inele. Intră și se opri. Apoi își scoase pălăria.

Eduardo stătea la birou fumând unul dintre trabucurile lui subțiri și negre. Stătea într-o parte cu picioarele încrucișate în față și proptite în sertarul de jos deschis al biroului și părea să-și cerceteze cizmele lustruite din piele de reptilă. Cu pot să vă ajut? spuse el.

Billy se uită la Tiburcio. Se uită din nou la Eduardo. Eduardo își ridică picioarele din sertar și se roti încet în scaun. Purta un costum negru cu o cămașă verde-deschis desfăcută la gât. Își sprijinea brațul de blatul de sticlă șlefuită al biroului, ținea trabucul în mână. Arăta de parcă n-avea nici o grijă.

Am să vă fac o propunere de afaceri, spuse Billy.

Eduardo ridică trabucul cel subțire în față și-l studie. Se uită din nou la Billy.

Ceva care s-ar putea să vă intereseze, spuse Billy.

Eduardo zâmbi subțire. Se uită dincolo de Billy la codoș apoi se uită din nou la Billy. Norocul îmi surâde, spuse el. Ce minunat.

Trase încet și îndelung din trabuc. Cu mâna în care-l ținea făcu un gest straniu și grațios, desenând un cerc și întorcând-o cu palma în sus. Ca și cum ar fi ținut în căușul mâinii ceva nevăzut. Ori ca și cum ar fi fost obișnuit să țină ceva acum absent.

Vă deranjează dacă vorbim între patru ochi? spuse Billy.

Eduardo dădu din cap și codoșul se retrase și închise ușa. După ce acesta plecă Eduardo se lăsă în scaun și se răsuci din nou și-și încrucișă iarăși cizmele în sertar. Își ridică privirea și așteptă.

Ce vroiam io, spuse Billy, e să cumpăr una din fetele astea.

Să cumpărați, spuse Eduardo.

Chiar așa.

Cum adică să cumpărați.

Să vă dau bani și s-o scot d-aici.

Credeți că fetele acestea sunt aici împotriva voinței lor?

Io nu știu ce-i cu ele.

Și totuși credeți asta.

Io nu cred nimic.

Ba sigur că da. Altfel ce ar fi de cumpărat?

Nu știu.

Eduardo își țuguie buzele. Își studie vârful trabucului. Nu știe, spuse el.

Deci îmi spuneți mie că fetele astea sunt libere să plece pur și simplu de-aici.

Bună întrebare.

Păi și care ar fi un bun răspuns.

Aș spune că ele sunt libere ca persoane.

Ca ce?

Ca persoane. Ele sunt libere ca persoane. Dacă sunt libere aici? Își duse arătătorul la tâmplă. Mă rog, cine poate spune?

Dacă oricare dintre ele ar vrea să plece poate să o facă.

Sunt curve. Unde să se ducă?

Și dacă una dintre ele ar vrea să se mărite?

Eduardo înălță din umeri. Își ridică privirea către Billy.

Spuneți-mi un lucru, spuse el.

Așa.

Sunteți beneficiarul sau mandatarul acestuia?

Dacă sunt ce?

Dumneavoastră sunteți cel care doriți să cumpărați fata?

Da.

Veniți des la White Lake?

Am venit aici o dată.

Unde ați cunoscut-o pe fata asta?

La La Venada.

Și acum doriți să vă căsătoriți cu ea.

Billy nu răspunse.

Peștele trase încet din trabuc și suflă fumul către cizme. Eu cred că dumneavoastră sunteți mandatarul, spuse el.

Nu-s nici un mandatar. Lucrez la Mac McGovern la Cross Fours, în sus de Orogrande, New Mexico, și puteți să-ntrebați pe-oricine.

Nu cred că ați venit aici în interesul dumneavoastră personal.

Sunt aici să vă fac o ofertă.

Eduardo fumă.

Bani gheață, spuse Billy.

Fata asta are o boală. Prietenul dumneavoastră știe?

N-am spus că aș avea un prieten.

Nu i-a spus, nu-i așa?

Cum de știți de ce fată e vorba.

Magdalena o cheamă.

Billy se uită atent la el. V-ați dat seama pentru că am pomenit de La Venada.

Fata asta nu va pleca de-aici. Poate că prietenul dumneavoastră crede că va pleca, dar nu-i așa. Poate că și ea crede asta. E foarte tânără. Permiteți-mi să vă-ntreb.

Întrebați.

Care-i problema prietenului dumneavoastră de se-ndrăgostește de curve?

Nu știu.

Crede el oare că ea nu e cu adevărat curvă?

N-aș putea să spun.

Nu puteți sta de vorbă cu el?

Nu.

Pentru că e curvă până-n măduva oaselor. O cunosc.

Vă cred c-o cunoașteți.

Prietenul dumneavoastră este foarte bogat?

Nu.

Ce-i poate el oferi acestei fete? De ce ar pleca ea de-aici?

Nu știu. După câte-mi dau seama el crede că-i îndrăgostită de el.

Dumnezeule, spuse Eduardo. Dumneavoastră vă vine să credeți așa ceva?

Nu știu.

Dumneavoastră vă vine să credeți așa ceva?

Nu.

Ce aveți de gând să faceți?

Nu știu. Ce vreți să-i transmit?

Nu-i nimic de transmis. Bea mult prietenul dumneavoastră?

Nu. Nu în mod special.

Încerc să vă ajut.

Billy se lovește ușor cu pălăria în picior. Se uită la Eduardo și se uită prin camera care-i servea drept birou. În colțul cel mai îndepărtat era un băruleț. O canapea albă de piele. O măsuță joasă cu tăblia de sticlă.

Nu mă credeți, spuse Eduardo.

Nu cred că nu ați investit ceva bani în fata asta.

Am spus eu asta?

Credeam că da.

Îmi datorează o anumită sumă. Bani care i-au fost împrumutați pentru

costume. Pentru bijuterii.

Cât de mulți bani.

V-aș pune eu o asemenea întrebare?

Nu știu. Zic io că nu sunt în situația să fiu întrebant.

Credeți că sunt traficant de carne vie.

N-am spus asta.

Asta credeți.

Ce vreți să-i transmit?

Ce importanță are?

Io zic că s-ar putea să aivă importanță pentru el.

Prietenul dumneavoastră a căzut pradă unei pasiuni iraționale. Nimic din ce i-ați spune nu are importanță. El are în cap o anumită poveste. Despre cum vor fi lucrurile. În această poveste el va fi fericit. Care-i problema cu această poveste?

Dumneavoastră să-mi spuneți.

Problema cu această poveste e că nu este o poveste adevărată. Bărbații au în minte o imagine despre cum va arăta lumea. Cum vor arăta ei în acea lume. Lumea poate să arate pentru ei în feluri diferite dar este o lume care nu va exista niciodată și aceea este lumea la care ei visează. Credeți ce vă spun?

Billy își puse pălăria. Vă mulțumesc pentru timpul acordat, spuse el.

Cu plăcere.

Se întoarse spre ieșire.

Nu mi-ați răspuns la întrebare, spuse Eduardo.

Se întoarse. Se uită la pește. Trabucul din degetele sale încovoiate grațios, cizmele sale scumpe. Camera fără ferestre. Mobila din ea care arăta ca și cum ar fi fost adusă și așezată înăuntru la locul ei numai și numai în vederea acestei scene. Nu știu, spuse el. Probabil să zic că da. Numa că nu-mi place s-o spun.

De ce?

Parc-ar fi un soi de trădare.

Poate adevărul să fie o trădare?

Poate. Oricum, unii au parte de ce-și doresc.

Nimeni n-are parte de ce-și dorește. Sau poate doar pentru scurt timp așa încât să aibă ce pierde. Sau poate doar ca să demonstreze visătorilor că odată împlinită lumea visurilor lor nu mai e deloc lumea pe care și-o doreau.

Mda.

Credeți ce vă spun?

Haideți să vă zic cum facem.

Ziceți-mi.

Lăsați-mă să mă mai gândesc.

Peștele dădu din cap. *Ándale pues*⁴⁵, spuse el. Ușa se deschise fără veste parcă neacționată de vreun mecanism. Tiburcio stătea în prag și aștepta. Billy se întoarse din nou și privi înapoi. Nu mi-ați răspuns la întrebarea mea, spuse el.

Nu?

Nu.

Întrebați-mă din nou.

Stați să va-ntreb altceva.

Bine.

A dat de belea, nu-i așa?

Eduardo zâmbi. Sufală fumul de țigară peste blatul de sticlă al biroului. Aceasta nu este o întrebare, spuse el.

Era târziu când ajunsese înapoi la fermă dar lumina era încă aprinsă în bucătărie. Așteptă în camionetă câteva momente, apoi opri motorul. Lăsă cheia în contact și se dădu jos și merse prin curte către casă. Socorro se dusesse la culcare dar în comportamentul de deasupra cuptorului mai erau turtă de mălai și o farfurie de fasole și cartofi cu două bucăți de pui prăjit. Duse farfuriile la masă și scoase tacâmuri din uscătorul de vase și-și luă o cană și turnă cafea și puse oala înapoi pe ochiul plitei unde mai ardeau încă mocnit niște cărbuni și-și luă cafeaua la masă și se așeză și măncă. Măncă încet și metodic. Când termină duse vasele la chiuvetă și deschise frigiderul și se aplecă să cerceteze în interior pentru oareșice desert. Găsi un castron de budincă și-l puse pe bufet și scoase un castron mai mic și-l umplu și puse budinca înapoi în frigider și mai luă cafea și se așeză să mănânce budinca și să citească ziarul lui Oren. Ceasul ticăia pe coridor. Plita scârțâia, răcindu-se. John Grady intră și se duse la plită și luă o cană de cafea și veni la masă și se așeză și-și dădu pălăria pe ceafă.

Te-ai trezit de tot? spuse Billy.

Sper că nu.

Cât e ceasu?

Nu știu.

Billy sorbi din cafea. Băgă mâna în buzunar după țigări.

Acum ai venit? spuse John Grady.

Da.

Mă gândesc că răspunsu e nu.

Bine te gândești, căluțu tatii.

Păi bine.

Cam te-așteptai la asta, nu?

Mda. I-ai oferit banii?

A, a fost o discuție destul de bună, așa, în mare.

Ce-a zis.

Billy își aprinse țigara și puse bricheta peste pachet. A zis că ea nu vrea să plece de-acolo.

Păi asta-i o minciună.

Păi se poate să fie. Da' el zice că ea nu pleacă.

Ba pleacă.

Billy suflă fumul peste masă. John Grady se uita la el.

Tu crezi că-s nebun, nu-i așa?

Tu știi ce cred io.

Păi bine.

De ce nu te uiți un pic la tine. Uită-te în ce hal te-a adus. Să zici c-o să-ți vinzi calu. E aceeași poveste care se repetă din nou. Îți pierzi capu pentru o fustă. Atâta decât că-n cazu tău nu e nimica care să aivă vreun sens. Nimica.

În ochii tăi.

În ai mei și ai lu oricine.

Se aplecă în față și începu să numere pe degetele de la mâna care ținea țigara: Nu e americană. N-are cetățenie. Nu vorbește englezește. Lucrează la un bordel. Nu, stai și-ascultă-mă. Și nu în ultimul rând – se ținea de degetul cel mare – e jegosu ăsta care e a lui din cap până-n picioare și care-ți garantez să nu mai apuc ziua de mâine dacă te mint c-o să te omoare să te bage-n mormânt dacă te iei de el. Mă băietе, ce nu-s fete și de partea asta a blestematului ăluia de râu?

Nu ca ea.

Ei da, aicea cred și io c-ai zis un adevăr cum nu puteai mai mare.

Își stinse țigara. Bun. Am mers cu tine cât de departe s-a putut. Mă duc la culcare.

Bine.

Se trase în spate cu scaunul și se ridică și se opri. Dacă cred că ești nebun? spuse el. Nu. Nu cred. Tu poți să dai lecții de nebunie. Dacă tu ești numa nebun atuncea toți ăia vai mama lor din spitalu de nebuni care-i

hrănește pe sub ușa ar trebui să le dea drumu pe străzi.

Își puse țigările și bricheta în buzunarul cămășii și puse cana și castronul în chiuvetă. La ușa se opri din nou și se uită înapoi. Ne vedem de dimineață, spuse el.

Billy?

Mda.

Mulțumesc. Îți rămân recunoscător.

Aș zice că cu plăcere da' te-aș minți.

Știu. Mulțumesc oricum.

Ai de gând să vinzi armăsarul ăla?

Nu știu. Mda.

Poate c-o să-l cumpere Wolfenbarger.

M-am gândit la asta.

Credeam și io că te-ai gândit. Ne vedem de dimineață.

John Grady îl privi cum mergea prin curte către hambar. Se aplecă și șterse cu mânăca broboanele de apă de pe geamul ferestrei. Umbra lui Billy se tot scurtă până ce trecu pe sub lumina galbenă de deasupra porții hambarului și apoi el păși în întunericul de dinăuntru și nu se mai văzu. John Grady lăsă perdelele să cadă peste geam și se întoarse și se așeză uitându-se fără țință în cana goală din fața lui. Era zaț pe fund și el agită cana și se uită în ea. Apoi agită zațul în partea cealaltă ca și cum ar fi vrut să-l pună la loc așa cum fusese mai-nainte.

Stătea în crângul de sălcii cu spatele la râu și se uita la șosea și la mașinile care treceau pe șosea. Nu era foarte mult trafic. Praful stârnit de cele câteva mașini adăsta în aerul uscat după ce mașinile trecuseră. Merse până jos la râu și se așeză pe vine și se uită la apa care curgea murdară de lut. Aruncă o piatră. Apoi alta. Se întoarse și se uită înapoi către drum.

Taxiul se opri la răspântie după care dădu înapoi și o luă hurducându-se prin șleaul noroios și se opri în luminiș. Ea se dădu jos din spate pe partea opusă cum privea el și plăti șoferului și vorbi un pic cu acesta și șoferul încuviință și ea se dădu la o parte. Șoferul băgă în viteză și-și puse brațul peste spătar și dădu înapoi și întoarse. Se uită către râu. Apoi ieși în șosea și o luă înapoi către oraș.

El o luă de mână. *Tenía miedo que no vendrías*⁴⁶, spuse el.

Ea nu răspunse. Se aplecă peste el. Cu părul ei negru căzându-i pe umeri. Mirosul de săpun. Carnea și oasele vii sub țesătura rochiei ei.

*Me amas?*⁴⁷ spuse el.

Se așează pe un buștean de plop și o privi cum mergea prin pietrișul spălat de apă. Ea se întoarce și-i zâmbi. Cu rochia strânsă în jurul coapselor ei brune. Încercă să-i zâmbească la rândul lui dar gâtul i se strânse și își întoarce privirea.

Se așează pe buștean lângă el iar el îi luă picioarele în mâini pe rând și le uscă cu legătura de la gât și prinse cu degete lui micile cataramae ale pantofilor ei. Ea se aplecă și-și puse capul pe umărul lui iar el o sărută și-i atinse părul și sânii și fața așa cum ar fi făcut-o un orb.

*Y mi respuesta?*⁴⁹ spuse el.

Ea îi luă mâna și o sărută și o ținu în dreptul inimii și spuse că era a lui și că va face orice îi va cere chiar cu prețul vieții.

Era din statul Chiapas și fusese vândută la vârsta de treisprezece ani pentru a acoperi o datorie la joc. Nu avea familie. În Puebla fugise și căutase protecție la o mânăstire. Proxenetul însuși apăruse pe treptele mânăstirii în dimineața următoare și ziua-n amiaza mare dăduse bani în mâinile stăreței și luase fata înapoi.

Omul acesta a dezbrăcat-o la piele și a bătut-o cu un bici făcut dintr-o cameră de cauciuc de camion. Apoi a ținut-o în brațe și i-a spus că o iubește. Ea a fugit iarăși și s-a dus la poliție. Trei polițiști au dus-o într-o cameră din subsol cu o saltea murdară pe jos. Când au terminat cu ea au vândut-o celorlalți polițiști. Apoi au vândut-o deținuților pentru cei câțiva pesos pe care putuseră ei să-i strângă sau au dat-o pe țigări. În cele din urmă l-au chemat pe proxenet și i-au vândut-o înapoi.

El a bătut-o cu pumnii și a dat-o de perete și a izbit-o de pământ și a lovit-o cu picioarele. I-a spus că dacă mai fuge o dată o s-o omoare. Ea a închis ochii și i-a întins gâtul. Cuprins de furie a înșfăcă-o de braț dar brațul i s-a rupt în mână. Un pocnet surd, ca un băț uscat. Ea a icnit și a urlat de durere.

Mira, strigă el. Mira, puta, que has hecho.⁵⁰

Brațul îi fusese pus la loc de o *curandera*⁵¹ și acum nu-l mai putea întinde complet. Îi arătă. *Mires*⁵², spuse ea. Casa se chema La Esperanza del Mundo. Unde o copilă fardată într-un chimono pătat, cu brațul într-o fașă, plângea în tăcere sau mergea fără să spună o vorbă cu bărbați într-o cameră din spate pentru mai puțin de doi dolari.

El se aplecase în față plângând, cu brațele în jurul ei. Îi puse mâna peste gură. Ea i-o dădu deoparte. *Hay más*⁵³, spuse ea.

No.

Ea voia să-i spună mai multe dar el îi puse din nou degetele peste gură. Îi spuse că nu voia să știe decât un singur lucru.

*Lo que quieras*⁵⁴, spuse ea.

Te casas conmigo.⁵⁵

Sí, querido, spuse ea. *La respuesta es sí*.⁵⁶ Căsătoresc cu tine.

Când intră în bucătărie Oren și Troy și JC stăteau acolo și el dădu din cap către ei și se duse la plită și-și luă micul dejun și cafeaua și veni la masă. Troy se trase un pic cu scaunul pentru a-i face loc. N-o să cazi acum la lat de la programu ăsta de pețit așa încărcat cum îl ai, zic bine, băiete?

Căcat, spuse JC. Nici să nu vă gândiți să-ncercați măcar să țineți pasu cu voinicu.

Am vorbit cu Crawford despre calu tău, spuse Oren.

Ce-a zis.

A zis că el crede că ar găsi un cumpărător dacă te-ai duce spre prețu lui.

Același preț?

Același preț.

Nu cred că pot.

Poate să vină cu un pic mai mult. Da' nu mult.

John Grady dădu din cap. Mânca.

Ai putea să ieși mai bine dacă l-ai da la licitație.

Licităția mai e decât în trei săptămâni.

Două jumate.

Zi-i că dau cu trei și douășcinci.

JC se ridică și-și duse vasele la chiuvetă. Oren aprinse o țigară.

Când ai să-l vezi? spuse John Grady.

Vorbesc cu el azi dacă vrei.

Bine.

Mâncă mai departe. Troy se ridică și-și duse vasele la chiuvetă și ieși cu JC. John Grady își curăță farfuria cu ultima îmbucătură de chiflă și o înghiți și se trase înapoi cu scaunul.

Mic dejun dintr-ăsta cum le mănânci tu în două minute o să te bage-n belea cu sindicatu, spuse Oren.

Tre să mă duc să-l văd un pic pe bătrân.

Își duse farfuria și cana la chiuvetă și-și șterse mâinile de pantaloni și traversă încăperea și o luă pe coridor.

Bătu în canatul ușii biroului și se uită înăuntru dar camera era goală. Înaintă pe coridor spre dormitorul lui Mac și bătu ușor în ușa deschisă. Mac ieși din baie cu un prosop în jurul gâtului și cu pălăria pe cap.

Neața, băiete, spuse el.

Neața. Mă-ntrebam dacă pot să vorbesc cu dumneata un minut.

Hai-nuntru.

Atârnă prosopul de speteaza unui scaun și se duse la șifonierul lui cel demodat și scoase o cămașă și o scutură s-o despăturească și, în picioare, se apucă să-i descheie nasturii. John Grady rămase în ușă.

Hai-nuntru, spuse Mac. Pune-ți dracu pălăria la loc pe cap.

Am înțeles. Făcu câțiva pași în cameră și-și puse pălăria pe cap și rămase așa în picioare. Pe peretele opus se aflau fotografiile de cai înrămate. Pe comodă într-o ramă ornamentată de argint o fotografie o înfățișa pe Margaret Johnson McGovern.

Mac își trase cămașa peste cap și începu s-o încheie. Așază-te, băiete, spuse el.

Nu-i nevoie.

Haide. Arăți de parcă ai avea multe pe cap.

La capătul celălalt al patului se afla un scaun masiv de stejar cu piele neagră și el se duse și se așeză. Niște haine de-ale lui Mac erau aruncate peste unul din brațele scaunului. Își rezemă cotul pe celălalt braț. Mac își strânse partea din față și cea din spate ale cămășii și le băgă în pantaloni și se încheie la curea și își luă cheile și mărunțișul și portofelul de pe comodă. Se apropie de pat cu șosetele în mână și se așeză și le desfășură și începu să și le tragă pe picioare. Bun, spuse el. Șansă mai bună ca acum n-o să ai.

John Grady dădu să-și scoată din nou pălăria dar apoi își puse din nou mâinile în poală. Apoi se aplecă în față cu coatele pe genunchi.

Hai zi-i că-i un heleșteu rece pe o zi cu arșiță și sări în el, spuse Mac.

Așa. Bun. Vreau să mă-nsor.

Mac se opri cu șoseta trasă pe jumătate. Apoi trase șoseta de tot și se aplecă după cizmă. Să te-nsori, spuse el.

Cum ai zis.

Bine.

Vreau să mă-nsor și mă gândeam că dacă nu te superi io m-aș apuca să vând calu ăla.

Mac își trase cizma și o apucă pe cealaltă și rămase cu ea în mână. Băiete, spuse el. Pot să-nțeleg dacă omu vrea să se-nsoare. Io să mai fi avut

ca la o lună și făceam două de ani când m-am însurat. Într-un fel isprăvisem să ne-nvățăm unu pe altu. Da' poate să fi fost aranjat un pic mai bine ca tine. Crezi că-ți poți permite?

Nu știu. M-am gândit poate că dacă vând calu.

De când te gândești la asta?

Păi. De ceva vreme.

Aici nu-i vorba de ceva care-i musai, nu-i așa?

Nu. Nu-i nimic de soiu ăsta.

Păi și-atunci de ce nu mai aștepti o vreme. Să vezi dacă ține treaba.

Nu prea pot să fac asta.

Mă rog, nu știu ce va să zică asta.

Sunt niște probleme.

Păi am timp s-asculț dacă vrei să-mi povestești ce și cum.

Așa. Păi. Una la mână e mexicană.

Mac dădu din cap. Am mai văzut și cazuri când a mers, spuse el. Își trase cizma.

Așa că am o problemă cum s-o aduc încoace.

Mac își lăsă piciorul jos pe podea și-și puse mâinile pe genunchi. Își ridică privirea către băiat. Încoace? spuse el.

Da.

Adică vrei să spui peste râu?

Da.

Vrei să zici că e mexicană mexicană?

Da.

La dracu, mă băiete.

Se uită încoace și-ncolo prin cameră. Soarele tocmai se ridica peste hambar. Se uită la perdelele de dantelă albă de la fereastră. Se uită la băiatul care stătea țeapăn acolo, în scaunul tatălui lui. Ei da, spuse el. Asta zic și io că e oarece problemă. Nu-i cea mai rea de care am auzit. Câți ani are?

Șaispe.

Mac stătea cu buza de jos între dinți. Din rău în mai rău, nu așa? Vorbește englezește?

Nu.

Nici un cuvîntel.

Nu.

Mac clătină din cap. Afară se auzeau vitele mugind de-a lungul gardului de lângă șosea. Se uită la John Grady. Băiete, spuse el. Te-ai

gândit și tu nițel la asta?

Da. Pot să spun că m-am gândit.

N-ai fi aicea de nu te-ai fi gândit, nu-i așa?

Nu.

Unde-ai de gând c-o să trăiești?

Păi, vroiam să vorbesc cu dumneata de asta. Mă gândeam că dacă n-ai nimic împotriva m-aș duce să văd dacă nu cumva pot să dreg casa aia veche de la Bell Springs.

Draci. Aia nu mai are nici măcar acoperiș, nu-i așa?

Nu cine știe ce. Mi-am aruncat un ochi. Se poate dreg.

Acolo-i de dreg nu glumă.

Pot io s-o dreg.

Pesemne c-ai putea. Pesemne c-ai putea. N-ai zis nimica de bani. Nu pot să-ți dau mai mult. Știi asta.

N-am cerut să-mi dai mai mult.

Ar trebui să le dau mai mult și lu Billy și lu JC. Dracu. S-ar putea să trebuiască să-i dau mai mult și lu Oren.

Am înțeles.

Mac stătea aplecat în față, cu degetele împreunate. Băietele, spuse el, io cred că ar mai trebui s-aștepți. Da' dacă ție ți-a intrat în cap să mergi înainte, atunci dă-i drumu. Io o să fac pentru tine tot ce pot.

Mulțumesc frumos.

Își puse mâinile pe genunchi și se ridică. John Grady se ridică. Mac clătină din cap, zâmbind vag. Se uită la băiat.

E drăguță?

Da. Cum să nu fie.

Și io pun pariu că-i drăguță. S-o aduci aici. Vreau s-o văd.

Am înțeles.

Ziceai că nu vorbește englezește?

Nu.

Băi să fie. Clătină iar din cap. Bun, spuse el. Hai, dă-i drumu. Ia-ți picioarele la spinare.

Am înțeles.

Traversă camera către ușă și se opri și se întoarse.

Mulțumesc frumos.

Dă-i drumu.

El și cu Billy călăriră până la Cedar Springs. Călăriră până sus la

izvorul pârauului și coborâră apoi din nou împingând toate vitele înspre câmpia din față și prinzând în laț tot ce li se părea suspect, când în față, când în spatele lor, și întinzând la pământ animalele care zbierau și descălecând și lăsând frâiele în timp ce caii dădeau înapoi și țineau frânghiile întinse. Viței tineri erau întinși pe pământ și unii dintre ei aveau viermi în buric și ei îi dădeau cu Peerless și-i curățau și dădeau din nou cu lichid și iar îi curățau și le dădeau drumul. Seara călăriră până la Bell Springs și John Grady descălecă și-l lăsă pe Billy cu caii să-i adape și trecu prin adânciturile pline de iarbă sacaton către casa veche din chirpici și împinse ușa și intră.

Rămase acolo, tăcut. Lumina soarelui cădea de-a lungul camerei prin ferestruica din peretele de la apus. Podeaua era din lut compact bătătorit și dat cu ulei și era presărată cu resturi, haine vechi și cutii de conserve și cu niște conuri mici, ciudate, de noroi care se formaseră de la apa ce pătrunsese prin acoperișul de lut și picurase printre nuiiele și care acum erau răspândite prin tot locul ca și cum ar fi fost construite de termite din alte timpuri. În colț se găsea un cadru de pat din fier cu diverse cutii goale de bere înfipite printre arcurile dezgolate. Pe peretele din fund un calendar Clay Robinson and Co. din 1928 înfățișa un cowboy de noapte mânând o cireadă sub luna care răsărea. Trecu prin miezul prelung de lumină stârnind dansul firelor de praf și intră prin cadrul fără ușă în cealaltă încăpere. O plită cu lemne cu două ochiuri se sprijinea de peretele din spate, cu țevile ruginite căzute grămadă după ea și două cutii vechi de cafea Arbuckle erau bătute în cuie de perete și o a treia se găsea pe podea. Câteva borcane de conserve de fasole și roșii și salsa făcute în casă. Sticlă spartă pe podea. Ziare vechi de dinainte de război. O pelerină de ploaie veche, putrezită, marca Fish, care atârna de un cârlig de perete lângă ușa bucătăriei și niște bucăți vechi de piele de harnașament. Când se răsuci îl văzu Billy stând în cadrul ușii și uitându-se la el.

Ăsta-i apartamentu nupțial? spuse el.

Îl ai în fața ochilor.

Se sprijini de tocul ușii și-și luă țigările din buzunarul cămășii și scoase una scuturând pachetul și o aprinse.

Singura chestie care nu o ai tu aicea e un măgar mort pe podea.

John Grady se dusesese la ușa din spate și se opri uitându-se afară.

Crezi c-o să poți să vii cu mașina pân-aici?

Cred că poate-i posibil dacă venim pe partea ailaltă.

Cine câcat e noi ăștia? Tu și cu umbra ta?

John Grady zâmbi. Din ușa bucătăriei se putea vedea soarele târziu înălțat deasupra crestei golașe de stâncă a munților Jarilla. Închise ușa și se uită iar la Billy și se duse la plită și ridică una din plăcile de fontă de pe ochiuri și se uită înăuntru și o lăsă iar la loc.

Poate greșesc, spuse Billy, da' părerea mea e că odată ce s-a obișnuit cu lumina și cu apa-n casă e greu rău să le mai înțarci iar din nou.

Tre să-ncepi de undeva.

O să gătească ea pe chestia aia?

John Grady zâmbi. Trecu pe lângă Billy în camera cealaltă. Billy se lipi de tocul ușii să-l lase să treacă pe lângă el și apoi rămase așa uitându-se după el. Sper că e fată de la țară, spuse el.

Ce zici să mergem înapoi jos pe partea ailaltă și să vedem cum arată drumu ăla.

Facem ce vrei tu. O s-ajungem târziu.

John Grady stătu în cadrul ușii privind afară. Mda, spuse el. Bine. Io pot să călăresc pe Sunday.

Billy se uită la el. Se desprinsese din cadrul ușii și străbătu camera. Haide, spuse el. O s-ajungem înapoi pe-ntuneric în orișice caz.

Billy?

Mda.

Știi, nu contează deloc. Ce crede lumea.

Mda. Știu io asta prea bine.

Frumoasă priveliște, nu-i așa.

Se uită la caii de peste pârâu care stăteau cu picioarele înfipite în contururile lor întunecate, reflectate în vad, uitându-se cu capetele ridicate spre casă și spre plopilor și munții și întinderea roșie a cerului de seară de dincolo de ei.

Crezi c-o să las în urmă cum s-o numi și treaba asta care-o simt.

Nu. Nu cred. Așa credeam da' acumă nu mai cred.

Sunt dus prea tare cu pluta vrei să zici?

Nu-i numa asta. E vorba de tine. Cei mai mulți le tragi să le-ajungă pe cocoașă și după o vreme încep să fie atenți. Mi-aduci aminte din ce în ce mai mult de Boyd. Singuru fel în care puteam să-l fac vreodată să facă ceva era să-i spun să nu facă.

Pe vremuri era o țeavă care mergea de la izvor la casă.

Părerea mea c-ai putea s-o tragi din nou.

Mda.

Aș zice că apa-i încă bună. Nu mai e nimic deasupra la locu ăsta.

Billy ieși în curte și trase un fum lung din țigară și se opri uitându-se la cai. John Grady închise ușa. Billy se uită la el.

Pân-acuma nu mi-ai spus ce-a zis Mac.

N-a zis mare lucru. În caz c-a crezut că-s nebun a fost prea gentleman s-o pomenească.

Ce crezi c-ar fi zis dacă afla că lucrează la White Lake?

Nu știu.

Pe dracu nu știi.

N-o să știe decât dacă-i spui tu.

Mă gândeam să-i spun.

Mda?

S-ar căca pe el de bucurie.

Billy dădu un bobârnac mukului de țigară zvârlindu-l până în partea cealaltă a curții. Era deja suficient de întuneric încât să scânteieze descriind un semicerc în lumina din ce în ce mai slabă. Semicercuri în interiorul semicercului. Am face bine să plecăm, spuse el.

Nu-i vându lui Wolfenbarger calul. Sâmbătă doi prieteni de-ai lui McGovern sosiră și se sprijiniră de bara camionetei și fumară și stătură de vorbă cât el înșeuă calul și-l mână afară. Se îndreptară de spate când văzură calul. El le făcu semn din cap și duse animalul în țarc.

Mac ieși din bucătărie și dădu din cap spre ei.

Neața.

Traversă curtea. Crawford îl prezentă celuiilalt și tustrei se apropiară de țarc.

Seamănă cu calu care-l călărea Chávez bătrânu, spuse cel de-al treilea.

După câte știu nu-i nici o legătură.

Era o poveste năstrușnică cu calu ăla.

Era.

Crezi că un cal poate să jelească după un om?

Nu. Tu crezi?

Nu. Era totuși o poveste năstrușnică.

Era.

Cel de-al treilea dădu roată calului în timp ce John Grady îl ținea. Își puse mâna în spatele piciorului din față al calului și se uită în ochiul acestuia. Se propti de cal și ridică unul din picioarele din spate și-l puse iar jos dar nu se uită la copită și nu-l căută la dinți.

Zici că are trei ani?

Da.

Ia călărește-l nițel p-aci.

Stătura și se uitară la John Grady cum călărea calul încolo și-ncoace și se întorcea cu el și-l făcea să meargă cu spatele și apoi îl călări în galop ușor în jurul țarcului.

Cum de băiatu vrea să-l vândă?

Mac nu răspunse. Se uitară la cal. După o vreme spuse: Are nevoie de bani, atâta. Calu e cum trebuie.

Ce crezi, Junior?

N-o să te uiți la ce zic io. Mă faci să mă cert cu Mac.

Nu-i calu meu, spuse Mac.

Ce crezi?

Crawford scuipă. Calu ăsta n-arată rău de loc cred io.

Cât vrea să ia pe el?

Cât cere.

Așteptară.

Aș putea să mă duc la două jumate.

Mac scutură din cap.

Păi ziceai că-i calu lui nu al tău, nu? spuse bărbatul.

Mac dădu din cap. Da, spuse el. Al lui e. Da' dacă e să dea el calu pentru două sute cincizeci de dolari îi dau io banii să se ducă. N-aș vrea să am pe cineva așa neștiutor la mine-n ogradă. Poa să facă ceva să se rănească.

Cel de-al treilea răscoli țărâna cu piciorul. Se uită la Crawford și privi din nou atent calul și se uită la Mac.

Da' trei primește?

Da-i dai trei?

Îi dau.

John Grady, strigă Mac.

Da?

Adu calu omului ăsta încoace și scoate-ți șaua de pe el.

Am înțeles, spuse John Grady.

Când ajunse în noaptea aceea Oren și cu Troy erau încă la masă și beau cafea iar el își luă farfuria din încălzitor și își umplu cana și li se alătură.

Zice lumea că mai ai puțin și-ți iei zboru, spuse Oren.

Cam p-aproape.

Vasăzică ai hotărât că jigănia aia era prea neastâmpărată să iasă un cal

cum trebuie din ea.

Aveam nevoie de bani, atâta.

Mac zicea că omu nici nu s-a urcat pe el.

Nu s-a urcat.

Care vasăzică faima jivinei și-a făcut efect.

Se poate.

Se uitară la el cum mănâncă.

Cowboyu ăsta crede că caii-s sănătoși și că oamenii-s nebuni, spuse Troy.

S-ar putea să aibă dreptate.

Alde voi ați avut prin preajmă alți cai decât am avut io.

Mai bine zis am avut prin preajmă alți oameni.

Nu știi, spuse Troy. Am cunoscut oameni care avea valoare.

Și cum te-ai înțeles cu ei?

John Grady își ridică privirea. Zâmbi. Oren scutură o țigară din pachet. Toți caii-s nebuni, spuse el. Până la un anumit punct. Tot ce se poate spune de ei de bine e că nu-ncearcă să ascundă asta.

Se aplecă și scăpără un chibrit pe sub scaun și-și aprinse țigara și scutură chibritul să-l stingă și-l puse în scrumieră.

De ce crezi că-s nebuni? spuse John Grady.

De ce cred io sau de ce-s ei așa?

De ce-s așa.

Așa-s făcuți și gata. Caii au două creiere. Ei nu văd același lucru cu amândoi ochii în același timp. Au un ochi cu care să se uite-n fiecare parte.

Așa și peștii, spuse Troy.

Păi da. E-adevărat.

Așa că și peștii au două creiere?

Nu știi. Nu știu dacă peștii au ceva care să se cheme creier.

Poate că peștii nu-s destul de deștepți ca să fie nebuni.

Cred că aici ai dreptate. Caii nu-s chiar așa tâmpiți.

Sunt prea proști ca să se tragă la umbră și vacile cu capu ăla prost al lor pot.

Așa și peștii. Sau șerpilor cu clopoței că veni vorba.

Crezi că șerpilor-s mai proști ca peștii?

Dracu să mă ia, Troy. Nu știi. Cine dracu poate să știe așa ceva? Și unii și-alții-s mai proști ca noaptea după părerea mea.

Stai că nu voiam să te scot din țâțâni.

Nu m-ai scos din țâțâni.

Păi dă-i-nainte cu povestea.

Nu-i poveste. E doar ce-am observat io la cai.

Păi ce anume.

Nu mai știu. Am uitat.

N-ai uitat.

Ziceai de caii cu două creiere, spuse John Grady.

Oren trase din țigară. Se uită la John Grady. Se aplecă și scutură scrumul în scrumieră.

Io ziceam doar că caii-s altă mâncare de pește decât crede multă lume. Mare parte din ce crede lumea că-i prostie la un cal e numa o încurcătură între calu din dreapta și calu din stânga. Ca atuncea când vrei să pui șaua p-un cal și-așa mai departe și după aia te duci roată prin dreapta și te-apuci să te sui pe el. Știi ce-are să se-ntâmple.

Sigur. O să iasă tămbălău mare.

Corect. Calu cu pricina nici nu te-a văzut.

Oren tresări și se dădu înapoi speriat de propria lui parte dreaptă. Căcat, spuse el. Care-i ăla?

Troy rânji. John Grady bău din cana lui și o puse din nou pe masă. Și de ce adică să nu fie din cauză că pur și simplu nu-i obișnuit să te urci pe el de pe partea aia? spuse el.

Așa e. Da' ce voiam să zic e că nu poate să-ntrebe pe jumatea ailaltă de cal dacă l-a mai văzut pe omu ăsta pân-acu sau să-i ceară sfat ce să facă.

Păi mie mi se pare că dacă alea două părți la cai nici nu vorbesc una cu alta atuncea ai probleme de-adevăratelea. Calu întreg nici n-ar putea s-o ia din loc cu totu în aceeași direcție. Ce zici de asta?

Oren fumă. Se uită la Troy. Nu-s io specialistu la creierii de cai. Io-ți spun numa care-a fost experiența mea de cowboy. Calu are două laturi și din experiența mea îți zic că ce trebuie să faci e să lucrezi cu una din laturi și p-ailaltă s-o lași în plata ei.

Io am cunoscut câțiva oameni la fel. Mai mulți, de fapt.

Da. Și io am cunoscut. Da' cred că-i ceva care ei a deprins. Caii-s așa de la natură.

Nu crezi că poți să antrenezi amândouă laturile la cai în același timp?

Mă seci la cap.

Ce dracu, te-ntreb pe bune.

Bănuî că da. Poate. Ar fi greu. Ar cam trebui să fiți doi.

Păi să zicem că ai un frate geamăn.

Bănuî că în principiu poate c-ai putea să lucrezi cu un cal în felu ăsta.

Nu știi. Da' cu ce te alegi când ai terminat?

Te alegi cu un cal cu două laturi bine cumpănite.

Ba deloc. Ai avea decât un cal care crede că sunteți doi inși. Ia gândește-te că vă vede într-o bună zi p-amândoi p-aceeași parte. Ce faci atunci?

Părerea mea c-o să creadă că erați patru gemeni.

Oren îți stinse țigara. Nu, spuse el. O să creadă la fel cum crede toată lumea.

Și anume?

Că sunteți duși cu sorcova da' rău de tot.

Se dădu în spate cu scaunul și se ridică. Ne vedem de dimineață.

Ușa bucătăriei se închise. Troy clătină din cap. Oren al nostru își pierde simțu umorului.

John Grady zâmbi. Își împinse cu degetul farfuria de la marginea mesei și se lăsă în scaun. Pe fereastră îl vedea pe Oren potrivindu-și pălăria în timp ce o lua în jos pe alee către căsuța pe care o împărțea cu pisica lui. Ca și cum lumea neînsuflețită pe lângă care trecea s-ar fi sinchisit de asta. Nu fusese mereu cowboy. Fusese miner în nordul Mexicului și luptase în războaie și revoluții și fusese găzar pe un câmp petrolifer din Bazinul Permian și marinar sub trei drapele diferite. Fusese chiar căsătorit la un moment dat.

John Grady își bău și ultima gură de cafea amestecată cu zaț de pe fundul căni și o puse pe masă. Oren e de treabă, spuse el.

1. Chioara (sp.), (n.red.).
2. Spuneți-mi (sp.), (n.red.).
3. În spaniolă, vă rog. Spuneți-mi în spaniolă ce zice ea (sp.), (n.red.).
4. Bună seara (sp.), (n.red.).
5. Ce bei? (sp.)
6. Adu un pahar de vin pentru prietenul meu (sp.), (n.red.).
7. Fermă (sp.), (n.red.).
8. Fermă (sp.), (n.red.).
9. Fante, șmecher (sp.), (n.red.).
10. Inima purpurie – cea mai veche și una dintre cele mai înalte decorații acordate militarilor americani (n.tr.).
11. Bogat (sp.), (n.red.).
12. Cu bine, lustragiule (sp.), (n.red.).
13. Ei, cum e? (sp.), (n.red.)
14. E mai tineresc. Mai... (sp.), (n.red.).
15. Nu-ți place? (sp.), (n.red.)
16. E bine. Îmi place (sp.), (n.red.).

17. Nu-ți face griji (sp.), (n.red.).
18. Poți să umbli? (sp.), (n.red.).
19. Mă minți. Glumești (sp.), (n.red.).
20. Te jenează? (sp.), (n.red.).
21. Evident (sp.), (n.red.).
22. Ca o prințesă (sp.), (n.red.).
23. Ca o curvă (sp.), (n.red.).
24. Cine? (sp.), (n.red.).
25. Multe (sp.), (n.red.).
26. Poftim? Ce cale? (sp.), (n.red.).
27. Orice cale. Calea asta. Calea pe care o alegi (sp.), (n.red.).
28. Cerule! (sp.), (n.red.).
29. E periculos (sp.), (n.red.).
30. Trebuia să te văd (sp.), (n.red.).
31. Ești nebun. Nebun (sp.), (n.red.).
32. Ai dreptate (sp.), (n.red.).
33. Trebuie să mergem. Suntem pierduți (sp.), (n.red.).
34. O să mă omoare (sp.), (n.red.).
35. Vrei o cafeluță? (sp.), (n.red.).
36. Nu, mulțumesc (sp.), (n.red.).
37. Hai, treci. Poți să-i găsești pantalonii? (sp.), (n.red.).
38. Încă o dată (sp.), (n.red.).
39. Unde e Eduardo? (sp.), (n.red.).
40. Când se întoarce? (sp.), (n.red.).
41. Nu știu. E vreo problemă? (sp.)
42. Așteaptă (sp.), (n.red.).
43. Negociator, intermediar (sp.), (n.red.).
44. Șpagă (sp.), (n.red.).
45. În regulă atunci (sp.), (n.red.).
46. Mi-era teamă că n-o să vii (sp.), (n.red.).
47. Mă iubești? (sp.), (n.red.).
48. Da. Te iubesc (sp.), (n.red.).
49. Și ce răspuns îmi dai? (sp.), (n.red.).
50. Uite. Uite ce-ai făcut, curvă ce ești (sp.), (n.red.).
51. Doftoroaie (sp.), (n.red.).
52. Uite (sp.), (n.red.).
53. Mai sunt și altele (sp.), (n.red.).
54. Orice vrei (sp.), (n.red.).
55. Te căsătorești cu mine (sp.), (n.red.).
56. Da, iubire. Răspunsul e da (sp.), (n.red.).

III

Când trecu pe buza râpei mirosi ce mirosise și calul. O duhoare de hoit purtată în sus de vreun curent în aerul răcoros al serii. Opri calul și se răsuci în șa și adulmecă aerul dar mirosul trecuse. Întoarse calul și se opri uitându-se în golul râpei și apoi își mână din nou calul înainte pe cărarea îngustă a vitelor. Calul se uita cum le treceau prin față vitele printre tufișuri și-și tot ciulea urechile.

Îți zic io ce trebuie să faci, îi spuse John Grady.

La o sută de metri de cealaltă parte a râpei simți din nou mirosul și struni calul. Calul se opri și așteptă.

Nu care cumva ai luat urma vreunei vaci moarte, sau cum? spuse el.

Calul rămase pe loc. El îl mână iar înainte și călăriră vreo jumătate de kilometru și calul își intră în mersul lui și nu-și mai bătu capul cu vita rămasă departe. Încă o bucată de drum și iar opri calul și adulmecă aerul. Ținu calul nemișcat. Apoi se opri și se uită înapoi de unde veniseră.

Căută urma mirosului și în sfârșit îl prinse plin și puternic și descălecă în amurg și se opri uitându-se la stârvul înțesat de muște al unui vițel de lapte care fusese târât în mijlocul unui pâlc de tufișuri de creozot în plin câmp. Nu plouase de două săptămâni și se puteau vedea urmele pe unde fusese târât peste pietriș și el o luă după urme preț de-o bucată bună căutând ceva nisip sau praf pe unde s-ar fi putut găsi vreo călcătură de picior dar nu găsi nimic. Se întoarse și apucă hățurile și încălecă și se uită în depărtare prin ținutul dimprejur să țină minte locul în care se afla și o luă înapoi prin râpă.

Se uitară de sus, din picioare, el și cu Billy, la vițelul cel mort și Billy merse înapoi ținând urmele care arătau pe unde fusese târât vițelul și apoi se opri privind de-a lungul și de-a latul ținutului.

Până unde-ai ajuns? spuse el.

Nu foarte departe.

Zdravăn a fost ce-o fi fost de-a putut să târască ditamai vițelu.

Crezi c-a fost vreo pumă?

Nu. O pumă le-ar fi acoperit. Ar fi-ncercat.

Încălecară și ținură urma călare. Pierdură urma când ajunseră pe pământ bătătorit apoi o găsiră din nou. Billy luă urmele lăsate pe pietriș înălțându-și sau plecându-și capul să prindă lumina dintr-un anumit unghi. Spuse că pe jos pe unde fusese răscolit arăta altfel și după o vreme John Grady putu să observe și el despre ce vorbea Billy. Era o zi rece. Dimineața dăduse forțe proaspete cailor și vremea părea să nu se sinchisească.

Potera, spuse Billy.

Potera.

Detectivi.

Agenți.

Vițelul fusese separat de cireadă și hărțuit și omorât în câmp. Billy descălecă și o luă la picior. Pe stânci era sânge, negru de la soare.

Tu nu crezi c-a fost decât coioți? spuse John Grady.

Nu cred.

Ce crezi c-a fost?

Știu io ce-a fost.

Ce?

Câini.

Câini?

Mda.

N-am văzut vreodată să fi fost vreun câine p-aci.

Nici io. Da' sunt aicea.

În zilele următoare au găsit încă doi viței morți. Călăriră prin pășunile de la Cedar Springs și traversară lunca din josul lor și călăriră printre stâncile vulcanice dimprejur și prin mesa care se întindea la est către fosta mină. Găsiră urme de-ale câinilor dar nu-i văzură. Înainte ca săptămâna să se încheie găsiră un alt vițel mort de mai puțin de o zi.

În magazia pentru șei se găseau pe un raft niște capcane vechi Oneida numărul trei, cu arc dublu, și Billy le puse la fiert și le dădu cu ceară și în ziua următoare le duseră în câmp și îngropară trei dintre ele în jurul stârvului. Ieșiră călare înainte de răsăritul soarelui să le verifice și când ajunseră la mortăciune capcanele erau toate dezgropate și lăsate pe pământ. Una dintre ele nici nu se declanșase. Iar din stârv nu mai rămăsese aproape nimic în afară de piele și de oase.

Nu știam că câinii-s așa deștepți, spuse John Grady.

Nici io nu știam. Ei probabil că nu știau că suntem noi așa proști.

Ai mai pus capcane pentru câini pân-acu?

Nu.

Ce-ai de gând să faci?

Billy ridică de jos capcana care nu se declanșase și băgă mâna pe sub fălci și o declanșă cu degetul mare. Capcana clămpăni cu un sunet metalic sec în aerul liniștit al dimineții. Tăie firele și legă inelele la un loc și atârna capcanele peste cornul șeii și încăleacă. Se uită la John Grady.

Nu știm noi pentru moment pe unde-și fac ei veacu. Poate că-i prindem în groapă.

Ce crezi, câinii lu Travis le-ar putea ține urma?

Billy stătea și se uita la lumina prelungă a dimineții întinsă pe stâncile platoului. Nu știu, spuse el. Bună-ntrebare.

Luară un cal de povară și duseră cu ei pe mesa un set de bucătărie de camping și sacii de dormit și făcură tabără. Stăteau și beau cafea din căni de tinichea și se uitau cum se ațâțau și se potoleau tăciunii când sufla vântul peste ei. Departe în câmpia de jos luminile orașelor pâlpâiau, despărțite de râul care șerpuia întunecat.

Credeam că tu ai alte treburi, spuse Billy.

Am.

Crezi că poate să mai aștepte.

Sper că da. Nu-s sigur că treaba asta suferă așteptare.

Păi mă bucur că nu ți-ai uitat de tot buna creștere.

N-am uitat nimica.

Te-ai săturat de mine să te tot frec la cap, spune cinstit.

Ai tot dreptu.

Sorbiră din cafea. Vântul bătea. Își strânsesă păturile în jurul umerilor.

Nu-s gelos dacă vrei să știi.

N-am zis niciodată c-ai fi.

Știi. Poate c-ai gândit. Adevăru e că nu ți-aș da ordine ce să faci.

Știi.

Billy aprinse o țigară cu un tăciune din foc și puse tăciunele la loc. Fumă. Arată mult mai bine de-aicea de sus decât de jos de-acolo, nu-i așa?

Da. Arată.

Multe lucruri arată mai bine de la distanță.

Mda?

Așa cred.

Așa o fi. Viața care ai trăit-o, de pildă.

Mda. Poate că și partea aia care n-ai trăit-o încă, tot așa.

Sâmbăta nu ieșiră și duminica o luară călare prin ținutul de sub creste

și pe la miezul zilei găsiră un vițel omorât de curând zăcând în prundișul din luncă. Maică-sa stătea și se uita la el și ei o goniră și ea se îndepărtă zbierând după care se opri și se uită înapoi.

Bălțatele-alea moșnege n-ar fi lăsat ele să le ia vițelu în felu ăsta, spuse Billy. Pun pariu că n-ai să găsești vreo zgârietură pe ea.

Și io pun pariu că n-ai să găsești, spuse John Grady.

La altceva nu ești bună decât să mănânci și să te caci, nu-i așa? îi spuse Billy vacii. Vaca se holba apatică.

Știi că-s vârați în pietroaiele-alea pe-undeva pe sub buză.

Mda, știu. Da' te-a văzut Dumnezeu dacă încerci s-o iei călare pe-acolo și io unu îți zic sigur că n-o s-o iau pe-acolo pe jos.

John Grady se uită în jos la vițelul cel mort. Se aplecă și scuipă. Ce vrei să faci?

De ce nu strângem noi tot frumos și s-o luăm înapoi și să-l chemăm pe Travis să vedem el ce zice.

Bine. Dacă vine el încoa seara asta putem să ne-apucăm să stăm la pândă.

Păi n-o să vină încoa seara asta, pot să-ți garantez.

De ce nu?

Căcat, spuse Billy. Moșu nu vânează duminica.

John Grady zâmbi. Și dacă un bou de-al nostru ar zăcea în șanț?

L-ar durea-n cot pe el dacă toată cireada ar zăcea în șanț și tu și cu mine și cu Mac cu tot.

Poate că ne lasă să împrumutăm numa câinii.

Nu face el așa ceva. Și oricum câinii nu vânează nici ei duminica. Îs câini creștini.

Câini creștini.

Da. Așa a fost ei crescuți.

Pe când călăreau în susul luncii auziră zbierând o altă vacă și se opriră și-și struniră caii și scrutară ținutul care se întindea la picioarele lor.

O vezi? spuse Billy.

Mda. E colo-șa.

E tot aia?

Nu.

Billy se aplecă și scuipă. Bun, spuse el. Știi ce-nseamnă asta. Vrei să mergem pân-acolo jos?

Nu văd la ce-ar folosi.

Porniră marți la drum prin câmpurile largi de creozot din vale în întunericul de dinaintea zorilor. Archer pusese un set de șase cuști de câini pe platforma camionului Reo pe care-l conduceau și camionul băgat în viteză mică gema și farurile se legănau în sus și-n jos, doi centri de un galben palid prinzând când și când în lumină călăreții care mergeau în față prin beznă și contururile tufișurilor de creozot și ochii roșii ai cailor când își întorceau capetele sau când treceau prin fața camionului. Câinii care se loveau unul de celălalt în cuștile lor călătoreau în tăcere și călăreții fumau sau vorbeau încet între ei. Pălăriile lăsate pe ochi, gulerele reiate ale hainelor de doc ridicate. Călărind încet prin valea largă și netedă din fața camionului.

Camionul trase într-un con de prundiș la capătul văii și călăreții coborâră de pe cai și dădură drumul căpestrelor cailor și-i ajutară pe Travis și pe Archer să descarce câinii și să-i lege la lesa mare din piele. Câinii se dădeau înapoi și țăpăiau și scheunau și unii își ridicau boturile și urlau și urletele lor purtate de ecou se izbiră de stâncile dimprejur și se întoarseră și Travis priponi prima grupă de câini de bara din față a camionului acolo unde respirația lor reunită devenea nor alb în dreptul farurilor și caii înșirați la marginea întunericului băteau din picioare și fornăiau și se aplecau să adulmece razele galbene de lumină cu boturile. Dădură jos câinii din cuștile din cealaltă parte a camionului ținându-i de zgardă și-i băgară și pe ei în lese și stelele dinspre răsărit începură să se stingă una câte una.

Duseră câinii care lătrau întruna peste prundiș și Billy și John Grady călăriră în jos de ei și se suciră în sus și-n jos până ce descoperiră locul din albie în care se afla vițelul mort. Fusesse mâncat până la oase și oasele fuseseră împrăștiate peste tot. Coșul pieptului zăcea pe pietriș cu coastele curbate îndreptate în sus asemenea unei enorme plante carnivore căzute pe gânduri în aurora aridă.

Îi strigară pe cei care țineau câinii și Travis îi strigă pe ceilalți și aceștia coborâră în albie cu copoiul cel mare bluetick și cu copoiul treeing walker sărind unii la gâtul celorlalți cu balele curgând și sorbind aerul cu boturile. Când dădură peste rămășițele vițelului se traseră îndărăt și tresăriră bănuitori și amușinară locul și se uitară la Travis.

Ține caii îndărăt, strigă Travis. Hai să le dăm o șansă.

Se apucă să dezlege câinii și să-i stârmească. Aceștia bătură pământul

cu picioarele amușinând și câinii pe care Archer îi aducea de sus începură să urle și să scheaune și Archer le dădu drumul și ei coborâră într-un iureș până-n văiugă.

Travis se duse până unde-și oprise Billy calul. Rămase locului cu lesele strânse laolaltă și aruncate peste umăr și ascultă.

Ce zici? spuse Billy.

Nu știu.

Pun pariu că ticăloșii ăia de ne omoară vițeii nu s-au dus d-aci de mult.

Și io pun pariu la fel.

Ce zici?

Nu știu. Dacă nici Smoke nu le ia urma atuncea nu le-o mai ia nimenea.

Ăla-i câinele tău ăl mai bun?

Nu. Da' pentru treaba asta el e.

De ce?

Pentru că a mai luat el urma la câini.

Și ce părere a avut?

N-a zis.

Câinii tot căutau prin întuneric, întorcându-se și pornind iarăși.

Mie mi se pare că s-au dus d-aci care-ncotro. Câți să fie p-aicea sus zici tu?

Nu știu. Trei sau patru.

Pun pariu că-s mai mulți d-atâta.

Se poate să ai dreptate.

Uite-l colo-șa cum se duce.

Unul dintre câini identificase urmele și o porni lătrând. Ceilalți veniră rupând tulpinile de creozot și în câteva secunde toți cei opt copoi porniseră hărmălaia.

Pare că se-ncinge treaba pe locu ăla uscat, spuse Travis. Unde mi-e calu?

JC îl ținea da' cred că s-a dus înainte.

Știi încotro au apucat-o, nu-i așa?

În sus spre pietrele-alea de sub mesa de colo aș zice io.

Archer sosi ducând calul lui Travis de dârlogi. Travis se înălță în șa și se uită spre răsărit. Acu se face destulă lumină cât să poți vedea.

O să fie o luptă de mama focului sus între pietrele-alea.

Că bine zici. Haide, băieți.

John Grady și JC își opriseră caii în partea de sus a văii când Archer și

Travis și Billy veniră călare spre ei.

Unde-s Troy și Joaquín?

Duși în față gata.

Hai să mergem.

Ai auzit?

Ce?

Ascultă.

Dinspre buza stâncoasă a malului de la apus al luncii dincolo de larma copoilor rămași în urmă se puteau auzi lătrături scurte și sacadate, urlete amenințătoare.

Proști ce e nenorociții ăia nu le tace gura, spuse Billy.

Mă gândesc că vrea și ei să intre-n cursă, spuse Archer. Nemernici dobitoci habar n-are că pentru ei e cursa.

Până când să ajungă la piciorul palisadelor de piatră copoi îi scosese deja pe câini dintre stânci și se auzeau cum se încăierau și apoi cum se tot fugăreau urlând printre pantele cu grohotiș și bolovani. Se făcuse deja o lumină cenușie și își mânărai caii la trap unul în spatele celuilalt pe la baza stâncilor, urmând o cărare care sfârșea printre blocurile de piatră prăvălite. Travis veni lângă John Grady. Își puse mâna pe grumazul calului și John Grady încetini.

Ascultă, spuse Travis.

Se opriă și-și potoliră caii și ascultară. Billy o luă mai în față.

Pregățiți-vă frânghiile, băieți, spuse Travis.

Credeți c-o să puteți vedea frânghiile?

Acuși o s-aflăm.

Traseră de nodurile lasourilor. Hai să nu dăm năvală, spuse Travis. Țștia se gătesc să-și croiască drum p-aici. Lăsați-i să iasă până-n loc deschis. Acu să fiți atenți. Să nu-i prindem în laț pe-ai noștri.

Își desfășurară frânghiile și-și mânărai ușor caii înainte.

Lăsați-le mici, spuse Travis. Lăsați-le mici. Țștia trec prin ele ca cuțitu prin brânză.

Larma copoilor ajunse dintr-odată chiar deasupra lor unde cărarea se răsucea și făcea un cot în spatele unor bolovani mari căzuți. Văzură trei umbre care săreau din stâncă în stâncă. Apoi încă două. John Grady călărea calul vinețiu al lui Watson și-și înfipse călcâiele în coastele calului și calul se lăsă pe picioarele dinapoi și țășni. Billy era chiar în spatele lui.

Copoi rămași în urmă ieșiră dintre stâncile de deasupra cu hărmălaie mare și John Grady își struni calul spre dreapta. Atât el cât și Billy se

ridicaseră sus în șa încercând să-i vadă pe câinii care fugeau. Când ajunseră pe partea din sus a cărării John Grady se uită înapoi. Billy își petrecea frânghia prin lațul cel mic ca de jucărie. La treizeci de metri în spatele lui printre stânci câțiva dintre copoi bălțați ai lui Travis veneau cu toată forța. Se lăsă jos peste grumazul calului să-i vorbească și apoi se ridică din nou să privească. Trei câini de culoare galbenă fugeau în salturi unul lângă celălalt chiar în fața sa într-o albie lunguiață cu prundiș. Se aplecă și vorbi din nou cu calul dar calul îi văzuse deja. Aruncă o privire înapoi să vadă ce face Billy și când se uită din nou în față câinele din urmă o luase într-o altă direcție față de ceilalți doi. Își mână calul pe pantă și porni tropotind după el peste tăpșan.

Lațul fiind așa de mic nu avea greutate și el îl îndoi și-l roti deasupra capului și apoi îl prinse și-l îndoi din nou. Când calul văzu frânghia trecându-i pe lângă ureche își lăsă urechile pe spate și se repezi din toate puterile peste potaia fugărită cu gura deschisă asemenea unei răzbunări cumplite.

Câinele nu avea experiență de animal hăituit. Nu stătea să se uite sau să se dea într-o parte ci fugea întruna și John Grady își pregăti lațul și se aplecă peste oblâncul șei. Se pregăti în cazul în care câinele ar fi încetinit dar câinele părea să creadă că putea să alerge mai repede decât calul. Frânghia răsucită se desfășură și lațul se descolăci. Calul cel vinețiu își scutură în sus capul și-și înfipse picioarele din față în prundiș și se lăsă pe cele dinapoi și John Grady înfășură capătul frânghiei peste pielea lustruită a oblâncului și frânghia se întinse cu un pocnet și câinele zvâcni mut prin aer. Se roti fără să scoată un sunet și căzu pe prundiș cu o bufnitură surdă, țeapănă.

Încă trei câini se năpustiseră deja peste câmp cu Travis și Joaquín după ei. Alergară zdravăn mai bine de treizeci de metri și John Grady îmboldi calul și se luă după ei cu câinele cel galben săltând în spate peste stânci și prin creozot la capătul frânghiei lungi de zece metri. Alți copoi și călăreți ieșiseră dintre stâncile dinspre apus înșirați prin luncă și el tot călări preț de-o bucată bună târând câinele și apoi își opri calul din scurt și sări din șa și alergă înapoi să-și elibereze funia. Câinele era moale ca o cârpă și însângerat și rămăsese întins pe pietriș rânjind și cu ochii pe jumătate săriți din orbite. Își propti cizma de el și trase afară lațul și fugi înapoi la calul care aștepta înfășurând frânghia din mers.

Între timp se luminase de-a binelea și pe câmp erau deja patru călăreți înaintea lui călărind mult răsfirați și el încălecă și își aruncă frânghia

încolăcită peste umăr și o porni după ei în galop mic.

Când îl depăși pe Joaquín mexicanul strigă ceva după el dar el nu putu să audă ce. Își îndemnă calul cu lațul frânghiei, urmându-i pe Travis și pe JC și pe copoi lui Travis. Aproape că dădu peste unul dintre câinii sălbăticiți. Câinele se târâse și se vârase sub un maldăr de crengi de creozot și ar fi trecut pe lângă el dacă nu s-ar fi pierdut cu firea în ultima clipă și n-ar fi zvâcnit afară. Își struni calul așa de tare încercând să-l întoarcă încât aproape că pierdu o scară. Billy se ivi din dreapta lui și-l depăși și câinele se răsucii și încercă să-i treacă prin fața calului și în timp ce făcea manevra Billy se luă după el și se aplecă și-l prinse în laț și calul se lăsă pe picioarele dinapoi și derapă oprindu-se într-un vârtej de praf și câinele se duse prin aer și săltă și alunecă și apoi se ridică de la pământ și se uită în toate părțile. Billy își întoarse calul și trase în jos câinele dar acesta se ridică din nou și începu să alerge cât îl lăsa frânghia. Când John Grady trecu pe lângă el câinele era în picioare și se răsucea și dădea cu laba în frânghie dar Billy își înfipse călcâiele în cal și câinele fu smuls. În luncă Joaquín se agita pe loc încoace și-ncolo cu calul și chiuia și câinii erau împrăștiați peste tot și lătrau și se luptau. Travis călări într-acolo învârtindu-și lațul și John Grady își mână calul într-o parte dar câinele pe care-l urmărea trecu prin fața calului și-i apărui brusc în față. O luă pe urma lui cu calul și câinele încercă să schimbe direcția dar el își învârti lațul și-l înfășură la oblânc și trase de hățuri în dreapta. Câinele se roti prin aer și căzu la pământ și se ridică din alergare și se întoarse și fu smuls din nou. John Grady își îndemnă calul înainte și câinele descrie un arc larg prin aer săltând și izbindu-se fără să scoată un sunet și apoi se lăsă târât prin tufișuri și prin pietrișul din spatele călărețului.

Se întoarse târând după el frânghia goală, strângând-o și înfășurând-o la loc din mers. Travis și Joaquín și Billy tocmai își opreau caii și-i lăsau să răsuflă. A doua grupă de copoi luaseră acum urma câinilor în partea de jos a luncii, fugărindu-i printre bolovani și printre grohotiș, bătându-se și fugind iarăși. Joaquín rânjea.

M-am lăcomit la câinii voștri se vede treaba, spuse John Grady.

Câini-s destui, spuse Joaquín.

Ia uită-te la JC, spuse Billy. Uite-l acuma. Arată de parc-ar lupta cu albine.

Câți blestemați din ăștia de câini să fie?

Nu știu. Archer a stârnit o altă haită colo-șa unde iese-ncolo albia aia mare.

Au prins ceva?

Nu cred. Troy a luat-o pe jos printre pietrele-alea.

Doi copoi se iviră din desiș și dădură roată și amușinară și se opriră nesiguri.

Hiiiaa, strigă Travis. Șo pe ei.

Păi bine tovarășu meu, dacă bidiviu tău nu-i la pământ de tot de ce să nu mergem noi călare într-acolo unde-i distracția mai mare?

Billy își mână calul cu cizma. Nu pe mine m-aștepți, spuse el.

Voi duceți-vă, spuse Travis. Vă prind io din urmă.

Hingheri, strigă Billy. Știam io c-acolo o s-ajung.

Joaquín rânji și își îndemnă calul la pas și-și ridică un pumn deasupra capului. *Adelante, muchachos*², strigă el.

Perreros.³

Tonteros.⁴

Travis se uită după ei cum se duc. Dădu din cap și se aplecă și scuipă și-și răsuci calul mânându-l în sus către locul în care-l văzuse ultima dată pe Archer.

Acolo unde ajunseră când ieșiră din întinsul deșertic se găseau bolovani uriași căzuți de pe mesa de deasupra și ei o luară călare pe pantă în sus printre bolovani până ce John Grady își opri calul și-și ridică mâna. Se opriră să asculte. John Grady se ridică în șa și scrută panta de deasupra lor. Billy călări în sus.

Cred că se duc în sus spre vârf.

Și io cred.

Pot s-ajungă pân-acolo?

Nu știu. Probabil. Par să creadă că da.

Poți să-i vezi?

Nu. Era un nenorocit mare și galben și altu parc-așa de era pătat. Se poate să fie vreo trei sau patru.

Zic că a scăpat de câini, nu-i așa?

Așa pare.

Crezi că poți s-jungi acolo?

Cred că știu io o cale.

Billy își miji ochii către meterezele de piatră. Se aplecă și scuipă. Nu mi-ar conveni să mă duc cu calu până-n mijlocu văiugii ăleia și să nu mai pot să mă mișc nici în sus nici în jos.

Nici mie.

Plus că nu știu ce scofală facem dacă hăituim jigăniile-astea fără câini.

Ia ziceți.

Trebuie numa să ajungem acolo sus înainte s-o șteargă. Sus e aproape ca-n palmă.

Păi atuncea ia-o-nainte.

Bun.

Hai să nu ne grăbim prea tare.

Bun.

Hai să avem grijă numa de ce-i în fața noastră. Hai să nu ne băgăm chiar așa-n belea.

Bun.

Îl urmă pe John Grady înapoi pe drumul pe care veniseră și merseră călare aproape un kilometru și jumătate și apoi se întoarseră prin albie. Drumul deveni mai abrupt, cărarea mai îngustă. Descălecară și o porniră cu caii după ei. Trecură peste fâșii cenușii de glod de la locuri de tabără străvechi duse de apa din albia seacă prin care fuseseră purtate fărâme de oase și de ulcele și trecură pe sub pictogramele de pe bolovanii din mărginime care purtau imagini de vânători și de șamani și de șezători în jurul focului și de oi de deșert, toate cioplite în stâncă acum o mie de ani și mai bine. Trecură pe sub o trupă de dansatori care se țineau de mâini ca niște figuri de hârtie decupate de copii și imprimate în piatră. Sub stânca din vârful se găsea un prag continuu de stâncă și ei se întoarseră și se uitară în jos peste luncă și peste deșert. Troy călărea în direcția lui Travis și a lui JC și a lui Archer și se îndreptau către camion cu majoritatea câinilor în lesă după ei. Joaquín nu era de zărit nicăieri. În depărtare se vedea autostrada printr-o strungă între dealurile joase aflate la douăzeci de kilometri distanță. Caii se opriseră fornăind.

Și-acu pe unde, bărbate? spuse Billy.

John Grady arătă din cap spre ținutul de deasupra lor și o porni din nou ținând calul de căpăstru.

Pragul se tot îngusta în sus până la o spărtură între straturile de rocă și ei își duseră caii într-un defileu într-atâta de îngust încât calul lui Billy se împotrivi și nu mai voi să-l urmeze. Se dădea înapoi și smucea de căpăstru și aluneca periculos pe lamelele de șist. Billy se uită în sus la trecătoarea cea îngustă. Pereții goi de stâncă se ridicau către cerul albastru.

Frățioare, ești tu sigur că facem bine ce facem?

John Grady lăsa frâiele din mână peste calul cel vinețiu și-și scoase haina și-și croi drum înapoi până unde era Billy.

Ia calu meu, spuse el.

Ce?

Ia calu meu. Sau p-al lu Watson. A mai trecut p-aicea.

Apucă frâiele de la Billy și liniști calul și-i legă haina de mâneci peste ochi, sprijinindu-se de animal cu tot corpul. Billy își croi anevoie către locul în care se oprișe calul cel vinețiu și apucă frâiele și-l conduse în sus printre stânci, calul dibuind printre plăcile de șist, pintenii lovindu-i-se de piatră cu clinchet. În capătul defileului caii se săltară și-și făcură loc în sus și apoi până pe platou și se opriră tremurând și răsuflând. John Grady trase haina de pe ochii calului și calul răsuflă și se uită în jur. La vreun kilometru și jumătate depărtare pe terasă trei dintre câini alergau în salturi uitându-se înapoi.

Vrei să călărești calu ăl bun? spuse John Grady.

Lasă-mă să călăresc calu ăl bun.

Ia uite-i colo-șa.

O porniră prin platoul întins cu frânghiile plesnind și cu strigăte puternice, lăsându-se jos în șa, călărind umăr la umăr. După vreo doi kilometri distanța dintre ei și câini se înjumătățise. Câinii rămăseseră pe mesa și mesa se deschidea în fața lor. Dacă ar fi ținut-o pe lângă margine ar fi găsit poate pe unde s-o ia din nou în jos într-un loc prin care caii nu i-ar fi putut urmări însă păreau să-și închipuie că puteau să fugă mai repede ca oricine s-ar fi gândit să-i urmărească și fugeau, nu glumă, doi dintre ei unul lângă celălalt și cel de-al treilea în urma lor, cu umbrele lor câinești lungite în rând cu ei sub soare, gonind dezordonat peste iarba rară gri-maronie de pe platou.

De pe calul cel vinețiu Billy îi depăși înainte să se poată despărți și se aplecă și-l prinse cu frânghia pe câinele din urmă. Nici măcar nu-și fixă frânghia de oblânc ci o înfășură de două ori în jurul încheieturii și trase o dată de ea și-l smulse de jos și continuă să călărească târând câinele în spatele calului, ținând frânghia cu o mână.

Depăși din nou câinii și trecu pe lângă ei ca să le taie fața. Câinii fugăriți se uitară în sus cu ochii pierduți și cu limbile atârând. Tovarășul lor mort ajunsese lunecând în dreptul lor la capătul frânghiei lăsate să atârne. Billy se uită în spate și struni calul către dreapta și târî câinele cel mort prin fața lor și trecu în goană pe dinaintea lor într-o curbă largă. John Grady venea în forță peste platou și Billy opri calul cel vinețiu printr-o serie de salturi și sări jos și-și scoase lațul din jurul câinelui și îl înfășură din nou din fugă și încălecă iarăși.

Ajunse primul la câini și-și aruncă dintr-o lovitură lațul în jurul câinelui

mare și galben din frunte. Câinele cel pătat făcu o întoarcere aproape pe sub picioarele calului și se îndreptă spre margine. Câinele cel galben se rostogoli și săltă pe pământ și se ridică din nou și continuă să alerge cu lațul în jurul gâtului. John Grady veni în spatele lui Billy și-și învârti frânghia și-l prinse pe câinele cel galben de picioare și îndemnă calul cu capătul răsucit de două ori al frânghiei și apoi o înfășură în jurul oblâncului. Frânghia neîncordată a lui Billy foșni peste pământ și apoi se opri și câinele cel mare și galben fu ridicat brusc de jos zburând întins cu capul înainte între cele două frânghii și frânghiile sunară o singură notă scurtă și surdă și apoi câinele explodează.

Soarele nu se ridicase de mai mult de-o oră și în întinderea netedă de lumină de pe mesa sângele care țâșni în aer în fața lor era strălucitor și neașteptat ca o nălucă. Ceva ivit din nimica și cu totul inexplicabil. Capul câinelui se duse roată, frânghiile reculară prin aer, corpul câinelui se izbi de pământ cu o bufnitură surdă.

Dracu să mă ia, spuse Billy.

Din josul platoului se auzi un chiuit. Joaquín venea călare spre ei cu trei dintre copiii bluetick. Îi văzuse cum prinseseră câinele de cap și de picioare și-și flutura pălăria râzând. Câinii alergau săltat pe lângă cal. Încă nu-l văzuseră pe câinele cel pătat care o luase spre marginea terasei.

Ayeee muchachos, strigă Joaquín. Chiuia și râdea și se apleca și-i necăjea cu pălăria pe câinii care-l urmau la pas.

La dracu, spuse Billy. Nu știam c-ai să faci chestia aia.

Nici io nu știam.

Să mor io. Trase frânghia înspre el înfășurând-o pe parcurs. John Grady călări până la locul unde corpul decapitat al câinelui zăcea în iarba pătată de sânge și descălecă și-și desfăcu frânghia din jurul picioarelor dinapoi ale animalului și încălecă din nou. Copiii înconjurară hoitul și amușinară sângele cu perii de pe grumaz zbârliți. Unul dintre ei dădu ocol calului lui John Grady după care se dădu înapoi și se opri lătrând întruna la el dar el nu se sinchisi. Își înfășură frânghia și se răsuci și-și înfipse călcăiele în coastele calului și o porni peste terasă către câinele care mai rămăsese. Joaquín văzuse deja și el câinele și o porni călare după el, îndemnându-și calul cu frânghia îndoită și strigând la câini. Billy stătea și se uita la ei cum se duc. Își înfășură frânghia și o legă și-și șterse mâinile de sânge pe cracul blugilor și apoi se așeză să se uite la cursa care se desfășura de-a lungul marginii platoului. Câinele pătat părea să nu găsească nici o cale în jos și dădea semne de oboseală pe măsură ce alerga ușor de-a lungul buzei

platoului. Când auzi copoii se întoarce și o luă iar în sus și trecu prin spatele lui Joaquín și Joaquín se răsuci cu calul și-l depăși într-o cursă pe teren întins și-l prinse în frânghie după vreun kilometru. Billy o luă călare către buza de stâncă și descălecă și-și aprinse o țigară și se așeză uitându-se în zare pe cuprinsul ținutului dinspre sud.

Se întoarseră traversând călare mesa, cu copoii la picioarele cailor. Joaquín târa după el prin iarbă câinele mort la capătul frânghiei. Câinele era plin de sânge și pe jumătate jupuit și ochii îi luceau și limba scoasă i se umpluse de pleavă și de iarbă. O luară călare în sus spre buza de stâncă și Joaquín descălecă și-și recuperează frânghia din jurul câinelui mort.

Au pui pe undeva p-aici, spuse el.

Billy se apropie și se uită la câine. Era o cățea cu sfârcurile umflate. Se duse până unde era calul și încălecă și se uită la John Grady.

Hai să ne-ntoarcem pe drumu ăl lung. Mă ia cu răcori dacă mă gândesc s-o iau târâș-grăpiș printre pietrele-alea.

John Grady își scosese pălăria și o pusese în față pe oblânc. Fața îi era mânjită de sânge și avea sânge și pe cămașă. Își trecu dosul mânecii peste frunte și-și luă pălăria și o puse din nou pe cap. N-am nimic contra, spuse el. Joaquín?

Sigur, spuse Joaquín. Aruncă un ochi către soare. Pâna la cină suntem înapoi.

Crezi că i-am prins pe toți?

Greu de zis.

Cred că i-am întărcat pe câțiva de obiceiul lor.

Și io cred.

Câți câini de-ai lu Archer au venit aicea cu tine?

Trei.

Păi avem decăt doi.

Se răsuciră în șei și scrutară platoul.

Unde gândești că s-o fi băgat?

Nu știu, spuse Joaquín.

Poate să se fi dus jos în partea ailaltă.

Joaquín se aplecă și scuipă și-și răsuci calul. Hai să mergem, spuse el. Poate să fie oriunde. Mereu e unu care nu vrea să mearg-acasă.

Când John Grady îl trezi soarele nu răsărise încă. Mormăi și se întoarce pe partea cealaltă și-și puse perna peste cap.

Trezește-te, bărbate.

Cât dracu-i ceasu?

Cinci jumate.

Ce-ai, nu ți-e bine?

Vrei să vezi dacă nu putem să găsim câinii ăia?

Câini? Ce câini? Despre ce dracu vorbești?

Căței ăia.

Căcat, spuse Billy.

John Grady stătea în prag și-și propti o cizmă de tocul ușii. Billy? spuse el.

Ce-i, fir-ar al dracu.

Putem să ne urcăm cu caii acolo sus și să aruncăm un ochi.

Se întoarse în pat și se uită la John Grady cum stătea pieziș în ușă în întuneric. Mă-nnebunești de cap, spuse el.

Să le luăm urma. Îți garantez că dăm de ei.

Nu poți tu să dai de ei.

Poate luăm vreo doi câini de la Travis.

Travis nu-și dă câinii cu-mprumut. Asta am vorbit și-am stabilit deja.

Știu cam pe unde trebuie că-și au sălașu.

De ce nu m-oi lăsa și pe mine să dorm?

Putem să ne-ntoarcem până la cină. Îți garantez.

În genunchi te rog să mă lași în pace, mă băietе. În genunchi. Nu vreau să trebuiască să trag în tine. Că pe urmă îmi face Mac capu calendar.

Știi acolo unde au ieșit la iveală cîinii atuncea prima oară chiar sub povârnișu ăla cu pietriș? Pun pariu că eram cu caii la nici cînșpe metri de sălașu ăla. Știi bine că-s între pietroaiеle-alea.

O porniră călare ducând peste oblâncurile șeilor câte o cazma cu coadă lungă, o săpăligă, o rangă de fier de un metru douăzeci. Socorro ieșise în ușă în cămașă de noapte și cu moațe în păr în timp ce ei căutau ceva de mâncare și-i boscorodi să stea la masă în timp ce le gătea ouă și cârnați și le făcea cafea. Le împachetă prânzul în timp ce mâncau.

Billy se uită pe fereastră către locul în care stăteau înșeuati caii la ușa bucătăriei. Hai să mâncăm și s-o luăm din loc, spuse el. Și să nu-i spui unde ne ducem.

Bine.

Nu vreau să stau s-o ascult.

Trecură în pășunea Valenciana înainte de răsărit și o luară pe lângă vechiul puț. Vitele se dădeau la o parte din drumul lor în semiîntunericul

cenușiu. Billy călărea cu cazmaua pe umăr. Să-ți zic o chestie, spuse el.

Ce anume.

Între pietrele-alea sunt locuri în care dacă s-a culcușit n-ai să-i scoți tu cu nici un chip.

Mda. Știu.

Când ajunseră la cărarea care se întindea de-a lungul marginii de apus a luncii soarele se ridicase în spatele mesei și lumina care trecea dincolo de câmp traversa înspre stâncile de deasupra lor așa încât călăriră prin rămășița de noapte într-o căldare de un albastru-închis cu ziua cea nouă coborând încet în jurul lor. Înaintară până sus și coborâră din nou încet, Billy în față cercetând pământul de-o parte și de alta a calului, sprijinindu-se cu antebrațul de greabăn.

Știi să iei urma?

Iau urma la mare artă. Pot să iau urma și la păsări dacă se-apropie de pământ.

Ce vezi?

Nimic-nimicuța.

Soarele se pogorî către ei peste stânci și peste pământul crăpat. Opriră caii.

A luat urmele astea de vaci, spuse Billy. La un moment dat în orice caz. Nu cred să fi avut toți același sălaș. Cred c-a fost cel puțin două haite.

Asta se poate.

Pe undeva pe-aproape ca de pildă chiar într-acolo-șa?

Da?

E păr de câine pe fieștecare stâncă. Hai decît să ne-nvârtim p-aici și să fim atenți.

Se întoarseră prin vale ținându-se aproape de perete printre bolovani și grohotiș. Dădură roată stâncilor și priviră solul cu atenție. Trecuseră săptămâni de la ultima ploaie și puținele urme de câini care se întipăriseră cândva în cărările de glod de jos fuseseră de mult călcate și șterse de vite iar în pământ uscat câinii nu lăsaseră nici un fel de urme.

Hai să ne întoarcem sus p-aici, spuse Billy.

O luară călare de-a lungul pantei de sus, aproape de stâncile abrupte. Trecură de povârnișul plin de pietriș și o luară pe sub bătrânii șamani și pe sub misterele neorânduie înscrise pe acele table uriașe.

Știu unde sunt, spuse Billy.

Își răsuci calul pe cărarea îngustă și o luă înapoi printre stânci. John Grady îl urmă. Billy se opri și dădu drumul hățurilor și coborî de pe cal. O

luă pe jos printr-un loc îngust dintre stânci și apoi apăru iar și arătă în josul dealului.

Au venit încoace din trei părți, spuse el. Jos, colo-șa, vacile au venit până aproape de pietre dar n-au putut să pătrundă. Vezi iarba aia înaltă?

O văd.

E înaltă din pricină că vacile n-au putut să intre acolo s-o mănânce.

John Grady descălecă și-l urmări printre stânci. Umblară încoace și-ncolo și cercetară pământul. Caii stăteau și se uitau să vadă.

Hai să stăm aici nițel, spuse Billy.

Se așezară. În mijlocul stâncilor era răcoare. Pământul era rece. Billy fuma.

Îi aud, spuse John Grady.

Și io.

Se ridicară și rămaseră în picioare ascultând. Scâncetele încetară. Apoi începură din nou.

Bârlogul era în colțul stâncilor și făcea un cot sub un bolovan. Se lăsară pe burtă în iarbă și ascultară.

Îi miros, spuse Billy.

Și io.

Ascultară.

Cum îi scoatem de-acolo?

Billy se uită la el. Nu-i scoți.

Poate c-o să iasă afară.

Pentru ce?

Putem să luăm niște lapte și să le punem în față.

Nu cred c-o să iasă. Auzi ce mici sunt. Pun pariu că nu le-a crăpat nici ochii. Și oricum, ce vrei să faci cu ei? spuse el.

Nu știu. Nu-mi place să-i las acolo jos.

Posibil să putem să-i scoatem. Fă rost de un băț de ocotillo care să fie de-ajuns de lung.

John Grady stătea întins la pământ iscodind întunericul de sub stâncă. Dă-mi un pic țigara, spuse el.

Billy îi trecu țigara.

Mai e o intrare, spuse John Grady. Răsuflă aer prin asta d-aici. Vezi fumu?

Billy se întinse și apucă țigara. Mda, spuse el. Da' bârlogu tot sub piatra aia e și piatra e cât bucătăria lu Mac.

Un copil ar putea să intre târâș acolo.

De unde vrei să iei un copil? Și dacă rămâne blocat înăuntru?

Ai putea să-i legi o funie de picioare.

Ți-ar lega-o ție de gât dacă i s-ar întâmpla ceva. Ia dă-mi cuțitu.

John Grady îi dădu briceagul lui și Billy se ridică și se îndepărtă și după o vreme se întoarse cu o ramură de ocotillo. Avea cel puțin trei metri și el se așează și curăță spinii vreo șaiszeci de centimetri de la un capăt ca să poată să o apuce și apoi se întinseră pe jos și în următoarea jumătate de oră scotociră pe rând în gaură cu bățul tot învârtindu-l și încercând să agațe blana puilor în spini.

Nici nu ne dăm seama dacă ăsta-i de-ajuns de lung, spuse Billy.

Cred că problema e că groapa e prea mare acolo jos. Ar fi nevoie să-i bagi capātu pe sub ei cumva ca să faci treabă și asta dacă ai noroc.

Nu l-am mai auzit pe nici unu să scheaune de ceva vreme.

Poate că s-au băgat înapoi într-un colț, cine știe.

Billy se ridică în capul oaselor și trase ramura din gaură și o cercetă la un capăt.

Are vreun fir de păr pe ea?

Mda. Câteva. Da' probabil că n-ai cum să nu dai de păr acolo jos.

Cât de grea să fie piatra aia crezi?

Căcat, spuse Billy.

Nu trebuie decât s-o răsturnăm în partea ailaltă.

Pun pariu că blestemata aia de piatră cântărește cinci tone. Cum dracu o s-o răstorni tu în partea ailaltă?

Nu cred să fie așa de greu.

Și-ncotro o s-o răstorni?

Putem s-o răsturnăm înapoi.

Atuncea ar astupa groapa.

Și ce dacă? Căței sunt în fund.

De ce ești așa căpos? Nu poți s-aduci caii aicea și dac-ai putea ar trage dracu de piatra asta de le-ar cădea în cap.

Nu-i nevoie să fie aicea. Poate să stea afară.

Nu ajung funiile.

Ajung dacă le legăm una de alta.

Tot n-ajung. Aproape una-ntreagă îți trebuie să cuprinzi piatra.

Cred că pot să fac s-ajungă.

Ai tu la tine o mașină de lungit funiile? Și oricum doi cai n-au cum să răstoarne piatra aia.

Cu o pârghie se poate.

Căpos, spuse Billy. Nu cred să mai fi văzut vreodată unu mai rău.

Sunt niște lăstari mai serioși în capătu de sus la vadu ăsta. Dacă tăiem unu din ei cu săpăliga putem să-l folosim pe post de cange. După aia putem să legăm funia la capătu lui și asta ne scutește să mai trebuiască s-o legăm în juru la piatră. Așa omorâm doi iepuri dintr-o lovitură.

Doi cai și doi cowboy mai degrabă.

Trebuia să fi adus o secure.

Tu spune-mi numa când ești gata s-o pornești înapoi. O să mă duc să văd dacă pot să trag nițeluș pe dreapta.

Bine.

John Grady o luă călare în sus prin albia seacă cu săpăliga în față, de-a curmezișul șeii. Billy se întinse picior peste picior cu cizmele una deasupra celeilalte și-și trase pălăria peste față. În vale era liniște deplină. Fără vânt, fără păsări. Fără zbierete de vite. Aproape că adormise când auzi prima lovitură surdă de săpăligă. Zâmbi în întunericul din calota pălăriei și adormi.

La întoarcere John Grady târa în urma calului un lăstar pe care-l tăiașe din tulpina unui plop negru și-l curățase de ramuri. Avea cam șase metri lungime și aproape cincisprezece centimetri în diametru la bază și de greu ce era, prins în lațul frânghiei care atârna de cornul șeii, înclinase șaua. Călărea pe jumătate ridicat sprijinindu-se în scara din partea opusă butucului cu piciorul stâng atârând peste lăstar și calul mergea ca pe cuie. Când ajunse la stânci se dădu jos și desfăcu nodul frânghiei și lăsă prăjina la pământ și se duse și lovi cu piciorul în talpa cizmei lui Billy.

Scoală-te și te pișă, spuse el. A luat lumea foc.

Las să ardă păcătoasa.

Hai încoa să m-ajuți.

Billy își dădu înapoi pălăria de pe față și se uită în sus. Bine, spuse el.

Legară lasoul lui John Grady de un capăt al prăjinei și o ridicară în picioare în spatele stâncii și încropiră un morman de pietre pentru a o susține între capăt și următoarea ieșitură de stâncă de sus din pantă. Apoi John Grady legă capetele celor două lasouri înfășurându-le în lung și făcu două lațuri în Y la capătul frânghiei lui Billy așa încât să se poată lega de cele două oblâncuri. Puseră caii unul în dreptul celuilalt și lăsară lațurile peste cornurile șeilor și se uitară la frânghia care făcea o burtă până la capătul prăjinii și se uitară unul la celălalt și apoi mânară caii câțiva pași trăgându-i de curelele zăbalelor. Frânghia se întinse la maximum. Prăjina se înclină. Îndemnară caii s-o ia înainte și caii se încovoiară de efort. Billy

se uită la frânghie. Dacă nenorocita asta se rupe, spuse el, să vezi c-o să căutăm o gaură unde să ne vârm.

Prăjina se bălăbăni brusc într-o parte și-n cealaltă și se opri iarăși și rămase dreaptă, vibrând.

Căcat, spuse Billy.

Că bine zici. Dacă iese chestia aia de-acolo o să cauți tu o gaură de n-o să mai poți.

O să căutăm ciocli.

Și cum vrei să faci?

Facem cum știi tu, bărbate.

John Grady dădu roată și verifică prăjina și se întoarse. Hai să mânăm caii mai la dreapta nițel, spuse el.

Bine.

Mânără atent caii înainte. Frânghia se întinse și începu să se răsucescă încet în jurul propriei axe. Se uitară la frânghie și se uitară la cai. Se uitară unul la altul. Apoi stânca se mișcă. Începu să iasă șovăielnic din locașul său de atâtea mii de ani și se înclină și se clătină și căzu în față în văgăuna cea mică cu o bufnitură pe care o simțiră prin tălpile cizmelor. Prăjina zdrăngăni printre stânci, caii se echilibrară și se opriră în loc.

Să mă pupi în cur, spuse Billy.

Începură să sape în pământul sterp dezgolit de stâncă la care soarele nu ajunsese niciodată și în douăzeci de minute descoperiră bârlogul. Căței se găseau în colțul cel mai îndepărtat unul peste altul. John Grady se întinse pe burtă și vârî mâna înăuntru și o răsuci și scoase unul afară și-l ținu în lumină. Abia dacă era cât palma lui și era gras și-și rotea boticul și scâncea și clipea din ochii lui albastru-deschis.

Ține-l.

Câți sunt?

Nu știu.

Își băgă iar mâna în groapă și scotoci și mai scoase unul. Billy se așeză și-și îndoi un genunchi și puse căței grămadă pe măsură ce erau scoși la suprafață. Erau patru. Pun pariu că la căcații ăștia mici le e foame, spuse el. ăștia-s toți?

John Grady era întins cu obrazul în țărână. Cred că ăștia-s, spuse el.

Câinii încercau să se ascundă sub genunchiul lui Billy. Îl ridică pe unul dintre ei de ceafă. Atârna ca un ciorap, privind mahnit la lume cu ochii săi apoși.

Ascultă un moment, spuse John Grady.

Stăteau și ascultau.

Mai e unu.

Își băgă mâna-n gaură și se întinse la pământ pipăind prin întunericul de sub ei. Își închise ochii. L-am prins, spuse el.

Câinele pe care-l scoase era mort.

Iacătă-l și pe-ăl mai pipernicit.

Cățelușul era încovoiat și țeapăn, cu labele duse la față. Îl puse jos și își vârî umărul și mai adânc în groapă.

Poți să dibui?

Nu.

Billy se ridică. Lasă-mă pe mine să-ncerc. Am mâna mai lungă ca a ta.

Bine.

Billy se întinse în țărână și-și băgă mâna în groapă. Ia vino-ncoa, mă împielițatule, spuse el.

L-ai prins?

Mda. Să mor dacă nu mi se pare că ăsta caută să mă muște.

Câinele ieși scheunând și zbatându-i-se în mână.

Ăsta nu-i codașu haitei, spuse el.

Lasă-mă să-l văd.

E gras ca un boț de slănină.

John Grady îl apucă pe cățel și-l ținu în căușul palmei.

Mă-ntreb ce făcea acolo-n fund de unu singur?

Poate că era cu ăla de-a murit.

John Grady ridică în aer câinele și se uită la fața lui cea mică și boțită. Cred că tocma ce m-am făcut cu un câine.

Lucră toată luna decembrie la colibă. Duse unelte cu caii până la cărarea spre Bell Springs și lăsă o săpăligă și o cazma lângă drum și lucră la potecă cu brațele și serile pe răcoare umplea albiile secate și tăia desigurile și săpa șanțurile și le umplea cu apă și apoi se lăsa pe vine și se uita la teren să vadă pe unde o lua apa. În trei săptămâni cărase și arseese cea mai mare parte din gunoaie și vopsise plita și peticise acoperișul și condusesse camioneta pentru prima oară prin vechiul drum până la colibă cu bucăți noi de tablă albastră pentru burlanul plitei în bena camionetei și cu cutii de vopsea și cu var și cu rafturi noi de pin pentru bucătărie.

La depozitul de fiare vechi din Alameda se plimbă în sus și-n jos printre rândurile de cercevele vechi cu o ruletă, măsurând lungimea și lățimea și confruntând dimensiunile cu cele pe care și le notase în

carnețelul din buzunarul cămășii. Scoase din grămadă ferestrele pe care le alesese și le târî în culoar și aduse camioneta și o trase cu spatele la ușă și împreună cu lucrătorul de-acolo încărcă ferestrele în camionetă. Omul îi vându câteva bucăți de geam pentru a le înlocui pe cele sparte și-i arătă cum să le însemneze și să le taie cu un diamant și la urmă îi dădu diamantul.

Cumpără o masă de bucătărie veche din pin făcută de menoniti și omul îl ajută să o care afară și să o pună pe platforma camionetei și omul îi spuse să scoată sertarul afară și să-l pună în picioare pe platformă.

Iei o curbă și iese de-acolo.

Așa-i.

Poate să se prăvale cu totu.

Așa-i.

Și ia și geamu ăla și-așază-l bine acolo în cabină cu tine dacă nu vrei să ți se spargă.

Bun.

Să ne vedem cu bine.

Să trăiți.

Lucră până târziu nopțile și de obicei se întorcea și scotea șaua de pe cal și-l țesăla în întunericul parțial al hambarului și traversa curtea până la bucătărie și-și scotea supa din încălzitor și se așeza și mânca singur la masă lângă lumina lămpii cu abajur și asculta cronica negreșită a străvechilor ceasornice de pe coridor și străvechea liniște a deșertului în întunericul dimprejur. Uneori adormea în scaun și se trezea la câte o oră anapoda și se ridica împleticindu-se și se ducea în hambar și lua cățelul și-l apuca și-l puneu în cutia lui de pe podea de lângă patul în care dormea el și se întindea pe burtă cu brațul peste marginea patului și cu mâna în cutie să nu plângă cățelul și apoi adormea îmbrăcat.

Veni și Crăciunul și apoi trecu. În după-amiaza primei duminici din ianuarie Billy o luă călare și traversă pârâiașul și strigă un salut către casă și coborî de pe cal. John Grady veni la ușă.

Ce faci? întrebă Billy.

Vopsesc pervazu.

Billy dădu din cap. Se uită în jur. Nu mă poștești să intru?

John Grady își trecu măneca peste nas. Avea o pensulă într-o mână și mâinile îi erau albastre. Nu știam că trebuie, spuse el. Poftim înăuntru.

Billy intră și rămase în picioare. Își scoase o țigară din buzunar și o aprinse și se uită împrejur. Intră în cealaltă cameră și se întoarse. Pereții

din chirpici fuseseră zugrăviți și interiorul căsuței era luminos și auster ca o mănăstire. Podelele de lut erau măturate și udate și John Grady le bătucise cu un mai încropit de el dintr-un par de gard cu o bucată de scândură bătută în cuie la un capăt.

Locșoru ăsta n-arată rău de loc. Ai de gând să-ți faci rost de-o icoană s-o pui colo-șa în colț?

Poate.

Billy dădu din cap.

Orice ajutor e binevenit, spuse John Grady.

Bine zici, spuse Billy. Se uită la albastrul aprins al pervazurilor ferestrelor. Vopsea albastră n-aveau? spuse el.

Au zis că mai albastru n-aveau.

Te gândești să vopsești și ușa tot cu culoarea asta?

Da.

Mai ai o pensulă?

Mda. Am una.

Billy își scoase pălăria și o atârna de unul dintre cârligele de la ușă. Păi bine, spuse el. Unde-i?

John Grady turnă vopsea din cutia lui într-o cutie goală și Billy se lăsă într-un genunchi și amestecă cu pensula în vopsea. Trecu cu atenție latul pensulei peste marginea cutiei și trase o linie de un albastru-aprins peste montantul din centru al ușii. Se uită peste umăr.

Cum se face că ai o pensulă-n plus?

Așa în caz că se-arată vreun prost care vrea să vopsească, mi-am făcut io socoteala.

Lăsară treaba când se-ntunecă. Un vânt rece cobora dinspre trecătoarea din munții Jarilla. Stăteau în picioare lângă camionetă și Billy fuma și priveau la focul care se scobora grabnic în fața întunericului dincolo de munții dinspre apus.

O să se facă frig aicea iarna, frățioare, spuse Billy.

Știu.

Frig și pustiu.

N-o să fiu ca-n pustiu.

Mă refeream la ea.

Mac zice că poate să vină și să lucreze cu Socorro oricând vrea ea.

Păi asta-i bine. Nu mă aștept să fie prea multe scaune goale la masă în zilele-alea.

John Grady zâmbi. Zic și io că ai dreptate.

Ai văzut-o?

N-am văzut-o de ceva vreme.

De câtă vreme?

Nu știu. Trei săptămâni.

Billy clătină din cap.

Tot acolo o s-o găesc, spuse John Grady.

Ai mare încredere-n ea.

Da, am.

Ce crezi c-o să se-ntâmpale când ea și cu Socorro o să fie la un loc?

N-are obicei să spuie tot ce știe.

Ea sau Socorro?

Nici una nici ailaltă.

Sper că ai dreptate.

N-o s-o alunge ei, Billy. Are ea și alte calități decât că arată bine.

Billy zvârli țigara cu un bobârnac. Am face bine să ne-ntoarcem.

Poți să iei mașina dacă vrei.

Nu-ți fă probleme.

Haide. O să merg io cu mârțoaga aia a ta.

Billy dădu din cap. Să-l călărești până n-o mai putea prin desiș ca să mi-o iei-nainte. Să-l muște șerpui și mai știu io ce.

Haide. O să călăresc în spatele mașinii.

Cal ca ăsta îi trebuie unu mai cu moț să-l călărească pe-ntuneric.

Cred și io că-i trebuie.

Un călăreț care să inspire încredere într-un animal.

John Grady zâmbi și clătină din cap.

Un călăreț care-i obișnuit cu rostu și cu nevoile la un cal de noapte.

Unu care să treacă cu grijă prin masuri și popasuri. Să călărească așa, ca la carte. Să cânte murgului. Să nu aprindă chibrituri.

Cum zici.

Bunicu-tău vorbea de cum era când se ducea încolo cu vitele?

Mai vorbea. Da.

Crezi c-o să te-ntorci vreodată prin locurile-alea?

Mă-ndoiesc.

O să te-ntorci. Acuși, într-una din zile. Sau așa zic io. Dacă apuci.

Vrei să iei mașina la întoarcere?

Na. Du-te. Vin și io.

Bine.

Să nu-mi mănânci desertu.

Bine. Rămân recunoscător c-ai venit încoace.

N-aveam ce altceva să fac.

Mă rog.

Dac-aveam făceam.

Ne vedem acasă.

Ne vedem acasă.

Josefina stătea și privea din ușă. În cameră servitoarea se răsuci, ridicând grămadă cu o mână părul negru al fetei așa încât aceasta să-l poată vedea.

Bueno, spuse Josefina. *Muy bonita*.⁵

Servitoarea zâmbi subțire, cu gura plină de ace de păr. Josefina se uită în spate în lungul coridorului și apoi se sprijini în ușă. *Él viene*⁶, șopti ea. Apoi se întoarse și plecă lipăind prin coridor. Servitoarea răsuci repede fata și o studie și-i atinse părul și se dădu înapoi. Își trecu degetul mare peste buze adunând acele. *Eres la china poblana perfecta*⁷, spuse ea. *Perfecta*.

*Es bella la china poblana?*⁸ spuse fata.

Servitoarea își arcui sprâncenele de surprindere. Pleoapa zbârcită bătu de câteva ori peste ochiul alb și orb. *Sí*, spuse ea. *Sí. Por supuesto. Todo el mundo lo sabe*.⁹

Eduardo stătea în cadrul ușii. Servitoarea văzu ochii fetei și se răsuci. El îi făcu un semn din bărbie și ea se duse la măsuța de toaletă și lăsă jos peria de păr și puse acele într-o tavă de porțelan și ieși trecând pe lângă el.

El intră și închise ușa în urma lui. Fata stătea tăcută în picioare în mijlocul camerei.

*Voltéate*¹⁰, spuse el. Învârti din degetul arătător.

Ea se învârti.

Ven aquí.¹¹

Ea înaintă încet și se opri. El îi cuprinse falca în palmă și îi ridică fața și se uită în ochii ei fardați. Când ea își coborî iar chipul el îi vârî mâna în părul strâns la ceafă și-i trase capul înapoi. Ea-și întoarse privirea către tavan. Cu gâtul său palid expus. Cu pulsul vizibil în arterele groase de-o parte și de cealaltă a gâtului și cu ticul său abia perceptibil la colțul buzelor. Îi spuse să se uite la el și ea se uită dar părea să aibă puterea să-și determine ochii ei cei negri cu pleoape grele să devină opaci. Așa încât adâncimea lor vădită să se piardă sau să fie învăluită. Așa încât să ascundă lumea dinlăuntru. El îi apucă și mai bine părul în strânsoare și pielea ei cea netedă i se întinse peste pomeți și ochii i se măriră. Îi porunci din nou să se

uite la el dar ea se uita deja la el și nu-i răspunse.

*A quién le rezas?*¹² șuieră el.

*A Dios.*¹³

*Quién responde?*¹⁴

*Nadie.*¹⁵

Nadie, spuse el.

În noaptea aceea simți cum duhul cel rece o cuprinde pe când stătea întinsă goală în pat. Se întoarse și-l strigă pe clientul care stătea în picioare în cameră.

Mă grăbesc cât pot, spuse el.

Până apucă să se strecoare lângă ea în pat ea dăduse un țipăt și se făcuse țeapănă și își dăduse ochii peste cap. În lumina slabă el nu putea s-o vadă dar își așeză mâna pe corpul ei și o simți arcuită și dârdâind sub palma sa și întinsă ca pielea de pe tobă. Îi simți tremuratul ca pe bâzâitul unui curent care-i trecea prin oase.

Ce s-a-ntâmplat? spuse el. Ce s-a-ntâmplat?

Ieși pe coridor pe jumătate gol și încercând să se îmbrace. Tiburcio apăru de nicăieri. Îl împinse pe bărbat la o parte și îngenunche în patul fetei și-și descheie cureaua și o scoase cu o plesnitură din jurul taliei și o îndoi și apucă falca fetei și-i vârî bucata de piele între dinți. Clientul se uita din cadrul ușii. N-am făcut nimica, spuse el. Nici măcar n-am apucat s-o ating.

Tiburcio se ridică și se îndreptă cu pași mari spre ușă.

S-a făcut așa din senin, spuse clientul.

Să nu spui la nimeni, spuse Tiburcio. M-ai înțeles?

Așa rămâne, frățicule. Lasă-mă decât să-mi iau încălțărilor.

Codoșul închise ușa în urma lui. Fata respira din greu prin curea. El se așeză și trase cuvertura până sus. O studie fără nici o expresie. Se aplecă un pic peste ea îmbrăcat cum era în mătase neagră. O șoptă stinsă și falsă, asta era. Ca un voyeur morbid, un antreprenor de pompe funebre. Un incub cu înclinații incerte sau poate doar un dandy întunecat intrat din întâmplare din străzile luminate de neon și care maimuțarea imperfect cu mâinile sale palide și înguste acele procedee ale artei vindecătorilor pe care le văzuse sau despre care auzise sau așa cum și le imagina că ar putea fi. Ce ești tu? spuse el. Ești nimic.

Când ieși pe verandă și închise ușa de plasă în urma sa dl Johnson stătea pe marginea verandei cu coatele pe genunchi privind apusul acolo unde acesta se adâncea și se înflăcăra spre vest deasupra munților Franklin. Cărduri depărtate de găște se deplasau în josul deșertului Jornada. Arătau ca și cum ar fi fost doar niște bucățele de sfoară pe fundalul roșu țipător al cerului și erau mult prea departe să poată fi auzite.

Încotro te duci? spuse bătrânul.

John Grady se îndreptă către marginea verandei și se opri scobindu-se în dinți și uitându-se în lungul ținutului împreună cu bătrânul. De ce crezi dumneata că m-aș duce încotrova?

Păru lins ca la un șobolan de apă. Cizmele.

Se așează pe scânduri lângă bătrân. Mă duc la oraș, spuse el.

Bătrânul dădu din cap. Păi da, spuse el. Zic io că tot acolo e.

Este.

Da' mie mi-e totuna.

Când ai fost ultima dată-n El Paso?

Nu știu. Să tot fie vreun an. Poate mai mult.

Nu te plictisești să tot stai pe-aicea mereu?

Ba da. Câteodată.

Nu-ți vine niciodată să dai o raită p-acolo să vezi ce se mai întâmplă?

Nu cred că ar folosi la ceva. Nu cred că se-ntâmplă nimic.

Înainte te duceai până-n partea ailaltă-n Juárez?

Da, mă duceam. Înainte vreme când eram băutor. Ultima dată când am fost în Juárez, în Mexic, a fost în o mie nouă sute și douăzeci și nouă. Am văzut cum l-a împușcat pe unul într-un bar. Stătea la bar și bea o bere și intră altu și se duce prin napoia lui și scoate din curea un patrușcinci din ăla de la orânduire și-l împușcă în spatele capului cu el. Își bagă pistolu-napoi la cingătoare și se-ntoarce și iese iar afară. Nici măcar nu se grăbea.

L-a omorât?

Da. A murit pe când stătea încă-n picioare. Chestia de care-mi aduc aminte e cât de repede a căzut jos. Ca un bolovan. În filme nu le iese niciodată cum trebuie treaba asta.

Dumneata unde erai?

Aproape că stăteam lângă el. Am văzut întâmplarea în oglinda de la bar. Până-n ziua de azi sunt pe jumate surd din pricina asta. Aproape că i s-a desprins capu de tot. Sânge peste tot. Creieri. Aveam pe mine o cămașă Stradivarius de gabardină nouă-nouță și o pălărie Stetson destul de bună și-am ars tot ce-aveam pe mine afară de cizme. Să tot fi făcut nouă băi una

după alta.

Se uită peste cuprinsul dinspre vest unde cerul se întuneca. Povești din vestu sălbatic, spuse el.

Așa-i.

Multă lume împușcată și omorâtă.

De ce se-mpușcau?

DI Johnson își trecu vârfurile degetelor peste falcă. Ei, spuse el. Cred că oamenii ăștia mare parte venea din Tennessee și din Kentucky. Din Districtu Edgefield din Carolina de Sud. Din Missouri, din sud. Era de la munte. Se trăgea din oameni de munte în ținuturile lor de baștină. ăștia trăgeau mereu în tine. N-a fost așa numa aici. Veneau într-una spre vest și cam pe vremea când au ajuns ei p-aici era cam tot vremea aia când Sam Colt a inventat revolveru cu șase gloanțe și era prima dată când oamenii ăștia-și puteau permite o armă care puteai s-o porți în curea. Asta a fost toată povestea. N-avea nimica de-a face cu țara asta. Cu vestu. ăștia ar fi fost la fel nu contează pe unde s-ar fi putut să ajungă. M-am gândit la asta și asta e singura concluzie la care am putut io s-ajung.

Cât de mare băutor erai, domnu Johnson? Dacă nu te superi că-ntreb.

Destul de mare. Poate că nu așa de mare pe cât le place la unii să-și aducă aminte. Da' nu făceam lucru de mântuială.

Am înțeles.

Poți să-ntrebi ce vrei.

Am înțeles.

Odată ce ajungi la vârsta mea îți cam trece cheful de fasoane. Cred că și Mac se mai jenează din când în când. Da' nu-ți fă griji că poți să mă-ntrebi.

Am înțeles. Atuncea a fost când te-ai lăsat de băut?

Nu. Eram prea sânguincios. M-am lăsat și m-am apucat din nou. Mă lăsam și m-apucam. La urmă am ajuns de m-am lăsat cu totu. Poate că pur și simplu m-am făcut prea bătrân. N-a fost vorba aici de vreun merit.

Aici la băutură sau aici la lăsat?

La nici una. Nu-i meritu tău dacă te lași de ce nu mai ești în stare să faci oricum. Frumos, nu-i așa?

Dădu din cap spre asfințit. Straturi-straturi de roșu-închis. Răcoarea întunericului ce avea să vie era într-acolo și peste tot în jurul lor.

Așa e, spuse John Grady. Este.

Bătrânul își scoase ȱigările din buzunarul cămășii. John Grady zâmbi. Văd că de fumat nu te-ai lăsat, spuse el.

Vreau să mă-ngroape cu un pachet în buzunar.

Crezi c-o să ai nevoie de ele în partea ailaltă?

Nu prea. Putem totuși să tragem nădejde.

Privi cerul. Unde se duc liliiecii pe timp de iarnă? Trebuie să mănânce și ei.

Cred că poate migrează.

Bine-ar face.

Dumneata crezi c-ar trebui să mă-nsor?

Dracu să mă ia, băiete. Cum vrei să știu eu?

Dumneata nu te-ai căsătorit.

Nu-nseamnă că n-am încercat.

Ce s-a-ntâmplat?

N-a vrut să mă ia.

De ce nu?

Eram prea pârlit pentru ea. Sau poate pentru tătică-su. Nu știu.

Ce s-a-ntâmplat cu ea?

A fost ceva ciudat. S-a dus și s-a măritat cu un alt bărbat și a murit când să nască. Nu era lucru rar pe timpurile alea. Era o fată grozav de drăguță. Femeie. Nu cred că-mplinisce douăzeci de ani. Mă mai gândesc încă la ea.

Ultimele culori pieriră în vest. Cerul era întunecat și albastru. Apoi doar întunecat. Lumina ferestrelor de la bucătărie se întindea de-a curmezișul scândurilor verandei lângă locul în care stăteau.

Mi-e dor să știu ce s-o fi ajuns de unii oameni. Pe unde-or trăi și cum s-or descurca și pe unde-au murit dacă chiar au murit. Mă gândesc la bietu Bill Reed. Uneori îmi zic mie însumi, zic: Mă-ntreb ce s-o fi-ntâmplat cu bietu Bill Reed? Nu-mi pare c-o să știu vreodată. Io și cu el eram prieteni buni.

Și de mai ce?

Ce și de mai ce?

Și de mai ce ți-e dumitale dor?

Bătrânul scutură din cap. Nu vrei să mă pornesc.

Multe?

Nu de toate. Nu mi-e dor să-mi scot dinții cu cleștele de potcovit caii și să n-am alta decât apă rece din fântână să m-amorțească. Da' mi-e dor de viața de cutreieram altădată. Am fost cu vitele la drum de patru ori. Au fost vremurile cele mai bune din viața mea. Cele mai bune. Să fii p-afară. Să vezi locuri noi. Nimic pe lume nu se compară cu asta. Nici n-o să se

compare. Să te pui în juru focului de seară cu cireada culcușită bine și fără vânt. Să-ți torni niște cafea. Să asculți la câte-un cowboy mai bătrân cum povestește ce-are de povestit. Și încă povești bune. Să-ți faci o țigară. Să dormi. Nu mai e somn ca ăsta. Nu mai există.

Își azvârli țigara în întuneric cu un bobârnac. Socorro deschise ușa și se uită afară. Domnu Johnson, spuse ea, ar trebui să intri. E prea frig pentru dumneata.

Intru îndată.

Mai bine m-aș duce, spuse John Grady.

Nu lăsa să te-aștepte, spuse bătrânul. Ele nu suferă asta.

Așa am să fac.

Hai, du-te.

Se ridică. Socorro intrase înapoi. Se uită în jos la bătrân. Tot nu crezi că-i o idee așa bună, nu?

Ce să nu cred?

Asta cu însurătoarea.

N-am zis niciodată asta.

Ce crezi?

Cred că ar trebui să faci ce-ți poruncește inima, spuse bătrânul. Asta-i ce-am crezut io mereu despre toate cele.

Mergând în sus pe bulevardul Juárez printre mulțimile de turiști îl văzu pe lustragiu în colțul lui și-i făcu cu mâna.

Bănuî că te duci să-ți vezi fata, spuse băiatul.

Nu. Mă duc să mă văd cu un prieten.

Mai e logodnica ta?

Mai e.

Când vă căsătoriți?

Destul de curând.

Ai cerut-o?

Da.

A zis da?

A zis.

Băiatul rânji. *Otro más de los perdidos*¹⁶, spuse el.

Otro más.

*Ándale pues*¹⁷, spuse băiatul. Acuma nu mai am ce să-ți fac.

Intră la Moderno și-și scoase pălăria și o agăță printre pălării și instrumente în cuierul de pe peretele de lângă ușă și se așeză la o masă de lângă cea rezervată de maestru. Barmanul dădu din cap către el din partea

cealaltă a încăperii și ridică o mână. *Buenas tardes*¹⁸, strigă el.

Buenas tardes, spuse John Grady. Își puse mâinile una peste cealaltă pe masă. Doi dintre străvechii muzicanți în costumele lor de scenă de un negru spălăcit stăteau la o masă în colț și dădură din cap spre el politicos ca spre un prieten de-al maestrului și el dădu din cap în semn de răspuns și chelnerul traversă pardoseala de ciment cu șorțul lui alb și-l salută. Comandă o tequila și chelnerul se înclină. Ca și cum decizia ar fi fost gravă dar înțeleaptă. De afară din stradă ajungeau până la el strigătele copiilor, strigătele vânzătorilor ambulanți. O rază pătrată de lumină cădea pieziș dinspre fereastra cu gratii care dădea la strada de deasupra lui și sfârșea pe podea într-un trapezoid stins. În centrul acestuia, asemenea unui lucru expus într-o cușcă arcuită și rotitoare, stătea o pisică mare de culoarea lămâii care se spăla. Pisica scutură din cap și căscă. Se întoarse și se uită la el. Chelnerul aduse tequila.

Își udă dosul palmei cu limba și presără sare dintr-o solniță și sorbi tequila și luă o bucată de lămâie din farfurie și o zdrobi între dinți și o puse înapoi în farfurie și-și linse sarea de pe mână. Apoi luă încă o gură de tequila. Muzicanții îl priveau în tăcere.

Termină tequila și mai comandă una. Pisica plecase. Cușca de lumină se mișca pe podea. După o vreme începu să se urce pe perete. Chelnerul aprinsese luminile în cealaltă încăpere și un al treilea muzicant li se alăturase celorlalți. Maestrul intră împreună cu fiica sa.

Chelnerul se apropie și îl ajută să se dezbrace de haină și-i țină scaunul. Schimbară câteva vorbe și chelnerul dădu din cap și-i zâmbi fetei și duse haina maestrului la cuier. Fata se răsuci puțin în scaun și se uită la John Grady.

*Cómo estás?*¹⁹ spuse ea.

Bien. Y tú?

Bien, gracias.

Orbul se încovoiasă în spate peste spătar ascultând. Bună seara, spuse el. Nu dorești să ni te alături, te rog?

Mulțumesc. Ba da. Mi-ar face plăcere.

Atunci te rog.

Își trase scaunul înapoi și se ridică. Maestrul zâmbi la apropierea lui și-și întinse mâna în întuneric.

Ce mai faci?

Bine, mulțumesc.

Orbul vorbi cu fata în spaniolă. Clătină din cap. María este timidă,

spuse el. *Por qué no hablas inglés con nuestro amigo?*²⁰ Vezi. Nu vrea. Nu are rost. Unde este chelnerul? Ce ai dori te rog?

Chelnerul aduse băuturile și maestrul comandă pentru invitatul său. Își puse mâna pe brațul fetei dându-i de înțeleș să aștepte pâne ce erau toți serviți. După ce chelnerul plecă se răsuci. Acum, spuse el. Ce s-a întâmplat?

Am cerut-o în căsătorie.

A refuzat? Spune-mi.

Nu. A acceptat.

Dar ești așa de solemn. Ne-ai tras o sperietură.

Fata își dădu ochii peste cap și se uită în altă parte. John Grady nu avea idee ce însemna asta.

Am venit să vă cer o favoare.

Desigur, spuse maestrul. Cu tot dragul.

Ea n-are familie. N-are un binefăcător. Aș vrea ca să-i fiți dumneavoastră *padrino*.

Ah, spuse maestrul. Își duse mâinile împreunate la bărbie și apoi le puse iarăși pe masă. Așteptară.

Sunt onorat, desigur. Însă aceasta este o chestiune însemnată. Înțelegi.

Da. Înțeleg.

Veți locui în America.

Da.

America, spuse maestrul. Da.

Se așezară. În tăcerea sa, orbul era de două ori tăcut. Chiar și cei trei muzicanți din colț îl priveau. Nu puteau auzi ce spunea dar și ei păreau să aștepte ca el să continue.

Funcția de *padrino* nu este doar una ceremonială, spuse el. Nu este un gest oarecare de înrudire sau o modalitate oarecare de a lega prietenii.

Da. Înțeleg.

Este o chestiune însemnată și cineva care ar refuza nu ar comite în nici un fel o insultă dacă motivele îi sunt onorabile.

Așa este.

Trebuie să fim raționali în asemenea chestiuni.

Maestrul ridică o mână în față și își răsfirea degetele și ținu mâna așa. Ca o evocare, poate, sau ca un gest de apărare. De n-ar fi fost orb ar fi părut că-și examinează pur și simplu unghiile. Cu sănătatea stau prost, spuse el. Dar chiar dacă nu ar fi fost așa fata aceasta își va realiza o nouă viață și s-ar cuveni să aibă îndrumători în noua ei țară. Nu crezi că așa ar fi

cel mai bine?

Nu știu. Gândesc că are nevoie de orice fel de ajutor.

Da. Desigur.

Este din cauza vederii?

Orbul își coborî mâna. Nu, spuse el. Nu este o chestiune care să țină de vedere.

Așteptă ca orbul să continue dar el nu continuă.

E ceva ce nu puteți spune în fața fetii?

Fata? spuse maestrul. Zâmbi cu zâmbetul său orb, clătină din cap. Vai, spuse el. Nu, nu. Nu avem secrete. Un tată bătrân și orb cu secrete? Nu, așa ceva nu ar fi cu putință.

Noi nu avem *padrinos* în America, spuse John Grady.

Chelnerul veni și-i așeză lui John Grady băutura în față iar maestrul îi mulțumi chelnerului și-și trecu degetele peste lemnul mesei până ce acestea atinseră paharul său.

Beau pentru *boda*²¹, spuse el.

Gracias.

Băură. Fata își îndoi paiul în sticla ei de *refresco*²² și se aplecă și sorbi.

Dacă s-ar putea găsi o persoană, spuse maestrul, înzestrată cu inteligență și suflet, atunci poate că funcția i-ar putea fi explicată. Ce crezi?

Cred că dumneavoastră sunteți persoana respectivă.

Orbul sorbi din vinul său și puse paharul fix în cercul pe care-l lăsase pe masă și-și împreună mâinile gânditor.

Dă-mi voie să îți spun ceva, spuse el.

Vă ascult.

Într-o chestiune de acest fel, cel rugat este deja responsabil. Chiar dacă se întâmplă să refuze.

Eu mă gândesc la ea.

Și eu.

Nu are pe nimeni altcineva. N-are prieteni.

Dar un *padrino* nu trebuie neapărat să fie un prieten.

Ceva trebuie să fie.

Trebuie să fie un bărbat de caracter dispus să preia anumite îndatoriri. Asta e tot. Poate fi un prieten sau nu. Poate fi un rival dintr-un alt neam. Poate fi el cel care să împace familiile care s-au îndepărtat una de cealaltă prin intrigi sau prin vrăjmășie sau prin politică. Înțelege. Poate fi chiar cineva care să aibă puține legături cu familia. Poate fi până și un dușman.

Un dușman?

Da. Am cunoștință de un asemenea caz. În chiar orașul acesta.

De ce-ar vrea cineva să aibă un dușman de *padrino*?

Pentru cele mai bune motive. Sau pentru cele mai proaste. Acest bărbat de care vorbim era pe moarte când mezinul i-a venit pe lume. Un fiu. Unicul său fiu. Așa că ce a făcut el? L-a căutat pe acela care-i fusese odinioară prieten dar care acum era dușmanul său de moarte și l-a rugat pe acesta să-i fie *padrino* fiului său. Omul a refuzat, desigur. Ce? Ai înnebunit? Trebuie că a fost surprins. Trecuseră ani de zile de când își vorbiseră ultima oară și inimiciția lor era profundă și înverșunată. Poate că deveniseră dușmani din același motiv pentru care fuseseră odinioară prieteni. Ceea ce se întâmplă adesea pe lumea asta. Dar acest om insistă. Și el avea – cum se spune – *el naipe*? *En su manga*.

Asul.

Da. Asul în mânecă. Îi spuse dușmanului său că era pe moarte. Iată unde era *el naipe*. Pe masă. Bărbatul nu putea refuza. Alegerea nu-i mai aparținea.

Orbul ridică o mână în aerul plin de fum ca și când ar fi vrut să taie ceva. Acum încep discuțiile, spuse el. Fără sfârșit. Unii spun că muribundul voia să dregă prietenia dintre ei. Alții că făcuse omului acelaia cine știe ce nedreptate și dorea să facă un gest de căință înainte de a părăsi lumea aceasta pentru totdeauna. Alții au spus alte lucruri. Problema este mai complicată decât pare. Eu spun așa: Acest om care era pe cale să moară nu era genul de om care să se lase pradă sentimentalismului. Moartea îi răpise și lui prieteni. Nu era un om care să se lase pradă iluziilor. Știa că tocmai lucrurile pe care dorim cel mai mult să le păstrăm în inimă ne sunt răpite adesea pe când ceea ce vrem să dăm la o parte pare adesea să fie, tocmai din pricina dorinței acesteia, înzestrat cu puteri nebănuite de a rezista. Știa cât de fragilă este amintirea celor pe care-i iubim. Cum închidem ochii și le vorbim. Cum ne e dor să le auzim încă o dată vocile și cum aceste voci și aceste amintiri se sting și se tot sting până când ceea ce a fost carne și oase nu mai este decât ecou și umbră. La final poate că nici atât.

Știa că, dimpotrivă, dușmanii par să ne însoțească mereu. Cu cât îi urâm mai tare, cu atât mai persistentă e amintirea lor, așa încât un dușman cu adevărat teribil devine nemuritor. Așa încât cel care ți-a provocat mult rău sau o mare nedreptate devine oaspete în casa ta pentru totdeauna. Probabil că doar iertarea poate să-l scoată de acolo.

Iată cum gândea așadar acest om. Dacă ne este permis să-l vedem în

cea mai favorabilă lumină. Să-l atașeze pe *padrino* cauzei sale cu cele mai puternice legături pe care el le cunoștea. Și mai era ceva. Căci prin această numire el a pus întreaga lume străjer. Îndatoririle unui prieten nu ar fi fost supravegheate într-atât. Dar ale unui dușman? Vedeți cât de dibaci l-a prins în plasa pe care a născocit-o. Căci acest dușman era de fapt un om cu conștiință. Un vrednic adversar. Și acest dușman-*padrino* trebuie acum să-l poarte pe muribund în inima sa pentru totdeauna. Trebuie să îndure etern privirea lumii asupra sa. Un asemenea om cu greu poate să mai fie considerat de-acum creatorul propriului drum.

Tatăl moare așa cum i-a fost hărăzit. Dușmanul devenit *padrino* devine acum tatăl copilului. Lumea își ațintește privirea asupra lui. În locul celui mort. Care prin temeritatea sa a constrâns-o să intre în slujba sa. Căci lumea are o conștiință, oricât i-ar contesta-o oamenii. Și deși acea conștiință poate fi gândită ca sumă a conștiințelor oamenilor, mai există o perspectivă care spune că poate dăinui prin sine, iar partea fiecăruia nu-i din acest tot decât o mică și imperfectă câtime. Omul care a murit era adeptul acestei păreri. Așa și eu. Oamenii pot să creadă că lumea este – care-i cuvântul? Fluctuantă.

Nestatornică.

Nestatornică? Nu știu. Fluctuantă atunci. Dar lumea nu este fluctuantă. Lumea este mereu aceeași. Omul acela a desemnat lumea să-i fie martor așa încât să poată să-și asigure serviciile dușmanului său. Așa încât dușmanul să-și îndeplinească îndatoririle cu credință. Asta a și făcut. Sau cel puțin astfel sunt eu încredințat. Din când în când încă mai cred.

Cum s-a sfârșit?

Destul de straniu.

Orbul se întinse după paharul lui. Bău și ținu paharul înaintea sa ca și cum l-ar fi examinat și apoi îl puse iarăși pe masă.

Destul de straniu. Căci împrejurările desemnării sale ajunseseră să confere funcției de *padrino* rolul cel mai important din viața acestui om. A scos la iveală tot ce era mai bun în el. Încă mai mult de atât. Virtuți de mult neglijate începură dintr-odată să înflorească înlăuntrul său. Renunță la toate viciile. Începuse chiar să meargă la slujbe. Noua sa însărcinare părea să fi convocat din cele mai adânci zone ale firii sale onoarea și loialitatea și curajul și devoțiunea. Ceea ce a câștigat poate cu greu fi pus în cuvinte. Cine ar fi putut prevedea așa ceva?

Ce s-a-ntâmplat? spuse John Grady.

Orbul zâmbi cu zâmbetul său dureros și orb. Ai mirosit ceva în

neregulă, spuse el.

Da.

Într-adevăr. Nu a fost un final fericit. Poate că povestea are o morală. Poate că nu. Te las să judeci singur.

Ce s-a-ntâmplat?

Acest om căruia rugămintea dușmanului său aflat pe patul de moarte i-a schimbat viața pentru totdeauna a fost în cele din urmă distrus. Copilul deveni însăși viața lui. Mai mult decât propria lui viață. Dacă spun că l-a iubit pe copil peste măsură sunt vorbe goale. Și cu toate acestea totul s-a terminat prost. Iarăși, cred că muribundul a avut cele mai bune intenții. Dar mai e o perspectivă. Nu ar fi pentru prima oară când un tată ar sacrifica un fiu.

Finul crescuse zbuciumat și fără astâmpăr. Deveni un infractor. Un hoț de doi bani. Un cartofoar. Și altele. În cele din urmă, în iarna lui o mie nouă sute șapte, în orașul Ojinaga, el a omorât un om. Era în vârstă de nouăsprezece ani. Aproape cât tine, poate.

La fel.

Da. Poate că acesta i-a fost destinul. Poate că nici un *padrino* nu l-ar fi putut salva de sine însuși. Nici un tată. Acest *padrino* a risipit tot ce avea pe mită și amenzi. Fără rezultat. Odată ce-l apuci, un asemenea drum nu are sfârșit iar el muri singur și sărac. Nu a avut nici un resentiment. Nici nu părea să fie dispus măcar să ia în considerare posibilitatea de a fi fost trădat. Fusesse odinioară un bărbat puternic, ba chiar nemilos, însă iubirea îi face nesăbuiți pe bărbați. Vorbesc din postura de victimă. Nu mai suntem în propria noastră grijă și apoi rămâne doar de văzut dacă soarta ni se va arăta într-o anumită măsură miloasă. Sau într-o mică măsură. Sau deloc.

Oamenii vorbesc de destin orb, un lucru fără plan sau scop. Dar ce fel de destin mai este acela? Fiecare faptă de pe lumea aceasta de la care nu mai există cale de întoarcere este precedată de alta, și aceasta de încă alta. Într-o rețea vastă și nesfârșită. Oamenii își închipuie că alegerile ce le stau dinainte depind doar de ei. Însă noi suntem liberi să acționăm doar asupra a ceea ce este dat. Ce alegem se pierde în labirintul generațiilor și fiecare acțiune din acel labirint ne înrobește căci anulează orice alternativă și ne înnoadă tot mai strâns de constrângerile care alcătuiesc viața unui om. Dacă omul care a murit ar fi putut să-și ierte dușmanul pentru oricare va fi fost răul pe care i l-a pricinuit totul s-ar fi petrecut altminteri. A avut oare fiul intenția de a-și răzbuna tatăl? Și-a sacrificat cel care a murit fiul? Planurile noastre se întemeiază pe un viitor care ne este necunoscut.

Lumea își capătă forma cu fiecare ceas prin cântărirea a ce se află la îndemână, și deși căutăm poate să punem cap la cap forma aceea totuși nu avem cum s-o facem. Avem doar legea lui Dumnezeu și înțelepciunea de a o urma dacă dorim.

Maestrul se aplecă înainte și-și așază molcom mâinile în față. Paharul de vin stătea gol și el îl ridică. Cei care nu văd, spuse el, trebuie să se bizuie pe ceea ce s-a întâmplat deja. Dacă nu vreau să par neghiob încât să beau dintr-un pahar gol trebuie să-mi amintesc dacă l-am băut sau nu. Omul acesta care a devenit *padrino*. Vorbesc despre el ca și cum ar fi murit la bătrânețe dar nu a fost așa. Era mai tânăr decât sunt eu acum. Vorbesc ca și cum conștiința sa sau ochii lumii sau amândouă l-ar fi împins să-și îndeplinească îndatoririle cu atâta rigoare. Însă aceste considerații s-au șters repede. Din dragoste pentru copil a cunoscut durerea, dacă despre durere a fost vorba. Ce crezi despre asta?

Nu știu.

Nici eu. Știi doar că fiecare faptă care nu pornește din inimă se va afla în cele din urmă. Fiecare gest.

Rămaseră în tăcere. În încăpere era liniște. John Grady privea broboanele de apă de pe paharul său care-i stătea neatins în față. Orbul își puse paharul înapoi pe masă și-l dădu deoparte.

Cât de mult o iubești pe fata asta?

Aș fi în stare să mor pentru ea.

Codoșul e îndrăgostit de ea.

Tiburcio?

Nu. Codoșul cel mare.

Eduardo?

Da.

Rămaseră în tăcere. În holul de la intrare sosiseră muzicanții și acum își pregăteau instrumentele. John Grady stătea și se uita țintă la podea. După o vreme își ridică privirea.

Bătrâna e de încredere?

La Tuerta?

Da.

Vai de mine, spuse orbul încetișor.

Bătrâna îi spune că o să se mărite.

Bătrâna este mama lui Tiburcio.

John Grady se lăsă pe spate în scaun. Rămase foarte tăcut. Se uită la fiica orbului. Ea îl privea. Liniștită. Blândă. Indescifrabilă.

Nu știi.

Nu. Ea știe? Da, sigur că știe.

Da.

Știe că Eduardo e îndrăgostit de ea?

Da.

Muzicanții începură să cânte o partită barocă ușoară. Dansatori vârstnici se îndreptau către ringul de dans. Orbul stătea cu mâinile în față, pe masă.

Ea crede că Eduardo o s-o omoare, spuse John Grady.

Orbul dădu din cap.

Credeți c-o s-o omoare?

Da, spuse maestrul. Cred că o s-o omoare.

De-aia nu vreți să-i fiți naș?

Da. De aceea.

V-ar face răspunzător.

Da.

Dansatorii se mișcau pedanți și țepeni pe pardoseala de ciment măturată și lustruită. Dansau cu o grație desuetă, ca figuranții dintr-un film.

Ce credeți c-ar trebui să fac?

Nu te pot sfătui.

Nu vreți?

Nu. Nu vreau.

Aș renunța la ea dac-aș ști că nu pot s-o apăr.

Se prea poate.

Nu credeți că pot.

Cred că dificultățile sunt mai mari decât îți imaginați.

Ce să fac?

Orbul se opri. După o vreme spuse: Trebuie să înțelegi. Nu ai nici o certitudine. Și aceasta este o chestiune gravă.

Își trecu mâna peste tăblia mesei. Ca și cum ar fi netezit ceva nevăzut din fața lui. Vrei ca eu să-ți spun vreun secret de-al codoșului cel mare. Să-ți dezvălui vreo slăbiciune. Dar fata însăși este slăbiciunea.

Ce credeți c-ar trebui să fac?

Roagă-te la Dumnezeu.

Da.

Te vei ruga?

Nu.

De ce nu?

Nu știu.

Nu crezi în El?

Nu-i de-asta.

Din cauză că fata este o *mujerzuela*²³.

Nu știu. Poate.

Orbul se opri. Lumea dansează, spuse el.

Da.

Nu-i acesta motivul.

Ce nu-i?

Că este curvă.

Nu.

Ai renunța la ea? Cu adevărat?

Nu știu.

Atunci n-ai ști pentru ce să te rogi.

Nu. N-aș ști ce să cer.

Orbul dădu din cap. Se aplecă în față. Își puse un cot pe masă și-și sprijini fruntea de degetul mare ca un preot în confesional. Părea că ascultă muzica. O cunoșteai dinainte să fi venit la White Lake, spuse el.

Am văzut-o. Da.

La La Venada.

Da.

La fel ca el.

Da. Bănuî.

Acolo a început totul.

Da.

El e un *cuchillero*²⁴. Un *filero*, așa cum se spune aici. Un om cu oarecare duritate. Un om serios.

Și eu sunt serios.

Desigur. Dacă nu ai fi, nu ar fi nici o problemă.

John Grady cercetă fața aceea impasibilă. Inaccesibilă lumii în aceeași măsură în care lumea îi era inaccesibilă.

Ce vreți să ziceți?

Nu am nimic de zis.

E îndrăgostit de ea.

Da.

Dar ar omorî-o.

Da.

Pricep.

Se poate. Permite-mi să-ți spun doar atât. Iubirea ta nu are prieteni. Crezi că are dar nu are. Nici unul. Poate că nici măcar pe Dumnezeu.

Și dumneavoastră?

Nu mă socotesc pe mine. Dacă aș putea să văd ce se află în față, ți-aș spune. Însă nu pot.

Credeți că sunt un neghiob.

Nu. Nu cred.

Nu mi-ați zice chiar dac-ați crede.

Nu, dar nu aș minți. Nu cred asta. Nu am crezut niciodată. Omul este întotdeauna îndreptățit să caute să obțină ceea ce iubește.

Nu contează nici chiar dacă-l omoară?

Cred că da. Da. Nici chiar atunci.

Duse ultima roabă de resturi din curtea bucătăriei până la focul de gunoarie și o răsturnă și se dădu înapoi și privi focul de un portocaliu intens și gâfâi în rotocoalele întunecate de fum care se ridicau pe fundalul cerului la asfințit. Își trecu brațul peste frunte și se aplecă și ridică iar mânerul roabei și o duse până unde era parcată camioneta și o încărcă în benă și ridică partea rabatabilă și o asigură cu zăvorul și de duse înapoi în casă. Héctor mergea cu spatele dând înapoi și-ncolo cu mătura pe podea. Aduseră masa de bucătărie din cealaltă cameră și apoi scaunele. Héctor luă lampa de pe bufet și o așeză pe masă și ridică sticla și aprinse fitilul. Suflă în chibrit și așeză la loc sticla lampei și potrive flacăra cu roțița de alamă. Unde-i icoana? întrebă el.

E tot în mașină. O aduc io.

Ieși și aduse restul lucrurilor din cabina camionetei. Așeză figurina rudimentară de lemn a sfântului pe măsuta din dormitor și desfăcu cearșafurile și se apucă să facă patul. Héctor stătea în cadrul ușii.

Vrei să te-ajut?

Nu. Mulțumesc.

Se sprijini de canatul ușii fumând. John Grady netezi cearșafurile și despătură fețele de pernă și vârî pernele de puf în ele și apoi desfăcu pătura făcută din bucăți pe care i-o dăduse Socorro. Héctor își băgă țigara în gură și veni roată de cealaltă parte a patului și împreună întinseră pătura și se dădură înapoi.

Cred că suntem gata, spuse John Grady.

Se întoarseră în bucătărie și John Grady se aplecă și-și făcu mâna căuș la gura sticlei lămpii și suflă peste flacăra și ieșiră și închiseră ușa în urma

lor. Ieșiră în curte și John Grady se întoarce și se uită înapoi la colibă. Noaptea era mohorâtă. Întuneric, înnorat, rece. Se duseră până la camionetă.

O să-ți dea o cină?

Mda, spuse Héctor. Sigur.

Poți să mănânci în casă dacă vrei.

E-n regulă.

Se suiră și închiseră ușile camionetei. John Grady porni motorul.

Ea știe să călărească? spuse Héctor.

Da. Știe să călărească.

Ieșiră cu mașina în șleau în timp ce sculele alunecau și zdrăngăneau în spatele lor pe platformă. *En qué piensas?*²⁵ spuse John Grady.

*Nada.*²⁶

Se hurducară mai departe, cu camioneta în viteza a doua, cu farurile legănându-se. Când ieșiră în șosea luminile orașului apărură în câmpia care se deschidea dedesubt la cincizeci de kilometri distanță.

Se face frig aicea sus, spuse Héctor.

Da.

Ai înnoptat aicea pân-acu?

Am fost aici în vreo două seri până după miezu-noptii.

Se uită la Héctor. Héctor își scoase foița și tutunul din buzunarul cămășii și stătu să-și ruleze o țigară.

*Tienes tus dudas.*²⁷

Ridică din umeri. Își aprinse un chibrit de unghia degetului mare și aprinse țigara și suflă peste chibrit să-l stingă. *Hombre de precaución*²⁸, spuse el.

*Yo?*²⁹

Yo.

Două bufnițe ghemuite în praful drumului își întoarseră chipurile palide în formă de inimă în lumina farurilor camionetei și clipiră din ochi și se ridicară pe aripile lor albe tăcute ca două suflete care se înalță la ceruri și dispărură în întunericul de deasupra.

*Buhos*³⁰, spuse John Grady.

*Lechuzas.*³¹

*Tecolotes.*³²

Héctor zâmbi. Trase un fum din țigară. Fața îi luci, reflectată în geamul întunecat. *Quizás*³³, spuse el.

*Pueda ser.*³⁴

Când intră în bucătărie Oren era încă la masă. Își agăță pălăria în cui și se duse la chiuvetă și se spală și-și luă cafeaua. Socorro ieși din camera ei și-l goni de la plită iar el își luă cana de cafea și se duse la masă și se așează. Oren își ridică privirile din ziar.

Ce mai e nou, Oren?

Vrei știrile bune sau p-alea rele?

Nu știu. Alege și tu ceva între.

N-au aicea așa ceva. N-ar mai fi știri.

Pesemne că nu.

Pe fata lu McGregor au ales-o să fie regina balului la Sun Carnival. Ai văzut-o vreodată?

Nu.

Drăguță fată. Cum merge cu casa?

Binișor.

Socorro îi așează farfuria cu mâncare în față dimpreună cu o farfurie de chifle acoperite cu un șervet.

Nu-i vreo fată de-alea de la oraș, nu?

Nu.

Asta-i bine.

Mda. E.

Parham mi-a zis că-i drăguță foc.

El crede că-s nebun.

Ei da. Poate că tu ești nițel nebun. Poate că el e nițel gelos.

Se uită la băiat cum mănâncă. Sorbi din cafea.

Când m-am însurat tovarășii mei toți mi-au zis că-s nebun. Ziceau c-o să regret.

Și-ai regretat?

Nu. N-a mers. Da' n-am regretat. N-a fost din vina ei.

Ce s-a-ntâmplat?

Nu știu. Multe lucruri. Cel mai mult că n-am putut să mă-nțeleg cu ai ei. Mamă-sa era pur și simplu o femeie a dracului de-afurisită. Credeam că știam ce-i aia om afurisit da' nu știam. Dacă bătrânu mai trăia poate am mai fi avut o șansă. Da' era slab de inimă. Mi-am dat seama de ce-o să urmeze. Când întrebam de sănătatea lui nu era doar că eram așa, curios. La urmă a murit pe nepusă masă și uite-o c-a venit. Cu arme și bagaje. Și cu asta s-a cam terminat totu.

Își luă țigările de pe masă și-și aprinse una. Suflă fumul gânditor prin cameră. Se uită la băiat.

Am fost împreună trei ani aproape împliniți. Îmi făcea baie dacă-ți vine să crezi. Îmi plăcea de ea tare mult. De era să fi fost orfană și-acuma eram căsătorită.

Îmi pare rău s-aud.

Omu se-nsoară da' nu știe ce se poate-ntâmpla. Poate că zice el că știe da' nu știe.

Probabil c-așa e.

Dacă vrei sincer să auzi tot ce nu-i în regulă cu tine și ce să faci ca să te-ndrești nu trebuie decât să-i lași pe alde socri în bătătură. O să capeți un catastif complet pe subiectu ăsta, îți garantez io.

N-are familie.

Asta-i bine, spuse Oren. Din toate de pân-acu asta-i chestia care-ai chitit-o cel mai bine.

După ce Oren plecă stătu și-și bău multă vreme cafeaua. Prin fereastra cea mai dinspre sud se vedeau limbile înguste și albe de șarpe ale fulgerelor ivindu-se în tăcere la hotarul cerului, în întunericul de deasupra Mexicului. Singurul sunet era ceasul care ticăia pe coridor.

Când intră în hambar lumina era încă aprinsă la Billy. Se duse către boxa în care ținea cățelul și-l cuprinse cu totul cuibărimdu-l în interiorul cotului în timp ce cățelul se agita și scheuna și-l aduse în camera lui. Se opri în ușă și se uită înapoi.

Noapte bună, strigă el.

Trase perdeaua la o parte și pipăi în întuneric după lanțul de la întrerupător.

Noapte bună, strigă Billy.

Zâmbi. Dădu drumul lanțului și se așeză pe patul său în întuneric frecându-l pe cățel pe burtă. Se simțea mirosul de cai. Vântul bătea din ce în ce mai tare și o bucată de tinichea desprinsă de la capătul celălalt al hambarului zăngănea și vântul trecu mai departe. Era frig în cămăruță și se gândi să aprindă micul încălzitor cu kerosen dar după un timp își scoase doar cizmele și pantalonii și puse cățelul în cutia lui și se strecură sub pături. Vântul de afară și frigul din cămăruță erau ca în acele nopți de iarnă din câmpiile din nordul Texasului de pe vremea când era copil în casa bunicului lui. Când furtunile băteau dinspre nord și preeria din jurul casei se făcea dintr-o dată albă în lumina fulgerului și casa se zguduia de bubuiturile de tunet. În nopți asemenea și în dimineți asemenea din anul în

care primise primul mânz se înfășura în pătura lui și ieșea și trecea curtea către hambar, aplecându-se în vânt, primele picături de ploaie izbindu-l tari ca niște pietricele, mergând prin hambarul cel lung ca un refugiat înfodolit printre dungile bruște de lumină care se iveau în staccato prin peretele de scânduri distanțate, mișcându-se printre aceste avanscene înghesuite și electrice care izbucneau albe și fugare prin hambar una după alta până ce ajungea la boxa în care căluțul stătea și aștepta și trăgea ivărul și se așeza pe paie cu brațele în jurul gâtului căluțului până ce acesta înceta să tremure. Stătea acolo toată noaptea și dimineața era tot acolo când Arturo venea în hambar să dea de mâncare la cai. Arturo îl conducea înapoi în casă înainte să se trezească altcineva curățându-i pătura de paie în timp ce mergea lângă el fără un cuvânt. Ca și cum ar fi fost un tânăr lord. Ca și cum nu avea să fie dezmoștenit de război și de mașinăriile războiului. Toate visele sale timpurii erau aceleași. Ceva se înspăimânta și el venise să liniștească. Încă mai visa asta. Și încă: stătea în picioare în cameră în costumul negru făcând nod la cravata neagră, nouă pe care a purtat-o la înmormântarea bunicului în ziua rece și vântoasă care a fost atunci. Și apoi stând în picioare în despărțitura lui din grajdul lui Mac McGovern într-o altă asemenea zi, în zorii reci de dinainte să înceapă lucrul, îmbrăcat într-un alt asemenea costum, cu cele două jumătăți ale cutiei în care fusese împachetat întinse pe pat, cu hârtia creponată revărsându-se și cu sfoara tăiată alături împreună cu cuțitul cu care o tăiasă și care aparținuse tatălui lui, și Billy care stătea în ușă privindu-l. Se încheie la haină și rămase în picioare. Mâinile încrucișate în față. Chipul său palid în sticla oglinjoarei pe care o proptise de una dintre bârnele care susțineau peretele rudimentar al încăperii. Palid în lumina iernii care se lăsase peste ținut. Billy se aplecă și scuipă în pleavă și apoi se întoarse și o luă prin mijlocul hambarului și se îndreptă spre casă pentru micul dejun.

Ultima oară când îi fu dat s-o vadă se petrecu în aceeași cameră de pe colț la etajul al doilea de la Dos Mundos. Privi de la fereastră și o văzu cum îi plătește șoferului și se duse la ușă ca s-o poată vedea când urcă pe scări. Îi ținu mâinile într-ale sale în timp ce ea stătea pe marginea patului cu răsufierea tăiată.

*Estás bien?*³⁵ spuse el.

Sí, spuse ea. *Creo que sí.*³⁶

O întrebă dacă e sigură că nu s-a răzgândit.

No, spuse ea. *Y tú?*³⁷

Nunca.³⁸

Me quieres?³⁹

Para siempre. Y tú?⁴⁰

Hasta el fin de mi vida.⁴¹

Pues eso es todo.⁴²

Ea spuse că a încercat să se roage pentru ei dar nu reușise.

Porqué no?

No sé. Creí que Dios no me oiría.⁴³

El oír. Reza el domingo. Dile que es importante.⁴⁴

Făcură dragoste și rămaseră în pat, ea cuibărită în el, nemișcată, respirația ei ușoară atingându-i trupul. Nu știa dacă era trează dar îi povesti ce nu-i povestise până acum despre viața lui. Îi povesti despre cum a lucrat pentru proprietarul haciendei de la Cuatro Ciénegas și despre fiica aceuia și despre ultima dată când o văzuse și despre cum a fost în pușcărie în Saltillo și despre cicatricea de pe față și despre cum promisese să-i povestească despre asta și nu apucase. Îi povesti despre cum a văzut-o pe mama lui pe scenă la Teatrul Majestic în San Antonio, Texas, și despre vremurile în care el și tatăl lui călăreau adesea prin dealurile de la nord de San Angelo și despre bunicul lui și despre fermă și despre drumul indienilor Comanche care străbătea zonele din vest și cum călărea el pe acolo în lumina lunii pe timp de toamnă când era copil și stafiile indienilor treceau în toate direcțiile pe lângă el în calea lor spre lumea cealaltă iar și iar, căci odată pornit, nimic nu se mai termină pe lumea asta până ce nu dispare și ultimul martor.

Umbrele se lungiseră prin cameră când au plecat. El îi spuse că șoferul Gutiérrez avea s-o ia de la cafeneaua din la Calle de Noche Triste și avea s-o ducă peste graniță. El o să aibă documentele necesare trecerii ei.

*Todo está arreglado*⁴⁵, spuse el.

Ea îi strânse mâinile și mai tare. Ochii ei întunecați îl cercetau. El îi spuse că nu avea de ce să-i fie teamă. Îi spuse că Ramón era prietenul lor și că actele fuseseră pregătite și că nu i se va întâmpla nimic rău.

*Él te recogerá a las siete por la mañana. Tienes que estar allí en punto.*⁴⁶

*Estaré allí.*⁴⁷

*Quédate adentro hasta que él llegue.*⁴⁸

Sí, sí.

*No le digas nada a nadie.*⁴⁹

*No. Nadie.*⁵⁰

*No puedes traer nada contigo.*⁵¹

*Nada?*⁵²

Nada.

*Tengo miedo*⁵³, spuse ea.

O ținu în brațe. Nu-ți fie frică, spuse el.

Rămaseră fără să scoată un sunet. Jos în stradă vânzătorii ambulanți începuseră să strige. Ea își apăsă fața de umărul lui.

*Hablan los sacerdotes español?*⁵⁴ spuse ea.

Sí. Ellos hablan español.

Quiero saber, spuse ea, *si crees hay perdón de pecados.*⁵⁵

El deschise gura să vorbească dar ea îi puse mâna peste buze. *Lo que crees en tu corazón*⁵⁶, spuse ea.

Se uită în gol dincolo de părul ei întunecat și strălucitor către amurgul care cuprindea tot mai mult străzile orașului. Se gândi la ce credea și la ce nu credea. După o vreme spuse că el credea în Dumnezeu chiar dacă se îndoia de pretențiile oamenilor de a cunoaște gândurile lui Dumnezeu. Dar că un Dumnezeu care nu era în stare să ierte nu mai era nici un fel de Dumnezeu.

*Cualquier pecado?*⁵⁷

Cualquier. Sí.

*Sin excepción de nada?*⁵⁸ Ea își apăsă mâna de buzele lui pentru a doua oară. El îi sărută degetele și-i îndepărtă mâna.

Con la excepción de desesperación, spuse el. *Para eso no hay remedio.*⁵⁹

În cele din urmă ea întrebă dacă o va iubi toată viața și dădu să-i pună iar degetele pe buze dar el îi ținu mâna. *No tengo que pensarlo*, spuse el. *Sí. Para todo mi vida.*⁶⁰

Ea îi cuprinse fața cu mâinile și îl sărută. *Te amo*, spuse ea. *Y seré tu esposa.*⁶¹

Ea se ridică și se răsuci și-i cuprinse mâinile. *Debo irme*⁶², spuse ea. El se ridică și o îmbrățișă și o sărută acolo în camera tot mai întunecoasă. Ar fi condus-o pe coridor până la scări dar ea îl opri la ușă și îl sărută și-și luă la revedere. El îi ascultă pașii pe casa scărilor. Se duse la fereastră să se uite după ea dar ea trebuie că o luase pe trotuarul de sub el pentru că nu putea s-o vadă. Se așeză pe pat în camera goală și ascultă sunetele comerțului aceuia străin din lumea de afară. Stătu așa lungă vreme și se gândi la viața lui și la cât de puțin din ce se întâmplase în ea putuse el să prevadă și se întrebă cu toată voința lui și cu toate intențiile lui cât din ea

era propria lui înfăptuire. Camera era întunecoasă și firma de neon a hotelului se aprinsese afară și după o vreme se ridică și-și luă pălăria de pe scaunul de lângă pat și o puse pe cap și ieși și o luă în jos pe scări.

La intersecție taxiul opri. Un bărbat scund cu o brasardă de stofă neagră păși în stradă și-și ridică mâna și taximetristul își scoase pălăria și o așeză pe bord. Fata se aplecă în față să vadă mai bine. Se auzeau trompetele surde în stradă, tropăitul copitelor.

Muzicanții care se iviră erau bărbați bătrâni în costume negre, prăfuite. În spatele lor veneau cei care duceau pe umeri un pat de scânduri acoperit de flori. Încununat de toate aceste flori, chipul palid al unui tânăr mort de curând. Măinile îi odihneau de-o parte și de alta a trupului și el se hurducăia înlemnit acolo pe scândura lui, cu picioarele desfăcute, pe umerii celor care-l purtau, și notele stridente care ieșeau din alămurile ciobite reverberând din sticla vitrinelor pe lângă care treceau și din fațadele vechi de pământ sau cu stucaturi și un cârd de femei în *rebozo*⁶³-uri negre trecură plângând și copii și bărbați în negru sau cu brasarde negre și printre ei, condus de față, maestrul cel orb târându-și picioarele cu pașii săi mici și cu o înfățișare de uimire îndurerată. În spatele lor veneau doi cai desperecheați care trăgeau o cotigă de lemn bătută de ploi și în interiorul ei, nemăturat de paie și pleavă, un coșciug de lemn din scânduri date la rindea, prinse în știfturi de lemn și fără nici un cui de fier ca și cum ar fi fost o raclă sefardică de pe vremuri și cu lemnul înnegrit la foc și cu negreala fixată cu ceară de albine și cu gaz lampant așa că dacă n-ar fi fost textura ștersă a lemnului ar fi arătat ca un obiect de fier brunat. În spatele cotigii venea un bărbat care ducea capacul sicriului cărându-l în spinare ca un penitent al morții și hainele și el însuși erau înnegriți de la capacul dat cu ceară sau nu, cum o fi fost. Șoferul taxiului își făcu cruce în tăcere. Fata își făcu și ea cruce și-și sărută vârfurile degetelor. Cotiga zdrăngăni pe lângă ei și spițele roților decupară încet clădirile de pe partea cealaltă a străzii și privitorii gravi de acolo, un evantai de cărți de joc cu fețe care mai de care pe sub copertinele magazinelor și fuioarele lungi de lumină încălcite din stradă frânte de spițele care se învârteau și umbrele cailor călcând țepăn și pieziș în fața umbrelor alungite ale roților care prindeau formă peste pietre și care se învârteau și se tot învârteau.

Ea își ridică mâinile și-și vârî fața în spatele scaunului îmbâcsit al taxiului. Se dădu înapoi, cu o mână peste ochi și cu fața pitită în umăr. Apoi se îndreptă fulgerător zvârlindu-și brațele în lături și scoase un urlet

și șoferul se suci brusc în scaun. *Señorita?* spuse el. *Señorita?*

Tavanul camerei era de beton și păstra urmele scândurilor folosite să-l formeze, nodurile și capetele cuielor din beton și cercurile fosilizate de la lama ferăstrăului circular din cine știe ce joagăr de munte. Un singur bec plin de funingine ardea acolo sus aruncând o lumină zgârcită portocalie și un fluture de noapte patrula în jurul ei orbitând haotic în direcția acelor de ceas.

Ea era întinsă pe spate, legată de o masă de oțel. Simțea răceala oțelului în spate prin furoul scurt și alb pe care-l purta. Se uită la lumină. Își întoarse capul și se uită la cameră. După o vreme o soră intră pe ușa cenușie de metal și-și întoarse fața pătată și murdară către ea. *Por favor, șopti ea, por favor*⁶⁴.

Sora îi dădu drumul din chingi și îi îndepărtă blând părul de pe față și-i spuse că îi va aduce ceva de băut dar când ușa se închise ea se ridică în capul oaselor și se dădu jos. Se uită după vreun loc unde ar fi putut să-i pună hainele dar în afara unei a doua mese de oțel lipite de peretele opus camera era goală. Ușa, când o deschise, dădea într-un coridor lung și verde slab luminat și care se întindea până la o altă ușă închisă din capăt. O luă pe coridor și încercă ușa. Dădea spre niște scări de beton, o balustradă din țevă de metal. Coborî trei rânduri de scări și ieși în strada întunecată.

Nu știa unde se află. La colț întrebă un bărbat care e drumul spre *el centro* și el se holbă la sânii ei și continuă s-o facă și în timp ce vorbea. O porni la drum pe trotuarul stricat. Avea grijă să nu calce pe cioburi sau pe pietre. Luminile mașinilor care treceau îi proiectau silueta plâpândă pe ziduri sus într-o transparență enormă și întunecată, cu furoul mistuit și cu oasele aproape vizibile și apoi, în trecerea lor, o rostogoleau îndărăt și o azvârleau în spate făcând-o să dispară încă o dată în întuneric. O mașină trase lângă trotuar și bărbatul dinăuntru conduse pe lângă ea aruncându-i niște obscenități groase. Apoi opri în față și așteptă. Ea o coti pe alee nepavată dintre două clădiri și se lăsă pe vine în spatele unor butoaie strâmbe din oțel. Așteptă multă vreme. Era foarte frig. Când ieși de acolo mașina plecase și ea o porni mai departe. Trecu de o parcare unde un câine se repezi la ea în tăcere de-a lungul unui gard apoi se opri în colțul gardului drapat în propria-i respirație privind-o în tăcere cum se duce. Trecu pe lângă o casă cufundată în întuneric și pe lângă o curte în care un bătrân, și el în haine de noapte, urina pe un perete de pământ și cei doi dădură din cap unul către celălalt peste spațiul înecat în beznă ca niște

personaje care s-au întâlnit într-un vis. Trotuarul se termină și ea continuă să meargă pe nisipul rece de lângă șosea și se oprea din când în când, clătinându-se în timp ce-și scotea ciulinii mici de colțul-babei din tălpile picioarelor ei însângerate. Se ținu după ceața de lumină care învăluia orașul din fața ei și merse multă vreme. Când traversă bulevardul 16 de Septiembre își ținu brațele încrucișate strâns la piept și-și coborî ochii în strălucirea farurilor, traversând aproape dezbrăcată în vuietul claxoanelor ca o fantomă în zdrențe izgonită din rânduita ei negură și hăituită pentru o clipă în lumea vizibilă doar ca să dispară din nou în istoria viselor bărbaților.

Merse mai departe prin mahalalele din nordul orașului, pe lângă vechii pereți de pământ și pe lângă pereții de tinichea ai depozitelor pe unde străzile de nisip erau luminate doar de stele. Cineva de pe drum cânta un cântec chiar din copilăria ei și la scurt timp trecu de o femeie care se îndrepta spre oraș. Își spuseră bună seara una alteia și trecură mai departe dar femeia se opri și se întoarse și strigă după ea.

*Adónde va?*⁶⁵ strigă ea.

*A mi casa.*⁶⁶

Femeia rămase în tăcere. Fata întrebă vă știu de undeva dar femeia spuse că nu. O întrebă pe fată dacă asta era mahalaua ei și fata spuse că era și femeia o întrebă apoi cum se făcea atunci că ea n-o știe. Când ea nu răspunse femeia veni încet înapoi către ea.

*Qué pasó?*⁶⁷ zise ea.

*Nada.*⁶⁸

Nada, spuse femeia. Merse în semicerc în jurul fetei care stătea acolo tremurând cu brațele încrucișate peste sâni. Ca și cum ar fi căutat vreun unghi prielnic în lumina albastră a stelelor deșertului care să o dezvăluie așa cum era ea cu adevărat.

*Eres del White Lake*⁶⁹, spuse ea.

Fata dădu din cap.

*Y regresas?*⁷⁰

Sí.

*Por qué?*⁷¹

*No sé.*⁷²

*No sabes.*⁷³

No.

*Quieres ir conmigo?*⁷⁴

*No puedo.*⁷⁵

Porqué no?

Ea nu ştia de ce. Femeia o întrebă din nou. Ea-i spuse că putea să vină cu ea şi să locuiască la ea în casa unde locuia ea cu copiii ei.

Fata spuse în şoaptă că nu o cunoştea.

*Te gusta tu vida por allá?*⁷⁶ spuse femeia.

No.

*Ven conmigo.*⁷⁷

Stătea şi tremura. Scutură din cap că nu. Soarele stătea să răsară. În întunericul de deasupra lor căzu o stea şi în vântul rece de dinaintea zorilor hârtiile aruncate pe stradă săltau şi se prindeau şi foşneau scurt în spinii buruienilor de la marginea drumului apoi săltau din nou care-ncotro. Femeia se uită spre cerul de deasupra deşertului către est. Se uită la fată. Întrebă fata dacă-i este frig şi ea spuse că-i este. O întrebă din nou: *Quieres ir conmigo?*

Ea spuse că nu poate. Spuse că în trei zile băiatul pe care-l iubea va veni să se însoare cu ea. Îi mulţumi pentru bunătate.

Femeia îi ridică fetei chipul cu mâna şi se uită la ea. Fata aşteptă să vorbească dar femeia se uită doar la chipul fetei ca şi cum ar fi vrut să-şi amintească de ea. Poate pentru a citi la a doua mână contururile drumurilor care o conduseseră până în acest loc. Ce s-a pierdut sau ce s-a prăpădit. Cine-i îndurerat. Sau ce-a rămas.

*Cómo se llama?*⁷⁸ spuse fata, dar femeia nu răspunse. Atinse chipul fetei apoi îşi retrase mâna şi se întoarse şi o luă prin bezna drumului dincolo de mahalaua întunecată şi nu se mai uită înapoi.

Maşina lui Eduardo nu mai era acolo. Se furişă tremurând pe alea de sub peretele depozitului şi încercă să deschidă uşa dar aceasta era încuiată. Bătu cu degetele şi aşteptă şi bătu din nou. Aşteptă mult timp. După o vreme ieşi înapoi în stradă. Cu răsuflarea lăsând dăre în lumină de-a lungul peretelui ruginit. Se uită iar înapoi de-a lungul aleii după care ocoli până în faţa clădirii şi intră pe poartă şi înaintă pe alee.

Portăreasa cu faţa smăcuită nu părea să fie surprinsă s-o vadă stând acolo şi cuprinzându-şi trupul cu braţele în furoul cu imprimeuri. Făcu un pas înapoi şi îi ţinu uşa şi fata intră şi-i mulţumi şi-şi continuă drumul prin salon. Doi bărbaţi care stăteau în picioare la bar se întoarseră s-o privească. Palidă şi murdară şi a nimănu, împinsă înăuntru de nenoroc, din frigul de afară, trecând prin încăpere cu ochii plecaţi şi cu braţele încrucişate peste săni. Lăsând urme sângerii pe covor ca şi când ar fi trecut o penitenţă.

Părea să se fi îmbrăcat cu grijă pentru prilejul de față deși poate că avea treburi în altă parte în oraș. Își trase înapoi mâneca cu butoni de aur a cămășii ca să-și consulte ceasul. Costumul îi era de șantung gri-deschis și purta o cravată de mătase de aceeași culoare. Avea o cămașă de culoarea lămâii și purta o batistă galbenă de mătase în buzunarul de la piept al costumului și cizmele negre joase cu fermoar pe interior erau de curând lustruite căci își lăsa încălțărilor în fața ușii câteva perechi odată ca și cum coridorul bordelului ar fi fost un vagon de dormit de lux.

Stătea așezată în rochia de culoarea șofranului pe care i-o dăruise el. Pe patul vechi în care picioarele nu-i atingeau de-a binelea podeaua. Stătea cu capul plecat așa încât părul îi curgea în cascadă peste coapse și-și ținea mâinile așezate pe pat de-o parte și de alta ca și cum i-ar fi fost frică să nu cadă.

Rostea pe un ton cumpănit vorbele unui om rezonabil. Cu cât vorbea el mai rezonabil cu atât mai rece era vântul din golul inimii ei. La fiecare moment-cheie al cazului ei el se oprea să-i lase loc să vorbească dar ea nu vorbea și tăcerea ei ducea inexorabil doar la următoarea acuzație până când acea structură care nu era compusă din nimic în afara cuvântului rostit și care ar fi trebuit să treacă mai departe în chiar momentul în care era pronunțată și să nu lase nici o urmă sau reziduu sau umbră în lumea celor vii, acea structură neîntrupată stătea pe loc în cameră ca o ființă ponderabilă și în corpusul său fantomatic era cuprinsă viața ei.

Când termină rămase în picioare uitându-se la ea. O întrebă ce avea de zis. Ea scutură din cap.

Nada? spuse el.

No, spuse ea. *Nada.*

*Qué crees que eres?*⁷⁹

Nada.

*Nada. Sí. Pero piensas que has traído una dispensa especial a esta casa? Que Dios te ha escogido?*⁸⁰

*Nunca creí tal cosa.*⁸¹

Se întoarse și rămase în picioare uitându-se pe fereastra mică cu gratii. Spre periferiile orașului unde șoselele se sfârșeau în deșert în văi seci nisipoase și în mormane de gunoi, înspre îngrăditurile albe unde la amiază fumul de la gunoaiele aprinse se înălța de-a lungul orizontului ca semnul unor hoarde de vandali venite dinspre pustiurile de nepătruns de dincolo. Vorbi fără să se întoarcă. Îi spuse că ea a fost răsfățată în casa asta. Datorită tinereții ei. Spuse că boala sa era doar o boală și că era proastă să creadă în

superstițiile femeilor din casă. Spuse că era de două ori proastă dacă avea încredere în ele căci ele i-ar sfâșia carnea cu dinții dacă ar crede că așa s-ar proteja de boală sau că și-ar asigura favorurile iubiților la care visau sau că și-ar primeni sufletele în ochii dumnezeului sângeros și barbar la care se rugau. Spuse că boala ei era doar o boală și că se va demonstra acest lucru când boala o va omorî în cele din urmă așa cum se va și întâmpla curând.

Se întoarse să o cerceteze cu privirea. Înclinarea umerilor ei și mișcarea lor odată cu ritmul respirației ei. Pulsația sângelui în artera gâtului. Când ea își ridică privirea și-i văzu fața știu că el văzuse în inima sa. Ce era întocmai și ce era fals. Zâmbi cu zâmbetul său dur. Iubitul tău nu știe, spuse el. Nu i-ai spus.

*Mande?*⁸²

*Tu amado no lo sabe.*⁸³

*No, șopti ea. Él no lo sabe.*⁸⁴

Așeză în dezordine piesele pe tablă și o întoarse invers. Te mai fac una, spuse el.

Mac clătină din cap. Ținu trabucul între degete și suflă încet fumul peste masă și apoi luă cana și-și bău ultima înghițitură de cafea.

Io am terminat, spuse el.

Am înțeles. Ai făcut un joc bun.

Nu credeam c-o să sacrifici un nebun.

Ăsta era unu din gambiturile lu Schönberger.

Citești multe cărți de șah?

Nu. Nu multe. P-asta am citit-o.

Mi-ai zis că jucai poker.

Am jucat ceva. Așa e.

Nu știi de ce mi se pare că asta înseamnă altceva.

N-am jucat așa de mult poker. Tăticu era jucător de poker. El zicea mereu că problema cu pokeru e că joci cu două feluri de bani. Ce câștigi e plească da' ce pierzi sunt totdeauna bani munciți.

Juca bine poker?

Juca. Era unu din cei mai buni, să zic. Totuși mi-a atras atenția să stau departe de poker. Zicea că nu merită să duci așa o viață.

De ce-o făcea dacă gândea așa?

Era al doilea lucru la care se pricepea.

Care era primu lucru?

Era cowboy.

Înțeleg că era destul de bun la treaba asta.

Așa-i. Am auzit că unii se zice că era mai buni și sunt sigur că unii chiar erau mai buni. Numa că nu i-am văzut io la față.

A fost în marșu morții, nu-i așa?

Da.

Mulți băieți de prin părțile-astea a fost acolo. Nu puțini din ei mexicani.

Așa-i. A fost.

Mac trase din trabuc și suflă fumul către fereastră. Billy s-a dat pe brazdă sau tu și cu el tot supărați ați rămas?

E băiat bun.

Tot el o să-ți fie cavaler?

Da.

Mac dădu din cap. Din partea ei n-o să fie nimeni la nuntă?

Nu. Socorro o să-și aducă familia.

Asta-i bine. Nu mi-am mai pus costumu ăla al meu de trei ani. Mai bine să m-apuc să fac repetiții cu el, părerea mea.

John Grady puse ultima piesă în cutie apoi potrivi capacul de lemn și-l trase deasupra.

Poate c-o să am nevoie de Socorro să-mi dea drumu la nădragi.

Ședeau acolo. Mac fuma. Tu nu ești catolic, nu-i așa? spuse el.

Nu.

N-o să am nevoie să mă lepăd sau așa ceva?

Nu.

Vasăzică marți e ziua cea mare.

Așa e. Șapțișpe februarie. E ultima zi dinaintea postului. Sau de fapt penultima. După aia nu poți să te-nsori până la Paști.

Nu-i cam din scurt?

O să fie bine.

Mac dădu din cap. Își puse trabucul între dinți și se împinse cu scaunul înapoi. Stai aci o clipă, spuse el.

John Grady îl ascultă cum se duce prin coridor către camera lui. Când se întoarce se așeză și puse un inel de aur pe masă.

Ăsta a stat în comodă la mine trei ani. N-are nici un rost pentru nimenia să stea acolo și nici n-o să aibă. Am stat de vorbă despre toate și am stat de vorbă și despre inelu ăsta. Ea nu vroia să fie pus în pământ. Vreau să-l iei tu.

Nu cred că pot să fac una ca asta.

Ba da, poți. M-am gândit deja la tot ce-ai avea tu de zis pe subiectul ăsta așa că mai degrabă decât să trecem prin tot pomelnicul hai mai bine să ne scutim de-o bătaie de cap și să ți-l bagi în buzunar și marțea asta să-l pui pe degetul la fata aia. S-ar putea să fie nevoie să-l dai la lărgit. Femeia care l-a purtat a fost o femeie frumoasă. Poți să-ntrebi pe oricine, nu-i numa părerea mea. Da' ce se vedea nu făcea o ceapă degerată față de ce era înăuntru. Am fi vrut să avem copii da' n-am avut. Nu că n-am fi încercat, asta-i sigur. Era o femeie care avea o judecată tare sănătoasă. Io credeam că ea vroia numa să țin inelul de dragu amintirii da' ea a zis c-o să știu io ce-o să fac cu el când vine vremea și bine-nțeleș c-avea dreptate. Ea avea dreptate în toate cele. Și nu cu mândrie îți spun că ea pune mai mult preț pe inelul ăsta și pe ce însemna el decât pe orice altceva care a avut ea vreodată. Și aicea intră la socoteală și niște cai de mai mare dragu. Așa că ia-l și pune-ți-l în buzunar și nu te mai contrazice cu mine în toate cele.

Am înțeleș.

Și acuma mă duc la culcare.

Am înțeleș.

Noapte bună.

Noapte bună.

Din trecătoarea din partea mai înaltă a munților Jarilla puteau vedea verdele grindului de la picioarele izvoarelor și mai puteau vedea și fleșa îngustă și dreaptă de fum de la focul din plită ridicându-se vertical în aerul nemișcat și albastru al dimineții. Își opriră caii. Billy arătă din cap către priveliște.

Când eram copil am crescut unde se face ca un călcâi de cizmă și io și cu frate-meu ne opream acolo până unde ne-am urcat pe grindu ăsta la sud de ranch pe unde-o iei în sus în munte și ne uitam în urmă la casă. Câteodată ninge ori era zăpadă pe jos iarna și era mereu un foc în sobă și vedeai cum iese fumu din coș și era departe de tot și arăta altfel de-acolo de sus. Totdeauna arăta altfel. Era altfel. Câteodată mergeam sus în munți toată ziua să le scoatem pe zăludle-alea de vaci din văiugi și să le-aducem jos la adăpost unde le puneam concentrat. Nu cred să fi fost vreodată să nu ne fi oprit și să nu ne uităm îndărăt într-acolo înainte s-o luăm călare prin părțile-alea. De unde ne opream nu făceam nici o oră și cafeaua era încă fierbinte pe plită jos acolo da' era într-o altă lume. Altă lume.

În depărtare puteau vedea linia subțire și dreaptă a autostrăzii și un camion cât unul de jucărie gonea pe ea în tăcere. Dincolo de ea, linia verde

a văilor și apoi șir peste șir munții îndepărtați din Mexic. Billy îi privea.

Crezi c-o să te mai duci înapoi acolo?

Unde?

Mexic.

Nu știu. Mi-ar place. Tu?

Nu cred. Cred că mi-a ajuns.

Am venit de-acolo fugărit. Călare toată noaptea. Mi-era frică să fac focu.

Au tras în tine.

Au tras în mine. Oamenii ăia te primesc în casă. Te ascund înăuntru. Mint de dragu tău. Nimeni nu m-a întrebat vreodată ce anume a fost de-am făcut.

Billy își sprijini mâinile încrucișate pe oblâncul șeii. Se aplecă și scuipă. Am făcut într-acolo trei drumuri. Niciodată nu m-am întors cu lucru după care m-am pornit.

John Grady dădu din cap. Ce-ai face dacă n-ai avea cum să fii cowboy?

Nu știu. Părerea mea că mi-ar veni mie vreo idee. Tu?

Nu știu ce idee ar fi aia care mi-ar veni.

Păi s-ar putea toți să trebuiască să ne vină câte o idee.

Mda.

Crezi c-ai putea trăi în Mexic.

Mda. Probabil.

Billy dădu din cap. Știi câți bani scoate un *vaquero*?

Da.

Ai putea să ai noroc să-ți găsești o slujbă de maistru sau o chestie d-asta. Da' mai devreme sau mai târziu o să-i pună pe fugă pe toți albi din țara aia. Nici chiar Babícora⁸⁵ n-o să supraviețuiască.

Știi asta.

Te-ai duce să te faci veterinar dac-ai avea banii mă gândesc. Nu-i așa?

Da. M-aș duce.

Îi scrii vreodată lu maică-ta?

Ce-are-a face maică-mea?

Nimica. Mă-ntrebam numa dacă știi măcar ce tâlhar ești.

De ce?

De ce mă-ntreb?

De ce-s tâlhar?

Nu știu. Ai o inimă de tâlhar și gata. Am mai văzut așa ceva.

Pentru că am zis că aș putea trăi în Mexic?

Nu-i numa asta.

Nu crezi că dacă a mai rămas ceva din viața asta pe-acolo a rămas?

Poate.

Și ție-ți place.

Mda? Io nici nu știu ce-i viața asta. Că sigur nu știu ce-i Mexicu. Cred că-i în capu tău. Mexicu. Am bățut multe drumuri pe-acolo. Prima dată când auzi o *ranchera*⁸⁶ înțelegi toată țara aia. Până când ajungi să auzi o sută nu mai știi nimica. Nici n-o să știi vreodată. Mi-am încheiat treburile prin părțile alea de mult.

Își îndoi piciorul peste oblâncul șeii și își rulă o țigară. Dădură drumul frâielor și caii se aplecau și smulgeau mohorâți din smocurile risipite de iarbă tremurând în vântul care venea prin trecătoare. Se aplecă cu spatele la vânt și scăpără un chibrit de unghia degetului și aprinse țigara și se răsuci.

Și nu-s singuru. E o altă lume. Toți care i-am cunoscut io vreodată care s-a dus vreodată înapoi se ducea după ceva. Sau credea că se duce.

Mda.

E o diferență între atunci când renunți și atunci când știi c-ai fost bățut.

John Grady dădu din cap.

Aș zice că tu nu crezi asta. Crezi?

John Grady cerceta cu privirea munții din depărtare. Nu, spuse el. Aș zice că nu.

Stătură multă vreme așa. Vântul bătea. Billy își terminase de mult țigara și o stinsese pe talpa cizmei. Își desdoi piciorul peste cornul șeii și-și vârî cizma în scară și se aplecă și apucă frâiele. Caii tropăiră pe loc și se opriră.

Mi-a zis mie o dată tăticu că printre cei mai nenorociți oameni care i-a cunoscut el erau ăia care au căpătat într-un sfârșit lucru care și-l doreau.

Mă rog, spuse John Grady. Io-s gata să mă-ncumet. Invers am tot încercat până n-am mai putut.

Mda.

Nu poți să zici nimic la nimeni, frățioare. Dracu, asta-i numa așa un fel de-a vorbi tu pentru tine. Și nici asta nu poți să faci. Încerci numa să judeci cât de bine poți și cu asta basta.

Da. Mă rog. Lumea asta n-are ea habar de judecata ta.

Știu. E și mai rău de-atâta, încă. E că i se rupe.

În Duminica Iertării, în întunericul de dinaintea zorilor, ea aprinse o

lumânare și așeză suportul pe podea lângă scrin de unde lumina nu se vedea pe sub ușă din coridorul de la intrare. Se spală la chiuvetă cu săpun și cu o cârpă și se aplecă și-și lăasă părul ei cel negru să-i cadă în față și trecu cu cârpa udă de-a lungul lui de vreo cincizeci de ori și-l perie de încă pe-atât. Turnă cu zgârcenie câteva picături de parfum în palmă și-și apăsă mâinile una de cealaltă și-și parfumă părul și ceafa. Apoi își strânse părul și îl răsuci și îl încolăci și-l prinse sus.

Se îmbracă cu atenție într-una dintre cele trei rochii de stradă pe care le avea și rămase în picioare privindu-se în oglinda slab luminată. Rochia era bleumarin cu benți albe la guler și la mâneci și ea se răsuci în oglindă și-și întinse mâna peste umăr să-și încheie nasturii de sus și se răsuci iarăși. Se așeză pe scaun și-și puse pantofii negri cu toc și se ridică și se duse la scrin și-și luă poșeta și puse înăuntru cele câteva articole de toaletă care încăpeau în ea. *No coja nada*⁸⁷, murmură ea. Împături și puse în poșetă lenjeria curată și peria și pieptenii și o închise cu forța. *No coja nada*. Își luă pulovărul de pe spătarul scaunului și-l trase peste umeri și se întoarse să se uite la camera pe care nu avea s-o mai vadă niciodată. Statueta de sfânt cioplită rudimentar stătea la locul ei. Ținând cârja lipită așa de strâmb. Luă un prosop de pe suportul de lângă chiuvetă și înveli statueta în el apoi se așeză în scaun cu ea în brațe și cu poșeta agățată de umăr și așteptă.

Așteptă multă vreme. Nu avea ceas. Ascultă încercând să audă bătaia clopotelilor în orașul îndepărtat dar uneori când vântul venea dinspre deșert nu puteai să le auzi. După un răstimp auzi un strigăt de cocoș. În cele din urmă auzi papucii servitoarei pe coridor și se ridică când ușa se deschise și bătrâna se uită înăuntru să vadă ce face și se întoarse și se uită înapoi de-a lungul coridorului și apoi intră ținându-și mâna în față ca un evantai și își duse un deget la buze și închise ușa fără zgomot în urma ei.

*Lista?*⁸⁸ șiuieră ea.

Sí. Lista.

*Bueno. Vámonos.*⁸⁹

Bătrâna înălță dintr-un umăr și-și săltă capul într-un fel aproape voios. O mașteră pudrată dintr-o carte cu povești. O complotistă zdrențuită gesticulând pe estradă. Fata își apucă strâns poșeta și se opri și-și puse statueta sub braț și bătrâna deschise ușa și privi afară cu încordare și apoi îi făcu semn cu mâna zorind-o s-o ia înainte și ieșiră amândouă pe coridor.

Pantofii îi păcăneau pe dale. Bătrâna se uită în jos și fata se aplecă ușor și-și ridică picioarele pe rând și-și scoase pantofii și-i vârî sub braț

dimpreună cu statueta.

Bătrâna închise ușa în spatele lor și înaintară prin coridor, hoșca ținând-o de mână ca pe un copil și trăgându-se de șorț să-și scoată și să-și descâlcească legătura de chei de acolo de unde atârnavă de curelușă lor prinsă de bucata de mătură.

La ușa de afară se opri și-și puse din nou pantofii în timp ce bătrâna înfodoli zăvorul cel greu cu *rebozo*-ul ei și-l deschise cu cheia. Apoi ușa se deschise către frig și întuneric.

Se opriră față în față. *Rápido, rápido*, șopti bătrâna, și fata apăsă banii pe care îi promisese în mâinile ei și apoi își repezi brațele în jurul gâtului ei și o sărută pe obrazul ei uscat și tăbăcit și se răsuci și pași dincolo de ușă. Pe treaptă se întoarse să primească binecuvântarea bătrânei dar servitoarea era prea zăpăcită să răspundă și înainte să poată să se îndepărteze de sub lumina de deasupra ușii bătrâna se întinse și o apucă de braț.

*No te vayas*⁹⁰, șuieră ea. *No te vayas*.

Fata își smulse brațul din mâna bătrânei. Mâneca rochiei i se desprinsese de-a lungul cusăturii de la umăr. *No*, șopti ea, dându-se înapoi. *No*.

Bătrâna întinse o mână. Strigă hârâind după ea. *No te vayas*, strigă ea. *Me equivoqué*.⁹¹

Fata înșfăcă statueta și poșeta și o luă înainte pe aleea din fața casei. Înainte să ajungă la capăt se întoarse și se uită înapoi pentru o ultimă dată. La Tuerta stătea încă în ușă urmărind-o cu privirea. Ținând ghemotocul de pesos la piept. Apoi ochiul ei clipi încet în lumină și ușa se închise și cheia se răsuci și ivărul închise pentru totdeauna lumea aceea.

O luă înainte pe alee și ieși în șosea și o luă către oraș. Câinii lătrau și aerul era plin de fum de la focurile de cărbune din colibe de pământ din bidonviluri. Merse de-a lungul șoselei pline de nisip din deșert. Cerul inundat de stele deasupra ei. Marginile de jos ale firmamentului decupau în zigzag contururile negre ale munților și luminile orașelor arzând pe câmpie asemenea stelelor laolaltă într-un lac. Fredonă încetișor în timp ce mergea un cântec de demult. Până în zori mai erau două ore. Până în oraș una.

Pe șosea nu era nici o mașină. De pe o ridicătură putea vedea spre răsărit preț de vreo zece kilometri farurile haotice ale camioanelor mișcându-se încet pe autostrada care venea de la Chihuahua. Nu se simțea nici o adiere. Își vedea respirația în întuneric. Se uită la luminile unei mașini trecând de la stânga la dreapta undeva înaintea ei și se uită cum luminile își continuă drumul. Undeva pe lumea asta era Eduardo.

Când ajunse la răspântie se uită atent în depărtare în ambele direcții să

vădă vreun semn de faruri apropiindu-se înaintea de a traversa. O ținu pe străzile înguste de prin mahalalele mărginașe. Acolo se zăreau deja ferestre luminate de lămpi cu petrol în spatele gardurilor de ocotillo sau de nuiiele împletite. Începu să dea peste câte un muncitor ducându-și prânzul în cutii de tablă pe care le ținea de toartă, fluierând încet în vreme ce pornea la drum în frigul din zori. Picioarele îi sângerău din nou în pantofi și simțea sângele umed și rece.

Cafeneaua era prima clădire luminată de pe Calle de Noche Triste. În fereastra întunecată a magazinului de pantofi vecin o pisică se întinsese tăcută printre încălțări uitându-se la strada pustie. Își întoarse capul după ea. Fata împinse ușa aburită a cafenelei și intră.

Doi bărbați de la masa de lângă fereastră își ridicară privirile când intră și n-o scăpară din ochi când trecu pe lângă ei. Se duse în spate și se așeză la una dintre măsuțele de lemn și-și puse poșeta și statueta învelită în prosop pe scaunul de lângă ea și luă meniul din suportul de sârmă cromată și rămase uitându-se la el. Chelnerul veni la ea. Comandă un *cafecito* și el dădu din cap și se duse înapoi la tejghea. În cafenea era cald și după o vreme își scoase pulovărul și-l puse în scaun. Bărbații încă o priveau. Chelnerul aduse cafeaua și o așeză înaintea ei cu o linguriță și un șervețel. Fu surprinsă să-l audă că o întreabă de unde e.

*Mande?*⁹² spuse ea.

*De dónde viene?*⁹³

Îi spuse că era din Chiapas și el se opri pentru o clipă cercetând-o ca și cum ar fi vrut să vadă în ce fel asemenea oameni se pot deosebi de cei pe care-i știa el. El spuse că fusese rugat de unul dintre bărbați să întrebe. Când ea se întoarse și se uită la ei aceștia zâmbiră dar în zâmbetele lor nu era nici o bucurie. Ea se uită la chelner. *Estoy esperando a un amigo*⁹⁴, spuse ea.

*Por supuesto*⁹⁵, spuse chelnerul.

Bău cafeaua pe îndelete. Afară strada deveni tot mai cenușie în răsăritul de februarie. Cei doi bărbați de lângă intrare își terminaseră de mult cafeaua și plecaseră și alții le luaseră locul. Magazinele rămaseră închise. Câteva camioane treceau pe stradă și oamenii intrau din frig și o chelneriță mergea acum de la o masă la alta.

Puțin după șapte un taxi albastru trase în dreptul ușii și șoferul se dădu jos și intră în cafenea și parcurse mesele cu privirea. Veni în spatele cafenelei și se uită de sus la ea.

Lista? spuse el.

Dónde está Ramón?

El rămase în picioare scobindu-se gânditor în dinți. Spuse că Ramón n-a putut să vină.

Ea se uită către partea din față a cafenelei. Taxiul stătea oprit în stradă cu motorul mergând în frig.

Está bien, spuse șoferul. *Vámonos. Debemos darnos prisa.*⁹⁶

Îl întrebă dacă-l știa pe John Grady și el dădu din cap și flutură scobitoarea prin aer. *Sí, sí*, spuse el. *Îi* spuse că-i știa pe toți. Ea se uită din nou la taxiul care scotea fum în stradă.

El se dăduse înapoi pentru a-i permite să se ridice. Se uită în jos la scaunul pe care ea își pusese poșeta. Sfântul înfășurat în prosopul de la bordel. Ea își puse mâna peste lucrurile ei. Pe care el poate că ar fi dorit s-o ajute să le ducă. Ea îl întrebă cine era cel care-l plătise.

El își puse scobitoarea înapoi în gură și stătu uitându-se la ea. În cele din urmă spuse că nu fusese plătit. Spuse că era un văr de-al lui Ramón și că Ramón fusese plătit cu patruzeci de dolari. Își puse mâna pe spătarul scaunului gol și rămase în picioare uitându-se de sus la ea. Umerii ei se ridicau și coborau în ritm cu respirația ei. Asemenea cuiva care se pregătea de o probă de forță. Ea spuse că nu știe.

El se aplecă. *Mire*, spuse. *Su novio. Él tiene una cicatriz aquí.*⁹⁷ Își trecu arătătorul peste obraz pentru a descrie traseul cuțitului ce făcuse cicatricea pe care o purta iubitul ei de la bătaia de acum trei ani din sala de mese a pușcăriei Cuellar din orașul Saltillo. *Verdad?*⁹⁸ spuse el.

Sí, murmură ea. *Es verdad. Y tiene mi tarjeta verde?*⁹⁹

Sí. Scoase cartea verde din buzunar și o puse pe masă. Pe carte era tipărit numele ei.

*Está satisfecha?*¹⁰⁰ spuse el.

Sí, murmură ea. *Estoy satisfecha*. Și se ridică și-și adună lucrurile și lăsă banii pe masă pentru cafea și-l urmă afară în stradă.

În zorii reci toată lumea aceea semisordidă se ivea din nou în lumină și în timp ce străbătea în tăcere pe bancheta din spate a taxiului străzile pe care oamenii umblau pe jos își ținea strâns statueta din lemn grosolan sculptată și rosti un rămas-bun mut pentru toate lucrurile pe care le știa și pentru fiecare lucru pe care nu avea să-l mai vadă vreodată. Își luă rămas-bun de la o bătrână într-un *rebozo* negru care ieșise în ușă să vadă cum era ziua și-și luă rămas-bun de la trei fete de vârsta ei care ocoleau cu grijă băltoacele de pe stradă rămase de la ploile recente și care se îndreptau spre slujbă și-și luă rămas-bun de la câini și de la bătrâni de la colțuri de stradă

și de la vânzătorii ambulanți care-și împingeau cărucioarele pe stradă pentru a-și începe ziua și de la vânzătorii care deschideau ușile magazinelor și de la femeile care îngenuncheau cu găleți și cu cârpe să spele dalele aleilor. Își luă la revedere de la pășărelele înșirate una într-alta de-a lungul cablurilor electrice de deasupra și care dormiseră și care acum se trezeau și al căror nume nu avea să-l cunoască niciodată.

Trecură prin cartierele de la periferie și ea putu să vadă în dreapta râul printre copacii de lângă apă și clădirile înalte ale orașului de dincolo de apă care erau într-o altă țară și munții golași unde soarele avea să se coboare curând peste stânci. Trecură de clădirile municipale vechi și abandonate. Cisterne de apă ruginite într-o curte presărată cu hârtii aduse de vânt. Iviți dintr-odată țărșii de fier ai unui gard perindându-se în tăcere pe lângă geam, de la dreapta la stânga și care în trecerea lor și în cadența trecerii lor începură să-l trezească din adormire pe vrăjitorul dinlăuntru înainte ca ea să-și poată desprinde privirile. Își duse mâinile la ochi, respirând adânc. În întunericul din căușul palmelor se văzu pe o masă albă și rece într-o încăpere albă și rece. Geamurile de la ușa și de la ferestrele încăperii aveau plase de sârmă groasă și acolo, făcând larmă mare, erau curve și servitoare de curve multe la număr și toate strigau la ea. Ea se ridică în capul oaselor pe masă și-și azvârli capul pe spate ca și cum ar fi vrut să strige sau să cânte. Ca o tânără divă internată la casa de nebuni. Nu ieși nici un sunet. Duhul cel rece trecu. Ar fi trebuit să-l cheme înapoi. Când își deschise ochii taxiul ieșise de pe șosea și se hurducăia peste un șleau iar șoferul o privea în oglindă. Se uită afară dar nu putu să vadă podul. Putea să vadă râul printre copaci și ceața ridicându-se de pe râu și munții cu stânci aspre de dincolo dar nu putea să vadă orașul. Zări o siluetă mișcându-se printre copacii de lângă râu. Întrebă șoferul dacă pe aici trebuia să treacă în cealaltă parte și el spuse că da. Îi spuse că o să treacă în cealaltă parte chiar acum. Apoi taxiul trase într-un luminiș și se opri și când se uită ceea ce văzu ea venind în direcția ei în prima lumină a dimineții era zâmbitorul Tiburcio.

Plecă de la ranch pe la cinci și merse cu mașina până în dreptul fațadei întunecate a barului de unde putea vedea cadranul slab luminat al ceasului dinăuntru. Dădu cu spatele și întoarse camioneta pe pietrișul din față astfel încât să poată supraveghea drumul și încercă să nu se răsucească să se uite la ceas din cinci în cinci minute dar nu reuși.

Treceau doar câteva mașini. Puțin după ora șase o pereche de faruri

încetiniță și el se îndreptă de spate și se aplecă peste volan și șterse geamul cu antebrațul hainei dar farurile trecură mai departe iar mașina nu era un taxi ci o patrulă de-a șerifului. Se gândi că s-ar putea să se întoarcă și să-l întrebe ce făcea acolo dar nu se întoarseră. Era foarte frig cum stătea în camionetă și după o vreme coborî și dădu o tură primprejur și se bătu cu brațele peste corp și tropăi din cizme. Apoi se duse înapoi în camionetă. Ceasul din bar spunea șase și jumătate. Când se uita la răsărit putea să vadă conturul gri al peisajului.

Luminile benzinăriei care se afla la vreun kilometru pe autostradă se stinseră. Un camion trecea pe autostradă. Se întrebă dacă ar fi putut să meargă cu mașina până acolo și să-și ia o cafea înainte să ajungă taxiul. La opt și jumătate se decise că dacă de asta era nevoie să facă taxiul să sosească atunci așa va face și porni motorul. Apoi îl stinse din nou.

O jumătate de oră mai târziu văzu camionul lui Travis trecând prin dreptul lui pe autostradă. După câteva minute acesta se întoarce și încetini și trase în parcare. John Grady coborî geamul. Travis trase lângă și se uită la el. Se aplecă și scuipă.

Ce-ai făcut, te-au pus pe liber?

Nu încă.

Credeam că poate c-a furat cineva mașina. N-ai făcut pană, nu?

Nu. Așteptam numa pe cineva.

De când ești aici?

Sunt de ceva vreme.

Chestia aia are și încălzire înuntru?

Nu cine știe ce.

Travis clătină din cap. Se uită spre autostradă. John Grady se aplecă și curăță din nou geamul cu mânăca. Mai bine o iau din loc, spuse el.

Ai intrat în vreo belea?

Mda. Poate.

Din cauza la o fată, bănuie.

Mda.

Ăstea nu merită, mă băiate.

Am mai auzit-o p-asta.

Mă rog. Să nu faci vreo prostie.

Probabil că-i prea târziu.

Nu-i prea târziu dacă n-ai comis-o.

Mă descurc.

Își întinse mâna și învârti cheia și apăsă butonul de pornire. Se întoarce

și se uită la Travis. Ne mai vedem, spuse el.

Ieși din parcare și se îndreaptă înapoi spre autostradă. Travis stătea și se uită după camionetă până ce aceasta nu se mai văzu.

1. Formă de relief supraelevată cu vârf plat și versanți abrupti specifică sud-vestului S.U.A. (n.tr.)
2. Înainte, băieți (sp.), (n.red.).
3. Hingheri (sp.), (n.red.).
4. Neghiobi (sp.), (n.red.).
5. Foarte frumoasă (sp.), (n.red.).
6. Vine (sp.), (n.red.).
7. Ești mexicanca perfectă (sp.), (n.red.).
84. E frumoasă mexicanca? (sp.), (n.red.)
95. Da. Sigur. Toată lumea știe (sp.), (n.red.).
101. Rotește-te (sp.), (n.red.).
112. Vino-ncoace (sp.), (n.red.).
123. La cine te rogi? (sp.), (n.red.)
134. În Dumnezeu (sp.), (n.red.).
145. Cine răspunde? (sp.)
156. Nimeni (sp.), (n.red.).
16. Încă unul pierdut (pentru omenire) (sp.), (n.red.).
17. În regulă atunci (sp.), (n.red.).
182. Bună seara (sp.), (n.red.).
19. Ce mai faci? (sp.), (n.red.)
20. De ce nu vorbești în engleză cu prietenul nostru? (sp.), (n.red.)
21. Căsătorie (sp.), (n.red.).
221. Băutură răcoritoare (sp.), (n.red.).
23. Femeie stricăță (sp.), (n.red.).
24. Cuțitar (sp.), (n.red.).
25. La ce te gândești? (sp.), (n.red.)
26. La nimic (sp.), (n.red.).
27. Ai îndoieli (sp.), (n.red.).
28. Om precaut (sp.), (n.red.).
29. Eu? (sp.), (n.red.)
30. Bufnițe (sp.), (n.red.).
31. Cucuvele (sp.), (n.red.).
32. Bufniță (în spaniola vorbită în Mexic), (n.red.).
33. Se poate (sp.), (n.red.).
34. Poate fi (sp.), (n.red.).
35. Ești bine? (sp.), (n.red.)
36. Cred că da (sp.), (n.red.).
37. Dar tu? (sp.), (n.red.).
38. Niciodată (sp.), (n.red.).
39. Mă iubești? (sp.)
40. Pentru totdeauna. Dar tu? (sp.)

41. Până la sfârșitul vieții (sp.), (n.red.).
42. Atunci așa rămâne (sp.), (n.red.).
43. Nu știu. Nu cred că Dumnezeu m-ar fi auzit (sp.), (n.red.).
44. Te-ar fi auzit. Roagă-te duminică. Spune-i că e important (sp.), (n.red.).
45. Totul e aranjat (sp.), (n.red.).
46. O să te ia mâine, la șapte. Să fii acolo la timp (sp.), (n.red.).
47. Voi fi acolo (sp.), (n.red.).
48. Stai înăuntru până vine (sp.), (n.red.).
495. Să nu spui nimănui nimic (sp.), (n.red.).
506. Nu, nimănui (sp.), (n.red.).
517. Să nu iei nimic cu tine (sp.), (n.red.).
528. Nimic? (sp.), (n.red.)
531. Mi-e frică (sp.), (n.red.).
542. Preoții vorbesc spaniola? (sp.), (n.red.).
553. Vreau să știu dacă crezi în iertarea păcatelor (sp.), (n.red.).
564. Ce crezi sincer (sp.), (n.red.).
575. Orice păcat? (sp.), (n.red.)
586. Fără excepție? (sp.), (n.red.)
597. Cu excepția deznădejdiei. Pentru asta nu există leac (sp.), (n.red.).
608. N-am nevoie să mă gândesc ca să răspund. Da. Pentru toată viața (sp.), (n.red.).
619. Te iubesc. Și voi fi soția ta (sp.), (n.red.).
62. Trebuie să plec (sp.), (n.red.).
63. Șal (sp.), (n.red.).
64. Vă rog (sp.), (n.red.).
65. Unde te duci? (sp.), (n.red.)
66. Acasă (sp.), (n.red.).
67. Ce s-a întâmplat? (sp.), (n.red.)
68. Nimic (sp.), (n.red.).
69. Ești de la White Lake? (sp.), (n.red.)
70. Și te întorci acolo? (sp.), (n.red.)
71. De ce? (sp.), (n.red.)
72. Nu știu (sp.), (n.red.).
73. Nu știi (sp.), (n.red.).
74. Vrei să vii cu mine? (sp.), (n.red.)
75. Nu pot (sp.), (n.red.).
76. Ți place să trăiești acolo? (sp.), (n.red.)
77. Vino cu mine (sp.), (n.red.).
78. Cum vă numiți? (sp.), (n.red.)
79. Ce crezi că ești? (sp.), (n.red.)
80. Și cu toate astea crezi că ai vreo dispensă specială în casa asta? Că te-a ales Dumnezeu? (sp.), (n.red.)
81. N-am crezut niciodată așa ceva (sp.), (n.red.).
82. Poftim? (sp.), (n.red.)
83. Iubitul tău nu știe (sp.), (n.red.).
84. Nu. Nu știe (sp.), (n.red.).

85. Ranch deținut în trecut de magnatul William Randolph Hearst (1863-1951) (n.red.).
86. Cântec tradițional mexican (n.red.).
87. Nu lua nimic (sp.), (n.red.).
88. Gata? (sp.), (n.red.)
89. Să mergem (sp.), (n.red.).
90. Nu pleca (sp.), (n.red.).
91. Am greșit (sp.), (n.red.).
92. Poftiți? (sp.), (n.red.)
93. De unde veniți? (sp.), (n.red.)
94. Aștept un prieten (sp.), (n.red.).
95. Desigur (sp.), (n.red.).
96. Să mergem. Trebuie să ne grăbim (sp.), (n.red.).
97. Uitați. Logodnicul dumneavoastră. Are o cicatrice aici (sp.), (n.red.).
98. E adevărat? (sp.), (n.red.)
99. Da. E adevărat. Și aveți cartea verde? (sp.), (n.red.)
100. Sunteți mulțumită? (sp.), (n.red.)

IV

Când ajunse în cafeneaua din Calle de Noche Triste localul era plin și fata zorea încoace și-ncolo cu comenzile de ouă și cu coșurile de tortilla. Nu știa nimic. Venise la lucru doar acum o oră. O urmă în bucătărie. Bucătarul își ridică privirea de la plită și se uită la fată. *Quién es?*¹ întrebă el. Fata ridică din umeri. Se uită la John Grady. Își puse farfuriile în echilibru pe braț și ieși împingând ușa cu spatele. Bucătarul nu știa nimic. Spuse că numele chelnerului era Felipe dar că nu era acolo. Nu avea să vină până după-amiaza târziu. John Grady îl privi pentru câteva minute cum întorcea pe grătar bucățile de tortilla cu degetele. Apoi împinse ușa și o luă înapoi prin restaurant spre ieșire.

Merse pe urmele șoferului de taxi prin diversele baruri de pe străzile lăturalnice pe unde acesta își făcea meseria. Baruri pe unde clienții din noaptea precedentă țineau strâns în mâini băuturile și-și mijeau ochii în lumina care intra pe ușa deschisă ca niște suspecți la interogatoriu. Evită cu greu două bătăi pentru că refuzase să accepte ceva de băut. Se duse la Venada și bătu la ușă dar nu ieși nimeni. La Moderno stătu afară încercând să deslușească ce se afla înăuntru dar localul era tot închis și cufundat în întuneric.

Se duse la salonul de biliard din strada Mariscal care era frecventat de muzicanți și unde instrumentele lor atârnavă pe perete, chitari și mandoline și cornuri de alamă sau de alpaca. O harpă mexicană. Întrebă de maestru dar nimeni nu-l văzuse. Pe la prânz nu mai avea unde să se ducă decât la White Lake. Luă loc într-o cafenea cu o ceașcă de cafea neagră în față. Stătu acolo multă vreme. Mai era un loc de văzut dar nu voia să ducă nici acolo.

O piticanie de om într-un halat alb îl conduse printr-un coridor. Clădirea mirosea a ciment umed. De afară auzea traficul din stradă, un picamăr.

Omul împinse o ușă batantă la capătul unui coridor și o ținu și-l pofti înăuntru cu un semn din cap și apoi întinse mâna și apăsă pe comutator. Băiatul își scoase pălăria. Stăteau în picioare într-o încăpere în care cei morți de curând, patru la număr, erau întinși pe tăbliile lor. Tăbliile erau

sprijinite pe picioare făcute din țevi de conductă iar morții erau întinși pe ele cu mâinile de-o parte și de alta a trupului și cu ochii închiși și cu gâturile în reazemuri de lemn negre și pătate. Nici unul nu era acoperit ci toți zăceau întinși în hainele lor așa cum îi găsise moartea. Arătau asemenea călătorilor șifonați care se odihnesc într-o anticameră. Înaintă încet printre mese. Luminile din tavan erau acoperite cu împletituri de sârmă. Pereții erau vopsiți în verde. În podea, o scurgere de alamă. Bucățele de șnur gri de mop se înfășuraseră pe roțițele meselor.

Fata căreia îi jurase dragoste veșnică era întinsă pe ultima masă. Zăcea acolo așa cum o găsiseră în dimineața aceea cei care adunau nuiiele în apa mică de sub sălciile de pe mal, în ceața ridicându-se de pe râu. Avea părul ud și încâlcit. Așa de negru. De care atârnavă fire de iarbă moartă maronie. Cu fața atât de palidă. Gâtul tăiat căscându-se fără pic de sânge. Rochia ei bună albastră îi era răsucită în jurul corpului și avea ciorapii ruși. Își pierduse pantofii.

Nu era deloc sânge căci fusese complet spălat de apă. Întinse mâna și-i atinse obrazul. O, Doamne, spuse el.

*La conoce?*2 spuse asistentul.

O, Doamne.

La conoce?

Se aplecă deasupra mesei, strivindu-și pălăria. Își puse mâna peste ochi, apucându-și craniul între degete. De-ar fi avut putere ar fi strivit tot ce cuprindea el. Ce se găsea în fața lui acum și orice altceva ar fi putut să mai conțină vreodată.

Señor, spuse asistentul, dar băiatul se întoarce și îl îmbrânci și se împletici până afară. Omul strigă după el. Stătea în ușă și striga pe coridor. Spuse că dacă știa cine era fata asta trebuia s-o identifice. Spuse că erau hârtii care trebuiau completate.

Vitele din lunga Vale Cedar Springs prin care călărea îl cercetară cu privirea stând acolo și rumegând și apoi își lăsară din nou capetele în jos. Călărețul știa că ele puteau să-i ghicească intențiile din atitudinea calului pe care-l călărea. Trecu mai departe și o luă pe dealuri și se sui până pe mesa și călări încet de-a lungul buzei. Își opri calul cu vântul în față și privi trenul care înainta prin valea aflată la douăzeci și cinci de kilometri distanță. Către sud linia îngustă și verde a râului se întindea ca un semn făcut cu creionul de un copil peste pustiul mov și bistru. Dincolo de ea munții din Mexic în nuanțe pale de albastru și gri se pierdeau tot mai

spălăciți în depărtare. Iarba care înconjură mesa pe la poale se răsucea în vânt. Un cer negru de vreme rea se aduna la nord. Căluțul își lăsă capul în jos iar el trase de hățuri și-și văzu de drum. Calul părea nesigur și se uită în zare la apus. Ca și cum ar fi vrut să-și amintească drumul. Băiatul îl îndemnă cu cizma. N-ai tu grija asta, spuse el.

Traversă autostrada și trecu prin zona cea mai de la vest a ranch-ului lui McGregor. Străbătea un ținut pe care nu-l mai văzuse. În primele ore ale după-amiezii întâlni un călăreț care stătea pe cal cu mâinile încrucișate alene peste oblâncul șeii. Călărea un cal castrat negru și arătos cu o privire ageră în ochi. Genunchii îi erau înroșiți de la praful de prin părțile acelea și harnașamentul cu scări Visalia avea un vechi toc de carabină și un corn de șa plat de mărimea unei farfurioare de cafea. Călărețul mesteca tutun și dădu din cap când John Grady veni spre el. Te-ajut cu ceva? spuse el.

John Grady se aplecă și scuipă. Adică n-am ce căuta pe pământu tău, spuse el. Se uită la călăreț. Un bărbat cu doar câțiva ani mai mare ca el. Călărețul îl cercetă la rândul său cu ochii săi albaștri-deschis.

Lucrez la Mac McGovern, spuse John Grady. Îmi închipui că-l știi.

Da, spuse călărețul. Îl știi. Tu și-ai tăi aveți vite care s-a rătăcit prin partea asta?

Nu. Nu știu s-avem. M-am lăsat num-așa dus și m-am nimerit în partea asta.

Călărețul își dădu nițel în sus borul pălăriei cu degetul arătător. Se întâlniseră într-o luncă clisoasă lipsită de iarbă sau de orice altceva ar fi putut să crească și nu se auzea nimic altceva decât vântul prin veșmintele lor. Norii negri stăteau grămadă într-un perete înalt către nord și un fir subțire și mut de fulger apărui acolo și vibră și dispărui din nou. Călărețul se aplecă și scuipă și așteptă.

Trebuia să mă-nsor de-azi în două zile, spuse băiatul.

Călărețul dădu din cap dar băiatul nu mai spuse nimic.

Înțeleg că te-ai răzgândit.

Băiatul nu răspunse. Călărețul își întoarse privirea către nord și apoi privi iarăși în față.

Se poate să ne dea o ploaie dintr-acolo.

Se poate. A plouat în partea aia-n oraș în astea două nopți.

Ai mâncat de seară?

Nu. Adevăru-i că n-am mâncat.

De ce nu vii încoace în casă.

Mai bine mă duc înapoi.

Se vede că ea s-a răzgândit.

Băiatul își întoarse privirea. Nu răspunse.

O să mai vie una uite-acuș. O să vezi.

Ba n-o să mai vie.

De ce nu vrei să vii încoace în casă și să mănânci cu noi de seară.

Mulțumesc. Trebuie să mă-ntorc.

Mai că-mi aduci aminte de mine. Ai ceva pe suflet și-o tot iei așa călare.

John Grady stătea ținând frâiele într-o doară. Se uită vreme îndelungată la ținutul care i se desfășura sub ochi înainte de a vorbi. Când vorbi în cele din urmă călărețul trebui să se aplece să-i audă cuvintele. Aș vrea să pot călări, spuse el. Aș vrea să pot.

Călărețul își șterse colțurile gurii cu dosul palmei. Poate că mai bine-ar fi să nu te duci acuma numaidecât, spuse el. Poate c-ar fi mai bine să stai s-aștepți un picuș.

Aș călări și nu m-aș mai uita înapoi. Aș călări și m-aș duce acolo unde n-aș mai da nici măcar peste o zi care s-o fi trăit. Chiar dac-ar însemna să mă-ntorc și s-o iau prin pământurile-alea centimetru cu centimetru. Și-apoi înc-aș mai călări.

Am fost și io pe-acolo, spuse călărețul.

Aș face bine s-o iau din loc.

Ești sigur că nu te răzgândești? La noi se mănâncă bine.

Nu. Îți mulțumesc.

Păi bine.

Sper să dea ploaia aia care-o aștepți.

Mulțumesc.

Își întoarse calul și o luă către sud prin lunca cea largă. Călărețul își întoarse la rândul său calul și o porni înapoi în sus dar se opri înainte să fi ajuns prea departe. Își opri calul și îl privi pe băiat cum călărea prin valea cea largă, și îl privi mult timp. Când nu-l mai putu zări se ridică puțin în scări. Ca și cum ar fi fost gata să strige după el. Băiatul nu se uită deloc înapoi. Când dispăru din vedere călărețul mai stătu o vreme. Lăsase frâiele din mână și stătea cu un picior peste oblânc și-și împinse pălăria pe ceafă și se aplecă și scuipă și cercetă cu privirea ținutul. Ca și cum ar fi fost firesc ca acesta să aibă ceva de spus acum că insul acela trecuse pe acolo.

Era seara târziu și aproape întuneric când trecu cu calul prin vad și descălecă sub plopii negri din poiana de pe partea cealaltă. Dădu drumul

frâului și se îndreptă spre colibă și împinse ușa. Înăuntru era beznă și el se opri în ușă și se uită înapoi afară la cum se însera. La pământul care se întuneca. La cerul dinspre apus, roșu ca sângele, unde scoborâse soarele și la păsărelele mici și negre care se linișteau înainte de furtună. Vântul din coș se văita cu un sunet prelung și sec. Se duse în dormitor și rămase în picioare. Luă un chibrit și aprinse lampa și dădu de rotiță să lase fitilul mai jos și puse sticla la loc și se așeză pe pat cu mâinile între genunchi. Sfântul cioplit se uita chiorăș dintre umbre. Propria lui umbră se suia pe perete în spatele lui. O formă mătăhăloasă care nu-i era cu nimic pe potrivă. După o vreme își scoase pălăria și o lăsă să cadă pe podea și-și plecă fața în mâini.

Când o porni iarăși călare era întuneric și vânt și fără stele și frig și tufele de sacaton din lungul pârâului se zvârcoleau în vânt și copăceii mici și goi pe lângă care trecea zbârnâiau ca niște sfori. Calul se înfiora și bătea cu copita și-și ridica fluierile nărilor în vânt. Vrând parcă să-și dea seama ce anume putea fi în furtuna care venea, ceva ce nu era doar furtună și atât. Traversară pârâul și o porniră pe drumul cel vechi. Crezu că aude un lătrat de vulpe și se uită în lungul buzei de piatră care se contura pe fundalul cerului de deasupra drumului din stânga să vadă de unde vine. Serile, în Mexic, le vedea cum ies și se plimbă pe valurile de stâncă de deasupra câmpiilor ca să vadă mai bine. Să iscodească ce forme de viață mai mici s-ar fi putut ivi în amurg. Sau se așezau pur și simplu pe zidurile acelea aurite cu siluete de idoli din Egipt, tăcute și imobile pe fundalul cerului tot mai greu, nepăsătoare față de orice li s-ar fi cerut.

Lăsase lampa să ardă în colibă și fereastra puțin luminată părea caldă și ospitalieră. Sau așa ar fi putut să le pară altora. În ceea ce-l privea, el isprăvisse cu toate lucrurile astea și după ce trecu pârâul și o luă pe drumul pe unde trebuia s-o ia nu se mai uită înapoi.

Când intră în curte ploua ușor și putea să-i vadă pe toți la cină prin geamul brobonit de ploaie al ferestrei de la bucătărie. O luă spre hambar și apoi opri calul și se uită îndărăt. Își zise că e ca și cum i-ar vedea pe oamenii ăștia într-un alt timp, înainte să fi venit el la ranch. Sau că erau ca niște oameni din cine știe ce altă casă despre ale căror vieți și povești nu știa nimic. Mai degrabă păreau toți că așteaptă ca lucrurile să fie într-un fel în care nu aveau să mai fie niciodată.

Intră călare în hambar și descălecă și lăsă calul de izbeliște și se duse la el în cămăruță. Caii se uitau peste ușile boxelor și-l priveau cum trece. Nu aprinse lumina. Își luă lanterna de pe raft și îngenunche și-și deschise lada și scormoni înăuntru și scoase pelerina de ploaie și o cămașă uscată și luă

din fundul lăzii cuțitul de vânătoare care aparținuse tatălui lui și plicul maro în care-și ținea banii și le puse pe pat. Apoi își scoase cămașa și o îmbrăcă pe cea uscată și-și puse pelerina și vârî cuțitul de vânătoare în buzunarul pelerinei. Scoase câteva bancnote din plic și puse plicul înapoi în ladă și închise capacul. Apoi închise lanterna și o așeză la loc pe raft și ieși din nou.

Când ajunse la capătul drumului descălecă și legă frâiele împreună peste cornul șeii și duse de căpăstru calul o bucată bună înapoi pe drum alunecând prin noroi și apoi dădu drumul curelei de la căpăstru și se îndepărtă și bătu calul pe crupă și stătu să-l vadă cum tropăie prin mocirla groasă și apoi cum dispare în ploaie și în întuneric.

Primele faruri care îl găsiră stând la marginea autostrăzii încetiniră și se opriră. Deschise portiera și se uită înăuntru.

Am cizmele pline rău de noroi, spuse el.

Hai-nuntru, spuse omul. La chestia asta n-ai ce să strici.

Se urcă și închise ușa. Șoferul băgă în viteză și se aplecă în față și-și miji ochii la drum. Nu pot să văd noaptea nici de-al dracu, spuse el. Ce faci de stai afară-n ploaie în felu ăsta?

Adică pe lângă că mă ud?

Pe lângă că te uzi.

Voiam numa s-ajung în oraș.

Șoferul se uită la el. Era un fermier bătrân, uscățiv și ciolănos. Își purta calota pălăriei așa cum făceau unii bătrâni. Să fiu al dracu, băiete, spuse el. Ești fără speranță.

Nu-i vorba de-asta. Am niște treburi care trebuie să le rezolv.

Păi bag seama că tre să fie ceva care nu suferă amânare că altfel n-ai fi pe-aici pe-afară, nu?

Așa e. N-aș fi.

Păi nici io n-aș fi. Acuma s-a făcut juma de oră de când trebuia să fiu în pat.

Am înțeleș.

Îmi fac pomană.

Adică?

Îmi fac pomană. Am un animal în nevoie.

Stătea aplecat peste volan și mașina se lățea peste linia albă din mijloc. Se uită la băiat. Mă dau în partea ailaltă dacă vine ceva, spuse el. Știu să conduc. Numa că nu văd.

Am înțeleș.

La cine lucrezi?

Mac McGovern.

Mac săracu. E dintre ăi mai de bine. Nu așa?

Da. Este.

Poți să iei o camionetă Ford și s-o obosești până dai peste unu mai bun.

Așa e. Cred și io.

Am o iapă în nevoie. Iapă tânără. Încearcă să fete.

Ai lăsat pe cineva cu ea?

Nevastă-mea e acasă. La hambar, mai bine zis.

Merșeră mai departe. Ploaia biciuia șoseaua în lumina farurilor și ștergătoarele se legănau înainte și-napoi peste geam.

Facem șaizeci de ani de căsnicie. Douășdoi aprilie.

E ceva vreme.

Este. Nu pare că e da' este. Ea a venit încoace cu familia ei din Oklahoma într-o căruță cu coviltir. Când ne-am luat aveam amândoi șapțișpe ani. Ne-am dus la Dallas în Expo Park³ în luna de miere. Nu vroiau să ne închirieze o cameră. Nu arătam nici unu de-ajuns de bătrâni cât să părem căsătoriți. O zi n-a trecut în șaizeci de ani să nu-i mulțumesc lu Dumnezeu pentru femeia aia. Nimica n-am făcut ca s-o merit, asta-i fără doar și poate. Nici nu știu ce-ai putea să faci.

* * *

Billy își plăti taxa la gheretă și o luă pe jos peste pod. Băieții din lungul râului de sub pod își ridicară gălețile prinse de prăjini și strigară după bani. O luă în jos pe bulevardul Juárez printre turiști, pe lângă baruri și magazinele de curiozități, vânzătorii strigând după el din ușă. Intră în Florida și comandă un whiskey și-l bău și plăti și ieși din nou.

Merse pe Tlaxcala către Moderno dar acolo era închis. Ciocăni la ușă și așteptă sub arcada cu plăci de faianță verzi și galbene. Dădu un ocol pe latura clădirii și se uită înăuntru prin colțul spart al uneia dintre ferestrele cu zăbrele. Putea vedea luminița de deasupra barului din spate. Se opri în ploaie uitându-se în lungul străzii, un coridor îngust de magazine și baruri și case joase. Aerul mirosea a fum de motorină și a focuri de lemne.

Se întoarce pe bulevardul Juárez și luă un taxi. Șoferul se uită la el în oglindă.

*Conoce el White Lake?*⁴

*Sí. Claro.*⁵

*Bueno. Vámonos.*⁶

Șoferul dădu din cap și porniră. Billy se lăsă pe spătarul banchetei și privi la străzile mohorâte ale orașului de graniță perindându-se în lumina după-amiezii ploioase. Lăsară în urmă drumul pavat și o luară pe drumurile noroioase ale mahalalelor mărginașe. Măgarii vânzătorilor ambulanți, ducând în spinare stive de lemne de foc, își întorceau capetele când taxiul trecea prin gropi împrôșcând apă în toate părțile. Totul era acoperit de noroi.

Când mașina trase în fața localului Billy ieși și-și aprinse o țigară și-și scoase portofelul din buzunarul din față al blugilor.

Pot să te aștept, spuse șoferul.

Nu-i nevoie.

Pot să intru și s-aștept.

Poate să dureze. Cât îți datorez?

Trei dolari. Nu vrei să te-aștept?

Nu.

Șoferul înălță din umeri și luă banii și ridică la loc geamul și demară. Billy își puse țigara în gură și se uită la clădirea din margine de mahala printre noroaie și printre coșmeliile din șipci și pereții de tablă ondulată ai depozitului.

Se duse în spatele localului și o coti pe alee pe lângă depozit și bătu la prima dintre cele două uși și așteptă. Zvârli cu un bobârnac mukul de țigară în noroi. Se pregătea să bată din nou la ușă când aceasta se deschise și bătrâna servitoare se uită afară. De cum îl văzu încercă să închidă ușa dar el o deschise din nou cu un brânci și ea se întoarse și o luă la goană pe coridor cu o mână pe cap zbierând în gura mare. Închise ușa în spatele său și se uită în lungul coridorului. Capete de curve cu moațe în păr se ițiră și apoi se traseră înapoi ca niște pui de găină. Ușile se închiseră. Nu făcuse trei metri prin coridor că un bărbat îmbrăcat în negru cu o față ascuțită ca de nevăstuică ieși și încercă să-l prindă de braț. Permiteți, spuse bărbatul. Permiteți.

Billy își eliberă brațul. Unde-i Eduardo? spuse el.

Permiteți, spuse bărbatul. Încercă din nou să-i prindă brațul lui Billy. Greșeală. Billy îl apucă de cămașă și-l dădu de perete. Era așa de ușor. Nu era nimic de capul lui. Nu încercă să opună rezistență ci păru doar să bâjbăie pe lângă el ca și cum ar fi pierdut ceva și Billy dădu drumul boțului de mătase neagră făcută ghem în pumnul său în ultimul moment. Lama

subțire a cuțitului șuieră când îi trecu pe lângă cureaua și el făcu un salt înapoi și-și ridică mâinile. Tiburcio se lăsă pe vine și fentă cu cuțitul înainte.

Stârpitură nenorocită, spuse Billy. Îl lovi pe mexican drept în gură și mexicanul se izbi de peretele din spatele său și căzu în fund pe podea. Cuțitul se învârti zăngănind prin coridor. Bătrâna de la capătul coridorului se uita mușcându-și degetele. Ochiul i se închise și i se deschise din nou clipind enorm și obscen. El se întoarse către codoș și fu surprins să-l vadă cum se căznea să se ridice ținând un mic briceag de argint încă legat cu un lanț care îi atârna în fața pantalonilor săi negri cu croială bufantă. Billy îl lovi în cap în lateral și auzi cum trosnește osul. Capul proxenetului se învârti și el fu proiectat câțiva metri pe coridor și rămase întins pe podea într-o grămadă neagră și răsucită ca o pasăre moartă. Bătrâna veni pe coridor tropăind și urlând. O prinse când trecea pe lângă el și o trase spre el. Ea își zvârlă mâinile în sus și-și închise ochiul cel bun. Aiii, zbieră ea. Aiii. O apucă strâns de încheieturi și o zgâlțâi. *Dónde está mi compañero?*⁷ spuse el.

Aiii, zbieră ea. Încercă să se smulgă din strânsoare și să se ducă la codoșul care stătea întins pe podea.

*Dígame. Dónde está mi cuate?*⁸

*No sé. No sé. Por Dios, no sé nada.*⁹

*Dónde está la muchacha? Magdalena? Dónde está Magdalena?*¹⁰

*Jesús María y José ten compasión no está. No está.*¹¹

Dónde está Eduardo?

No está. No está.

Nici dracu nu *está* p-aici, nu-i așa?

Îi dădu drumul și ea se aruncă peste codoșul căzut și-i ridică fața la pieptul ei. Billy clătină din cap cu dezgust și o luă înainte pe coridor și culese de pe jos cuțitul și vârî lama între ușă și canat și o rupse cu o trosnitură și aruncă mânerul și se răsuci și se întoarse. Servitoarea se chircise de frică și-și ținea un braț ridicat deasupra capului dar el întinse mâna pe lângă ea și smulse lanțul de argint din vesta codoșului și rupse și lama briceagului.

Mai are nemernicu ăsta și alte cuțite la el?

Aiii, gemu servitoarea, legănându-se înainte și-napoi cu capul unsuros al codoșului la piept. Codoșul își revenise și se uita în sus la el cu un singur ochi holbat printre șuvițele de păr ale femeii. Unul dintre brațe i se agita fără rost. Billy se aplecă și-l apucă de păr și-i trase fața în sus.

Dónde está Eduardo?

Servitoarea gema și bolborosea încercând să descleșteze degetele lui Billy din părul codoșului.

*En su oficina*¹², hârâi codoșul.

Îi dădu drumul și se îndreptă de mijloc și-și șterse mâna uleioasă de cracul blugilor și se duse până în capătul celălalt al coridorului. Ușa cu furnir a lui Eduardo nu avea clanță și el se uită la ea o clipă apoi își ridică o cizmă și îi dădu un șut. Se desprinsese complet din balamale împrăștiind peste tot țândări și se învârti ușor într-o parte și se prăbuși în cameră. Eduardo era așezat la biroul său. Părea straniu de neîngrijorat.

Unde e? spuse Billy.

Prietenul cel misterios.

Numele lui e John Cole și dacă te-ai atins de un fir de păr de-al lui o să mori, lepădătură.

Eduardo se lăsă pe spate. Deschise un sertar al biroului.

Dacă n-ai acolo-nuntru o cutie plină cu pistoale n-ai făcut nimic, spuse Billy.

Eduardo luă un trabuc din sertarul biroului și-l închise la loc și își luă cuțitașul de aur pentru trabucuri din buzunar și ținu trabucul sus și îi tăie capătul și puse trabucul în gură și cuțitașul înapoi în buzunar.

De ce aș avea nevoie de pistol?

Sunt gata să-ți dau câteva motive dacă văd că n-am cu cine vorbi.

Ușa nu era încuiată.

Ce?

Ușa nu era încuiată.

N-am venit să-ți controlez blestemata aia de ușă.

Eduardo dădu din cap. Își scosese bricheta din buzunar și legăna flacăra peste capătul trabucului și rotea încet cu degetele trabucul din gură. Se uită la Billy. Apoi se uită dincolo de Billy. Când Billy se întoarse îl văzu pe codoș în cadrul ușii cu o mână pe canatul crăpat respirând încet și egal. Un ochi i se umflase de i se închisese pe jumătate și gura îi era tumefiată și îi sângera și cămașa îi era ruptă. Eduardo îi făcu semn să plece înălțând ușor din bărbie.

Doar nu cumva, spuse el, crezi că nu suntem în stare să ne protejăm de haimanalele și de bețivii care vin pe aici, nu?

Își puse bricheta în buzunar și-și ridică privirea. Tiburcio stătea încă în cadrul ușii. *Ándale pues*, spuse el. Tiburcio se uită la Billy pentru o clipă cu o expresie care nu spunea mai mult decât cea a unui șarpe cu clopoței și

apoi se întoarce și o luă pe coridor.

Prietenul tău este căutat de poliție, spuse Eduardo. Fata e moartă. Trupul ei a fost găsit în râu azi-dimineață.

În iad să putrezești.

Eduardo își cercetă trabucul. Își ridică privirea către Billy. Așa că vezi cum a fost dat să se întâmple.

Nu puteai s-o lași numa să se ducă în plata ei.

Îți amintești de conversația noastră când ne-am întâlnit ultima oară.

Da. Îmi amintesc.

Nu m-ai crezut.

Te-am crezut.

Ai vorbit cu prietenul tău?

Da. Am vorbit cu el.

Dar vorbele tale nu au avut greutate în fața lui.

Nu. N-au avut.

Iar acum nu te pot ajuta. Vezi bine.

N-am venit aici să-ți cer ajutoru.

Ar fi bine să cumpănești problema propriei tale implicări în această chestiune.

N-am de dat socoteală pentru nimica.

Eduardo trase adânc din trabuc și suflă încet fumul în mijlocul neocupat al încăperii. Ascultându-te am o impresie ciudată, spuse el. În ciuda tuturor părerilor pe care poate le ai tot ce a fost dat să se întâmple a fost rezultatul faptului că prietenul tău a poftit la proprietatea altuia și al determinării sale în cunoștință de cauză de a-și însuși acea proprietate în beneficiul propriu fără a lua în considerare urmările. Dar desigur asta nu înseamnă că urmările dispar. Nu-i așa? Iar acum te găsesc în fața mea cu răsuflarea tăiată și scos din minți după ce mi-ai distrus locația în care-mi desfășor afacerile și mi-ai schilodit angajații. Și după ce aproape sigur ai fost complice în ademenirea uneia dintre fetele aflate în grija mea într-un mod care a condus la moartea ei. Și cu toate acestea pari că-mi ceri să te ajut și să-ți rezolv problemele în locul tău. De ce?

Billy se uită la mâna sa dreaptă. Era deja umflată bine. Se uită la peștele așezat pieziș la biroul său. Cu cizmele lui scumpe una peste cealaltă.

Crezi că n-am la cine să apelez, nu-i așa?

Nu știu ce ai și ce nu ai.

Cunosc și io țara asta.

Nimeni nu cunoaște țara asta.

Billy se întoarce. Se opri în cadrul ușii și se uită pe coridor. Apoi se uită din nou la pește. Să putrezești în iad. Tu cu tot neamu tău.

Stătea într-un scaun de oțel într-o cameră goală, cu pălăria pe genunchi. Când în sfârșit se deschise din nou ușa polițistul se uită la el și-i făcu semn cu vârful degetelor să se pună în mișcare. Se ridică și-l urmă pe bărbat pe coridor. Un deținut ștergea cu mopul linoleumul uzat și când trecură pe lângă el acesta se dădu înapoi și așteptă și apoi se apucă iar de șters.

Polițistul bătău la ușa căpitanului apoi deschise ușa și-i făcu semn lui Billy să intre. Acesta intră și ușa se închise în urma lui. Căpitanul stătea la birou și scria. Aruncă o privire în sus. Apoi continuă să scrie. După o vreme făcu un semn scurt cu bărbia către cele două scaune din stânga. Vă rog, spuse el. Luați loc.

Billy se așează pe unul din scaune și-și puse pălăria pe scaunul de lângă el. Apoi o ridică din nou și o ținu în mână. Căpitanul își lăsă jos stiloul și ridică hârtiile și le bătu ușor de birou și le potrivi la margine și le puse la o parte și se uită la el.

Cu ce vă pot fi de folos?

Am venit să vă văd în legătură cu o fată care a găsit-o moartă în râu azi-dimineață. Cred că pot s-o identific.

Știm cine e, spuse căpitanul. Se lăsă pe spătarul scaunului. Era o prietenă de-a dumneavoastră?

Nu. Am văzut-o numa o dată.

Era prostituată.

Exact.

Căpitanul ședea ținându-și mâinile lipite una de alta. Se aplecă în față și luă dintr-o tavă din lemn de stejar de pe colțul biroului o fotografie mare și lucioasă și o întinse peste birou.

Aceasta-i fata?

Billy luă fotografia și o întoarce și se uită la ea. Își ridică privirea către căpitan. Nu știu, spuse el. Cumva e greu de zis.

Fata din fotografie arăta ca și cum ar fi fost de ceară. Fusese răsucită așa încât să permită o cât mai bună vedere a gâtului său tăiat. Billy ținea poza în mână cu multă băgare de seamă. Se uită din nou la căpitan.

Bănuiești că ea e.

Căpitanul întinse mâna și luă fotografia și o puse la loc pe tavă cu fața în jos. Aveți un prieten, spuse el.

Exact.

Ce relație avea cu fata asta?

Urma să se însoare cu ea.

Să se însoare cu ea.

Exact.

Căpitanul își luă stiloul și-i deșurubă capacul. Cum îl cheamă?

John Grady Cole.

Căpitanul scrisese. Unde e prietenul dumneavoastră? spuse el.

Nu știu.

Îl cunoașteți bine?

Da.

El a omorât-o pe fată?

Nu.

Căpitanul înșurubă la loc capacul stiloului și se lăsă pe spate. Bine, spuse el.

Bine ce.

Sunteți liber să plecați.

Eram liber să plec de cum am intrat aci.

El v-a trimis?

Nu, nu m-a trimis el.

Bine.

Asta-i tot ce-aveți de zis?

Căpitanul își împreună din nou mâinile. Se lovi ușor în dinți cu vârfurile degetelor. Afară, zgomot de voci pe coridor. Dincolo de ele, traficul din stradă.

Cum vă zice numele?

Poftim?

Cum vă zice numele.

Parham. Îi zice Parham.

Parham.

Nu-l scriți?

Nu.

L-aveți deja scris.

Da.

Bun.

Nu o să-mi spuneți nimic. Nu-i așa?

Billy își coborî privirea în pălărie. Își ridică privirea către căpitan. Știți c-a omorât-o peșteala.

Căpitanul se lovi iar cu degetele în dinți. Am vrea să stăm de vorbă cu prietenul dumneavoastră.

Ați vrea să vorbiți cu el da' cu peștele nu.

Cu peștele am vorbit deja.

Mda. Și știu și ce-ați vorbit.

Căpitanul clătină din cap obosit. Se uită la numele de pe blocnotes. Își ridică privirea către Billy.

Domnu Parham, spuse el. Toți bărbații din familia mea de trei generații încoace au fost omorâți în apărarea acestei republici. Bunici, tați, unchi, frați. Unsprezece oameni cu totul. Toate crezurile pe care le-au nutrit vreodată sălășluiesc acum în mine. Toate speranțele. Pentru mine lucrurile acestea au o însemnătate. Înțelegeți? Mă rog la acești bărbați. Sângele lor a curs pe străzi și în șanțuri și în pârauri și printre stâncile deșertului. Ei sunt pentru mine Mexicul și mă rog la ei și răspund în fața lor și numai în fața lor. Nu răspund față de altcineva. Nu răspund față de pești.

Dacă așa stau lucrurile atunci îmi iau vorbele-napoi.

Căpitanul își înclină capul.

Billy dădu din cap către fotografia din tavă. Ce-au făcut cu ea? Cu trupu.

Căpitanul își ridică o mână apoi o lăsă să cadă la loc. El a văzut-o deja. Astăzi de dimineață.

A văzut el asta?

Da. Înainte să cunoască identitatea fetei. Cum îi spune? *Practicante*.¹³ Cel care e aici *practicante* i-a spus locotenentului meu că vorbea o spaniolă excelentă. Avea o *cicatriz*. O cicatrice. Aici.

Asta nu-nseamnă că-i om rău.

E om rău?

E un băiat cum n-am văzut să fie altul mai bun. E cel mai bun.

Nu știți unde este.

Nu. Nu știu.

Căpitanul rămase tăcut o clipă. Apoi se ridică și-i întinse mâna. Vă mulțumesc că ați venit, spuse el.

Billy se ridică și își strânsesă mâna și Billy își puse pălăria. La ușă se întoarse.

Nu e el patronu la White Lake, nu? Eduardo.

Nu.

Socotesc că n-o să-mi spuneți cine e.

Nu este important. Un om de afaceri. Nu are nici o legătură cu toate

astea.

Pe el nu-l considerați pește, se vede.

Căpitanul îl cercetă cu privirea. Billy așteaptă.

Ba da, spuse căpitanul. Îl consider astfel.

Mă bucur s-aud, spuse Billy. Și io tot la fel.

Căpitanul dădu din cap.

Nu știu ce s-a-ntâmplat, spuse Billy. Da' știu de ce s-a-ntâmplat.

Spuneți-mi atunci.

S-a îndrăgostit de ea.

Prietenul dumneavoastră.

Nu. Eduardo.

Căpitanul bătu cu degetele ușor pe marginea biroului. Da? spuse el.

Da.

Căpitanul clătină din cap. Nu văd cum poate un bărbat să fie șef într-un astfel de loc dacă se îndrăgostește de fete.

Nici io.

Da. De ce fata aceasta?

Nu știu.

Mi-ați spus că ați văzut-o doar o singură dată.

Așa am spus.

Credeți că prietenul dumneavoastră nu e chiar atât de nesăbuit.

I-am spus în față că e. Poate să fi greșit io.

Căpitanul dădu din cap. Nici eu nu sunt prost, domnu Parham. Știu că nu mi l-ați aduce. Chiar dacă mâinile i-ar fi roșii. Mai ales nu atunci.

Billy dădu din cap. S-auzim de bine, spuse el.

Ieși și o luă pe stradă în sus și intră în primul bar peste care dădu și comandă un păhărel de whiskey și-l duse până la telefonul cu fise de pe peretele din dos. Răspunse Socorro și el îi povesti ce se întâmplase și ceru să vorbească cu Mac dar Mac era deja la telefon.

Mă gândesc c-o să-mi zici tu despre toate astea.

Da. O să-ți zic. Dacă apare pe-acolo nu-l lăsați să plece dacă vă stă-n putință.

Poate-mi explici și mie cum propui să-l ții într-un loc unde nu vrea el să fie ținut.

O s-ajung într-acolo cât de repede pot s-ajung. Mă duc numa să verific în niște locuri.

Știam io că era ceva care scârțâie în toată treaba asta.

Așa-i.

Știi pe-unde e?

Nu. Nu știu.

Mă suni înapoi imediat ce afli ceva. M-auzi?

Am înțeles.

Mă suni înapoi indiferent. Nu mă lăsa să stau p-aici-șa toată seara.

Am înțeles. Așa fac.

Puse receptorul în furcă și bău păhărelul și-l duse la bar și-l puse jos. *Otra vez*, spuse el. Barmanul turnă. Locul era gol în afara unui singur bețiv. Bău al doilea păhărel și puse douăzeci și cinci de cenți pe bar și ieși. În timp ce mergea pe bulevardul Juárez șoferii de taxiuri îi tot strigau să meargă să vadă spectacolul. Să meargă să vadă fetele.

John Grady bău un whiskey sec la Kentucky Club și plăti și ieși și dădu din cap către taximetristul care stătea în picioare la colț. Se urcară și șoferul se întoarse și se uită la el.

Unde mergem, prietene?

La White Lake.

Se întoarse și porni motorul și demară. Ploaia se transformase într-o burniță slabă și persistentă dar străzile erau inundate și taxiul se mișca încet și intră pe bulevardul Juárez ca o barcă în timp ce luminile stridente reflectate în apa cea neagră se tulburau și tremurau și apoi se domoleau la loc în urma trecerii sale.

Mașina lui Eduardo era parcată pe alee în umbra peretelui depozitului și el se îndreptă spre ea și încercă portiera. Apoi își ridică cizma și izbi geamul portierei. Geamul era din securit și desenă alb în lumină o pânză de păianjen coșcovindu-se spre interior. Îi mai dădu un picior și geamul se prăbuși pe scaun iar el băgă mâna înăuntru și-și așeză podul palmei pe claxon și îl apăsă de trei ori și se dădu înapoi. Sunetul se răspândi în alee și încetă. Își dădu jos pelerina de ploaie și scoase cuțitul din buzunar și se așeză pe vine și-și vârî blugii în carâmbul cizmelor și băgă cuțitul și teaca în cizma dreaptă. Apoi lăsa pelerina peste capota mașinii și apăsă iar pe claxon. Ecoul de-abia încetase când ușa din spatele clădirii se deschise și Eduardo ieși și se trase la perete ferindu-se de lumină.

John Grady se desprinsese de lângă mașină. Un chibrit se aprinse și chipul lui Eduardo se aplecă spre flacăra cu una dintre acele *cigarillos* subțiri de-ale lui în dinți. Chibritul aproape stins descrie un arc pe alee.

Pretendentul, spuse el.

Înaintă în lumină și se sprijini de grilajul de fier. Fumă și se uită în

zare, în noapte. Își coborî privirea către băiat.

Ai fi putut să bați pur și simplu la ușa mea.

John Grady își luase pelerina de pe capota mașinii și stătea în alee cu ea împăturită sub braț. Eduardo fumă.

Ai venit să-mi plătești banii pe care mi-i datorezi, bănuiesc.

Am venit să te omor.

Codoșul trase încet din *cigarillo*. Își înclină ușor capul și suflă fumul în sus într-un jet subțire printre buzele sale subțiri.

Nu prea cred, spuse el.

Se întoarse și coborî încet cele trei trepte până în alee. John Grady se mișcă spre dreapta lui și rămase așteptând.

Cred că nici nu știi de ce ești aici, spuse Eduardo. Ceea ce e foarte trist. Poate că-ți pot da o lecție. Poate că mai este încă timp să înveți. Trase din nou din *cigarillo* și apoi îl lăsă să cadă și îl strivi cu cizma.

John Grady nici nu apucă să-l vadă cum scoate cuțitul. Poate că-l ascunsese în palmă în răstimp. Se auzi un mic declic ascuțit și lama luci scurt. Apoi luci încă o dată. Ca și cum l-ar fi învărtit în mână. John Grady își scoase cuțitul din carâmbul cizmei și își înfășură pelerina în jurul antebrațului drept și apucă în pumn capătul care atârna. Eduardo ieși în alee astfel încât să-i cadă lumina din spate. Pășea atent să evite băltoacele cu apă de ploaie. Cămașa sa de mătase de culoare deschisă făcea ape în noapte. Se întoarse și se uită la băiat.

Răzgândește-te, spuse el. Pleacă. Ia drumul vieții. Ești tânăr.

Am venit să te omor sau să mor.

Ah, spuse Eduardo.

N-am venit să stau de vorbă.

E doar o formalitate. Datorită tinereții tale.

Nu te îngriji tu de tinerețea mea.

Codoșul stătea în alee. Cămașa îi era descheiată la gât. Părul lins părea albastru în lumină. Ținea cuțitul subțire cu arc într-o mână fără să-l strângă. Voiam să știi că eram încă dispus să te iert, spuse.

Înaintase cu pași aproape imperceptibili. Se opri. Capul îi era ușor ridicat într-o parte. Aștepta.

Îți voi oferi orice avantaj. Poate că nu ai luat parte la prea multe lupte. Cred că vei descoperi că se întâmplă adesea în lupte ca cel care vorbește ultimul să fie cel care pierde.

Își duse două degete la buze pentru a-l preveni să respecte tăcerea. Apoi își făcu mâna căuș și-i făcu semn băiatului să înainteze. Vino, spuse

el. Trebuie să pornim cu începutul. Este ca un prim sărut.

Așa și făcu. Înaintă și făcu o fentă și lovi din lateral și se dădu înapoi. Eduardo își arcui spatele ca o pisică și-și trase umerii în sus așa încât lama să treacă pe sub ei. Umbra lui de pe peretele depozitului îl făcea să semene cu un dirijor întunecat care-și ridica bagheta pentru a da semn orchestrei să înceapă. Zâmbi și se mișcă în cerc. Capul său cu părul lins strălucea. Când se apropie o făcu foarte de jos și de la stânga la dreapta și cuțitul trecu prin fața lui de trei ori, prea repede pentru a putea fi urmărit și aproape prea repede pentru a putea fi zărit măcar. John Grady pară lovitura lamei cu brațul său drept înfășurat în pelerină și se dădu în spate clătinându-se apoi se redresă dar Eduardo se mișcă iar în cerc, zâmbind.

Crezi că nu am mai văzut soiul tău până acum? Am mai văzut soiul tău. O mulțime, o mulțime. Crezi că nu cunosc America? Cunosc America. Câți ani crezi că am?

Se opri și se lăsă pe vine și fentă și continuă să se miște în cercuri. Am patruzeci de ani, spuse el. Bătrân, *no*? Merit respect, *no*? Nu bătaie așa în alei cu cuțitele.

Se apropie din nou și când se dădu înapoi brațul lui avea o tăietură imediat sub cot și cămașa galbenă de mătase se înnegrise de sânge. Nu părea să bage de seamă.

Nu bătaie așa cu pretendenții. Cu țărani. Care nu se mai sfârșesc.

Se opri din mișcare și se întoarse și începu din nou în cealaltă direcție. Arăta ca un actor care pășește în sus și-n jos pe o scenă, fără oprire. În anumite momente nici nu părea să-l observe pe băiat.

Rătăcesc încoace venind dinspre paradisul vostru lepros și caută un lucru de-acum dispărut printre ei. Un lucru pentru care poate că nici nu mai au un nume. Țărani fiind desigur că primul loc în care se gândesc să caute este bordelul.

Sângele îi picura de pe mânecă. Broboanele lente și întunecate dispăreau în nisipul întunecat de sub picioarele lor. Își legăna cuțitul încoace și-ncolo prin față mișcându-se în sensul acelor de ceasornic. Ca un om care ciopârțește alandala ierburi.

De acum se înțelege că mintea li s-a întunecat de dor. Mintea câtă vor mai fi având. Cele mai simple adevăruri devin de neînțeles. Ei nu par să vadă că faptul cel mai elementar în ce privește curvele...

Era dintr-o dată foarte jos față de John Grady. Aproape că îngenunchease. Aproape ca într-o rugă. Băiatul n-ar fi putut să spună cum ajunsese el acolo dar când Eduardo se retrase și începu din nou să se miște

în cerc coapsa băiatului era deschisă de o tăietură adâncă și sângele cald îi curgea pe picior.

Este că sunt curve, spuse Eduardo.

Se lăsă pe vine și fentă și se mișcă din nou în cerc. Apoi înaintă și cu o mișcare în revers făcu o altă tăietură la nu mai mult de doi centimetri deasupra primeia.

Crezi că nu m-a implorat să vin la ea? Să-ți spun ce lucruri voia ea să-i fac? Lucruri care depășesc imaginația unui țăran, te asigur.

Ești un mincinos.

Pretendentul grăiește.

Se lansă cu cuțitul în mână dar Eduardo se dădu la o parte și se trase în sus așa de mic și de strâmt în talie cum era întorcându-și capul cu dispreț în maniera unui toreador. Își dădeau roată unul celuilalt.

Înainte de a te supune cu totul în puterea mea îți voi mai da chiar și o ultimă șansă de izbăvire. Te las să pleci, pretendentule. Dacă voiești să pleci.

Băiatul se mișcă în lături, atent. Sângele i se răcise pe picior. Își trecu mâneca brațului în care ținea cuțitul peste nas. Tu să te izbăvești, spuse el. Dacă poți. Izbăvește-te, stăpân de curve ce ești.

Mă face în fel și chip.

Se mișcară în cerc unul în jurul celuilalt.

Este surd față de îndemnul rațiunii. Față de prieteni. Față de maestrul cel orb. Față de tot. Nu are dorință mai fierbinte decât să se arunce în mormântul unei curve moarte. Și tot pe mine mă face în fel și chip.

Își ridicase fața în sus. Întinse o mână ca și cum ar fi vrut să expună zădărnicia îndrumărilor și părea să se adreseze unui martor nevăzut.

Mai rar așa un țăran, spuse el. Mai rar așa un țăran.

Făcu o fentă la stânga și-l tăie pe John Grady pentru a treia oară de-a latul coapsei.

Să-ți spun ce fac acum. De fapt ce am făcut deja. Căci și dacă știi nu vei avea nici o putere să-i pui capăt. Vrei să-ți spun?

Nu spune nimic pretendentul. Prea bine. Iată planul meu. Un transplant medical. Să pun mintea pretendentului înăuntru coapsei sale. Ce crezi despre asta?

Se mișcă în cerc. Cuțitul se legăna încet înainte și-napoi. Cred că s-ar putea să fie acolo deja. Și cum poate un asemenea om să gândească? A cărui minte a suferit o asemenea relocare. Nădăjduiește încă să trăiască. Desigur. Dar devine tot mai slab. Nisipul îi bea sângele. Ce crezi,

pretendentule? Grăi-vei?

Fentă din nou cu cuțitul său cu arc și se retrase și continuă mișcarea în cerc.

Nu spune nimic. Și totuși de câte ori nu a fost el avertizat? Și apoi să încerce să cumpere fata? Din acel moment până în clipa de față totul a fost astfel lămurit cum lămurite sunt ziua și noaptea.

John Grady fentă și lovi de două ori cu cuțitul. Eduardo se zvârcoli ca o pisică în cădere. Își dădură roată.

Ești și tu cum sunt curvele din *campo*¹⁴, țărane. Să crezi că nebunia e sacră. Un dar aparte. O abilitate aparte. Un fel de comuniune cu dumnezeirea.

Ținu cuțitul în față în dreptul taliei și-l mișcă încet înainte și-napoi.

Dar ce spune asta despre Dumnezeu?

Se mișcă în același timp. Băiatul încercă să-l apuce de braț. Se înclășară, lovind cu cuțitele. Codoșul îl împinse departe de el și se dădu înapoi, mișcându-se în cerc. Cămașa lui avea o tăietură în față și de-a latul stomacului se vedea o creștătură roșie. Băiatul stătea pe loc cu mâinile coborâte, cu palmele în jos, așteptând. Brațul îi era spintecat și-și scăpase cuțitul în nisip. Nu-și lua ochii de la codoș. Avea două tăieturi de-a latul stomacului și sângele țâșnea din el. Pelerina de ploaie se desfășurase și atârna de brațul său și el o înfășură din nou încet și-i prinse capătul în pumn și așteptă.

Pretendentul pare să-și fi pierdut cuțitul. Asta nu e bine, ei?

Se întoarce, se dădu înapoi mișcându-se în cerc. Se uită jos la cuțit.

Ce te faci acum?

Băiatul nu răspunse.

Ce vrei să-mi dai în schimbul cuțitului?

Băiatul îl pândeă.

Fă-mi o ofertă, spuse Eduardo. Ce-ai da în momentul ăsta să capeti cuțitul înapoi?

Băiatul își întoarce capul și scuipă. Eduardo se întoarce și făcu încet câțiva pași înapoi.

Îmi dai un ochi?

Băiatul fentă încercând să se aplece și să apuce cuțitul dar Eduardo îl alungă și-și puse pe lamă cizma sa subțire și neagră.

Dacă mă lași să-ți scot un ochi din cap îți dau cuțitul, spuse el. Altminteri o să-ți tai pur și simplu gâtul.

Băiatul nu spuse nimic. Pândeă.

Gândește-te, spuse Eduardo. Cu un singur ochi în cap ai mai putea să mă omori. Un moment de neatenție. O lansare norocoasă. Cine știe? Orice e posibil. Ce spui?

Făcu câțiva pași către dreapta și se întoarse. Cuțitul zăcea strivit în mulajul său de nisip.

Nimic, ei? Să-ți spun ceva. Îți voi face o ofertă și mai bună. Dă-mi o ureche. Ce spui de asta?

Băiatul se lansă înainte să-l apuce de braț. Celălalt se eschivă făcând o piruetă și mai trecu de două ori lama de-a curmezișul burții băiatului. Băiatul sări să apuce cuțitul căzut dar Eduardo stătea deja cu piciorul peste el și John Grady se dădu înapoi, ținându-se de stomac, sângele cald curgându-i printre degete.

O să-ți vezi mațele înainte să mori, spuse Eduardo. Se îndepărtă. Ridică-l, spuse el.

Băiatul îl pândea.

Ridică-l. Credeai că vorbesc serios? Ridică-l.

Se aplecă și ridică de jos cuțitul și șterse lama de cracul blugilor. Își dădură roată. Lama lui Eduardo îi sfâșiase fascia mușchilor stomacului și îl cuprinse un val de fierbințeală și de rău și mâna îi era lipicioasă de la sânge dar îi era frică să și-o ia de la burtă. Pelerina de ploaie se desfășurase iar el își scutură brațul și o lăsă să cadă în spate. Își dădură roată.

Lecțiile sunt greu de învățat, spuse Eduardo. Cred că ești de acord. Dar în acest moment viitorul nu este atât de nesigur. Ce vezi? Ca de la *cuchillero* la *cuchillero*. De la *filero* la *filero*.

Făcu o fentă cu cuțitul său cu arc. Zâmbi. Își dădură roată.

Ce vede el, pretendentul. Mai speră încă la o minune? Poate că va vedea în sfârșit adevărul în propriile sale intestine. Așa ca bătrânii *brujos*¹⁵ din *campo*.

Făcu un pas înainte și fentă către fața băiatului și apoi lama coborî într-un arc efemer de lumină căzătoare și legă împreună cele trei dungi printr-o tăietură verticală astfel încât să formeze litera E în carnea coapsei lui.

Făcu un ocol spre dreapta. Își dădu pe spate părul său pomădat cu o zvâcnitură din cap.

Știi care e numele meu, țărane? Știi cum mă cheamă?

Se întoarse cu spatele la băiat și se îndepărtă lent. Se adresă nopții.

În clipa morții sale poate că pretendentul va vedea cum setea de mistere a dus la pieirea lui. Curvele. Superstițiile. În cele din urmă moartea. Căci asta te-a adus pe tine aici. Asta e ce căutai.

Se întoarce. Trecu din nou cu lama într-o parte și-n alta cu acel gest lent ca de cosaș și se uită întrebător la băiat. Ca și cum acesta ar fi fost gata în cele din urmă să răspundă.

Iată ce te-a adus pe tine aici și ceea ce te va aduce mereu aici. Cei de soiul tău nu pot îndura ca lumea să fie banală. Să nu conțină nimic altceva decât ce ni se înfățișează aieva. Dar lumea mexicană este acoperită de podoabe și dedesubt sălășluiește o lume cum nu se poate mai de rând. În timp ce lumea ta – trecu lama înainte și-napoi ca pe-o suveică printr-un război – lumea ta se clatină deasupra unui labirint nerostit de întrebări. Și noi vă vom devora, prietene. Pe voi cu tot cu imperiul vostru palid.

Când se puse din nou în mișcare băiatul nu făcu nici un efort să se apere. Dădu doar cu cuțitul în stânga și-n dreapta și când Eduardo se dădu înapoi el avea tăieturi noi pe braț și de-a latul pieptului. Își azvârli capul înapoi pentru a-și îndepărta șuvițele netede și negre dinaintea feței. Băiatul stătea pe loc urmărindu-l indiferent din ochi. Era scăldat în sânge.

Nu-ți fie frică, spuse Eduardo. Nu doare așa rău. Ar dura mâine. Dar mâine nu va mai veni.

John Grady stătea ținându-se de burtă. Mâna îi era încleiată de sânge și simțea ceva care i se umfla sub palmă. Se înfruntară din nou și Eduardo îi sfâșie brațul dar el se ținea de burtă și nu-și mișcă brațul. Se răsuciră. Cizmele lui scoteau un sunet slab ca o plescăială.

Pentru o curvă, spuse peștele. Pentru o curvă.

Se încheștară iarăși și John Grady își lăsă în jos brațul în care ținea cuțitul. Simți cum lama lui Eduardo îi alunecă pe coastă și îi traversează partea de sus a stomacului și trece mai departe. I se tăie răsuflarea. Nu făcu nici un efort să se miște sau să pareze. Își ridică cuțitul din dreptul genunchiului și îl împlântă și se împletici îndărăt. Auzi pocnitura venită dinspre dinții mexicanului când fălcile i se strânseseră. Cuțitul lui Eduardo căzu cu un sunet slab într-o băltoacă de apă stătută de la picioarele lui și el se răsuci cu spatele. Apoi se uită îndărăt. Așa cum se uită poate cineva care se urcă într-un tren. Mânerul cuțitului de vânătoare se vedea ieșindu-i de sub falcă. Duse mâna la el și-l atinse. Gura îi era încheștată într-o grimasă. Falca îi era ținută de partea de sus a craniului și el ținu mânerul cu amândouă mâinile ca și când ar fi vrut să-l scoată dar nu o făcu. Se îndepărtă și se întoarce și se sprijini de peretele depozitului. Apoi se așeză pe jos. Își trase genunchii spre el și rămase acolo răsuflând din greu printre dinți. Își lăsă mâinile în jos de-o parte și de alta a trupului și se uită la John Grady și apoi, după o vreme, se aplecă încet și rămase așa coșcovit pe alee

lângă peretele clădirii și nu se mai mișcă.

John Grady se sprijinea de peretele de vizavi ținându-se cu amândouă mâinile. Nu te pune jos, spuse el. Nu te pune jos.

Redeveni stăpân pe sine și respiră adânc și își recăpătă suflul și se uită în jos. Cămașa îi atârna în zdrențe însângerate. Un tub gri dintr-un maț i se ițea printre degete. Strânse din dinți și-l apucă și-l împinse înapoi și puse mâna deasupra. Se duse și culese din băltoacă cuțitul lui Eduardo și traversă aleea și apoi ținându-se încă de burtă tăie cămașa de mătase de pe dușmanul său mort cu o mână și apoi sprijinindu-se de perete cu cuțitul între dinți își înfășură cămașa de jur împrejurul trupului și o înnodă strâns. Apoi lăsa cuțitul să cadă în nisip și se întoarse și se împletici încet prin alee până în stradă.

Încercă să se țină departe de străzile principale. Lumina albicioasă dinspre oraș după care se orienta adăsta deasupra deșertului ca o dimineată veșnic anunțată. Cizmele i se umpleau de sânge și lăsa urme însângerate în ulițele nisipoase ale mahalalelor și câinii ieșeau în stradă în spatele lui să-i ia mirosul zburbindu-și părul de pe grumaz și mârâiau și apoi dispăreau pe furiș. Vorbea de unul singur în timp ce mergea. Începu să-și numere pașii. Auzea sirenele în depărtare și la fiecare pas simțea cum sângele cald i se strecura printre degetele încleștate.

Până să ajungă la Calle de Noche Triste era deja buimac și i se tăiau picioarele. Se sprijini de un zid și-și adună puterile să traverseze strada. Nu trecea nici o mașină.

N-ai mâncat, spuse el. Aici ai fost deștept.

Se desprinse de zid. Se opri la colțul străzii și dibui cu piciorul înaintea sa și încercă să se grăbească în caz că ar fi venit vreo mașină dar îi fu frică să nu cadă căci nu știa dacă s-ar mai fi putut ridica.

Un pic mai târziu își aduse aminte să treacă strada dar aceasta-i păru o amintire îndepărtată. Văzuse lumini în față. Se dovediră a fi de la o fabrică de tortilla. Un zăngănit de mașinării vechi cu lanțuri, câțiva muncitori cu șorțuri pudrate de făină vorbind sub un bec galben. Se împletici mai departe. Pe lângă case în beznă. Terenuri virane. Pereți vechi de lut coșcoviți aproape îngropați de gunoaiele duse de vânt. Încetini, se opri clătînându-se. Nu te pune jos, spuse el.

Se așează însă. Ceea ce-l trezi fu faptul că cineva îi umbla prin buzunarele pline de sânge. Apucă o încheietură mică și osoasă și-și ridică privirea către chipul unui băiețel. Băiatul dădu din mâini și lovi cu piciorul și încercă să se elibereze. Strigă spre prietenii săi dar aceștia fugeau peste

terenul viran. Crezuseră toți că era mort.

Îl trase pe băiat mai aproape. *Mira*, spuse el. *Está bien. No te molestaré.*¹⁶

*Déjame*¹⁷, spuse băiatul.

Está bien. Está bien.

Băiatul se zbătea. Se uita după prietenii săi dar aceștia dispăruseră în întuneric. *Déjame*, spuse el. Aproape că-i dăduseră lacrimile.

John Grady îi vorbi așa cum ar fi vorbit cu un cal și după o vreme băiatul încetă să se mai smucească și rămase locului. Îi spuse că era un mare *filero* și că tocmai ucisese un om rău și că avea nevoie de ajutorul băiatului. Spuse că polițiștii aveau să-l caute și că trebuia să se ascundă de ei. Vorbi multă vreme. Îi povesti băiatului despre isprăvile sale de cuțitar și-și duse mâna cu mare greutate la buzunarul din față al pantalonilor și-și scoase portofelul și-l dădu băiatului. Îi spuse că banii dinăuntru erau ai lui și putea să-i păstreze și apoi îi spuse ce trebuia el să facă. Apoi îl puse pe băiat să repete. Apoi dădu drumul încheieturii băiatului și așteptă. Băiatul se dădu înapoi. Ținea în mână portofelul pătat de sânge. Apoi se lăsă pe vine și se uită în ochii bărbatului. Cu brațele cuprinzându-și genunchii ciolănoși. *Puede andar?*¹⁸ spuse el.

*Un poquito. No mucho.*¹⁹

*Es peligroso aquí.*²⁰

*Sí. Tienes razón.*²¹

Băiatul îl ridică de jos și el se lăsă pe umărul acela îngust în vreme ce înaintau cu greu spre colțul opus al terenului unde, în spatele gardului, se găsea o căsuță făcută de copii din lăzi. Băiatul îngenunche și dădu la o parte o draperie din pânză de sac și-l ajută să se târască înăuntru. Spuse că era o lumânare acolo și chibrituri dar *filero*-ul cel rănit spuse că era mai în siguranță în întuneric. Începuse iarăși să sângereze. Putea să simtă asta la mână. *Vete*²², spuse el. *Vete*. Băiatul lăsă perdeaua să cadă.

Pernele pe care zăcea erau umede de la ploaie și puțeau. Îi era foarte sete. Încercă să nu se gândească la nimic. Auzi o mașină trecând pe stradă. Auzi un câine lătrând. Zăcea cu cămașa galbenă a dușmanului său înfășurată ca o eșarfă de ceremonie neagră de sânge și își ținea mâna ca o gheară însângerată peste peretele sfârtecat al stomacului. Ținându-se strâns ca nu cumva să scape de la sine căci îl simțea iar și iar, lucrul acela ușor pe care-l credea sufletul său și care stătea așa de șovăielnic la porțile sinelui său trupesc. Asemenea unui animal iute de picior care stătea și amușina aerul în ușița deschisă a unei cuști. Auzi bătaia depărtată a clopotelor de la

catedrala din oraș și își auzi propria răsuflare domoală și nesigură în frigul și-n întunericul căsuței copiilor din acel tărâm străin în care zăcea în propriul sânge. Ajută-mă, spuse el. Dacă socotești că-s vrednic. Amin.

Când găsi calul gata înșeuat în hambar îl duse afară și se urcă în șa și o luă călare prin întuneric pe drumul cel vechi înspre micuța colibă de chirpici a lui John Grady. Spera ca măcar calul să-i spună ceva. Când ajunse la casă și văzu lumină la fereastră mână calul înainte la trap și trecu fără să încetinească prin pâraiaș și de acolo în curte unde se opri și descălecă și strigă către casă.

Împinse ușa. Frățioare? spuse el. Frățioare?

Se duse în dormitor.

Frățioare?

Nu era nimeni acolo. Ieși și strigă și așteptă și strigă din nou. Se duse înapoi înăuntru și deschise ușița plitei. Focul era pregătit cu lemne și cu surcele și cu ziare. Închise ușița și ieși. Strigă dar nu primi nici un răspuns. Încălecă și-i arătă calului pe unde s-o ia și-l îndemnă cu genunchii dar calul de-abia aștepta să treacă pârâul și s-o ia înapoi pe drum.

Se întoarse și așteptă la căsuța vreme de-o oră dar nu veni nimeni. Până ajunse îndărăt la ranch era aproape miezul nopții.

Se întinse în pat și încercă să doarmă. Crezu că aude şuieratul unui tren în depărtare, subțire și pierdut. Trebuie că adormise pentru că avu un vis în care fata cea moartă venea spre el ascunzându-și gâtul cu mâna. Era acoperită de sânge și încerca să vorbească dar nu putea. Își deschise ochii. Foarte vag auzise telefonul cum suna în casă.

Când ajunse în bucătărie Socorro era la telefon în halat. Îi făcea semne disperate lui Billy. *Sí, sí*, spunea. *Sí, joven. Espérate.*²³

Se trezi înfrigurat și transpirat și grozav de însetat. Știa că asta era ziua de după pentru că era în chinuri. Când se mișca sângele închegat din haine pârâia pe el ca gheața. Apoi auzi vocea lui Billy.

Frățioare, spuse el. Frățioare.

Deschise ochii. Billy, în genunchi, se apleca deasupra lui. În spatele lui băiatul ținea la o parte pânza și afară lumea era rece și cenușie. Billy se întoarse către băiat. *Ándale*, îi zise. *Rápido. Rápido.*

Perdeaua se lăsă la loc. Billy aprinse un chibrit și-l ținu sus. Fir-ai tu să fii de nătărău, spuse el. Fir-ai tu să fii de nătărău.

Se întinse după un muc de lumânare dintr-o farfurioară de pe raftul

fixat în cuie pe șipci și aprinse lumânarea și o ținu aproape. Ai de capu meu, spuse el. Fir-ai tu să fii de nătărău. Poți să umbli?

Nu mă mișca.

Trebuie.

N-ai cum să mă treci granița neam.

Pe dracu nu pot.

A omorât-o, frățioare. A omorât-o nenorocitu.

Știu.

Poliția mă hăituiește.

JC vine cu camionu. Dăm cu bariera de pământ la nevoie.

Nu mă mișca, frățioare. Nu vin.

Pe dracu nu vii.

Nu mai scap. Mai-nainte am crezut o vreme că pot. Da' nu pot.

Acuma lasă, stai ușor. Nu stau s-ascult căcaturi dintr-astea. Dracu, am avut io zgârieturi pe ochi mai dihai ca asta.

Sunt bucăți-bucățele, Billy.

Te ducem noi înapoi. Nu te lăsa taman acum, dă-o dracu.

Billy. Ascultă-mă. E bine-așa. Știu că n-o mai duc.

Nu mai stau la discuții.

Nu. Ascultă-mă. Uff. Nici nu știi ce-aș da pentru o gură de apă rece.

Stai c-aduc.

Se pregătea să pună lumânarea jos dar John Grady îl apucă de braț. Nu te du, spuse el. Poate când se-ntoarce băiatu.

Bine.

Zicea că n-o să doară. Jigodia aia mincinoasă. Uff. Se face de ziuă, nu?

Mda.

Am văzut-o, frățioare. O-ntinseseră pe năsalie și nu părea că-i ea da' ea era. Au găsit-o în râu. I-a tăiat gâtul, frățioare.

Știu.

Alta nu vroiam decât să-l omor. Frățioare, vroiam să-l omor.

Trebuia să-mi zici. N-aveai ce căuta să vii încoace de capu tău.

Atâta vroiam, să-l omor.

Stai cuminte. O să vină direct încoace. Tu țin-te bine.

E-n regulă. Doare ca dracu, Billy. Uff. E-n regulă.

Vrei să mă duc să-ți aduc apa aia?

Nu. Stai aici. Era frumoasă cum nu se poate, frățioare.

Era, nu-i vorbă.

Toată ziua îmi făceam griji din pricina ei. Știi că vorbeam despre unde

ne ducem când murim. Eu cred așa că noi ne ducem undeva și am văzut-o cum stătea întinsă acolo și m-am gândit că poate că n-o să ajungă în rai pentru că, știi tu, m-am gândit că n-o să poată și m-am gândit la Dumnezeu cum iartă El oamenii și m-am gândit dacă pot să-l rog pe Dumnezeu să mă ierte că l-am omorât pe jigodia aia că știm amândoi și tu și eu că nu-mi pare rău și-mi dau seama că sună ca o prostie da' nu vroiam să fiu iertat dacă nu era și ea. Nu vroiam să fac ceva sau să fiu ceva care nu e și ea cum ar fi să mă duc în rai sau așa ceva. Știu că sună aiurea. Frățioare, când am văzut-o cum era întinsă acolo mi-a perit orice chef să mai trăiesc. Am știut că viața mea s-a sfârșit. A fost aproape ca o ușurare.

Lasă acuma. Nu s-a sfârșit nimica.

Vroia să facă cum e mai bine. Nu se poate ca asta să nu însemne ceva, nu? Că pentru mine a-nsemnat.

Și pentru mine a-nsemnat.

Am o chitanță de la un amanet în partea de sus în dulapu meu. Dacă vrei poți să-mi scoți pistolu și să-l păstrezi.

O să-l scoatem noi.

L-am amanetat pe treiș' de dolari. Înăuntrul-acolo mai sunt și niște bani. Într-un plic maro.

Nu te mai îngriji de nimica acuma. Stai liniștit.

Inelu lu Mac e în cutiuța aia mică de tablă. Ai grijă să-l ia-napoi. Uff. Ca dracu, frățioare.

Lasă și țin-te bine.

Am făcut frumos în căsuța aia, nu?

Am făcut.

Crezi c-ai putea să păstrezi cățelu ăla și să mai ai și tu grijă de el?

O să fii acolo. Să n-ai tu grijă de asta.

Doare, frățioare. Ca dracu.

Știu asta. Tu țin-te bine.

Cred că poate c-o să am nevoie de gura aia de apă.

Tu țin-te bine. O să-ți aduc. Nu durează un minut.

Așeză mukul de lumânare în farfurioara unsuroasă de pe raft și se dădu înapoi și lăsă să cadă perdeaua. În timp ce străbătea cu pași repezi terenul viran se uită înapoi. Pătratul galben de lumină care lucea prin pânza de sac arăta ca un liman al speranțelor acolo, pe țărmul unei lumi frânte, dar inima i se umplea de neliniște.

Până să ajungă la prima răspântie dădu de o cafenea micuță care tocmai se deschidea. Fata care așeza măsuțele de tinichea tresări când îl văzu stând

acolo, răvășit și nedormit, cu genunchii pantalonilor roșii de sânge de unde îngenunchease pe preșul plin de sânge.

Agua, spuse el. *Necesito agua*.²⁴

Își croi drum până la tejghea fără să-și ia ochii de la el. Dădu jos un pahar și-l umplu dintr-o sticlă și îl așeză pe tejghea și se dădu înapoi.

*No hay un vaso más grande?*²⁵ spuse el.

Ea se zgâia prosteste la el.

Dame dos, spuse el. *Dos*.²⁶

Ea luă un alt pahar și-l umplu și i-l puse dinainte. El puse o bancnotă de un dolar pe tejghea și luă paharele și plecă. Se crăpa de ziuă. Stelele se stinseseră și umbrele întunecate ale munților se înșirau la orizont. El ducea paharele cu grijă unul în fiecare mână și trecu strada.

Când ajunse la căsuța din lăzi lumânarea ardea încă și el luă paharele amândouă într-o mână și dădu la o parte pânza de sac și se așeză cu picioarele îndoite sub el.

Uite, frățioare, spuse el.

Însă văzuse deja. Puse paharele cu apă încet jos. Frățioare, spuse el. Frățioare?

Băiatul zăcea cu fața întoarsă de la lumină. Ochii îi erau deschiși. Billy îl strigă. Ca și cum nu putea să se fi dus prea departe. Frățioare, spuse el. Frățioare? Vai de mine și de capu meu. Frățioare?

Nu-i mai mare păcatu, spuse el. Nu-i ăsta mai mare păcat de Dumnezeu? Nu e? O, Doamne. Frățioare. Vai de mine și de capu meu.

După ce reuși să-l apuce în brațe se ridică în picioare și se răsuci. Curvele dracului, spuse el. Plângea și lacrimile îi curgeau pe fața lui mâniață și el le ocări strigând către zorii zilei pe toate și-L strigă pe Dumnezeu să vadă ce se găsea în fața ochilor Lui. Uită-te aici, strigă el. Vezi? Vezi?

Ziua Domnului trecuse și în zorii cenușii din luna aceea o procesiune de elevi în uniforme albastre toate la fel erau mănăți pe alee. Femeia coborâse de pe bordură să-i traverseze strada când văzu apropiindu-se un bărbat înnegrit de sânge purtând pe brațe trupul mort al prietenului său. Ea își ridică mâna și copiii se opriă și se îmbulziră cu cărțile la piept. El trecu. Ei nu putură să-și ia ochii de la el. Capul băiatului mort din brațele sale atârna pe spate iar ochii aceia întredeschși nu priveau la nimic din decorul pe lângă care treceau, strada sau zidul sau cerul tot mai palid sau siluetele copiilor care stăteau și se închinau în lumina cenușie. Omul acesta și povara sa trecură pentru totdeauna de răsântia aceea fără nume și

femeia păși din nou în stradă și copiii o urmăreau și toți se duceau mai departe către locurile lor prestabilite și care, după cum spun unii, au fost alese cu multă vreme în urmă, de nu cumva chiar de la începuturile lumii.

1. Cine e? (sp.), (n.red.)
2. O cunoașteți? (sp.), (n.red.)
3. Cartier renumit pentru viața de noapte (n.red.).
4. Știi unde e White Lake? (sp.), (n.red.)
5. Da. Evident (sp.), (n.red.).
6. Bine. Să mergem (sp.), (n.red.).
7. Unde-i tovarășul meu? (sp.), (n.red.)
8. Zi. Unde-i prietenul meu? (sp.), (n.red.)
9. Nu știi. Nu știu. Pentru Dumnezeu, nu știu nimic (sp.), (n.red.).
10. Unde e fata? (sp.), (n.red.)
11. Isuse, Maria și Iosif, ai milă (sp.), (n.red.).
12. În biroul lui (sp.), (n.red.).
13. Asistent (sp.), (n.red.).
14. De la țară (sp.), (n.red.).
15. Vrajitori (sp.), (n.red.).
16. Uite-aici. E-n regulă. Nu-ți fac nimic (sp.), (n.red.).
17. Dă-mi drumul (sp.), (n.red.).
18. Puteți să mergeți? (sp.), (n.red.)
19. Un pic. Nu prea mult (sp.), (n.red.).
20. E periculos aici (sp.), (n.red.).
21. Da. Ai dreptate (sp.), (n.red.).
22. Du-te (sp.), (n.red.).
23. Da, tânăr. Așteptați (sp.), (n.red.).
24. Apă. Am nevoie de apă (sp.), (n.red.).
25. N-ai un pahar mai mare? (sp.), (n.red.)
26. Dă-mi două. Două (sp.), (n.red.).

Epilog

Plecă trei zile mai târziu, el și câinele. O zi cu frig și vânt. Cățelul tremură și scânci până îl luă cu el pe oblâncul șeii. Își încheiase socotelile cu Mac în seara de dinainte. Socorro nu voia să se uite la el. Îi așeză farfuria în față și el stătu și se uită la ea și apoi se ridică și o luă pe coridor lăsând farfuria neatinsă pe masă. Era încă acolo când, zece minute după aceea, ieși prin bucătărie pentru ultima oară și ea era încă la plită, purtând pe frunte în cenușă amprenta preotului care o pusese acolo pentru a-i aminti că-i muritoare. Ca și cum ar fi avut și altceva în gând. Mac îl plăti și el împături banii și-i puse în buzunarul cămășii și-l încheie.

Când pleci?

De dimineață.

Nu-i musai să pleci.

Nimic nu-i musai decât să mor.

N-o să te răzgândești?

Nu.

Mă rog. Lucrurile se mai schimbă.

Unele nu.

Mda. Unele nu.

Îmi pare rău, domnu Mac.

Și mie, Billy.

Trebuia io să am grijă mai bine de el.

Toți trebuia.

Așa-i.

Văru ăla al lui a venit încoa acu vreo oră. Thatcher Cole. A sunat din oraș. Zicea că au dat până la urmă de maică-sa.

Ea ce zicea?

N-a zis. A zis că nu mai știau nimica de el de trei ani. Ce zici de asta?

Nu știu.

Nici io.

Mergi la San Angelo?

Nu. Poate c-ar trebui. Da' nu mă duc.

Am înțeles. Bun.

Nu-ți mai face sânge rău, băiete.

Aș vrea io. Cred c-o să mai ție o vreme.

Așa cred și io.

Așa.

Mac dădu din cap către mâna lui vânătă și umflată. Nu crezi c-ar trebui să rogi pe cineva să se uite la aia?

E-n regulă.

O să ai mereu o slujbă aicea. Armata o să ia pământurile astea, da' găsim noi ceva de făcut.

Mulțumesc.

La ce oră pleci?

Dis-de-dimineată.

I-ai zis lu Oren?

Nu. Nu încă.

Părerea mea c-ai să-l vezi la masă.

Da.

Nu-l văzu însă. Plecă mult înainte de răsărit și călări în bătaia soarelui și călări și în asfințit. În anii care urmară o secetă cumplită lovi vestul Texasului. Plecă iarăși. Nu se mai găsea de lucru nicăieri prin părțile acelea. Porțile ocolurilor rămaseră deschise și nisipul era purtat de vânt peste șosele și după câțiva ani rar mai vedeai vreo vită de orișice fel și el călări mai departe. Zile și zile. Ani de zile. Până ce ajunse bătrân.

În primăvara celui de-al doilea an al noului mileniu trăia în Gardner Hotel în El Paso, Texas, și lucra ca figurant într-un film. Când lucrul se sfârși rămase în camera lui. În holul hotelului era un televizor și oameni de vârsta lui și mai tineri stăteau seara în hol în scaune vechi și se uitau la televizor dar lui televizorul nu-i prea plăcea iar oamenii n-aveau multe să-i spună și nici el lor. Rămase fără bani. Trei săptămâni mai târziu fu dat afară. Își vânduse de mult șaua și o luă înainte pe stradă numai cu geanta de voiaj și cu pătura făcută sul.

Câteva străzi mai sus era o cizmărie și el se opri să vadă dacă nu puteau să-i repare cizma. Cizmarul se uită la ea și clătină din cap. Talpa era ca foița de hârtie și cusăturile ieșiseră prin piele. O duse în fundul magazinului și o cusu la mașina lui și se întoarse și o puse în picioare pe tejghea. Nu voia să ia nici un ban. Zicea că n-o să țină și nu țin.

O săptămână mai târziu era pe undeva prin mijlocul Arizonei. Venise o ploaie dinspre nord și vremea se răcise. Se așează sub un pod de beton și privi cum ploaia cădea în rafale peste câmpuri. Tirurile treceau învăluite de

ploaie cu luminile de gabarit depășit aprinse și cu roțile cele mari învârtindu-se ca niște turbine. Traficul care lega estul de vest îi trecea pe deasupra capului cu un hureit înfundat. Se înveli în pătură și încercă să doarmă pe betonul rece dar somnul tot nu voia să vină. Îl dureau oasele. Avea șaptezeci și opt de ani. Inima care ar fi trebuit să-l omoare deja de mult din ce spusese doctorii de la serviciul de recrutare al armatei încă-i zăngănea în piept, nu din voia lui. Își trase păturile pe lângă el și după o vreme reuși să adoarmă.

Noaptea visă la sora lui moartă acum șaptezeci de ani și îngropată lângă Fort Sumner. O vedea așa de limpede. Nimic nu se schimbase, nimic nu se ștersese. Mergea încet pe drumul de pământ pe lângă casă. Purta rochia albă pe care i-o croise anume bunica ei din cearșafuri și în mâinile bunicii ei rochia primise un corset încrețit și margini de dantelă cu panglică albastră. Asta purta. Asta și pălăria de paie pe care o primise de Paști. Când ea trecu prin dreptul casei el știu că ea n-o să mai intre niciodată acolo și nici n-o s-o mai vadă vreodată și în somn o strigă dar ea nu se întoarce și nu-i răspunde ci doar trecu mai departe pe drumul acela gol într-o tristețe infinită și într-un dor infinit.

Se trezi și rămase întins în întuneric și în frig și se gândi la ea și se gândi la fratele lui mort în Mexic. În tot ce crezuse el despre lume și despre viața sa într-însa se înșelase mereu.

Către primele ore ale dimineții traficul de pe autostradă se potoli și ploaia se opri. Se ridică în capul oaselor tremurând și-și trase repede pătura peste umeri. Își băgase în buzunarul hainei niște sărățele de la un restaurant de la margine de drum și stătu și le mănca și se uită la șuvoiul de lumină cenușie dinspre câmpurile verzi și umede de dincolo de șosea. Crezu că aude țipetele îndepărtate ale berzelor din drumul lor către nord, către locurile în care-și petreceau verile, în Canada, și se gândi la ele cum le văzuse dormind într-un câmp inundat din Mexic în zorii unei zile de demult, stând în mlaștini într-un picior cu ciocurile băgate sub aripă, siluete cenușii înșirate ca niște călugări la rugăciune. Când se uită în lungul podului în cealaltă parte a autostrăzii văzu pe-un altul asemenea lui stând jos la fel, tot răzlețit și singur.

Omul își ridică mâna în semn de salut. El și-o ridică pe-a lui drept răspuns.

Buenos días, strigă omul.

Buenos días.

*Qué tiene de comer?*¹

*Unas galletas, nada más.*²

Bărbatul dădu din cap. Își întoarse privirea.

*Podemos compartirlas.*³

Bueno, strigă bărbatul. *Gracias*.

*Allí voy.*⁴

Însă bărbatul se ridică în picioare. Vin eu la dumneata, strigă el.

Coborî peretele de beton și traversă șoseaua și trecu peste parapetul de la marginea șoselei și traversă spațiul din mijloc printre stâlpii rotunzi de beton și trecu peste benzile care o luau spre nord și se cățăra până unde stătea Billy și se lăsă pe vine și se uită la el.

Nu-i mare lucru, spuse Billy. Scoase cele câteva pachete de sărățele care îi mai rămăseseră în buzunar și le oferî.

*Muy amable*⁵, spuse bărbatul.

Está bien. Am crezut la început c-ai fi altcineva.

Omul se așează și-și întinse picioarele în față și și le puse unul peste altul. Rupse un pachet de sărățele folosindu-și caninii și scoase una și o ridică în dreptul ochilor și se uită la ea și apoi o rupse în două în dinți și mestecă un timp. Purta o mustață subțirică, pielea îi era netedă și arămie. Nu puteai să-i ghicești vârsta.

Cine credeai c-aș fi?

O persoană. O persoană care o așteptam într-un fel. Am crezut că am zărit-o o dată sau de două ori zilele trecute. Mereu tot n-am apucat să mă uit s-o văd mai bine.

Cum arată?

Nu știu. Să zic că arată tot mai mult și mai mult a prieten.

Credeai că sunt moartea.

Am avut în vedere și posibilitatea asta.

Bărbatul dădu din cap. Mesteca. Billy îl privea.

Da' nu ești, nu?

Nu.

Stăteau și mâncau sărățelele.

*Adónde vas?*⁶ spuse Billy.

*Al sur. Y tú?*⁷

*Al norte.*⁸

Omul dădu din cap. Zâmbi. *Qué clase de hombre compartía sus galletas con la muerte?*⁹

Billy dădu din umeri. Ce soi de moarte-i aia care le mănâncă?

Ce soi, într-adevăr, spuse omul.

Nu încercam să-mi dau seama de nimica. *De todos modos el compartir es la ley del camino, verdad?*¹⁰

*De veras.*¹¹

Cel puțin așa am fost io crescut.

Omul dădu din cap. În Mexic în anumite zile din calendar este un obicei să se pună loc la masă pentru moarte. Dar poate că știi asta.

Da.

Ea are poftă de mâncare.

Ce-i drept, are.

Poate că dacă-i dai doar câteva sărățele se ofensează.

Poate că trebuie să se mulțumească cu ce-are. Așa, ca toată lumea.

Omul dădu din cap. Da, spuse el. Poate că este așa.

Traficul se înțețea pe autostradă. Soarele era sus pe cer. Bărbatul deschise cel de-al doilea pachet de sărățele. Spuse că poate moartea are inima mai largă. Că poate că în felul său egalitarist moartea cântărea darurile oamenilor după înțelegerea fiecăruia și că în ochii morții ofrandele săracilor erau la fel cu ale oricui altcuiva.

Ca Dumnezeu.

Da. Ca Dumnezeu.

*Nadie puede sobornar a la muerte*¹², spuse Billy.

De veras. Nadie.

Nici pe Dumnezeu.

Nici pe Dumnezeu.

Billy privea cum lumina deslușea contururile bălților din câmpurile de dincolo de șosea. Unde ne ducem când murim? spuse el.

Nu știi, spuse omul. Acum unde suntem?

Soarele se ridicase peste câmpia din spatele lor. Omul îi dădu înapoi ultimul pachet de sărățele rămas.

Poți să le ții, spuse Billy.

*No quieres más?*¹³

Mi-e gura prea uscată.

Omul dădu din cap și băgă sărățelele în buzunar. *Para el camino*¹⁴, spuse el. M-am născut în Mexic. N-am mai fost pe-acolo de mulți ani.

Și-acuma te-ntorci?

Nu.

Billy dădu din cap. Omul cercetă cu privirea ziua ce avea să vină. Când am ajuns la miezul vieții, spuse el, i-am desenat parcursul pe o hartă și l-am studiat mult timp. Am încercat să văd care era urma pe care o lăsa ea pe

pământ pentru că am crezut că dacă aş putea să văd acea urmă şi să-i identific forma, apoi aş şti mai bine cum să continui. Aş şti ce cale trebuia să străbat. Aş vedea viaţa mea în viitor.

Şi cum a mers?

Altfel decât mă aşteptam.

Cum ştiai că era miezul vieţii tale?

Am avut un vis. De aceea am desenat harta.

Cum arăta?

Harta?

Da.

Era interesantă. Arăta ca mai multe lucruri diferite. Erau mai multe perspective din care puteai să alegi. Am fost surprins.

Puteai să-ţi aduci aminte de toate locurile prin care-ai fost?

O, da. Tu n-ai putea?

Nu ştiu. Au fost cu grămadă. Mda. Bănuie că da. Dacă mi-aş pune mintea. Dacă m-aş aşterne să mă uit mai cu luare-aminte.

Da. Desigur. Tocmai asta a fost şi metoda mea. Un lucru mă ducea către alt lucru. Mă îndoiesc că putem uita pe unde am umblat. Cu bunele şi cu relele.

În ce feluri arăta? Harta.

La început am văzut un chip dar după aceea am întors-o şi m-am uitat la ea în alte feluri şi când am întors-o la loc chipul dispăruse. Nici că am mai putut să-l găsesc.

Ce s-a-ntâmplat cu ea?

Nu ştiu.

Chiar l-ai văzut sau numa ai crezut că l-ai văzut?

Omul zâmbi. *Qué pregunta*¹⁵, spuse el. Care ar fi diferenţa?

Nu ştiu. Cred că trebuie să fie o diferenţă.

Şi eu la fel. Dar care anume?

Păi. N-ar mai fi un chip de-adevăratelea.

Nu. Era o sugestie. Un *bosquejo*. Un *borrador*, *quizás*¹⁶.

Da. În orice caz e dificil să priveşti propriile dorinţe din afară şi să vezi lucrurile după vrerea lor.

Io cred că vezi pur şi simplu ce ţi se găseşte dinainte.

Da. Eu nu cred asta.

Visu ce-a fost?

Visul, spuse omul.

Nu-i musai să-mi zici.

Cum de știi?

Nu trebuie să-mi zici nimica.

Se prea poate. În orice caz era un bărbat care călătorea prin munți și care a ajuns într-un loc din munți unde anumiți pelerini obișnuiau să se adune în vremuri de demult.

Ăsta e visu?

Da.

Ándale pues.

Gracias. Unde pelerinii obișnuiau să se adune în vremuri de demult.
*En tiempos antiguos.*¹⁷

Ai mai povestit visu ăsta.

Da.

Ándale.

En tiempos antiguos. Era o trecătoare sus în munți unde ajunsese el și acolo era o masă de stâncă și masa de stâncă era foarte veche și căzuse în vremea după facerea pământului de pe o *peñasco*¹⁸ de sus din munți și zăcea pe fundul trecătorii cu partea mai lată și despicată în vânt și-n soare. Și acolo pe fața stâncii aceleia se mai puteau vedea petele de la sângele celor care fuseseră omorâți pe ea pentru a le face pe plac zeilor. Fierul din sângele acelor ființe dispărute înnegrise stânca și putea fi văzut acolo. Dimpreună cu urmele întretăiate ale topoarelor sau ale săbiilor menite să arate unde se săvârșise lucrarea.

Există locu ăsta?

Nu știu. Da. Sunt asemenea locuri. Dar acesta nu era unul dintre ele. Era un loc din vis.

Ándale.

Așadar călătorul ajunsese în locul acesta la căderea nopții când munții dimprejur se întuneau și vântul din trecătoare se făcea tot mai rece odată cu lăsarea nopții și el își lăsa jos povara ca să se odihnească și își scoase pălăria să-și răcorească fruntea și apoi ochii îi căzură pe această piatră de altar pătată de sânge pe care vânturile sierrei¹⁹ și vijeliile sierrei fuseseră neputincioase în toate aceste mii de ani s-o curețe. Și acolo alese el să-și petreacă noaptea, iată nesăbuiința celor pe care Dumnezeu a fost atât de bun să-i scutească de nenorocirile pe care după dreptate s-ar fi cuvenit să le îndure pe lumea aceasta.

Cine era călătorul?

Nu știu.

Tu erai?

Nu cred. Dar pe de altă parte, dacă nu ne cunoaștem pe noi înșine treji fiind, cum am putea în vis?

Cred că io aș ști dacă io sunt.

Da. Dar nu ai mai întâlnit oameni în vis pe care să nu îi mai fi văzut până atunci? În vis sau treaz?

Sigur că da.

Și cine erau ei?

Nu știu. Oameni din vis.

Crezi că tu i-ai născocit. În vis.

Așa mă gândesc. Mda.

Ai putea să o faci treaz fiind?

Billy rămase cu brațele rezemate de genunchi. Nu, spuse el. Pesemne că n-aș putea.

Nu. Oricum cred că sinele tău în vis sau treaz este doar ceea ce alegi tu să vezi. Bănuiesc că fiecare om este mai mult decât își închipuie el însuși.

Andale.

Așa. Acest călător era un astfel de om. Își puse desaga jos și cercetă împrejurimile din ce în ce mai întunecoase. În acea trecătoare de sus din munte era tot numai stâncă și pietriș și cum se gândea ca măcar să se așeze mai sus de unde pot să răzbată șerpilor noaptea ajunse el la altar și-și puse mâinile pe acesta. Șovăi, dar nu șovăi destul. Își așternu pătura peste stâncă și puse pietre la capete ca să nu o ia vântul înainte să apuce el să-și scoată cizmele.

Știa ce fel de piatră era?

Nu.

Păi atunci cine știa?

Visătorul știa.

Tu.

Da.

Păi atunci mă gândesc că tu și cu el erați doi inși deosebiți.

Cum așa?

Pentru că dacă erați unu și același ce știa unu trebuia să știe și celălalt.

Cum e în viață.

Da.

Dar asta nu e viața. Țsta e un vis. În viață întrebarea nici nu s-ar pune.

Andale.

Așa că își scoase cizmele. După ce le scoase se cățăără pe stâncă și se înfășură în pătură și într-acel culcuș rece și cumplit se găti de somn.

Îi urez noroc.

Da. Și iată că totuși a dormit.

A adormit în visu tău?

Da.

Cum știi că dormea?

Puteam să-l văd cum doarme.

Visa?

Omul stătu și își privi încălțărilor. Își descrușișă picioarele și le încrușișă iar. Ei, spuse el. Nu sunt sigur cum să-ți răspund. Se întâmplară unele lucruri. Unele aspecte ale lor rămân neclare. E greu de știut, de pildă, când au avut loc aceste evenimente.

De ce?

Visul pe care l-am avut s-a întâmplat într-o anumită noapte. Iar în vis a apărut călătorul. În care noapte? Când în viața călătorului s-a întâmplat să petreacă noaptea în acea *posada*²⁰ stâncoasă? A dormit și evenimentele pe care ți le voi povesti s-au întâmplat, dar când anume? Acum înțelegi problema. Să spunem că evenimentele care au avut loc au fost un vis al acestui om a cărui realitate însăși rămâne ipotetică. Cum judecăm lumea acestei minți ipotetice? Și care anume din toate ce-l privesc sunt somn și care trezie? Cum se face de are și el o lume a nopții? Lucrurile au nevoie de un temei pe care să se așeze. Așa cum orice suflet cere-un trup. Un vis în alt vis reclamă alte lucruri decât am fi tentați să credem.

Un vis într-alt vis poate că nu-i un vis.

Trebuie să avem în vedere și această posibilitate.

Mie-mi sună doar a superstiție.

Și ce înseamnă asta?

O superstiție?

Da.

Păi na. Mă gândesc că-i atuncea când crezi în lucruri care nu există.

Cum ar fi mâine? Sau ieri?

Cum ar fi visele unuia care l-ai visat. Ieri a fost și mâine vine.

Se prea poate. Dar oricum ar fi visele acestui om au fost visele lui proprii. Erau separate de visul meu. În visul meu omul era întins pe piatra lui și dormea.

Da' tot tu puteai să le scornești.

*En este mundo todo es posible. Vamos a ver.*²¹

E ca înfățișarea vieții tale pe harta aia.

Cómo?

*Es un dibujo nada más.*²² Nu-i viața ta. O imagine nu-i un lucru. E doar o imagine.

Bine zis. Dar ce e viața ta? Poți s-o vezi? Se face nevăzută chiar de cum apare. În fiecare moment. Până ce dispare cu totul. Când te uiți la lumea asta este oare un moment în timp în care ceea ce vezi devine ceea ce-ți aduci aminte? Cum se separă? Tocmai asta nu avem cum să demonstrăm. Tocmai asta-i ceea ce lipsește hărții noastre și imaginii pe care o formează. Și totuși asta-i tot ce posedăm.

N-ai zis dacă harta ta ți-a fost de vreun folos sau nu.

Omul își bătu buza de jos cu arătătorul. Se uită la Billy. Da, spuse el. Ajungem și la asta. Deocamdată pot spune doar că sperasem să descopăr un fel de calcul care să însumeze drumul hărții și al vieții în clipa-n care viața se va fi isprăvit. Căci cu toate limitele lor trebuie să existe o formă împărtășită sau un domeniu comun între povestire și ceea ce se povestește. Și dacă așa stau lucrurile atunci imaginea de care vorbim oricât de parțială ar fi ea trebuie să aibă o direcție și dacă are ceva atunci tot ce va să vie trebuie să fie în calea ei. Spui că viața unui om nu poate fi zugrăvită. Dar poate că vorbim de lucruri diferite. Imaginea caută să prindă și să fixeze în configurațiile-i proprii ceea ce nu poate fi vreodată posedat. Harta noastră n-are habar de timp. Nu are putere să vorbească nici măcar de orele pe care le implică existența noastră. Nici de cele care au trecut, nici de cele care au să vină. Și totuși în forma sa ultimă harta și viața pe care o schițează trebuie să se întâlnească acolo unde timpul se sfârșește.

Adică dacă am dreptate tot pe temeiuri proaste am.

Poate că ar trebui să ne întoarcem la visător și la visul său.

Ándale.

S-ar putea spune că omul nostru s-a trezit și că evenimentele care au avut loc nu erau deloc un vis. Dar cred că mai înțelept ar fi a le considera drept vis. Căci dacă aceste evenimente au fost altceva decât un vis el nu s-ar mai trezi deloc. După cum vei vedea.

Ándale.

Propriul meu vis este o altă chestiune. Călătorul meu doarme visând neliniștit. Să-l trezesc? Drepturile de posesiune ale visătorului asupra a ceea ce-i visat au limitele lor. Nu pot să nu-i las călătorului propria autonomie altminteri ar dispărea cu totul. Vezi bine care e problema.

Cred că încep să văd mai multe probleme.

Da. Acest călător are și el o viață și viața aceea are o direcție și dacă el însuși nu ar fi apărut în acest vis, visul ar fi fost cu totul altul și n-am mai fi

avut ce povesti de el. Ai să spui poate că el nu are nici o greutate și prin urmare nici o istorie dar părerea mea e că orice ar fi el sau din orice ar fi făcut el nu poate exista fără o istorie. Iar temeiul acelei istorii nu este diferit de-al tău sau de-al meu căci viața sortită altora ne încredințează pe fiecare dintre noi că existăm cu adevărat și noi și tot ce ne-nconjoară. Avantajul de a privi această singură noapte din istoria acestui om ne forțează să recunoaștem că orice cunoaștere e-un împrumut și orice fapt o datorie. Căci orice întâmplare ni se arată doar când renunțăm la orice altă posibilă desfășurare. Pentru noi, întreaga viață a călătorului converge în acest loc și în acest ceas, indiferent ce știm poate despre acea viață sau despre materia din care e alcătuită. *De acuerdo?*

Ándale.

Așa. Se așternu s-adoarmă. Și în acea noapte avu loc o furtună în munți și fulgerele trosniră și vântul gemu în strungă și odihna călătorului fu în adevăr proastă odihnă. Crestele golașe din juru-i erau forjate iar și iar de fulgere și în vâlvătaia acelor fulgere el văzu cu mirare cum coboară prin șuvoaiele stâncoase un grup de oameni care purtau în ploaie torțe și care îngânau în drumul lor un cânt domol sau o rugăciune. Se ridică de pe stânca sa pentru a-i desluși mai bine. Nu le putea zări decât capetele și umerii care jucau în lumina torțelor dar păreau să poarte diverse podoabe, acoperăminte primitive născocite din pene de pasăre sau din piei de lincși. Din blană de maimuță. Purtau coliere de mărgele sau de piatră sau de scoici din ocean și șaluri din cine știe ce țesătură, poate din mușchi. La lumina făcliilor care sfârâiau în ploaie putea vedea că duceau pe umeri o litieră sau un catafalc și de-acum putea s-audă răsunând printre pietre notele legănate ale unei trâmbițe și bătaia lentă a unei tobe.

Când ieșiră în drum putu să-i vadă mai bine. În primul rând era un bărbat care purta o mască făcută din carapacea sculptată a unei țestoase de apă incrustată toată cu agate și cu matostat. Purta un sceptru pe măciulia căruia era propria sa icoană și icoana purta și ea un sceptru la fel în miniatură și tot așa și sceptrul în ceea ce ne închipuim că trebuie să fi fost o neștiută infinitate de ființe și asemănări în succesiune.

În spatele său venea toboșarul cu toba sa de piele netăbăcită și sărată, întinsă pe un cadru de frasin, și toba aceasta o bătea cu un soi de îmblăciu făcut dintr-un glob de lemn tare legat cu un laț de-un băț. Toba scotea o notă joasă de mare rezonanță și el o bătea rotind îmblăciul în sus și la fiecare bătaie își pleca capul să asculte după cum ar face poate cineva care acordează o tobă. Urma un bărbat care ducea o sabie băgată-n teacă pe o

pernă de piele și după el veneau cei care purtau torțele apoi litiera și cei care o purtau pe-aceasta. Călătorul nu putea spune dacă persoana pe care o purtau era vie sau dacă asta nu era poate un soi de procesiune funerară care trecea prin munți în ploaie și în noapte. În urma alaiului venea cântărețul din trâmbiță care purta un instrument făcut din trestie de zahăr legat cu un mănunchi de sârme de cupru și împodobit cu canafuri. Cânta suflând prin niște tuburi și instrumentul scotea trei note care pluteau în aerul învăluit al nopții de deasupra ca și cum ar fi fost ele însele un trup ponderabil.

Câți inși dintr-ăștia erau acolo?

Cred că opt.

Zi mai departe.

Înaintau pe drum și călătorul se ridică în capul oaselor și își săltă picioarele peste marginea pietrei de altar și-și strânse pătura în jurul umerilor și așteptă. Veniră către el până ce ajunseră în fața locului în care stătea el și aici se opriră și aici rămaseră-n loc. Călătorul îi privea. Deși era curios i se făcuse și frică.

Și tu?

Eu eram doar curios.

Cum știai că-i era frică?

Omul cercetă cu privirea drumul pustiu de la picioarele lor. După o vreme spuse: Acest om nu eram eu. Dacă el se poate să fi fost vreo parte din mine pe care să nu o recunosc tot așa de bine se poate să fii și tu la fel. Mă reazem de argumentul meu despre istoriile comune.

Tu unde erai în tot răstimpu ăsta?

Dormeam în patul meu.

Nu erai în vis.

Nu.

Billy se aplecă și scuipă. Păi bine, spuse el, eu am șaptesopt de ani și în tot timpu ăsta am avut o grămadă de vise. Și după cât pot io să-mi aduc aminte am fost în fieșicare vis. Nu-mi vine-n minte vreodată să fi visat despre alții da' io să nu fi fost pe undeva pe-acolo. După mintea mea, visezi cam totdeauna despre tine. Ba chiar am visat o dată că eram mort. Da' eram acolo și mă uitam la cadavru.

Înțeleg, spuse bărbatul.

Ce-nțelegi?

Înțeleg că te-ai gândit ceva la vise.

Ba nu m-am gândit la ele deloc. Le-am avut și gata.

Putem să ne întoarcem la problemă?

Poți să faci ce vrei.

Mulțumesc.

Ești sigur că nu-mi îndrugi verzi și uscate.

Omul zâmbi. Se uită în zare peste șosea și peste câmpuri și clătină din cap dar nu răspunse.

Sau la asta vroiai să te-ntorci?

Problema e că întrebarea ta este chiar întrebarea de care atârână povestea toată.

Un camion cu remorcă trecu pe deasupra capetelor lor și rândunelele care-și făcuseră cuib în bolțile de beton își luară zborul și dădură roată și se întoarseră.

Ai răbdare, spuse omul. Povestea aceasta, asemenea tuturor poveștilor, își are începutul într-o întrebare. Și acele povești care ne impresionează cel mai mult au un fel de a se răzvrăti împotriva povestitorului și de a-l șterge din memorie pe el dimpreună cu motivele sale. Așa că întrebarea cine spune povestea este foarte *consiguiente*²³.

Nu orice poveste e despre câte-o-ntrebare.

Ba da. Când totul e știut istorisirea nu mai e posibilă.

Billy se aplecă și scuipă iar. *Ándale*, spuse el.

Era curios și îi era frică omului nostru și el strigă către procesiune un salut oarecare ce răsună printre stânci. Îi întrebă încotro se îndreptau dar ei nu răspunseră nicidecum. Se opriseră în drumul cel vechi din trecătoare îngrămădiți unul într-altul, aceste creaturi mute și noptatice, cu torțele lor și cu instrumentele lor și cu prizonierul lor, și așteptară. Ca și cum el ar fi fost pentru ei de neînțeles. Sau ca și cum s-ar aștepta de la el să le spună vreun lucru anume pe care nu-l rostise încă.

Da' el de fapt dormea.

Așa cred eu.

Și de s-ar fi trezit?

Atunci n-ar mai fi văzut ceea ce vedea. Nici eu.

De ce nu zici direct că s-ar fi făcut nevăzut sau c-ar fi dispărut?

Care din ele?

Cum care?

*Desaparecer o desvanecerse.*²⁴

*Hay una diferencia?*²⁵

*Sí. Lo que se desvanece es simplemente fuera de la vista. Pero desaparecido?*²⁶ Ridică din umeri. Unde se duc toate? Într-un caz cum este cel al călătorului și al aventurilor sale – în care ești pe un teren nesigur

chiar de vrei să spui de unde se trag toate acestea – pare că nu e mult de spus despre unde s-ar afla odată ce s-au dus. Într-un asemenea caz nu se poate măcar găsi vreun loc sigur de unde să începi.

Pot să zic și io ceva?

Firește.

Cred că ai un obicei să faci lucrurile puținel mai complicate decât trebuie. De ce nu spui pur și simplu povestea?

Un sfat bun. Să vedem ce se poate face.

Ándale pues.

Deși ar trebui să-ți atrag atenția că tu ești cel cu întrebările.

Ba n-ar trebui.

Bine. Cum zici.

Hai și dă-i-nainte.

Da.

Io stau chitic aicea.

Cómo?

Nimic. O să tac și nu-ți mai pun întrebări, asta-i tot.

Erau întrebări bune.

N-ai să mai spui povestea, nu?

Așadar poate că se chinuia să se trezească. Cu toate că noaptea era friguroasă și patul de stâncă tare, nu putea. Între timp peste tot se înstăpânise tăcerea. Ploaia încetase. Vântul. Membrii procesiunii se consultară între ei și apoi cei care purtau litiera veniră în față și o lăsară pe terenul pietros. În litieră era întinsă o fată tânără cu ochii închiși și mâinile încrucișate pe piept ca și cum ar fi fost moartă. Visătorul se uită la ea și apoi se uită la trupa care stătea în jurul ei. Deși noaptea era friguroasă și deși frig trebuie să fi fost în coclaurii bătuți de vânt din care coborâseră ei totuși erau subțire îmbrăcați și chiar și mantii și păturile pe care le purtau pe umeri erau țesute străveziu. În lumina torțelor, chipurile și torsurile lor străluceau de sudoare. Și deși înfățișarea lor și misiunea care părea să-i preocupe erau stranii, ei îi păreau ciudat de familiari. Ca și cum ar mai fi văzut deja toate acestea undeva.

Cum ar fi într-un vis.

Dacă dorești.

Nu-i după mine.

Crezi că știi cum se termină visul ăsta.

Am io vreo idee-două.

Vom vedea.

Zi-i mai departe.

În trupă se afla un fel de spițer care ducea în cingătoarea de la brâu leacurile lui și acesta se consultă cu șeful grupului. Șeful își dădu pe spate cu degetul carapacea de broască țestoasă de pe vârful capului ca un sudor care-și ridică masca dar visătorul nu-i putea vedea fața. Rezultatul consfăturii lor a fost că trei dintre bărbații pe jumătate goi din anturajul lor se desprinseră și se apropiară de piatra de altar. Duceau cu ei o butelcă și o cupă și puseră cupa pe piatră și o umplură ochi și i-o oferă visătorului.

Bine-ar face să se mai gândească.

Prea târziu. O luă cu amândouă mâinile cu aceeași gravitate cu care aceasta îi fusese oferită și o ridică la buze și bău.

Ce era în ea?

Nu știu.

Ce fel de cupă?

O cupă dintr-un corn încins la foc și modelată ca să stea în picioare.

Ce i-a pricinuit?

Efectul a fost că el uită.

Ce-a uitat? Tot?

Uită durerea din viața sa. Și totodată nu înțeluse care era pedeapsa pentru ce făcuse.

Zi-i-nainte.

O bău până la fund și dădu înapoi cupa și în nu mai mult de o clipă fu depozitat de tot așa încât era din nou ca un copil și asupra lui se pogorî o pace deplină și temerile sale se stinseră până în punctul în care era dispus să devină complice într-o ceremonie a sângelui care era pe-atunci și este și acum o sfidare față de Dumnezeu.

Care era pedeapsa?

Nu. Era un preț și încă și mai mare.

Care anume?

Că și acestea vor cădea pradă uitării.

Și rău ar fi?

Așteaptă și-ai să vezi.

Zi-i.

Bău cupa și se oferi negrei milostenii a acestor străvechi *serranos*²⁷. Și ei la rândul lor îl conduseră de pe piatră până pe drum și se preumblară cu el încolo și-ncoace. Păreau să-l îndemne să contemple împrejurimile locului în care se afla, stâncile și munții, clopotul de stele de deasupra lor, întipărite pe veșnicia neagră a obârșiei acestei lumi.

Și ei ce ziceau?

Nu știu.

Nu puteai să-i auzi?

Omul nu răspunse. Stătu cumpănind formele betonului de deasupra capetelor lor. Cuiburile de rândunele erau agățate în colțuri la mare înălțime ca niște colonii de mici *hornos*²⁸ de lut cu susul în jos. Traficul se întetise. Umbrele ca niște cutii de care camioanele se dezvărau când intrau pe sub pod le așteptau acolo pe unde ieșeau iar în soare, de partea cealaltă. Își ridică o mână cu încetineală ca și cum ar fi vrut să arunce ceva. Nu-i chip să-ți răspund la întrebare. Nu e ca și cum ai niște omuleți în cap care fac conversație. Nu se aude nici un sunet. Așadar ce limbă să fie aceasta? În orice caz acesta era un vis adânc pentru visător și în asemenea vise există o limbă mai veche chiar decât cuvântul rostit. Acest grai este de altă natură și într-însul nu poate fi minciună sau ascundere a adevărului.

Credeam c-ai zis că vorbeau.

În visul meu despre ei poate că vorbeau. Sau poate că interpretez așa cum mă pricep mai bine. Visul călătorului este o altă problemă.

Zi-i.

Lumea de demult ne cere socoteală. Lumea străbunilor noștri...

Mie îmi pare că dacă vorbeau în visul tău trebuie că vorbeau și-ntr-al lui. E-același vis.

E aceeași întrebare.

Și care-i răspunsul?

Ajungem și la asta.

Ândale.

Lumea străbunilor noștri locuiește în noi. Zece mii de generații și mai bine. O formă fără istorie nu are puțința să se perpetueze. Ceea ce nu are trecut nu poate avea viitor. În miezul vieții noastre este istoria din care ea se compune și în acest miez nu există graiuri ci doar actul cunoașterii, și pe acesta îl împărtășim în vise și în trezie. De dinainte ca primul om să fi vorbit și după ce ultimul va fi redus la tăcere pentru totdeauna. Totuși în cele din urmă el a vorbit, după cum vom vedea.

Bun.

Așadar el umblă cu cei care îl țineau captiv până când mintea i se liniști și știu că viața lui se afla acum în alte mâini.

Nu pare să aivă cine știe ce vână-n el.

Ai uitat de ostatic.

Fata.

Da.

Zi-i.

E important să înțelegi că nu s-a predat de bunăvoie. Martirul care tânjește după flăcări nu poate fi un candidat potrivit pentru ei. Unde nu este pedeapsă nu poate fi nici premiu. Înțelegi.

Zi-i.

Păreau că îl așteaptă să ia o decizie. Să le spună ceva, poate. El cercetă tot ce era de cercetat din jurul său. Stelele și stâncile și chipul fetei adormite în culcușul ei. Pe cei care îl țineau în captivitate. Coifurile lor și costumele lor. Torțele pe care le duceau, făcute din țevi goale pe dinăuntru și umplute cu ulei și cu fitiluri de funie, și flăcările care erau protejate de vânt cu bășici de pește întinse pe un schelet de lemn cu acoperământ și coș făcut din tablă de cupru lucrată în foc. Încercă să citească în ochii lor dar ochii aceia erau întunecați iar ei și-i adumbriseră cu negru ca niște oameni însărcinați să traverseze pustiuri de zăpadă. Sau de nisip. Încercă să se uite la picioarele lor să vadă cum sunt încălțați dar robele le cădeau peste pietrele din jur și el nu fu în stare. Ce văzu fu straniețea acestei lumi și cât de puține știm și cât de slab pregătiți suntem față cu tot ce ne va fi prilejuit. Văzu că viața unui om nu înseamnă cu mult mai mult de-o clipă și, cum timpul e veșnic, prin urmare fiecare om a fost dintotdeauna și mereu în miezul călătoriei sale, oricât de bogat în ani sau oricât de departe ar fi ajuns. Se gândi că vedea în tăcerea lumii o mare conjurație și știa că în acest caz el însuși era probabil parte a acestei conjurații și că aceia care-l țineau captiv și planurile lor nu mai contau. Dacă avu vreo revelație, atunci fu aceasta: că el era depozitarul unei cunoașteri la care ajunsese numai odată ce abandonase tot ce crezuse mai-nainte. Și cu aceasta el se întoarse către gardienii săi și spuse: Nu vă voi spune nimic.

Nu vă voi spune nimic. Asta a spus el și asta fu tot ce-avu de spus. În următoarea clipă îl conduseră către stâncă și îl întinseră pe ea și o ridicară pe față din culcușul ei și o conduseră înainte. Pieptul îi tresălta.

Cum anume?

Pieptul ei tresălta.

Așa, zi-i.

Ea se aplecă și-l sărută și se îndepărtă și arhitronul păși în față cu sabia pe care o ținea cu amândouă mâinile și o ridică deasupra capului și despărți capul călătorului de trup.

Care vasăzică, cu asta basta.

Deloc.

Bănuiești că-o să te-apuci să-mi zici acumă că-a supraviețuit așa descăpățânat.

Da. Se trezi din vis și stătu tremurând de frig și de spaimă. Chiar acolo, în trecătoarea cea pustie. În chiar munții aceia sterpi. Pe-aceeași lume.

Și tu?

Naratorul zâmbi cu nostalgie, ca un om care-și aduce aminte de copilărie. Aceste vise dezvăluie totodată lumea, spuse el. Ne trezim aducându-ne aminte de întâmplările care le compun cu toate că adesea narațiunea e fugară și dificil de amintit. Și totuși narațiunea este cea care-i dă visului viață în vreme ce întâmplările însele pot fi adesea schimbate între ele. Întâmplările din lumea în care suntem treji, pe de altă parte, ne sunt impuse, iar narațiunea este axa nevăzută pe care ele trebuie înșiruite. Nouă ne revine să cântărim, să osebim, să rânduim aceste întâmplări. Noi suntem cei care le punem laolaltă întru povestea care suntem noi. Fiecare om este un bard al existenței proprii. Așa se alătură el lumii. Căci a se elibera de visul lumii despre el este totodată pedeapsa și răsplata lui. Așadar. Poate să mă fi trezit eu însumi dar pe măsură ce lumea venea tot mai aproape călătorul de pe stânca sa începu să dispară și întrucât nu voiam deocamdată să mă despart de el l-am chemat.

Avea vreun nume?

Nu. Nu avea nume.

Ce i-ai zis?

I-am spus doar să rămână și iată că a rămas, și astfel eu am dormit mai departe și călătorul s-a întors către mine și a așteptat.

Pesemne că era surpins să te vadă.

Bună întrebare. Părea într-adevăr să fie surprins și totuși în vis se întâmplă adesea că extravaganțele cele mai nebunești par lipsite de puterea de a surprinde și cele mai improbabile himere ne apar banale. Dorința pe care o nutrim când suntem treji de a forma lumea după bunul nostru plac prilejuiește felurite paradoxuri și dificultăți. Toate ce ne sunt date în grijă fierb de o neliniște lăuntrică. Dar în vis ne aflăm într-o măreață democrație a posibilului și în aceasta chiar suntem veritabili pelerini. Mergem acolo să-ntâlnim orice ne va fi dat să întâlnim.

Mai am încă o întrebare.

Vrei să știi dacă și călătorul știa că visase. Dacă într-adevăr vis va fi fost acela.

Cum ziceai, ai mai spus povestea până-acu.

Da.

Care-i răspunsu?

S-ar putea să nu-ți placă.

Nu că te-ar împiedica treaba asta.

El mi-a pus aceeași întrebare.

Vroia să știe dacă nu visase?

Da.

Ce-a zis?

M-a întrebat dacă i-am văzut.

Pe ai cu veșmintele și cu lumânările și cu alte alea?

Da.

Și.

Păi da. Îi văzusem. Firește.

Deci asta i-ai spus tu lui.

I-am spus adevărul.

Păi o minciună aici nu te-ar fi costisit prea tare, nu?

Fiindcă?

Dacă asta l-ar fi ndemnat să creadă că ce-a visat a fost adevărat.

Da. Vezi bine aici dificultatea.

Billy se aplecă și scuipă. Cercetă din ochi priveriștea spre nord. Mai bine mă duc, spuse el. Am de mers, nu glumă.

Te așteaptă cineva?

Sper că da. Io unu știu că m-aș bucura să-i văd.

A dorit să-i fiu martor. Dar în vis nu pot fi martori. Și tu ai spus același lucru.

A fost numa un vis. L-ai visat. Poți să-l pui să facă ce poftești.

Unde era el înainte să-l fi visat eu?

De un' să știu?

Credința mea e următoarea, și o spun din nou: Istoria lui e aceeași cu a ta sau cu a mea. Aceasta e materia din care e el alcătuit. Care alta? Dacă eu, ca Dumnezeu, l-aș fi creat pe om, atunci n-aș fi știut ce va să spună chiar înainte ca el să fi rostit ceva? Sau cum va acționa înainte să acționeze? În vis nu știm ce are să se-ntâmple. Suntem surprinși.

Bine-atunci.

Așadar de unde se întâmplă?

Nu știu.

Două lumi sunt în atingere aici. Crezi că omului îi stă-n putere să cheme la ființă după bunul plac? Să-nchipeie o lume, treaz sau în somn? Să-i dea suflare și apoi acolo să așeze chipuri pe care oglinda le răsfrânge

sau care de la soare să primească binecuvântare? Să deie viață acestor chipuri cu desfătări și deznădejdi? Se poate să fie cineva așa ascuns de sine însuși? Și dacă da, cine se ascunde? Și de cine?

Chemi la ființă lumea pe care a făcut-o Dumnezeu și numai pe aceea. Tot astfel nici viața aceasta a ta pe care atât o prețuiești nu-i înfăptuirea ta, indiferent cum hotărăști să-i spui povestea. Forma ei a fost tocmită silnic în nimic la începutul începuturilor și toată vorbăria despre ce ar fi putut să fie altminteri e fără rost căci un altminteri nu există. Din ce ar putea fi făcut? Unde să se-ascundă? Sau cum să-și facă apariția? Probabilitatea a ceea ce există în fapt e absolută. Că noi nu avem puterea s-o ghicim din capul locului nu o face mai puțin certă. Că noi ne putem închipui istorii paralele nu înseamnă chiar nimic.

Vasăzică asta e sfârșitu poveștii?

Nu. Călătorul rămase în dreptul stâncii și pe stâncă se puteau vedea cu ochiul liber semnele de topor și sabie și rugina întunecată a sângelui celor care muriseră acolo și pe care vijeliile lumii nu le puteau șterge. Aici călătorul își așternuse de dormit fără a se gândi la moarte și totuși când se trezi alt gând nu mai avea. Cerurile pe care călăii săi îl chemaseră să le scruteze aveau acum o altă înfățișare. Ordinea din viața sa părea să fi fost schimbată în plin curs. Un nod în urzeala lucrurilor. Cerurile acelea în ale căror forme oamenii văd destine măsurate, de-o seamă cu al lor, păreau acum să freamăte cu o nesocotită energie. Ca și cum în dansul lor lucrurile s-ar fi descetluit, s-ar fi desprins din catastif. El se gândi că poate chiar data din înscrisuri să fie prost ținută. Că de acum înainte noi apariții nu vor mai putea fi înregistrate. Ar avea aceasta vreo importanță?

Mă-ntrebi pe mine.

Da.

Cred că ar avea importanță pentru tine. De el habar n-am. Ce zici?

Naratorul se opri gânditor. Cred, spuse el, că visătorul și-a imaginat că stă la vreo răscruce. Însă nu există răscruci. Hotărârile noastre nu au alternativă. Se poate să cugetăm la câte o alegere dar noi urmăm o singură cale și atât. Registrul lumii este alcătuit din articolele sale, dar nu poate fi la rândul-i împărțit în toate câte sunt acestea. Iar la un moment dat acest registru trebuie să întreacă orice posibilă descriere a sa și visătorul cred că asta a văzut. Căci pe măsură ce puterea de a vorbi despre lume scade în noi tot așa trebuie și povestea lumii să-și piardă firul și prin urmare autoritatea. Lumea care va să vie trebuie să se compună din ce-a fost. Nici un alt material nu ne stă la îndemână. Și totuși cred că a văzut cum lumea i se

destramă la picioare. Metodele pe care el le-a adoptat pentru călătoria sa păreau acum ca un ecou al morții lucrurilor. Cred că a întrevăzut un întunerice groaznic.

Trebuie să-mi văd de drum.

Omul nu răspunse. Contempla câmpurile de la marginea drumului și ținuturile sterpe de dincolo care sclipeau acum în plin soare.

Deșertul acesta din jurul nostru a fost odinioară o mare întinsă, spuse el. Poate un asemenea lucru să dispară? Din ce sunt făcute mările? Sau eu? Sau tu?

Nu știu.

Omul se ridică și se întinse. Se întinse strașnic, aruncându-și brațele-n lături și răsucindu-se. Se uită în jos la Billy și zâmbi.

Și asta e sfârșitu poveștii, spuse Billy.

Nu.

Se lăsă pe vine și ridică mâna cu palma în afară.

Ridică mâna, spuse el. Așa.

Ăsta-i vreun soi de jurământ?

Nu. Ești jurat deja. Ai fost dintotdeauna. Ridică mâna.

Își ridică mâna după cum ceruse celălalt.

Vezi asemănarea?

Da.

Da. Nu are sens să spui că lucrurile există doar când apar. Calapodul pentru lumea aceasta și pentru tot ce se găsește în ea a fost lucrat demult. Totuși povestea lumii, singura lume pe care o cunoaștem, nu există în afara instrumentelor care o înfăptuiesc. Nici instrumentele acestea nu pot exista în afara propriei lor istorii. Și așa mai departe. Viața asta a ta nu este o imagine a lumii. Ea este însăși lumea și se compune nu din oase sau din vise ori din timp ci din închinăciune. Nimic altceva nu o poate cuprinde. Nimic altceva nu-i stă acesteia-n putință să cuprindă.

Și cu călătoru ce s-a-ntâmpat?

Nimic. Povestea nu are sfârșit. S-a trezit și totul a fost ca mai înainte. A putut pleca.

În visele altora.

Se prea poate. Visele de felul acesta și ritualurile lor nu au nici ele sfârșit. Obiectul căutării este cu totul altul. Oricum va fi el conceput în visele oamenilor sau prin faptele lor, nu se va potrivi întocmai niciodată. Aceste vise și aceste fapte sunt îmboldite de o sete cumplită. Ele caută să împace o nevoie pe care nu o pot niciodată ostoi, iar pentru aceasta trebuie

să dăm mulțumire.

Și tu tot dormeai.

Da. În zori, când visul s-a încheiat, am plecat de-acolo și pe câmpiile de jos era o tabără din care nu se înălța nici un fum cu tot frigul de-atunci și ne-am dus jos în locul acela dar totul acolo era abandonat. Se găseau acolo corturi din piei întinse pe țaruși de fier înfipti în terenul pietros și înăuntrul acestor corturi erau vechi resturi de mâncare neatinse și reci pe reci table de lut. Erau acolo o mulțime de arme primitive și străvechi, cu părțile metalice gravate și lucrate în filigran de aur, și se găseau acolo străie cusute din piei de animale de la miazănoapte și lăzi din piele netăbăcită cu zăvoare și colțuri de aramă bătute cu ciocanul, pline de urmele călătoriilor și anilor de drum, și înlăuntrul lor erau cronici vechi și condici și însemnări ale istoriei neamului aceleuia dispărut, calea pe care au urmat-o în lume și socoteala lor cu privire la costul acestui drum. Și, la o parte, un vechi schelet de sepie cusut într-un giulgiu de piele.

Am mers împreună prin toată acea pustietate și prin toată părăsirea aceea și l-am întrebat dacă oamenii se vor fi dus cu cine știe ce treburi dar el îmi spuse că nu. Când i-am cerut să-mi spună ce se întâmplase el se uită la mine și-mi spuse: Am mai fost pe aici. Tot așa și tu. Totul aici este bun de luat. Nu atinge nimic. Apoi m-am trezit.

Din visu ăsta al tău?

Dintr-un singur vis m-aș fi putut trezi. M-am trezit din lumea aceea într-aceasta. Asemenea călătorului, la tot ce am renunțat mi se va arăta din nou.

La ce ai renunțat?

La necartografiabila lume a călătoriei noastre. La o trecătoare din munți. La o stâncă pătată de sânge. La urmele de oțel de pe ea. La numele săpate în calcar ros de vremuri printre pești de piatră și scoici străvechi. La lucruri vagi și care și mai vagi devin. La fundul sec al mării. La uneltele vânătorilor migratori. La visele montate pe lamele acestora. La oasele răătăcitoare ale unui profet. La tăcere. La stingerea treptată a ploii. La venirea nopții.

Trebuie s-o iau din loc.

Drum bun, *cuate*.

Și ție.

Sper că prietenii te-așteaptă.

Și eu.

Fiecare om când moare, moare pentru fiecare dintre toți ceilalți. Și

fiindcă moartea vine pentru toți, nu este altă cale de a ne potoli frica de ea decât să-l iubim pe cel care stă în locul nostru. Nu așteptăm noi să i se scrie istoria. El a trecut pe-aici demult. Acel om care este toți oamenii și care stă la judecată pentru noi până ne vine nouă rândul și trebuie să stăm în locul lui. Tu îl iubești pe el, pe omul acela? Vei cinsti calea pe care a apucat-o? Îi vei asculta povestea?

Noaptea aceea dormi într-un tub de beton de lângă autostradă pe unde lucraseră muncitorii. O basculantă Euclid mare și galbenă zăcea acolo în noroi și pilonii de beton palizi și goi ai unei rampe de acces de la autostrada est-vest se găseau dincolo de basculantă, într-un șir curbat, îngrămădindu-se și înălțându-se fără capiteluri sau frontoane ca ruinele unei ordini mai vechi ridicându-se drepte în întuneric. Noaptea bătu un vânt dinspre nord care vestea o ploaie dar nu plouă. Simțea mirosul creozotului umed din deșert. Încercă să doarmă. După o vreme se ridică și se așeză în gura rotundă a tubului ca unul care stă într-un clopot și se uită în întuneric. În deșert către vest se afla ceea ce i se părea a fi una dintre vechile misiuni spaniole din ținutul acela dar când o cercetă din nou mai atent cu privirea văzu că era cupola albă și rotundă a unei stații radar. Dincolo de aceasta și în parte întunecat de nori văzu în lumina lunii un șir de siluete care se luptau și vociferau pe tăcute în bătaia vântului. Păreau să fie îmbrăcate în robe și unele dintre ele cădeau în luptă și se ridicau din nou pentru a-și agita iarăși mâinile. Crezu că veneau către el prin deșertul întunecat și totuși nu înaintau deloc. Aveau aspectul unor pacienți de la balamuc în halate decolorate care băteau mutește în sticla temniței lor. Îi strigă dar strigătul său fu dus de vânt și în orice caz ei erau prea departe să-l audă. După o vreme se înveli din nou în pătura sa jos în tub și după încă o vreme adormi. Dimineața furtuna trecuse și în lumina zilei celei noi nu văzu în deșert decât fâșii de ambalaje de plastic care atârnav de un gard acolo unde le purtase vântul.

Își continuă drumul spre est până în districtul De Baca din New Mexico și căută mormântul surorii lui dar nu reuși să-l găsească. Oamenii din locurile acelea se dovediră milostivi cu el și zilele se făcură mai calde și el nu-și dorea mult în viața lui de pribeag. Se oprea să stea de vorbă cu copii și cu cai. Femeile îi dădeau de mâncare în bucătăriile lor și el dormea învelit în pătura lui sub stele și se uita cum cad meteoriții din cer. Într-o seară bău dintr-un izvor de sub un plop negru, aplecându-se și înclinându-și gura și sorbind din cuvertura de mătase a apei și privind peștișorii cum

se lasă purtați de curent și apoi își reiau drumul. Pe un ciot era o cană de tinichea și el o luă și se așază ținând-o în mâini. Nu mai văzuse o cană la un izvor de ani de zile și o ținea cu amândouă mâinile așa cum o făcuseră mii înaintea lui, necunoscuți lui și totuși legați printr-o sfântă taină. Își cufundă cana în apă și o ridică rece și picurândă la gură.

În toamna aceluia an când veni frigul fu găzduit de o familie de la periferia orașelului Portales din New Mexico și dormi într-o magazie de lângă bucătărie care semăna mult cu camera în care dormise când era copil. Pe peretele coridorului atârna o fotografie înrămată care fusese reprodușă după un negativ de sticlă spart în cinci bucăți și în fotografie unii străbuni fuseseră îmbinați la loc într-un studiu care se potrivea cu geometria un pic strâmbă a ansamblului. Atribuind un al treilea sens, un sens anume, fiecăruia dintre personajele care ședeau acolo. Chipurilor lor. Formelor lor.

Familia avea o fată de doisprezece ani și un băiat de paisprezece și tatăl lor le cumpărase un mânz pe care-l țineau într-un șopron în spatele casei. Nu era mare lucru de capul lui dar el ieșea după-amiaza după ce ei coborau din autobuzul școlii și le arăta cum să-l dreseze cu frânghia și cu căpăstrul. Băiatului îi plăcea mânzul dar fata de-a dreptul îl iubea și mergea afară noaptea după cină în frig și stătea pe podeaua cu paie din șopron și vorbea cu el.

Câteodată seara după cină femeia îl invita să joace cărți cu ei și uneori el și copiii stăteau la masa din bucătărie și el le povestea despre cai și despre vite și despre vremurile de demult. Uneori le povestea despre Mexic.

Într-una din zile visă că Boyd era în cameră cu el dar că nu se îndupleca să vorbească oricât îl strigă el. Când se trezi femeia stătea pe pat cu mâna pe umărul lui.

Domnu Parham, te simți bine?

Da. Îmi pare rău. Visam, se vede că.

Sigur ți-e bine?

Da, sărumâna.

Vrei să-ți aduc o gură de apă?

Nu, sărumâna. Foarte mulțumesc. Acuș mă-ntorc la somnu meu.

Vrei să las lumina aprinsă-n bucătărie?

Dacă nu te superi.

Bun.

Mulțumesc frumos.

Boyd era fratele dumatăle.

Da. A murit acu mulți ani de zile.

Și tot ți-e dor de el.

Da, mi-e. Tot timpu.

Era mai tânăr?

Era. Cu doi ani.

Înțeleg.

Era cel mai bun. Am fugit în Mexic împreună. Când eram copii. Când ne-au murit ai noștri. Ne-am dus într-acolo să vedem de niște cai care ni-i furaseră să-i luăm înapoi. Eram niște copii. Era nemaipomenit de bun la cai. Mereu îmi plăcea să mă uit la el cum călărește. Îmi plăcea să-l văd în preajma la cai. Aș da cam tot ce am ca să-l mai văd o dată.

O să-l mai vezi.

Sper că ai dreptate.

Sigur nu vrei un pahar de apă?

Nu, sărumâna. Mi-e bine.

Ea îl bătu ușor pe mână. Noduroasă, cu urme de la funii, pistruiată de la soare și de la anii ei. Venele ca niște sfori care-i legau la inima lui. Era acolo hartă din belșug, să tot citești. Acolo slavă Domnului de semne și minuni încât să facă un relief. Să facă o lume. Ea se ridică să plece.

Betty, spuse el.

Da.

Nu sunt ce crezi dumneata că sunt. Nu sunt nimica. Nu știu cum de mă rabzi.

Păi, domnu Parham, eu știu cine ești. Și știu și de ce. Du-te și te culcă acum. Ne vedem de dimineață.

Da, sărumâna.

1. Ce ai de mâncare? (sp.), (n.red.)
2. Niște sărățele, atât (sp.), (n.red.).
3. Putem să le împărțim (sp.), (n.red.).
4. Vin eu acolo (sp.), (n.red.).
5. Foarte amabil din partea ta (sp.), (n.red.).
6. Încotro mergi? (sp.), (n.red.)
7. Către sud. Dar tu? (sp.), (n.red.)
8. Spre nord (sp.), (n.red.).
9. Ce soi de oameni sunt aceia care își împart sărățelele cu moartea? (sp.) (n.red.)
10. Oricum, să împarți e legea drumului, nu-i așa? (sp.), (n.red.)
11. Într-adevăr (sp.), (n.red.).
12. Nimeni nu poate mitui moartea (sp.), (n.red.).
13. Nu mai vrei? (sp.), (n.red.)

14. Pentru drum (sp.), (n.red.).
15. Ce întrebare (sp.), (n.red.).
16. O schiță. Un crochiu, poate (sp.), (n.red.).
17. În vremuri străvechi (sp.), (n.red.).
18. Stâncă (sp.), (n.red.).
19. Sierra – lanț de munți (sp.), (n.red.).
20. Han (sp.), (n.red.).
21. Pe lumea asta totul e posibil. Hai să vedem (sp.), (n.red.).
22. E un desen, nimic mai mult (sp.), (n.red.).
23. Firească (sp.), (n.red.).
24. Să dispară sau să se împrăștie? (sp.), (n.red.)
25. E vreo diferență? (sp.), (n.red.)
26. Ceea ce se împrăștie pur și simplu nu se mai vede. Dar când dispare? (sp.), (n.red.)
27. Munteni (sp.), (n.red.).
28. Hornuri (sp.), (n.red.).

Dedicație

Un prunc la pieptul tău eu sunt
Și tu vei fi un eu cărunt
Iată se lasă frigul cel crunt
Păgâna paragină
Un ultim cuvânt
Întoarce o pagină.